ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΘΡΗΣΚΕΙΑ - ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ - ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ

ΕΤΟΣ Ζ΄ * 27 * ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗ ΙΣΗΜΕΡΙΑ - ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ-ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2004 * ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ * ΣΤΟΥΡΝΑΡΗ 57 104.32

Γῆς παῖς εἰμί καί Οὐρανοῦ ἀστερόεντος

7 €

Ἰαμβλίχου

ΠΕΡΙ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ

ΣΤΟ ΦΩΣ ΜΕΤΑ ΑΠΟ 1700 ΧΡΟΝΙΑ

Σ. ΝΑΓΟΥ

ΠΕΡΙ ΓΝΩΣΕΩΣ - ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ - ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΗΓΗΣ ΤΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ

Μ. Ἠλιακόπουλου

Ο ΠΡΟΚΑΤΑΚΛΥΣΜΙΑΙΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

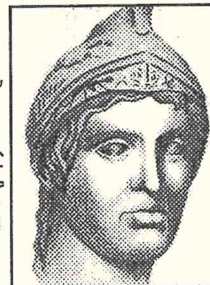
ΠΕΡΙ ΕΛΕΥΣΙΝΙΩΝ - ΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΜΕ ΤΟ ΥΠΡΠΕΡΑΝ

ΠΕΡΙ ΤΟΝΩΝ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΩΝ - ΠΕΡΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΑΛΦΑΒΗΤΟΥ

Ο ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ ΗΡΟΣ - ΠΕΡΙ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ ΔΑΙΜΟΝΙΟΥ - ΜΥΗΣΙΣ ΤΡΟΦΩΝΙΟΥ

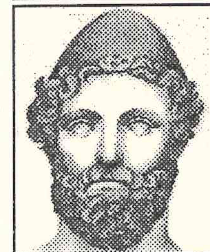
1 ΕΣΤΙΑ ♎

2 ΑΡΗΣ ♏

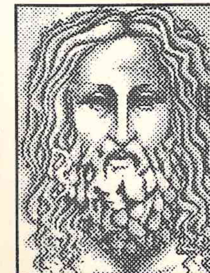
3 ΑΡΤΕΜΙΣ ♐

4 ΗΦΑΙΣΤΟΣ ♑

5 ΗΡΑ ♒

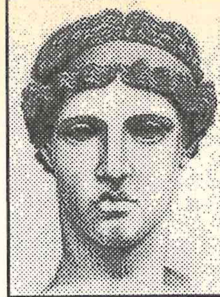

6 ΠΟΣΕΙΔΩΝ ♓

εἰς δόξαν τῶν ἱερῶν ἀριθμῶν καί νόμων καί τῶν ἐφόρων αὐτῶν, ἀθανάτων Ἑλλήνων Θεῶν

περιεχόμενα

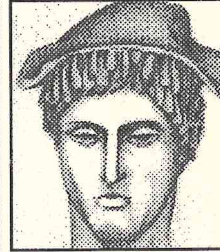
7 ΑΘΗΝΑ

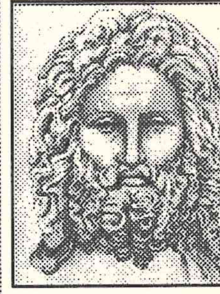
8 ΑΦΡΟΔΙΤΗ

9 ΑΠΟΛΛΩΝ ♊

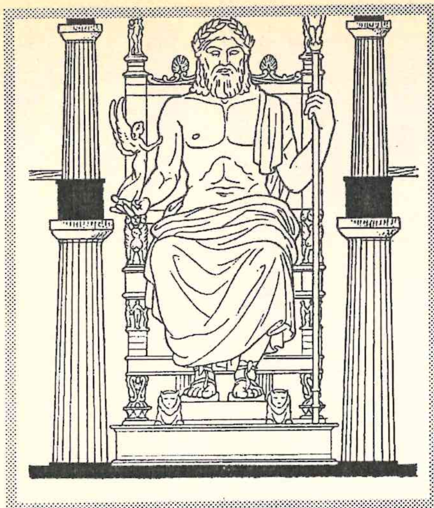
ΕΡΜΗΣ ♋

ΖΕΥΣ ♌

ΔΗΜΗΤΡΑ ♍

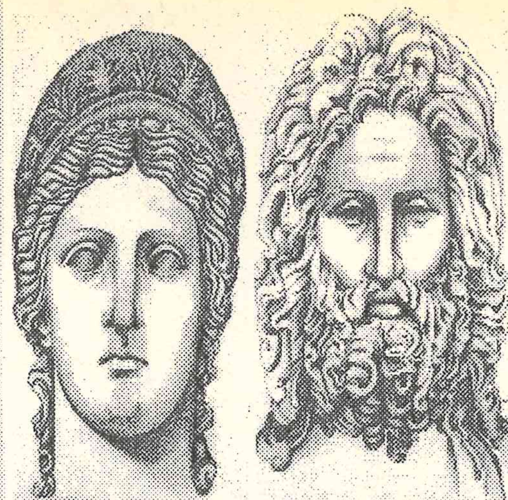
Η ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗ ΙΣΗΜΕΡΙΑ

Φθινοπωρινή Ἰσημερία ἔχουμε τήν 23η Σεπτεμβρίου. Κατά τήν ἡμερομηνία αὐτήν ὁ Ἥλιος εἰσέρχεται στόν ἀστερισμό τοῦ Ζυγοῦ καί ἔτσι εἰσερχόμαστε ἀστρονομικά στήν ἐποχή τοῦ φθινοπώρου.

Ἡ Φθινοπωρινή Ἰσημερία τοῦ Ἡλίου συμβολίζει τήν ἐμφάνιση τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, ἡ ὁποία θά περάσει τό πρῶτο στάδιο ἐξελίξεώς της πού εἶναι ἡ καλλιέργεια τῶν σπερμάτων τῶν πρός γονιμοποίηση Ἰδεῶν. Τά σπέρματα αὐτά κυοφοροῦνται κατά τίς διαδοχικές ἐνσαρκώσεις, μέ τήν ἐπενέργεια τοῦ νόμου τῆς εἱμαρμένης.

Ἡ περίοδος ἀπό τήν Φθινοπωρινή Ἰσημερία μέχρι τήν Χειμερινή Τροπή τοῦ Ἡλίου συμβολίζει τήν ἐποχή κατά τήν ὁποία ἡ ψυχή μπόρεσε νά δεχθεῖ τίς ἐπιδράσεις τοῦ Οὐρανοῦ, νά διαπλάσει τόν ἠθικό χαρακτήρα τοῦ ἀνθρώπου καί νά διαμορφώσει τήν συνείδησή του κατά τρόπον ὥστε νά διακανονίζει τήν ζωή του σέ ἁρμονία πρός τούς ὁμοίους του. Στό φυτικό ἐπίπεδο ἔχουμε τήν καλλιέργεια τῆς γῆς, ἡ ὁποία ἔτσι προετοιμάζεται γιά νά δεχθεῖ τά σπέρματα, τήν σπορά καί τήν κυοφορία τῶν σπερμάτων μέσα στό γόνιμο ἀπό τίς βροχές τοῦ φθινοπώρου ἔδαφος.

Ὁ ἐκδότης τοῦ περιοδικοῦ μέ εὐκαιρία τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Φθινοπωρινῆς Ἰσημερίας, εὔχεται πρός ὅλους τους ἀναγνῶστες του ὅπως ὁ πνευματικός Ἥλιος τούς χαρίσει περισσότερο Φῶς καί ἡ μητέρα Γῆ περισσότερα ἀγαθά.

ΚΑΘΕ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 20:30 ΣΤΟ ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

Ἰδεοθέατρον

τριμηνιαία ἔκδοσις

Ἔτος Ζ΄ Ἀρ. Τεύχους 27

Σεπτέμβριος 2004

Γραφεῖα: Στουρνάρα 57 104.32 Ἀθῆναι,

Τηλ.: 210.52.37.543,

Τηλεομοιότυπον (φάξ): 210.52.26.694

Ἱστοσελίδα: http:// www.ideotheatron.gr

Τιμή τεύχους 7 ΕΥΡΩ

ΓΙΑ ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ, ἀποστείλατε ταχυδρομική ἐπιταγή (28 ΕΥΡΩ) στό ὄνομα ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ ΣΤΟΥΡΝΑΡΗ 57, 104.32 ΑΘΗΝΑ ἤ καταθέσατε 28 ΕΥΡΩ στήν Alpha Bank Ἀρ. Λογαριασμοῦ 104. 002. 786. 016. 548 στό ὄνομα: Ἀντ. Ἀναστασάκης ἤ τηλεφωνήσατε στό 210. 52. 37. 543

Συνδρομές ἐξωτερικοῦ: 56 ΕΥΡΩ.

Τά κείμενα, ὅπως καί ἡ γλῶσσα κάθε δημοσιεύματος ἀπηχοῦν τίς ἀπόψεις τοῦ ἑκάστοτε γράφοντος.

Ἰδιοκτήτης - Ἐκδότης - Διευθυντής: Ἀντ. Ἀναστασάκης - Ραδάμανθυς

Καλλιτεχνική ἐπεξεργασία: Δήμ. Μουστάκη

Στοιχειοθεσία - Διορθώσεις: Εὐρυνόμη Γαβρᾶ

Ἐκτύπωσις: Γ. Χ. Ζαχαροπούλου Δ. Σιταρᾶς, Λευκάδος 9 Μοσχᾶτο

ISSN 1108-832 X

Σ. ΝΑΓΟΥ

ΠΕΡΙ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ

Ἡ φαντασία τοῦ νοητικοῦ καί ἠθικοῦ ὄντος, τοῦ ἀνθρώπου, δέν δύναται νά ἔχῃ σαφῆ ὁρισμόν μόνον μέ τήν ἐπιστημονικήν διατύπωσιν, δηλαδή ὅτι εἶναι ἀποτέλεσμα ἀναπλάσεως, συνθέσεως καί ἀφαιρέσεως τῶν ἐν τῇ διανοίᾳ τοῦ ἀνθρώπου ὑπαρχουσῶν εἰκόνων τῶν παραστάσεων τῆς ἐνεστώσης ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου.

Ἄν τοῦτο ἦτο ἀληθές δέν θά ἐξεδηλοῦντο αἱ φανταστικαί μέν, ἀλλά ὑπέροχοι κατά τήν σύλληψιν καί ἐκδήλωσιν σκέψεις αὐτοῦ.

Οὐδέποτε θά ἠδύνατο διά τῆς περιορισμένης, ὡς ὑπό τῶν ἐπιστημόνων διετυπώθη ἐννοίας, ἡ φαντασία τοῦ ποιητοῦ νά μεταρσιοῦται εἰς ὕψη τοῦ αἰθέρος καί νά διατυπώνῃ ἐννοίας περί τῶν φυσικῶν καλλονῶν καί τῶν ἁρμονικῶν τούτων συνδυασμῶν, ὡς καί ἐκείνας τάς ἐννοίας τῆς ἁρμονικῆς ἐκδηλώσεως τῶν συναισθημάτων, ὅταν αὐτά πληροῦνται διά τῆς λειτουργίας των ὡς ὑπέρτεροι νόμοι ἐπί τῆς φύσεως τῶν ἀνθρώπων καί πολύ περισσότερον ὅταν οὗτοι κυριαρχοῦν ἐπί τῶν σκέψεων τῆς ἀγάπης, τῆς καλοσύνης καί τῆς εὐχαριστήσεως.

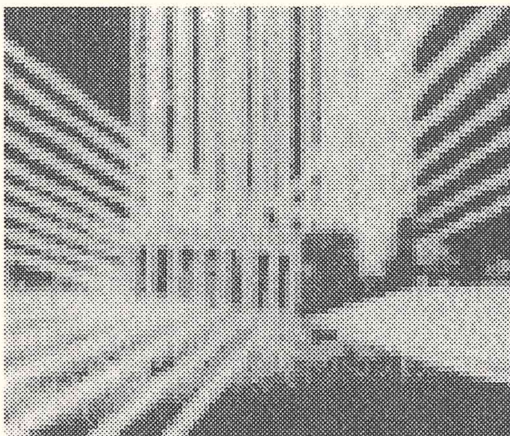
Οὐδέποτε ὁ μουσουργός θά ἠδύνατο εἰς τούς ὑπ' αὐτοῦ διατυπουμένους ἁρμονικούς τόνους τῆς συνθέσεως τεμαχίων μουσικῆς, νά ἀπεικονίζῃ τάς ἁρμονίας τῶν ἰδεῶν καί συναισθημάτων τῶν ἀνθρώπων, ὅταν ἐκδηλοῦνται ταῦτα καί συνάπτουν σχέσεις πρός ὁμοίας ἐκδηλώσεις ἄλλων

προσφιλῶν τῶν ἀνθρώπων ὑπάρξεων, ἐκ τῶν ὁποίων σχέσεων ἐξαρτᾶται ὁ ἐξευγενισμός τοῦ χαρακτῆρος των καί ὁ ἐξαγνισμός τῶν ψυχικῶν των ἐκδηλώσεων.

Ἐπίσης οὐδέποτε ὁ σοφός θά ἠδύνατο νά εἰσέρχεται διά τῶν ἀκτίνων τῆς φαντασίας του εἰς τό βάθος τῶν ἀληθειῶν τῆς Φύσεως, μόνον διά τῶν ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ ὑπαρχουσῶν εἰκόνων τῶν παραστάσεων, τῶν περιορισμένων παραστάσεων διά τῶν ὁποίων διά τῆς ἀναπλάσεως, συνθέσεως καί ἀφαιρέσεως γίνεται ἡ φαντασία κατά τήν ἐπιστημονικήν διατύπωσιν καί θά ἠδύνατο δι' αὐτῶν νά ἐμφανίζῃ μεγαλουργούς σκέψεις, εἰς τάς ὁποίας τόν ἔφεραν αἱ ἐντατικαί ἀκτῖνες τῆς πραγματικῆς του φαντασίας καί αἱ δυνάμεις μέ τάς ὁποίας συνέλαβε τήν ἔννοιαν τῆς καθόλου Φύσεως, τῶν λειτουργούντων νόμων αὐτῆς, διά τῶν ὁποίων γίνεται ἡ νόησις καί καθορίζεται ὁ ἐξελικτικός σκοπός αὐτῆς, ὡς καί ἐκεῖνος τόν ὁποῖον πληροῦν τά νοητικά ὄντα εἰς τό περιβάλλον εἰς τό ὁποῖον εὑρίσκονται καί ζοῦν.

Ἡ φαντασία ἡ ὁποία γίνεται καί ἐκδηλοῦται εἰς ἐνεργείας οὐχί ἀπό ἀνωμάλως λειτουργούσας ἀνθρωπίνας διανοίας, ἀλλά ἀπό ἐκείνας αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἁρμονικάς λειτουργίας τῶν αἰσθησιακῶν των ὀργάνων πρός τό ὅλον αὐτῶν καί τούτων πρός τάς ψυχικάς λειτουργίας, εἶναι παράγωγον οὐχί μόνον τῶν συνειδητῶν εἰκόνων τῶν παραστάσεων τῶν εὑρισκομένων ἐν τῇ διανοίᾳ, ἀλλά καί ἐκείνων αἱ ὁποῖαι ὑπάρχουν ὡς συνειδητόν περιεχόμενον ἐν τῷ κέντρῳ πάσης ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ἡ ὁποία τό περιεχόμενον τοῦτο, τό ἰδεολογικό τοῦτο περιεχόμενον, ἀπέκτησεν καθ' ὅλην τήν ἐξελικτικήν της διαδρομήν, ἀπό τῆς ἐμφανίσεώς της ὡς συνειδητῆς καί νοητικῆς ὑπάρξεως μέχρι τῆς ἐνεστώσης ἀνθρωπίνης της τοιαύτης.

Καί τό ἀπέκτησε τό περιεχόμενον αὐτό διά τοῦ αἰσθησιακοῦ αὐτῆς νόμου, διότι δι' αὐτοῦ ἦλθεν εἰς ἐπαφήν πρός τάς μορφάς τῆς Φύσεως, ἔρχεται ἐν συνεχείᾳ εἰς τοιαύτην ἐπαφήν καί θά ἔρχεται ἐσαεί πρός ἄλλας θειοτέρας μορφάς, πρός ἐκείνας αἱ ὁποῖαι ἐν συνεχείᾳ ὑπάρχουν πέραν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἐκείνας τάς ὁποίας δυνάμεθα νά ὀνομάζωμεν πνευματικάς μορφάς τῶν νοητικῶν κόσμων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ὑπάρχουν πέραν ἡμῶν.

Ἡ ἐπαφή διά τοῦ αἰσθησιακοῦ νόμου τῶν συνειδητῶν ὑπάρξεων, ἔσχεν ὡς ἀποτέλεσμα νά διατυποῦνται αἱ φυσικαί παραστάσεις ἐν ἑκάστῃ λειτουργούσῃ διανοίᾳ καί ἐν αὐτῇ νά γίνονται ἰδέαι, ἡ σύνθεσις δέ καί ἡ περαιτέρω ἐνέργεια τούτων ἐμφανίζουν τήν γνῶσιν.

Ἡ γνῶσις μεταδίδεται πρός ἐκδηλώσεις τῶν συναισθημάτων καί αὐτά ἀποκτοῦν τάς γνωστικάς των ἰδιότητας. Ἡ σύνθεσις καί συνεργασία ἰδεῶν καί συναισθημάτων ἐμφανίζουν τάς ψυχολογικάς ἰδιότητας τῶν ὄντων.

Ἡ περαιτέρω ἀναγωγή τῆς γνώσεως παράγει τήν φαντασίαν, αὕτη δέ διά τῶν ἀκτίνων της εἰσχωρεῖ εἰς τούς λειτουργούντας νόμους τῆς Φύσεως καί προσδιορίζει τάς ἐννοίας αὐτῶν.

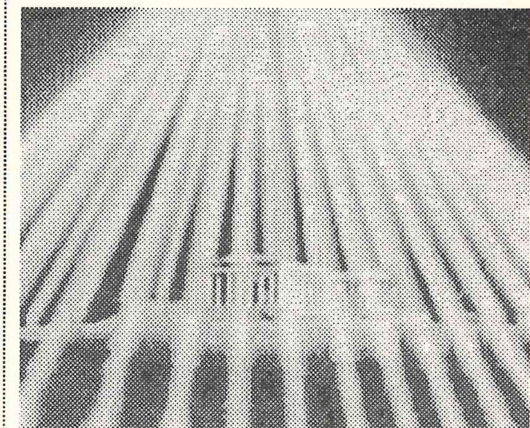
Ἡ φαντασία ὅμως αὕτη εἶναι πάντοτε ἀνάλογος τῆς δυναμικῆς καταστάσεως τῆς γνώσεως καί αὕτη ἀνάλογος τῶν αἰτίων τῆς συνθέσεως αὐτῆς, ἤτοι τῶν ἰδεῶν καί τῶν συναισθημάτων της καί ἑπομένως αὕτη (ἡ φαντασία) εἶναι δυναμικῶς διάφορος εἰς τάς νοητικάς ἐνεργείας τῶν ἀνθρώπων προκειμένου οὗτοι νά διερευνῶσι τάς ἐκδηλώσεις καί ἐνεργείας τῆς φύσεως.

Διά νά δυνάμεθα νά διερευνῶμεν διά τῶν σκέψεών μας, αἱ ὁποῖαι γίνονται ὑπό τῆς ἐν ἡμῖν ὑπαρχούσης γνώσεως, τήν δυναμικήν ἱκανότητα τῆς φαντασίας ἑκάστου ἀτόμου, πρέπει γνωστικῶς νά ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας τήν δύναμιν τῶν ἰδεῶν καί συναισθημάτων αὐτοῦ καί τήν δύναμιν τῆς γνώσεώς του ἥτις ἐγένετο ἀπό τάς ἰδέας καί συναισθήματα αὐτοῦ.

Ἀλλά ὀφείλομεν νά γνωρίζομεν καί ἄλλην σπουδαιοτέραν βάσιν, ἐκείνην ἡ ὁποία ἐχρησίμευσεν πρός παραγωγήν τῶν ἰδεῶν καί ἔδωσεν γνωστικάς ἰδιότητας εἰς τά συναισθήματα. Οὐδέποτε ψυχική δύναμις δύναται νά γίνει ἰδέα ἐάν δέν ἔχει ἐν τῇ Φύσει ἀντικειμενικήν παράστασιν καί ἀντικειμενικήν τῶν νόμων αὐτῆς λειτουργία.

Ἀντικειμενικαί παραστάσεις εἶναι αἱ μορφαί τῆς Φύσεως. Ὁλόκληρη ἡ ἁπανταχοῦ Φύσις ἐμφανίζεται εἰς μορφάς. Τάς μορφάς ταύτας τάς διαμορφοῦν αἱ οὐσίαι τῆς Φύσεως διά τῆς ἐκδηλώσεως τῶν δυνάμεών των αἱ ὁποῖαι δυνάμεις εἶναι καί οἱ νόμοι των. Διά τῶν μορφῶν αἱ δυνάμεις των, οἱ νόμοι τῆς Φύσεως, πολλαπλασιάζουν τάς ἐνεργείας των, καθίστανται τό αἴτιο τῆς ἐκδηλώσεως ἄλλων ἔτι ἐνεργητικοτέρων νόμων καί τοῦτο εἶναι ὅπερ καθιστᾶ τάς οὐσίας τῆς Φύσεως ἐσαεί ἀφθάρτους καί ἐσαεί μεταβλητάς κατά τάς ἐμφανίσεις τῶν μορφῶν των.

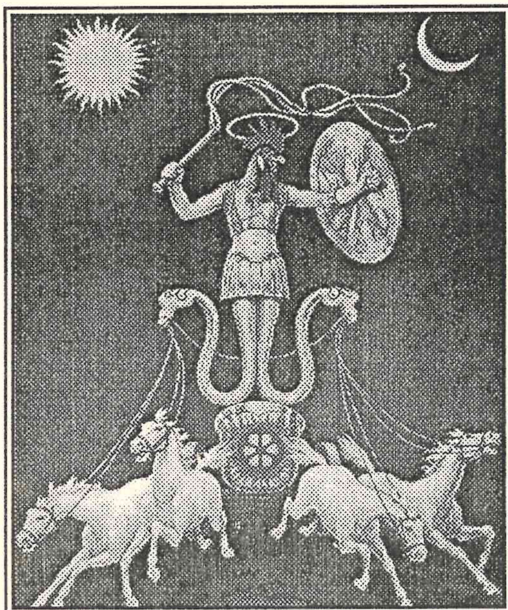
Τό ἄπειρον τῆς θείας Φύσεως δέν δύναται νά μήν εἶναι μορφικόν. Τό ἀντίθετον θά τήν ἔφερε εἰς τό μή εἶναι αὐτῆς. Τό μορφικόν ἄπειρον δέν περιορίζεται μόνον εἰς ἐκείνας τάς μορφάς πρός τάς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι ἔρχονται εἰς ἐπαφήν διά τῶν αἰσθησιακῶν ὀργάνων αὐτῶν. Τά ὄργανά των αὐτά συντεθειμένα ἐκ τῆς οὐσίας, τῆς μορφικῆς οὐσίας τοῦ περιβάλλοντός των, ἔχουν τήν ἱκανότητα νά ἔρχονται εἰς ἐπαφήν μόνον πρός μορ-

φάς τοῦ περιβάλλοντος τούτου.

Ἐκεῖθεν τοῦ περιβάλλοντος τούτου ὑπάρχουν καί ἄλλαι μορφαί, αἱ πνευματικαί. Ἔχουν αὗται σχῆμα καί εἶναι μετρηταί, ἀλλά δέν ἔχουν ἀναλογίαν πρός τάς ἐνεργείας τῶν αἰσθησιακῶν ὀργάνων τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι κατά τήν φύσιν αὐτῶν διάφοροι πρός τήν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου καί ὡς ἐκ τούτου μόνον ἡ καθαρά γνῶσις αὐτοῦ διά τῶν ἀκτίνων της δύναται νά ἔρχεται εἰς ἐπαφήν πρός τάς πνευματικάς ταύτας μορφάς.

Ἡ δύναμις τῆς γνώσεως τοῦ ἀνθρώπου, τῆς καθαρᾶς γνώσεως αὐτοῦ, ἔχει ἀναλογίας πρός τάς ἐν ἐνεργείᾳ εὑρισκομένας δυνάμεις τῶν πνευματικῶν μορφῶν καί τοῦτο μᾶς προάγει εἰς τήν σκέψιν, ὅτι ἐκεῖνο τό ὁποῖο δύναται νά ἔχῃ ἀναλογίαν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως πρός τάς πνευματικάς τοιαύτας, εἶναι ἐκεῖνο, τό ὁποῖο χρησιμεύει ὡς ἀγωγός τῆς ἐκδηλώσεως τῶν συναισθημάτων, ἐκεῖνο ἐπί τοῦ ὁποίου ἀποτυποῦνται αἱ παραστάσεις τῆς Φύσεως καί συντρέχει νά μεταβάλῃ αὐτάς εἰς ἰδέας ὡς καί νά συνδέῃ αὐτάς πρός ἀλλήλας, διά νά γίνεται ἡ γνῶσις καί δι'αὐτοῦ ἐξωτερικεύεται αὕτη καί μεταδίδεται πρός ἄλλας ἀνθρωπίνας διανοίας.

Αὐτό τοῦτο εἶναι ἐκεῖνο τό ὁποῖο χρησιμεύει καί ὡς ἀγωγός τῶν ψυχικῶν δυνάμεων ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι ἐξωτερικεύονται εἰς λειτουργίας ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει. Εἶναι κατά τήν γλῶσσαν τῶν μεμυημένων εἰς τάς ἀληθείας τῆς Φύσεως, τό μέσον τοῦ ὁποίου ἡ πλήρης κατανόησις προάγει τήν ἀνθρωπίνην γνῶσιν νά ἐννοῇ τήν φύσιν τῶν πνευματικῶν μορφῶν, τήν φύσιν ἐκείνην εἰς τήν ὁποίαν ἀναγκαίως θά ἔλθῃ καί ἡ ἀνθρωπίνη ψυχή, δυνάμει τῶν ἐξελικτικῶν νόμων, ἀφοῦ ἐκδηλώσει πρότερον ἐν τῇ φύσει ἐν τῇ ὁποίᾳ εὑρίσκεται, ὅ,τι ὑπό τῶν ἐνεργειῶν αὐτῆς εἶναι δυνατόν νά ἐκδηλωθῇ.

Δυνάμεθα, ἐάν εἴμεθα προηγμένοι τήν γνῶσιν, νά φαντασθῶμεν ὅτι δέν ὑπάρχουν ἄλλαι μορφικαί παραστάσεις ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι εὑρίσκονται εἰς τό περιβάλλον ἡμῶν; Δύναται νά περιορισθῇ ἡ γνῶσις ἡμῶν καί δι' αὐτῆς ἡ φαντασία μας, εἰς τό ἐπίπεδον τῶν μορφῶν τῶν ἀμέσως εὑρισκομένων εἰς ἐπαφήν μέ τά αἰσθητήριά μας καί νά ἀγνοήσῃ τήν ὕπαρξιν τῆς πνευματικῆς φύσεως; Ὄχι, μόνον περιορισμένη γνῶσις, γνῶσις ἄνευ ἐνεργητικῶν ἀκτίνων δύναται νά πράξῃ τοῦτο καί περιορίσῃ τήν φαντασία της εἰς τά στενά αὐτά ὅρια τήν ἁπανταχοῦ δρῶσαν Φύσιν.

Ἀντιθέτως φαντασία προερχομένη ἐκ πραγματικῶν γνώσεων, ἀνάγεται εἰς τήν ἔρευναν τῶν κόσμων τῶν πέραν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καί ἀνακαλύπτει τάς ὑφισταμένας σχέσεις μεταξύ τῶν ἀνθρώπων καί τῶν κόσμων αὐτῶν.

Ἡ τοιαύτη φαντασία ἐξορμωμένη εἰς τάς ἐνεργείας της ἐκ τῆς ἀληθοῦς γνώσεως εἰς τήν ὁποίαν στηρίζεται, εὑρίσκει τάς πέραν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως μορφάς, τάς πνευματικάς μορφάς καί τάς σχέσεις τάς ὁποίας ἔχει πρός αὐτάς.

Ἡ ἀληθής γνῶσις ἔχουσα ὡς περιεχόμενον αὐτῆς τάς ἰδέας ἐκείνας αἱ ὁποῖαι ἔγιναν ἐκ τῶν παραστάσεων τῶν μορφῶν τοῦ κόσμου ἡμῶν καί τάς διαφορετικάς αὐτῶν ἐμφανίσεις καί ἐνεργείας ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι προέρχονται ἀπό τάς ἐξελικτικάς δυνάμεις τῶν οὐσιῶν καί τήν προαγωγικήν τούτων τάξιν, προβαίνει κατ' ἀναλογίαν νά ἐννοῇ καί περαιτέρω τῆς Φύσεως τοῦ κόσμου ἡμῶν τάς ἐξελισσομένας μορφάς τῆς θείας Φύσεως.

Πῶς δύναται νά περιορισθῇ ἡ φαντασία, ἀφοῦ ἔχει ὡς περιεχόμενον τῆς γνώσεως ἐκ τῆς ὁποίας ἐγένετο, τήν βαθμιαίαν ἐξέλιξιν τῶν μορφῶν τοῦ κόσμου ἡμῶν καί πῶς δύναται νά περιορίσῃ τήν ἐξέλιξιν ταύτην μόνον εἰς τόν κόσμον τοῦτον;

Ἀδύνατος μόνον φαντασία, ἐξορμωμένη ἐξ ἐλλειπῶν γνώσεων καί ἀδυνάτων ἰδεῶν, προκατειλημμένη ἀπό ἰδέας ἀνωμάλως σχηματισθείσας, δύναται νά πράξῃ τοῦτο, δύναται δηλαδή νά περιορίσῃ τάς ἐξελικτικάς δυνάμεις τῆς Φύσεως εἰς τήν διάπλασιν μόνον τῶν μορφῶν τοῦ κόσμου ἡμῶν.

Ὑπάρχει καί τρίτος παράγων τῆς φαντασίας καί εἶναι οὐσιωδέστερος ἀπό ἀπόψεως σκοπιμότητος τῆς προαγωγῆς τῶν νοητικῶν ὄντων. Αἱ ἰδέαι δέν γίνονται μόνον καί δέν συντίθενται εἰς τήν γνῶσιν ἀποτελοῦσαι καί τό περιεχόμενον τῆς μνήμης, διά τῆς ἀμέσου ἐπαφῆς τῶν αἰσθησιακῶν μας ὀργάνων πρός τάς μορφικάς παραστάσεις τῆς Φύσεως, οὔτε τά συναισθήματά μας προσκτῶσιν τάς γνωστικάς των ἰδιότητας μόνον ἐκ τῆς ἀμέσου ταύτης ἐπαφῆς.

Ὑπάρχουν καί αἱ ἔμμεσαι ἐπαφαί τοῦ νοητικοῦ μας ὀργάνου, αἱ ἰδεολογικαί ἐπαφαί. Εἰς τήν διάνοιαν ἡμῶν, εἰς ἑκάστην ἀνθρωπίνην διάνοιαν ὑπάρχει ἰδεολογικό περιεχόμενο διατηρούμενον ἐν τῷ ὀργάνῳ τῆς μνήμης. Τοῦτο τό ἰδεολογικόν περιεχόμενον δύναται νά μεταδίδεται, ὡς εἶναι γνωστόν εἰς πάντας τούς ἀνθρώπους, ἀπό διανοίας εἰς ἄλλας τοιαύτας καί νά εἰσάγεται ἀπ' εὐθείας ὡς γνῶσις εἰς τάς δευτέρας, γνῶσις ἡ ὁποία ἐγένετο εἰς τάς πρώτας ἐκ τῆς συνδέσεως τῶν ἰδεῶν αὐτῶν καί εἰς ταύτας ἐκ τῶν ἀντικειμενικῶν παραστάσεων ἤ τῆς ἀναγωγῆς τῆς γνώσεως αὐτῶν διά τῆς λειτουργίας τῆς φαντασίας.

Ἡ τοιαύτη γνῶσις καθίσταται δεκτική εἰς τάς διανοίας εἰς τάς ὁποίας μεταβιβάζεται, διότι ἐγένετο ἐκ τῶν τύπων τῶν παραστάσεων καί ἐκ τούτων γενομένων ἰδεῶν. Τό μέσον τοῦτο τῆς μεταβιβάσεως τῆς γνώσεως γίνεται σχετικῶς καί δεκτικῶς ἀκοπώτερον ὑπό τῶν διανοιῶν εἰς τάς ὁποίας μεταβιβάζεται, διότι αὗται δέν καταναλίσκουν ἐνεργητικάς δυνάμεις, ὅπως τοῦτο γίνεται εἰς τήν ὑπ' αὐτῶν

μετατροπήν τῶν φυσικῶν παραστάσεων εἰς ἰδέας καί εἰς τήν σύνθεσιν αὐτῶν, σχετικῶς ἐπίσης διότι πᾶσαι αἱ διάνοιαι ὡς ἐκ τῆς λειτουργίας των δέν ἔχουν τήν αὐτήν δεκτικήν δυναμικότητα.

Ἐπίσης, ἡ μεταβιβαζομένη ἀπό διανοίας εἰς διάνοιαν γνῶσις, δέν γίνεται πάντοτε δεκτική, οὔτε δύναται νά παραμένῃ, διότι αἱ διάνοιαι πρός τάς ὁποίας μεταβιβάζεται δέν ἔχουν τήν ἀνάλογον ψυχικήν δύναμιν ἐν λειτουργίᾳ, ἐκείνην ἡ ὁποία θά ἠδύνατο νά δεχθῇ καί ἀφομοιώσῃ ἐν αὐτῇ τήν μεταβιβαζομένην γνῶσιν, οὔτε τάς φυσιολογικάς ἐκείνας λειτουργίας αἱ ὁποῖαι ἀπαιτοῦνται διά τήν τοιαύτην ἀφομοίωσιν.

Τοῦτο ὅπερ γίνεται διά τῆς μεταβιβάσεως τῆς γνώσεως ἀπό διανοίας εἰς διάνοιαν, γίνεται καί ἀπό τάς ὑπερτέρας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως νοητικάς πνευματικάς ὑπάρξεις πρός τάς ἐν λειτουργίᾳ εὑρισκομένας ἀνθρωπίνας διανοίας, ἀρκεῖ αὗται νά ἔχουν δεκτικάς ἱκανότητας καί ἐνεργητικάς δυνάμεις τοιαύτας πρός ἀφομοίωσιν τῆς μεταβιβαζομένης πρός αὐτάς πνευματικῆς γνώσεως.

Καθιστάμεναι ἐν ταῖς διανοίαις τῶν ἀνθρώπων δεκτικαί αἱ μεταβιβαζόμεναι πνευματικαί γνώσεις καί ἀφομοιούμεναι πρός αὐτάς, τάς ὠθοῦν εἰς αὔξησιν τῆς φαντασίας αὐτῶν.

Αἱ φαντασίαι αὗται τῶν ἀνθρώπων δημιουργοῦν σκέψεις, αἵτινες ἐκτείνονται διά τῆς ἐκ νέου ἀνασυνθέσεως τῶν ἰδεῶν, αἱ ὁποῖαι ἐπίσης ἀποτελοῦν τό ὅλον περιεχόμενον τῆς γνώσεως, εἰς εὐρυτέρας ἐρεύνας καί φθάνουν νοητικῶς μέχρι τῆς φύσεως τῶν Θεῶν.

Ἡ δυναμική αὕτη ἀναλογία ἐξασφαλίζει τήν ἁρμονίαν μεταξύ τῶν σκέψεων τούτων καί τῶν ἐκδηλώσεων τῶν σκέψεων τῆς νοητικῆς φύσεως τῶν Θεῶν, ὅτε ἡ διάνοια ἐκείνη ἡ ὁποία ἔφθασεν εἰς τήν δύναμιν τῆς σκέψεως τούτων (τῶν Θεῶν) δέχεται ὑπό τύπον ἐμπνεύσεων τάς σχετικάς πρός αὐτήν γνώσεις τῶν Θεῶν, ἐκείνας δηλαδή αἱ ὁποῖαι δύνανται νά εὑρεθοῦν εἰς ἀμέσους σχέσεις καί συνεργασίας πρός τήν δυναμικήν νοητικήν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου, διότι ὑπάρχουν καί ἄλλαι γνώσεις τῆς νοητικῆς φύσεως τῶν Θεῶν αἵτινες καθίστανται ἀπροσπέλαστοι καί εἰς τήν πλέον ἐξελιγμένην καί ὑπερφυά ἀνθρωπίνην διανόησιν.

Αἱ σκέψεις τῆς ἀνθρωπίνης διάνοιας γίνονται ἐκ τῆς λειτουργίας τῆς φαντασίας αὐτῆς καί εἶναι ἀνάλογαι πρός τήν ἐνεργητικήν δύναμιν ἐκείνης, ἔχουν δηλονότι ὡς βάσιν τό περιεχόμενον τῶν ἰδεῶν, τήν συνθετικήν δύναμιν τούτων εἰς γνώσεις καί τήν δυναμικήν ἐνέργειαν τῆς γνώσεως πρός δημιουργίαν τῆς φαντασίας.

Ἡ ἀνθρώπινη φαντασία γίνεται ἐκ τῶν ἀνωτέρω τριῶν παραγόντων, ἡ δυναμική ὅμως αὐτή κατάστασις διαφέρει εἰς τά ἀνθρώπινα ἄτομα καί ἡ διαφορά αὕτη προκύπτει ἐκ τῆς διαφορετικῆς ἐξελίξεως τήν ὁποίαν ἔχουν αἱ ψυχαί τῶν ἀτόμων τούτων, ἐκ τοῦ περιεχομένου τῶν γνώσεων τάς ὁποίας ἔχουν αἱ ψυχαί ἐν τῷ κέντρῳ αὐτῶν, ἐκ τοῦ περιεχομένου τῶν γνώσεων τῆς ἐνεστώσης διανοίας αὐτῶν καί ἐκ τῆς ὁμαλῆς ἤ μή φυσιολογικῆς λειτουργίας τῶν αἰσθησιακῶν καί νοητικῶν ὀργάνων αὐτῆς, ὡς ἐπίσης

καί ἐκ τῆς ἱκανότητος τήν ὁποίαν ἔχουν τά νοητικά ὄργανα τῆς διανοίας ὡς πρός τό νά ἐναρμονίζονται πρός τά ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ πρός ἡμᾶς ἐρχόμενα κύματα φωτός.

Διά τῶν κυμάτων τούτων τοῦ φωτός, ἀφ' ἑνός μέν ἐπηρεάζονται τά νοητικά ἡμῶν ὄργανα πρός ἐκδήλωσιν ἀνωτέρων ψυχικῶν δυνάμεων ἀφ' ἑτέρου δέ γίνονται ἀγωγοί τῶν μεταβιβαζομένων πρός ἡμᾶς γνώσεων τῶν ὑπερτέρων νοητικῶν φύσεων.

Ὑπάρχει ὡς προκύπτει καί ἐκ τῶν ἀνωτέρω καί φαντασία περιωρισμένη καί μή λειτουργοῦσα ἐν μεγάλῃ δυναμικότητι, φαντασία ἡ ὁποία γίνεται ἐξ ἀνωμάλων ἰδεῶν, λόγῳ τοῦ ὅτι τά αἰσθησιακά καί νοητικά της ὄργανα δέν λειτουργοῦν φυσιολογικῶς καί ἐξ ἀδυναμίας τῆς ψυχικῆς της καταστάσεως συνεπείᾳ τῆς μικρᾶς αὐτῆς ἐξελίξεως.

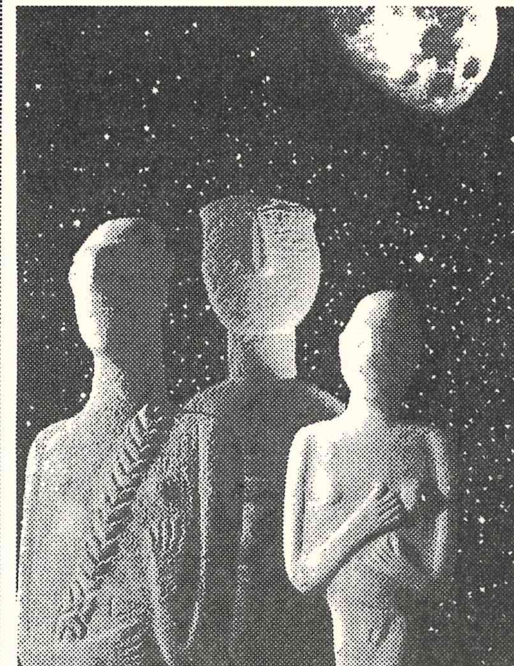
Ἡ φαντασία αὕτη εἶναι περιωρισμένη καί μή ἀκριβής εἰς τάς ἐνεργείας αὐτῆς. Φαντασία ἡ ὁποία γίνεται ἐκ γνώσεων διά τῆς συνθέσεως τῶν ἰδεῶν, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο ἐκ τῆς μή φυσιολογικῆς λειτουργίας τῶν ὀργάνων τῆς διανοήσεως εἶναι φαντασία παθολογική, φαντασία ἐπιβλαβής εἰς τήν ἐξέλιξιν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς.

Ἰδέαι καί γνώσεις αἱ ὁποῖαι γίνονται ἀπό μή φυσιολογικάς λειτουργίας τῶν ὀργάνων τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας, ὁμοιάζουν πρός τόνους μουσικῆς μή ἐνηρμονισμένους πρός ἀλλήλους καί κατά συνέπειαν μή ἐκφράζοντας τό ὑπό τῆς συνθέσεως τῶν μουσικῶν τόνων σκοπούμενον.

Ἡ φαντασία ἡ ὁποία γίνεται ἐκ τῶν τοιούτων ἰδεῶν καί γνώσεων ἔχει τήν αὐτήν ἀναλογίαν ὡς πρός τάς ἐκδηλώσεις της, πρός τούς μή ἐνηρμονισμένους τόνους τῆς μουσικῆς καί ὡς ἐκ τούτου καθίσταται ἀκατανόητος.

Αἱ ψευδαισθήσεις προέρχονται ἐξ ἀνωμάλου λειτουργίας τῶν ὀργάνων τῆς ἀνθρωπίνης αἰσθησιακῆς καί νοητικῆς φύσεως. Εἶναι ἀποτέλεσμα παθολογικῆς καταστάσεως.

Τά συλλαμβανόμενα ὑπό τῆς αἰσθησιακῆς καί νοητικῆς λειτουργίας τῆς φύσεως ταύτης, εἴτε εἶναι παραστάσεις τῆς Φύσεως, εἴτε εἶναι ἰδέαι καί γνώσεις ἄλλων ἀνθρωπίνων φύσεων, ἀλλοιοῦνται καί ἐξωτερικεύονται κατά τρόπον μή φυσικόν καί ὡς ἐκ τούτου προσλαμβάνουν τήν ἔννοιαν φάσματος μή φυσιολογικῶς δυναμένου νά καταστεῖ νοητόν κατά τό περιεχόμενον αὐτοῦ.

ΔΑΝΑΪΣ: ΤΟ ΠΛΟΙΟ

Η ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΜΙΑΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ

Νέοι Ἀργοναῦτες Γαίας Οὐρανοῦ Σύμπαντος

Στά πέρατα τῆς Γῆς εἶναι γνωστό ὅτι μία μικρή χώρα πού λέγεται Ἑλλάς ἔχει πρωτεύουσά της τήν Ἀθήνα, μία πόλη φημισμένη ἀπό τήν ἀρχαιότητα, ἀπό τά πανάρχαια μάλιστα προϊστορικά χρόνια.

Σήμερα ἡ Ἀθήνα, λείψανα τῆς παλιᾶς αἴγλης καί δόξας της, ἐκτός ἀπό τίς ἄλλες ἀρχαιότητες ἔχει τήν ἀσύγκριτη καί μοναδική στόν κόσμο Ἀκρόπολή της μέ τόν Παρθενῶνα, τόν θαυμαστό ναό τῆς θεᾶς τῆς Σοφίας, τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς.

Ἔχουν περάσει πολλά χρόνια ἀπό τότε πού ἕνας Ἕλληνας, βαθύς γνώστης τῆς δυνάμεως τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πνεύματος ἀνέλαβε μέ ἐνθουσιασμό τήν ἀναστήλωση τοῦ ναοῦ τῆς Σοφίας, ὕστερα ἀπό μυστική ἐντολή σ' αὐτόν τοῦ θεοῦ Δία.

Βοηθούμενος κι ἀπό ἄλλους πού τούς ἔκανε κοινωνούς τῆς μυστικῆς ἐντολῆς καί στούς ὁποίους ἔγινε ὁ ἴδιος διδάσκαλος καί ὁδηγός τῆς οἰκοδομικῆς ναῶν καί τῆς κατεργασίας τῶν λίθων - ὄχι τῶν κοινῶν λίθων, ἀλλά τῶν συμβολικῶν λίθων τοῦ Ὀρφέως καί τῶν ἄλλων μυσταγωγῶν τῆς Ἀρχαιότητος - ἄρχισε μέ ξεχωριστό ἐνθουσιασμό τήν δύσκολη ἐργασία του.

Δύσκολη πραγματικά ἡ ἐργασία του αὐτή, γιατί ἄν καί ἦταν διδάσκαλος τῆς οἰκοδομικῆς καί πολύτιμος ἀρχηγός τῆς καλλιτεχνικῆς διακοσμήσεως ἱερῶν ναῶν τῶν θεῶν, ὅμως ἡ μυστηριακή ἀναστήλωση ἑνός λαμπροῦ ναοῦ ὅπως ἦταν ὁ Παρθενῶν εἶναι ἕνα ἔργο πού πολύ σπάνια ἐπιτυγχάνει.

Ἀπό πάσης λοιπόν ἀπόψεως ἦταν ἕνα ἔργο πολύ δύσκολο καί πολύ περισσότερο γιατί δέν ἐσώζοντο «ἀκριβῆ σχέδια τῆς ἀρχαίας κατασκευῆς τοῦ ναοῦ, παρά μόνο σκόρπιες ὁδηγίες σέ διάφορα ἀρχαῖα κείμενα, κι ἀκόμη γιατί τά ὑλικά πού συγκέντρωσαν, γιά τήν ἀνοικοδόμηση δέν ἦταν ἐντελῶς τά κατάλληλα...»

...Ὁ ἀρχηγός ὅμως τῆς ἀναστηλώσεως, ἀκούραστος κι ἀκλόνητος ἀπό τίς δυσκολίες προχωροῦσε στήν ἐργασία του, ἐνισχυμένος περισσότερο ἀπό τήν θέληση τοῦ Οὐρανοῦ.

Τέλος, τό ἀρχικό σχέδιο τοῦ Ναοῦ ἐνεπνεύσθη ὕστερα ἀπό ὀλίγον καιρό στόν ἀρχηγό, ἀλλά μέ ἀπόλυτη ἐλευθερία τήν προσθήκη τῆς διακοσμήσεως μέ ἀγάλματα τῶν θεῶν καί τῶν ἡρώων τῆς παραδόσεως, τήν τοποθέτηση τοῦ βωμοῦ καί τήν κατασκευή καί ἐπανατοποθέτηση τοῦ μεγαλοπρεποῦς ἀγάλματος τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς, στην ἴδια θέση τῆς ἀρχαιότητας.

Μαζί ὅμως μέ τήν ἔμπνευση τοῦ σχεδίου δόθηκε καί ὁ ἀκόλουθος χρησμός:

Ποτέ δέν θά μπορέσει νά ἀναστηλωθεῖ ὁ ναός τῆς θεᾶς τῆς Σοφίας καί νά ξαναστηθεῖ ὁ βωμός καί τό βάθρο τοῦ ἱεροῦ ὁμοιώματός της, ἐάν οἱ νέοι Διονυσιακοί τεχνῖτες, κατόπιν μακρινοῦ καί περιπετειώδους ταξιδίου, καθώς οἱ Ἀργοναῦτες στήν Ἀρχαιότητα δέν εὕρουν καί ξαναφέρουν τό χρυσόμαλλο δέρας.

Τό χρυσόμαλλο δέρας πού εἶχε πάλι μεταφερθεῖ στήν Κολχίδα, καθώς καί τό χρυσελεφάντινο ἄγαλμα τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς, πού ἀνηρπάγη στήν παρακμή τῶν Ἑλληνικῶν Μυστηρίων καί τήν ἐπιδρομή βαρβαρικῶν στιφῶν στήν χώρα τοῦ πνεύματος.

Οἱ δύο κυβικοί λίθοι πού ἀποτελοῦν τήν βάση τοῦ ἱεροῦ ὁμοιώματος, τῆς θεᾶς, ἔλεγε ἀκόμη ὁ χρησμός, ***«δέν θά μπορέσουν νά συγκολληθοῦν ποτέ, γιά νά ἀποτελέσουν μία ἑνωμένη καί δυνατή βάση, ἄν δέν τούς συγκρατήσουν ἕξι ἀσημένια καί ἕξι χρυσά καρφιά σε σχῆμα Μινωικοῦ Σταυροῦ καί ἄν δέν περιβληθοῦν μέ τό χρυσόμαλλο δέρας.***

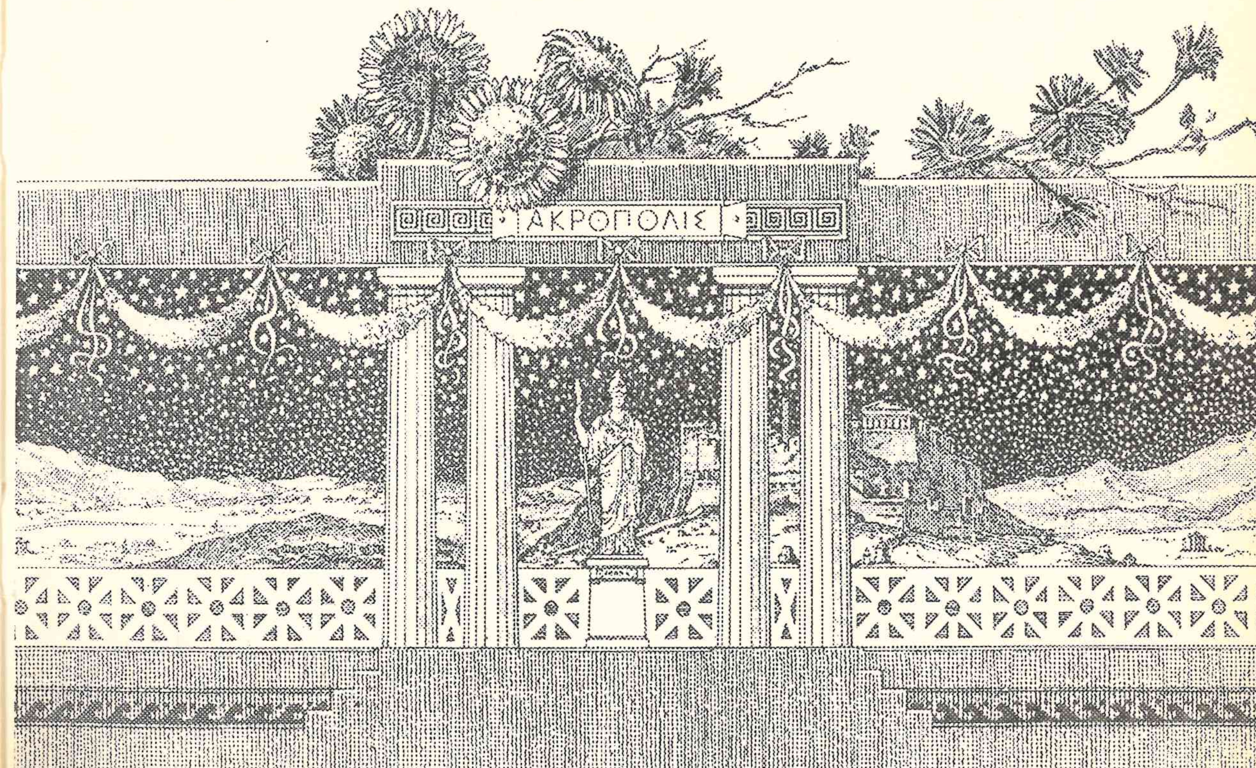
Καί ἀκόμη δέν θά διατηρήσουν τήν ἑνότητά τους αὐτή, ἐάν τήν ἐπιτύχουν, ἄν δέν τοποθετηθεῖ ἐπάνω τους ἡ ἱερή γλαῦκα τῆς θεᾶς τῆς Σοφίας μέ τά γαλανοπράσινα διαμαντένια μάτια πού μέ τήν λάμψη τους διασχίζουν καί τό πυκνότερο σκοτάδι».

Ἀρκετά χρόνια ἔχουν περάσει ἀπό τότε πού τό ταξίδι τό μακρινό καί περιπετειῶδες ξανάγινε γιά τήν ἐπαναφορά τοῦ χρυσόμαλλου δέρατος. Οἱ νεώτεροι Ἀργοναῦτες, ὕστερα ἀπό πολλούς κινδύνους καί περιπέτειες, ξαναγύρισαν στήν πατρίδα, φέροντάς το μαζί τους.

Τό ἔκρυψαν στόν Παρθενῶνα γιά νά λαμπρύνει καί πάλι, μέ τήν λάμψη του, τήν αἰώνια πνευματική πρωτεύουσα ὅλου τοῦ κόσμου, ὅπως μᾶς διηγήθηκε ὁ ἀρχηγός τους.

Τό ἔκρυψαν μέ τήν ἐλπίδα πώς, μετά τήν ἀναστήλωση σέ δόξα τοῦ πνεύματος, θά περιέβαλαν τήν βάση τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς τῆς Σοφίας μ' αὐτό, γιά νά ἐκπληρωθεῖ ὁ χρησμός...

ΔΙΔΩ ΚΑΛΛΕΡΓΗ

ΠΕΡΙ ΕΛΕΥΣΙΝΙΩΝ

ΙΕΡΑ ΟΔΟΣ ... μοναχικός στόν δρόμο πού ξεκινᾶ ἀπό τήν Ἀθήνα κι ἔχει σημάδι του ἱερό τήν Ἐλευσῖνα. Τί ἦταν γιά μένα αὐτός ὁ δρόμος πάντα σά δρόμος τῆς Ψυχῆς. *Ἄγγελος Σικελιανός (Ἱερά Ὁδός).*

Τό μεγάλο ἐνδιαφέρον πού παρουσιάζει σήμερα ἡ Ἐλευσίς δέν βρίσκεται μόνο στά ἀξιόλογα λείψανα τῶν ἀρχαίων μνημείων καί τοῦ μικροῦ Μουσείου της, ὅσο στήν ἱστορία τῆς πόλεως καί τῶν ἀρχαιοτήτων της, ἐξ αἰτίας τῆς λειτουργίας σ' αὐτήν τῶν Ἐλευσινίων Μυστηρίων.

Ἀπό τίς ἀνασκαφές τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας Ἀθηνῶν κυρίως, γίνεται φανερό ὅτι ἡ περιοχή ἦταν πιθανόν κατοικημένη καί πρίν ἀπό τό 3.000 κι ἔπειτα, καθώς καί σέ ὅλη τήν ἀρχαία ἱστορική ἐποχή.

Ἡ ἀρχαία πόλη ἦταν κτισμένη στό βραχῶδες ὕψωμα, διαιρεῖτο δέ στήν ἀκρόπολη καί στήν κάτω πόλη πού ἀποτελοῦσαν μαζί μέ τήν περιοχή τους ἕναν ἀπό τούς ἀρχαίους δήμους τῆς Ἀττικῆς. Ἐκεῖ ὁδηγοῦσε ὅπως καί σήμερα ἕνας ἀπό τούς πιό σημαντικούς δρόμους τῆς Ἀρχαιότητος, ἡ ἱερά ὁδός.

Τήν φήμη ὅπως καί τήν ἀκμή της ἄλλωστε, ἡ Ἐλευσῖνα τήν χρεωστᾶ στά λειτουργήσαντα σ' αὐτήν Μυστήρια, πού ἡ ἀκμή τους κράτησε 1.500 περίπου χρόνια, ὥς τό τέλος τοῦ 4ου π.Χ. αἰῶνα κι ἀκόμη πιό ἔπειτα, γιά νά κλεισθοῦν ὁριστικά ἀπό τόν αὐτοκράτορα Θεοδόσιο, κοντά στά τέλη τοῦ 4ου μ.Χ αἰῶνα.

Τά περιφημότερα ἀπό τά Ἑλληνικά Μυστήρια, καθώς εἶναι γνωστό, ἦσαν τά πανάρχαια τῆς Κρήτης, τά Κρητομινωικά πρός τιμήν τῆς Μεγάλης Μητέρας Ρέας-Γῆς καί τοῦ Κρηταγενῆ Ἰδαίου Δία, τά Κορυβαντικά καί τά Λαβυρινθικά. Ἐπίσης, τά Καβείρια τελούμενα κυρίως στή Σαμοθράκη, τά Ὀρφικά καί τά Ἐλευσίνια πρός τιμήν τῆς θεᾶς Δήμητρας καί τῆς κόρης Περσεφόνης, τελούμενα στήν Ἀττική. Στά τελευταῖα αὐτά συμπεριλαμβάνονται ὡς σημαντικό μέρος τους τά Θεσμοφόρια καί τά Διονύσια.

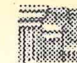
Τί ἦσαν ὅμως τά Μυστήρια;

Ἕνας ἀμερόληπτος ἐρευνητής μή δίδοντας σημασία στήν γνώμη τῶν ἐπιπολαίων ἐρευνητῶν πού ἰσχυρίζονται ὅτι τά ἀρχαῖα μυστήρια ἦσαν πλάνες τῶν ἐθνικῶν ἱερέων καί πού ἐπωφελούμενοι ἀπό τίς δεισιδαιμονίες τῶν ἀμαθῶν τούς ἐξαπατοῦσαν, ἔχει πολλές πιθανότητες νά γνωρίσει μέρος τῆς ἀλήθειας σχετικά μέ αὐτά.

Γιατί ζητῶντας βάσιμες καί ζωτικότερες ἀρχές σέ κάθε θρησκευτικό κατασκεύασμα πού εἶχε μιά μακρόχρονη καί διαρκῆ ἐπίδραση καί ἐπιρροή στούς ἀνθρώπους, θ' ἀναζητήσει τήν ἀρχή καί τήν αἰτία τῆς δημιουργίας τους καί θά μελετήσει μέ προσοχή ὅσα σώζονται ἀπό τά τυπικά τῆς λειτουργίας τους.

Ἔτσι ὅμως θά χρειασθεῖ νά στραφεῖ κανείς πολύ πίσω, στά προϊστορικά χρόνια, σ' ἐκεῖνα πού μόνον ἡ παράδοση τῶν μύθων καί ἡ ἀρχαιολογική σκαπάνη μᾶς ἐπιτρέπουν νά ἐρευνήσουμε.

Γιατί, μυστήρια, γενικά σημαίνει τό ἀπόρρητο μέρος τῆς λατρείας, ὅσα δηλαδή γίνονταν μυστικά μέσα στό ἱερό, στό ὁποῖο ἀπαγορευόταν ἡ εἴσοδος στούς ἀμυήτους.

Ἀπ' ὅλα τά μυστήρια στά ἱστορικά χρόνια, τά Ἐλευσίνια ἦσαν τά περισσότερο σεβαστά καί ἡ πιθανότερη ἀρχή τους ἦταν ἡ ἑξῆς:

Σύμφωνα μέ τούς μύθους, ὁ πρῶτος βασιλιάς τῶν σχεδόν πρωτογόνων ἀνθρώπων τῆς Ἀττικῆς ἦταν ὁ Ὤγυγος ἤ Ὠγύγης. Οἱ κάτοικοι πού τόν εἶχαν γιά ἀρχηγό τους ζοῦσαν τήν ἁπλῆ καί ἥμερη φυσική ζωή, ἐκείνη πού τούς ἐπέτρεπε ὁ πρωτόγονος πολιτισμός τους. Στά χρόνια ὅμως αὐτοῦ τοῦ Ὠγύγη τεράστιες γεωλογικές μεταβολές ἀναστάτωσαν τήν Ἀττική καί γενικά τήν Μεσόγειο, τά νησιά καί τίς γύρω στεριές της, γνωστές ὡς κατακλυσμός τοῦ Ὠγύγη.

Οἱ Πελασγοί πού ὅπως ἀναφέρουν οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς, ἦσαν οἱ κάτοικοι ἐκείνης τῆς ἐποχῆς καί οἱ ὁποῖοι λάτρευαν τήν Μεγάλη Μητέρα θεά, τή Ρέα-Γῆ τῆς Ἑλληνικῆς Μυθολογίας, τρομαγμένοι ἀπό τόν κατακλυσμό, τραβήχθηκαν στίς πλαγιές τῶν βουνῶν καί ἐδῶ, στήν Ἀττική, κυριώτερα στίς πλαγιές τοῦ Ὑμηττοῦ. Στήλωσαν ἐκεῖ τούς πρώτους βωμούς καί τά ἱερά τῆς θρησκείας τους, πού τήν ἀποτελοῦσαν στήν ἀρχή μόνον μερικές μυστικές ἱεροτελεστίες, θυσίες καί προσφορές ἀπό μέλι, λάδι, κρασί καί καρπούς πρός τήν Μεγάλη Μητέρα Θεά Ρέα-Γῆ.

Ὁ Ἐλευσίς ἔγγονος τοῦ Ὠγύγη ἀπό τήν κόρη του Δάειρα ἤ Δεῖρα καί γυιός τοῦ θεοῦ Ἑρμῆ, ὁ ἰσχυρότερος πνευματικά ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης στήριξε ἐκεῖ τά πρῶτα ἱερά καί συστηματοποίησε τήν πελασγική θρησκεία. Τήν θέση τῆς θεᾶς Μητέρας Γῆς πῆρε ἡ θεά Δήμητρα καί ἡ κόρη της Περσεφόνη, ἡ πνευματική ἐκείνη θεά, γιατί ἀρχικά λεγόταν Δάειρα, πού σήμαινε τήν γνωρίζουσα καί τήν διδάσκουσα πού ἀργότερα γύρω της πλάθεται ὁλόκληρο τό δρᾶμα τῆς Ἐλευσινίας λατρείας.

Κι ὅταν ὕστερα ἀπό χρόνια, ξεχάστηκε ἐντελῶς ὁ κατακλυσμός τοῦ Ὠγύγη καί ὁ τρόμος κι ἀπό τόν δεύτερο κατακλυσμό τοῦ Δευκαλίωνος πού γίνηκε καθώς λέγουν 150-200 χρόνια περίπου, μετά τόν πρῶτο, οἱ ἄνθρωποι ξεθάρρεψαν καί κατέβηκαν χαμηλότερα στίς πεδιάδες καί διατήρησαν εὐλαβικά τήν πρώτη θρησκεία τους μέ καθοδηγητές τούς ἀρχηγούς καί τούς βασιλιάδες τους.

Οἱ τελευταῖοι αὐτοί, εἴτε οἱ ἴδιοι, εἴτε οἱ ἀξιότεροι συγγενεῖς τους, γίνονταν τότε οἱ ἀρχηγοί τῆς θρησκείας, δηλαδή οἱ ἀρχιερεῖς της. Ἔτσι, τόν τρίτο βασιλιά τῆς Ἀττικῆς, μετά τόν Ὠγύγη, τόν Κραναό, πού στά χρόνια τῆς βασιλείας του ἔγινε ὁ δεύτερος κατακλυσμός, διαδέχεται ὁ γαμβρός του, Ἀμφικτύων, ἐνῶ ὁ γυιός τοῦ ἄλλου γαμβροῦ του στήν Ἐλευσῖνα ὁ Κελεός, κρατεῖ κληρονομικά τήν ἱερατική ἐξουσία.

Οἱ θρησκευτικές ἐκδηλώσεις, οἱ τελετές καί οἱ ἱεροτελεστίες, τά μυστήρια ἤ *ὄργια* ὅπως λέγονταν τότε, λέξη σχηματισμένη πιθανόν ἀπό τό *ὀργώνω* ἤ τό *ἔργω*, πού σημαίνει *ἐργάζομαι*, ὀργανώθηκαν ἀκόμη συστηματικότερα κι ἀπό τήν Ἐλευσῖνα κι ἀρχίζουν νά λειτουργοῦν μέ τό πέρασμα τῶν χρόνων

ὡς τά πρῶτα ἐπίσημα Μυστήρια.

Ἀπό τήν κόρη τοῦ Κελεοῦ Σαισάρα, πού μέ τόν σύζυγό της Κρόκωνα, διάβηκαν πρῶτοι τούς Ρειτούς, μεταφέρονται τά πρῶτα ὀργανωμένα πρίν στόν Ὑμηττό Ἐλευσίνια, στήν περιοχή τῆς Ἐλευσίνας. Παρέμειναν ὅμως καί στόν Ὑμηττό καί μάλιστα λίγο ἀργότερα μεταφέρθηκαν ἀπό ἐκεῖ στήν Ἄγρα, στήν περιοχή δηλαδή πού ἁπλώνεται χαμηλότερα ἀπό τήν σημερινή Καισαριανή ἕως τό Στάδιο, κυρίως καί θεσπίζονται ἔτσι τά πρῶτα Μικρά Ἐλευσίνια ἤ τά ἐν Ἄγραις Μυστήρια.

Τότε, παρουσιάστηκαν καί οἱ πρῶτοι Μεγάλοι Μύστες τῆς Ἑλλάδος: Λίνος, Ὀρφεύς, Μουσαῖος. Ὁ τελευταῖος μάλιστα γέννημα τῆς Ἀττικῆς ἦταν καί ὁ πρῶτος ὁλοκληρωτής τῶν Μυστηρίων τῆς Ἐλευσῖνος. Τό ἔργο του στήν περιοχή πού ἱεροκρατεῖτο καί πρίν ἀπό τόν Κρόκωνα, ἀπό ἕνα ἰσχυρό τῆς πρωτόγονης λατρείας ἱερατεῖο, δηλαδή ὄχι τῆς πνευματικότητας τοῦ Ἀθηναϊκοῦ ἱερατείου, συνεχίζει καί προάγει ὁ ἄλλος Κελεός, γυιός τοῦ Φάρου κι ἀπόγονος τοῦ Κρόκωνα καί τῆς Σαισάρας.

Μέ κληρονομικά δικαιώματα ἀπό συγγενικούς δεσμούς μέ τήν Ἀττική ἔρχεται ἀπό τήν Θράκη τήν ἴδια ἐκείνη ἐποχή, κατά τοῦ Κελεοῦ, ὁ Εὔμολπος, πολέμιος στήν ἀρχή καί φίλος ἔπειτα. Τά Ἐλευσίνια παίρνουν τότε καί ἀπό ἐκεῖνον τήν μορφή πού διατήρησαν ἐπί 1000 καί πλέον χρόνια ἀργότερα, μέ τήν ὀνομασία τῶν μεγάλων Ἐλευσινίων. Γιά τοῦτο καί μερικοί ἀποδίδουν τήν ἵδρυσή τους στόν Εὔμολπο αὐτόν.

Ἕνα ὅμως φαίνεται νά εἶναι σωστό, τό ὅτι ἡ συστηματοποιημένη ὀργάνωση τῶν Ἐλευσινίων Μικρῶν καί Μεγάλων, ὀφείλεται στόν Μουσαῖο καί μόνον ἡ τελική τακτοποίηση τῶν Μεγάλων Ἐλευσινίων στήν Ἐλευσῖνα, ὀφείλεται στόν Εὔμολπο καί στόν Κελεό.

Τά Μικρά Ἐλευσίνια ἐτελοῦντο κάθε χρόνο κατά τόν μῆνα Ἀνθεστηριῶνα, ἀντίστοιχο σήμερα μέ Φεβρουάριο - Μάρτιο. Κάθε χρόνο ἐπίσης καί ἐπί 9 ἤ 14 ἡμέρες, κατά τόν μῆνα Βοηδρομιῶνα, ἀντίστοιχο μέ τόν Σεπτέμβριο - Ὀκτώβριο, ἐτελοῦντο καί τά Μεγάλα.

Οἱ μυούμενοι στά Μικρά ἤ στά ἐν Ἄγραις Ἐλευσίνια θυσίαζαν πρῶτα χοιρίδια, τά τότε λεγόμενα *καθάρματα*, περνοῦσαν δέ ἀπό καθαρμό ἀπό τόν ἱερέα, τόν λεγόμενο *Ὑδρανό* καί ὁρκίζοντο ὅρκο μυστικότητος ἐπιβαλλόμενο σ' αὐτούς ἀπό τόν ἱεροφάντη ἤ τόν μυσταγωγό. Κατόπιν, ἔπαιρναν μία προπαρασκευαστική διδασκαλία, πού τούς ἔδινε τήν ἱκανότητα νά καταλαβαίνουν ὅσα ἀργότερα θά τούς ἀποκάλυπταν στά Μεγάλα Ἐλευσίνια.

Ἡ τέλεση τῶν Μεγάλων Ἐλευσινίων ἄρχιζε στήν Ἀθήνα, μέ τόν ξεσηκωμό τήν πρώτη ἡμέρα τῶν μεμυημένων στά Μικρά, καί γιά τοῦτο λεγόταν ἡ ἡμέρα αὐτή **Ἀγυρμός**.

Τήν δεύτερη πήγαιναν μέ πομπή στήν παραλία ὅπου ἐκαθαρίζοντο καί ἡ ἡμέρα λεγόταν **Ἅλαδε Μύσται**.

Ἡ τρίτη ἦταν ἡμέρα νηστείας καί μόνο τό βράδυ ἔπαιρναν ἕνα λιτό δεῖπνο, πλακοῦντα ἀπό μέλι καί σισάμι.

Τήν τέταρτη μέρα προσέφεραν θυσίες καί γινόταν ἡ λεγόμενη **Καλάθου κάθοδος**, δηλαδή πομπή στήν ὁποία φερόταν ἅμαξα συρομένη ἀπό βόδια καί πού τήν ἀκολουθοῦσαν γυναῖκες μέ μυστικές κίστες στό χέρι, καλάθι δηλαδή πού περιεῖχε σίδια ρόδια καί σπόρους μήκωνος παπαρούνας.

Τήν πέμπτη ἡμέρα ἡ ὁποία λεγόταν **λαμπάδων ἡμέρα**, οἱ μύστες μέ λαμπάδες ὁδηγοῦντο, τό βράδυ ἀπό τόν δαδοῦχο, στόν ναό τῆς θεᾶς Δήμητρος, στήν Ἐλευσῖνα, καί διανυκτέρευαν ἐκεῖ.

Ἡ ἕκτη ἡμέρα καί ἡ περισσότερο ἱερή ἀπ' ὅλες, λεγόταν **Ἴακχος**. Τό ἄγαλμα τοῦ γυιοῦ τῆς θεᾶς Δήμητρος, τοῦ Ἴακχου, στεφανωμένο μέ μυρτιά καί μέ λαμπάδα στό χέρι, φερόταν ἀπό τό Ἐλευσίνιο τῶν Ἀθηνῶν διά τῆς Ἱερᾶς ὁδοῦ, πού τήν κοσμοῦσαν ναοί, βωμοί καί μνημεῖα σχετικά μέ τόν ἱερό μῦθο τῆς θεᾶς Δήμητρος καί τῆς Κόρης - Περσεφόνης, στήν Ἐλευσῖνα.

Ἡ διαδρομή αὐτή γινόταν ἀνάμεσα σέ ὕμνους καί χαρμόσυνες φωνές - ***ἰακχίζειν*** τοῦ πλήθους. Καθαρίζοντο πάλι στό ἁλμυρό νερό τῶν Ρειτῶν - λίμνες Κουμουνδούρου σήμερα καί τά μεσάνυχτα ἔκαναν τήν εἴσοδό τους στήν ἅγια πόλη, κάτω ἀπό τό φῶς τῶν λαμπάδων.

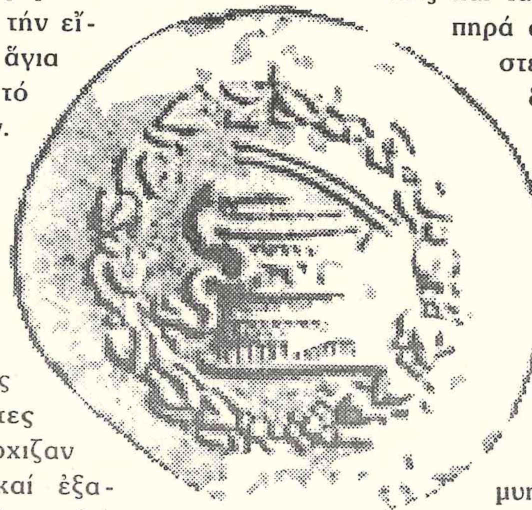
Τότε ἄρχιζαν ἀπό τούς ἱερεῖς, τά ἀληθινά ἐσωτερικά Μυστήρια καί οἱ τελετές τῆς μυσταγωγίας. Οἱ δέ ἄξιοι γι' αὐτές ὀνομάζονταν **ἐπόπτες** καί **ἔφοροι**. Τότε ἄρχιζαν ἀκόμη καθαρμοί καί ἐξαγνισμοί χρήσιμοι νά χαμηλώσουν τόν φραγμό πού χωρίζει τόν ἄνθρωπο ἀπό τήν θεότητα γιά τήν ἐπικοινωνία μαζί της, καί ἀπό τούς ὁποίους ὁ ἐνθουσιασμός ἔφθανε στήν ἔκσταση.

Οἱ νυκτερινές γιορτές, οἱ μυστικές νύκτες, τά μεγαλόπρεπα θεάματα, διεγείρανε στίς ψυχές βαθειές συγκινήσεις. Οἱ συμβολικές καί σπουδαῖες σκηνές τοῦ δράματος τῆς μεγάλης θεᾶς Δήμητρας, ἡ περιπλάνησή της στήν Γῆ, ἡ θλίψη της γιά τόν χαμό τῆς κόρης της καί ἡ χαρά στήν ἀνεύρεσή της, ἀποτελοῦσαν τό κυριώτερο θέμα τῶν συμβολικῶν παραστάσεων.

Κατά τόν μῦθο αὐτόν, ἡ Δήμητρα, ἀναζητώντας τήν ἀπό τόν Πλούτωνα ἁρπαγμένη κόρη της, ἦλθε στήν Ἐλευσῖνα καί φιλοξενήθηκε κοντά στόν βασιλιά Κελεό. Ἡ Θεά, εὐγνώμονη γιά τήν φιλοξενία, ἔδωσε στόν Τριπτόλεμο, τόν γυιό τοῦ Κελεοῦ, τόν πρῶτο κόκκο σταριοῦ καί τόν δίδαξε τήν καλλιέργεια τῆς Γῆς.

Οἱ μύστες, μέσα στόν ἱερό χῶρο, ἐμιμοῦντο τίς πράξεις τοῦ δράματος τῆς θεᾶς καί τά εὐχάριστα ἤ τά λυπηρά αἰσθήματά της. Ἐνήστευαν 9 ἡμέρες καί τήν δεκάτη, ὅπως ἐκείνη, ἔπιναν τόν κυκεῶνα.

Δύο ἦσαν οἱ μυστηριώδεις τύποι πού τελοῦντο στό ἱερό, **τά δρώμενα**, οἱ πράξεις δηλαδή οἱ τελούμενες ἀπό τούς ἱερεῖς καί τούς μεμυημένους καί **τά δεικνύμενα**, τά ὅσα δηλαδή προσφέρονταν στά μάτια σάν θεάματα.

Ἡ Ἱερή Κίστη

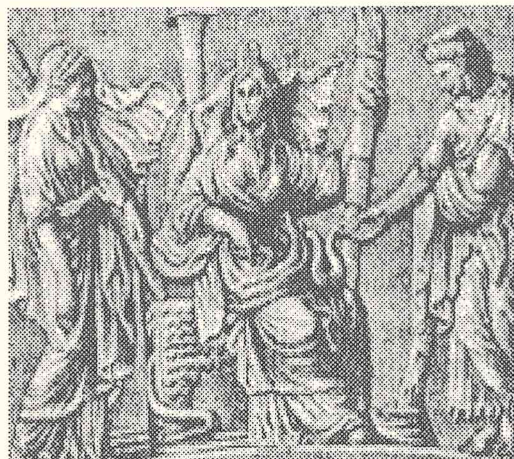
'Από τά δρώμενα ἦσαν ἡ παράδοση μερικῶν ἱερῶν ἀντικειμένων, πού τά ἄγγιζαν οἱ μύστες, τροφή θεία πού τήν γεύονταν, ἀληθινή μετάληψη διονυσιακοῦ οἴνου καί σίτου πρός ἀνάμνηση τῆς θεᾶς.

Τήν φαντασία τῶν μεμυημένων αὔξαιναν παράδοξοι τύποι, λέξεις μυστηριώδεις πού ὑπενθύμιζαν τά σύμβολα. Κάποια στιγμή ἀπό τό βάθος τοῦ ἱεροῦ, ἀκουγόταν ἡ φωνή τοῦ ἱεροφάντου ἀνάμεσα στίς λάμψεις τῶν λαμπάδων πού φώναζε ***ἱερόν ἔτεκε πότνια κοῦρον Βριμώ Βριμόν*** κι ἔπειτα ἔδειχναν στούς ἐπόπτες τό μέγα καί θαυμαστό καί τελειότατο ἐποπτικό ἐκεῖ μυστήριο: **'Εν σιωπῇ τεθερισμένον στάχυν.**

Ὕστερα ἀπό ὅλα αὐτά γίνεται περισσότερο κατανοητή ἡ γενική ἔννοια τῶν συμβολισμῶν τούτων. **Ἡ ζωή τῆς Φύσεως καί ἡ σχέση της μέ τήν ψυχο-πνευματική τύχη τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τό βάθος της.**

Καί γίνεται φανερό ἀκόμη ὅτι γιά τούς μύστες ἐκείνους, ἀνάμεσα στούς ὁποίους οἱ περισσότεροι ἦταν γυναῖκες, ἡ πνευματική σημασία τοῦ θείου Ἐλευσινίου δράματος ἦταν ἡ κυριότερη.

ΔΙΔΩ ΚΑΛΛΕΡΓΗ

Ο ΕΦΙΑΛΤΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗΣ

'Εκεῖ πού φύτρωνε φλισκούνι
κι ἄγρια μέντα
Κι ἔβγαζε ἡ γῆ
τό πρῶτο της κυκλάμινο
Τώρα χωριάτες
παζαρεύουν τά τσιμέντα
Καί τά πουλιά πέφτουν
νεκρά στήν ὑφικάμινο.

'Εκεῖ πού σμίγανε
τά χέρια τους οἱ μύστες
Εὐλαβικά πρίν μποῦν
στό Τελεστήριο
Τώρα πετᾶνε τ' ἀποτσίγαρα
οἱ τουρίστες
Καί τό καινούργιο
πᾶν νά δοῦν διυλιστήριο.

'Εκεῖ πού ἡ θάλασσα
γινόταν εὐλογία
Κι ἦταν εὐχή τοῦ κάμπου
τά βελάσματα
Τώρα καμιόνια κουβαλᾶν
στά ναυπηγεῖα
'Άδεια κορμιά, σιδερικά,
παιδιά κι ἐλάσματα

Κοιμήσου Περσεφόνη
Στήν ἀγκαλιά τῆς γῆς
Στοῦ κόσμου τό μπαλκόνι
Ποτέ μή ξαναβγῆς

Νίκος Γκάτσος

Η εικόνα παριστά τό τελευταίο στάδιο τῆς μυήσεως, τήν Εποπτεία. Ο Επόπτης γίνεται δεκτός άπό τήν ίδια τήν θεά Δημητρα και ισοτιμος πια συνδιαλεγεται μαζί της. Η θεά μέ στάχυα στά μαλλιά της, καί ένθρονη, πάνω σε μεγάλη κίστη, κραταει δάδα. Ο ιερος οφις ελισσεται προστατευτικος γυρω απο την κιστη.

ΠΡΟΚΛΟΥ: ΑΠΟΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ ΤΟ ΠΕΔΙΟΝ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ,

ΤΟ ΛΙΒΑΔΙ, ΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΕΙΔΟΣ ΤΗΣ ΝΟΗΤΗΣ ΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ Η ΔΙΑΙΡΟΥΜΕΝΗ ΔΙΠΛΗ ΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΘΕΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΕΤΑΙ ΑΠΟ ΑΥΤΗΝ.

"Ας ἐξετάσουμε τώρα μία τριάδα πού προϋπάρχει στόν ὑπερουράνιο τόπο, τήν ὁποία ἐξύμνησε ὁ Σωκράτης: τό πεδίο τῆς ἀληθείας, τό λιβάδι καί τήν τροφή τῶν θεῶν

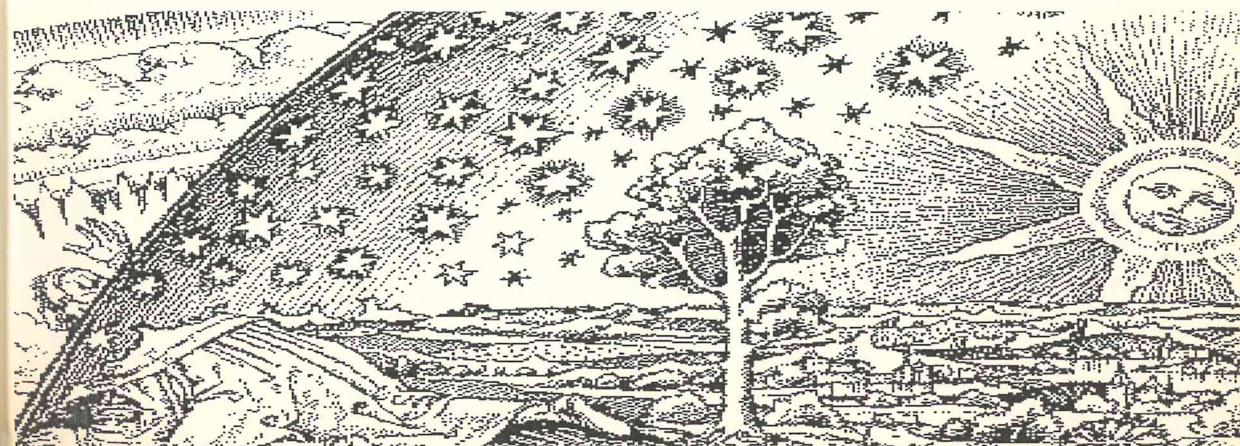
Τό πεδίον τῆς ἀληθείας λοιπόν νοερῶς εἶναι ἐξαπλωμένο κοντά στό νοητό φῶς καί φωτίζεται ἀπό τίς λάμψεις πού ἀπό ἐκεῖ προέρχονται. Γιατί ὅπως τό Ἕνα ἐκπέμπει τό ἑνοποιητικό φῶς, ἔτσι καί τό νοητό δίδει στά ἑπόμενα τήν συμμετοχή πού τούς προσφέρει τήν οὐσία.

Τό λιβάδι εἶναι ἡ γόνιμη δύναμη τῆς ζωῆς καί κάθε εἴδους λογικοῦ προσδιορισμοῦ καί ἡ περιοχή τῶν πρωταρχικῶν αἰτίων τῆς ζωῆς καί ἡ αἰτία τῆς ποικιλομορφίας καί τῆς γέννησης τῶν εἰδῶν. Γιατί καί τά ἐδῶ λιβάδια παράγουν κάθε λογῆς εἴδη καί λογικούς προσδιορισμούς καί φέρουν ὡς σύμβολο τῆς γέννησης τῆς ζωῆς τό νερό.

Ἡ θρεπτική αἰτία τῶν θεῶν εἶναι μία νοητή ἕνωση ἡ ὁποία συμπεριέλαβε τήν καθολική τελειότητα τῶν θεῶν μέσα της καί γεμίζει τούς θεούς μέ ἀκμή καί δύναμη γιά τήν πρόνοια τῶν ἑπομένων καί γιά τήν ἀναλλοίωτη νόηση τῶν πρώτων. 'Αλλά ψηλά οἱ θεοί ἑνιαῖα μετέχουν σέ αὐτά, διαιρεμένα ὅμως μέσα στίς προόδους τους, ὅπου βέβαια καί ἀπό τήν τροφή τό ἕνα μέρος ἀποκαλεῖται **ἀμβροσία** ἀπό τόν Πλάτωνα καί τό ἄλλο **νέκταρ**.

«*'Αφοῦ σταματήσει τά ἄλογα κοντά στήν φάτνη*» λέει «*τούς προσφέρει ἀμβροσία καί μετά ἀπό αὐτήν τά ποτίζει νέκταρ*». Ὁ ἡνίοχος λοιπόν ὁ ὁποῖος τρέφεται ἀπό τά νοητά, μετέχει κατά ἑνιαῖο τρόπο στό φῶς τῆς τελειότητας πού ἐκπέμπεται ἀπό τούς θεούς, ἐνῶ τά ἄλογα διαμοιρασμένα, πρῶτα στήν ἀμβροσία καί μετά ἀπό αὐτήν στό νέκταρ.

Γιατί πρέπει αὐτά ἀπό τήν ἀμβροσία νά παραμείνουν σταθερά καί ἀκλόνητα

μέσα στά ἀνώτερά τους καί μέ τό νέκταρ νά προνοήσουν ἀπαρέγκλιτα γιά τά ἑπόμενά τους. **Γιατί λένε ὅτι ἡ ἀμβροσία εἶναι στερεά τροφή, ἐνῶ τό νέκταρ ὑγρή.**

Αὐτό ὑποδεικνύοντας καί ὁ Πλάτωνας λέει ὅτι τήν μία τήν προσέφερε καί ὅτι μετά τήν ἀμβροσία τά «πότισε» νέκταρ. Ἡ τροφή λοιπόν τοῦ νέκταρος δηλώνει τήν ἐλευθερία, τήν εὐελιξία καί τήν ἱκανότητα τῆς πρόνοιας νά προχωρᾶ σέ ὅλα ἀνέπαφη, ἐνῶ ἡ τροφή τῆς ἀμβροσίας δηλώνει τήν μονιμότητα καί τήν σταθερή ἑδραίωσή της μέσα στά ἀνώτερα.

Καί τό μεῖγμα καί τῶν δύο ὅτι οἱ θεοί καί μένουν σταθεροί καί προοδεύουν πρός τά πάντα καί ὅτι οὔτε ἡ ἀμεταβλησία καί ἡ ἀφθαρσία τους εἶναι ἄγονη, οὔτε ἡ γόνιμη δύναμη καί πρόοδός τους ἀσταθής, ἀλλά ὅτι προοδεύουν μένοντας σταθεροί καί προνοοῦν γιά τά ἑπόμενά τους ἀνέπαφοι καί ἑδραιωμένοι μέσα στούς προηγούμενούς τους.

Τό νέκταρ λοιπόν καί ἡ ἀμβροσία εἶναι τελειότητες τῶν θεῶν στόν βαθμό πού εἶναι θεοί. Τοῦ νοῦ, τῆς ψυχῆς, τῆς φύσεως καί τῶν σωμάτων εἶναι ἄλλα. Γι' αὐτό καί ὁ Πλάτωνας ἀποδεχόμενος αὐτά καί στίς ψυχές, ἀποκαλεῖ τίς ψυχές θεούς. Γιατί στόν βαθμό πού αὐτές μετέχουν στούς θεούς, σέ αὐτόν τόν βαθμό πληροῦνται ἀπό τό νέκταρ καί τήν ἀμβροσία.

Ἀλλά αὐτά καθώς προοδεύουν εἶναι διαμοιρασμένα δυαδικά, καθώς ἡ μία ὑπάρχει ὡς αὐτό πού χορηγεῖ στούς θεούς τήν μόνιμη καί σταθερή τελειότητα καί τό ἄλλο ὡς αὐτό πού χορηγεῖ τήν ἀκλόνητη πρόνοια καί τήν ἀνεξάρτητη διοίκηση καί τήν γενναιόδωρη μετάδοση τῶν ἀγαθῶν, στηρίζοντας αὐτή τήν διανομή στίς δύο ἀρχές τῶν πάντων.

Ἀντίστοιχη μέ τό πέρας λοιπόν πρέπει νά θεωρήσουμε τήν ἀμβροσία καί μέ τό ἄπειρο τό νέκταρ. Γι' αὐτό τό ἕνα εἶναι σάν ὑγρό καί δέν περιορίζεται ἀπό μόνο του, ἐνῶ τό ἄλλο σάν στερεό καί ἔχει ἀπό μόνο του περιορισμό.

Τό νέκταρ λοιπόν εἶναι ἡ γονιμότητα καί ἡ τελειοποιητική ἱκανότητα τῆς δεύτερης παρουσίας τῶν θεῶν καί τό αἴτιο τῆς δύναμης καί τῆς ἰσχύος πού προνοεῖ γιά τά πάντα καί τῆς ἄπειρης καί ἀδιάλειπτης παροχῆς.

Ἡ ἀμβροσία εἶναι ἡ σταθερή τελειότητα μέ τήν μορφή τοῦ πέρατος καί ἡ αἰτία γιά τούς θεούς τῆς ἑδραίωσης μέσα στόν ἑαυτό τους καί ἡ χορηγός τῆς σταθερῆς καί ἀναλλοίωτης νόησης. Πρίν ἀπό αὐτά τά δύο βρίσκεται ἡ μία πηγή καί ἑστία κάθε τελειότητας γιά ὅλους τούς θεούς, τήν ὁποία ἀποκαλεῖ ὁ Πλάτωνας τροφή καί «γεῦμα καί συμπόσιο» καθώς τελειοποιεῖ ἑνιαῖα τό διαμοιρασμένο πλῆθος τῶν θεῶν καί ἐπιστρέφει τά πάντα στόν ἑαυτό της μέσω τῆς θείας νοήσεως.

Γιατί τό γεῦμα δηλώνει τήν διαμοιρασμένη διανομή τῆς θείας τροφῆς πρός τά πάντα. Καί τό συμπόσιο τήν ἑνωμένη ἐπιστροφή τῶν πάντων πρός αὐτήν. Γιατί εἶναι νόηση τῶν θεῶν στόν βαθμό πού εἶναι θεοί. Καί κάθε μία ἀπό τίς δύο δυνάμεις ἡ τροφή τήν συγκρατεῖ, καθώς εἶναι τό συμπλήρωμα τῶν νοητῶν ἀγαθῶν καί ἡ ἑνιαία τελειότητα τῆς θείας αὐτάρκειας.

ΠΛΑΤ. ΘΕΟΛΟΓΙΑ Δ κεφ. ιε. εκδ. Κάκτος

ΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΜΕ ΤΟ ΥΠΕΡΠΕΡΑΝ

Ὁ ἄνθρωπος πάντοτε ἐπεζήτησε τήν ἐπικοινωνία αὐτοῦ μέ τό καλούμενο ὑπερπέραν. Τόν προσελκύει τό ἄγνωστον καί θέλει νά πληροφορηθεῖ γιά τήν μεταθανάτια κατάσταση τῶν ψυχῶν, γιά τίς συνθῆκες τοῦ ἄλλου κόσμου, γιά τό μέλλον.

Τοῦτο εἶναι αἴτημα, μπορεῖ νά πεῖ κανείς, πάρα πολλῶν ἀνθρώπων, ἐάν βέβαια ἐξαιρέσουμε τούς ὀρθολογιστικούς τύπους, τούς ἐγκεφαλικούς, πού οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτούς δέν δέχονται ζωή μετά θάνατον.

Τά κίνητρα πού ὠθοῦν στήν ἐπιζήτηση τῆς ἐπικοινωνίας αὐτῆς, εἶναι πολλά καί ποικίλα. Ἀρχίζουν ἀπό πολύ χαμηλά μέ σκοπό τά ὑλικά ὠφελήματα καί φθάνουν σέ ἀνησυχίες καθαρά πνευματικές, φιλοσοφικές θά λέγαμε.

Γιά τήν μετά θάνατον ὕπαρξη καί γιά τόν κόσμο τῶν ψυχῶν, τῶν πνευμάτων καθώς λέγουν ὑπάρχει παναρχαία καί παγκοσμία παράδοση ὑπό διάφορες ἐκδοχές, θρησκευτικές ἤ φιλοσοφικές.

Ὅλες οἱ γνωστές θρησκεῖες καί πάντες σχεδόν οἱ φιλόσοφοι δέχονται κατά ἕνα οἱονδήποτε τρόπο, τήν ἐπιβίωση τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου μετά τόν θάνατο. Ὑπάρχουν ὅμως συστήματα ἤ σχολές πού δίδουν καί περιγραφές ἀκόμη γιά τήν μετά τόν θάνατο ζωή καί γιά τό πῶς λειτουργεῖ ὁ κόσμος τῶν πνευμάτων. Οἱ περιγραφές ὅμως πού δίδει κάθε σχολή εἶναι διαφορετικές ἀπό ἐκεῖνες πού δίδουν οἱ ἄλλες.

Ὅλα αὐτά εἶναι ἑλκυστικά βέβαια γιά πολλούς ἀνθρώπους πού σχηματίζουν ἔτσι πίστεις, οἱ ὁποῖες δέν εἶναι εὔκολο νά ἐλέγχονται.

Γιά τήν φύση τοῦ ὑπερπέραν, γιά τό ὁποῖον τόσα καί τόσα ἔχουν λεχθεῖ, ὑπάρχει καί πηγή σοβαρά. Ἡ πηγή δέ αὐτή εἶναι ἐκείνη πού εὑρίσκουμε σέ ὅλες τίς ἐσωτερικές παραδόσεις τῆς ἀρχαιότητος. Καί ἡ συμφωνία αὐτή εἶναι ἀκριβῶς τό στοιχεῖο ἐκεῖνο πού προσδίδει βαρύτητα καί κῦρος στό περιεχόμενο τῆς ἐσωτερικῆς παραδόσεως καί πάνω στό θέμα αὐτό πού ἐξετάζουμε.

Ἄς πάρουμε λοιπόν τήν ἐσωτερική παράδοση τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, βγαλμένη ἀπό τήν σοφία τῶν ναῶν πού εἶναι πλησιέστερη πρός ἐμᾶς καί τήν ὁποία μποροῦμε καλύτερα ἀπό κάθε ἄλλη νά ἐννοοῦμε:

Ἕνας σύγχρονος μύστης πού εἶχε μελετήσει καλά τήν ἐσωτερική παράδοση, ὁ **Σπ. Νάγος** ἔλεγε ὅτι κατά τούς ἀρχαίους μύστες **δύο εἶναι οἱ χῶρες στίς ὁποῖες κατοικοῦν οἱ ψυχές μετά τόν θάνατο.**

Ὁ Ἅδης καί ὁ Ὄλυμπος.

Οἱ χῶρες τοῦ σκότους καί οἱ χῶρες τοῦ φωτός.

Κάθε οὐσία τῶν κόσμων κατά τούς μύστες ἐκείνους πού δέν ἐξεδήλωσε ἡ ἴδια φῶς, καί ἔτσι δέν ἔγινε αὐτόφωτη, εἶναι Ἅδης. Καί κάθε ψυχή πού δέν φέρει φῶς, ἐπειδή δέν τό ἐξεδήλωσε, δέν ἠμπορεῖ παρά μετά

τόν θάνατο τοῦ ὀργανισμοῦ της νά ἔλθει ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει ἡ ἀναλογία της. Ἀφοῦ δέν ἔχει φῶς θά ἔλθει στόν Ἅδη.

Ποιοί ὅμως εἶναι ἐκεῖνοι τῶν ὁποίων οἱ ψυχές δέν ἐξεδήλωσαν πνευματικό φῶς, ὥστε ἡ δυναμική τους κατάσταση νά εἶναι τέτοια πού ἡ θέση τους νά μήν εἶναι στόν Ὄλυμπο;

Γιά τό ζήτημα αὐτό, τό τόσο θεμελιῶδες, ὑπάρχουν ἀρκετές μαρτυρίες πού διερμηνεύουν, πού ἐπεξηγοῦν τήν ἀρχαία παράδοση.

Ἔτσι, ὁ Πλάτων στόν Φαίδωνα φέρει τόν Σωκράτη νά λέγει, μαζί μέ ἄλλα, λίγο πρίν τοῦ θανάτου του ὅτι ἀπό τά παλιά χρόνια ἐκεῖνοι πού ἵδρυσαν τά μυστήρια, πού δέν εἶναι ἄνθρωποι τυχαῖοι, ἔλεγαν μέ τρόπο συμβολικό πώς ὁ ἀμύντος καί ἀτέλεστος πηγαίνει στόν Ἅδη, ὅπου μπορεῖ νά εὑρίσκεται καί μέσα στόν βόρβορο ἀκόμη, ἀνάλογα μέ τίς πράξεις του, ἐνῶ ἐκεῖνος πού ἐξαγνίσθηκε καί μυήθηκε βαθιά, θά κατοικεῖ μαζί μέ τούς θεούς.

«Οἱ τάς τελετάς ἡμῖν οὗτοι καταστήσαντες οὐ φαῦλοι τινες εἶναι, ἀλλά τῷ ὄντι πάλαι αἰνίττεσθαι ὅτι ὅς ἄν ἀμύητος καί ἀτέλεστος ἐν Ἅδου ἀφίκηται, ἐν βορβόρῳ κείσεται, ὁ δέ κεκαθαρμένος τε καί τετελεσμένος ἐκεῖσε ἀφικόμενος μετά θεῶν οἰκήσει».

Ὁ Ὁμηρικός πάλι ὕμνος πρός τήν θεά Δήμητρα λέγει, ὅτι ἐκεῖνος πού θά μείνει ἀμέτοχος τῶν μυστηρίων, δέν ἠμπορεῖ νά ἔχει τήν ἴδια τύχη μετά τόν θάνατο μέ τούς μεμυημένους. Ὁ δέ Σοφοκλῆς θεωρεῖ τρισολβίους ἐκείνους πού ἐμυήθησαν, γιατί μόνον αὐτοί θά ζοῦν μετά θάνατον, ἐνῶ γιά τούς λοιπούς τίποτε δέν θά εἶναι εὐχάριστο στήν ἄλλη ζωή. Ἐπίσης καί ὁ Ἰσοκράτης λέγει πώς ὅσοι πέρασαν ἀπό τά μυστήρια εἶναι αἰσιόδοξοι γιά τήν μετά τόν θάνατο ζωή.

Ἀπό ὅλα αὐτά δίδεται, καθώς νομίζουμε, μία εἰκόνα ἀρκετά σαφής τῶν ὅσων περιελάμβανε ἡ ἐσωτερική παράδοση γιά τήν μετά θάνατον κατάσταση τῶν ψυχῶν. **Μόνον ὅσοι ἐξαγνίσθησαν πραγματικά καί ἐμυήθησαν βαθιά, ζοῦν ἐκεῖ πνευματική ζωή, ζωή αἰωνία πού ξεπέρασε τόν τροχό τῶν γεννήσεων. Μετά θεῶν οἰκοῦσιν. Καί αὐτοί εἶναι οἱ ὀλίγοι, οἱ πολύ ὀλίγοι.**

Γιατί, παρ' ὅσα λέγουμε, εἶναι πολύ δύσκολο γιά τόν ἄνθρωπο νά ἀποβάλει *«τόν ρύπο τῶν παθῶν καί τῶν προλήψεων»* ὥστε νά μπορέσει νά ἀτενίσει πρός τό φῶς, πρός τήν αἰωνία καί χωρίς πάθη ζωή.

Ἡ ψυχή τοῦ ἀνθρώπου προέρχεται ἀπό τό σκότος, ἀπό τό ζωῶδες, δέν εἶναι οὐρανοκατέβατη, ἡ οὐσία της εἶναι σκοτεινή. Ἡ μοῖρα της ὅμως εἶναι ἡ τελειοποίηση, τό φῶς. Ὁ δρόμος της εἶναι ἀπό τήν Δύση στήν Ἀνατολή, ὅταν δέν ἀντιδρᾶ ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος στόν φυσικό νόμο, πού φέρει τά πάντα σέ πρόοδο, σέ ἀνέλιξη.

Ἐμεῖς ὅμως οἱ ἄνθρωποι μέ τούς ἐγωισμούς μας, αὐτή τήν λερναία ὕδρα μέ τά τόσα κεφάλια, μέ τίς μικρότητές μας, μέ τά συμφέροντά μας, μέ τίς τόσες καί τόσες κακίες μας, εἶναι δύσκολο νά γίνουμε Ἡρακλεῖς καί νά ἐπιτελέσουμε ἄθλους ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ μας, τόν ὁποῖον εὑρίσκουμε χίλιους τρόπους γιά νά δικαιολογήσουμε.

Μπορεῖ νά τό ἐπιθυμοῦμε, ἀλλά πόσες φορές οἱ ἀδυναμίες μας μᾶς φέρνουν πίσω. Ἀποτελοῦν ἀληθινό φράγμα, πού δέν μποροῦμε νά διαπεράσουμε!

Ζοῦμε ἐπίσης μέ τίς προλήψεις μας, μέ τίς ἰδέες πού πολλές φορές σχηματίσαμε χωρίς σκέψη, ἀβασάνιστα πού δέν μποροῦμε ἤ δέν θέλουμε νά τίς μεταβάλλουμε, μέ ὅ,τι καί ἄν ἀκούσουμε μέ ὅ,τι κι ἄν μάθουμε.

Προλήψεις δογματικές, προλήψεις ἀπό τήν ἐπιστήμη μας, κοινωνικές, φιλοσοφικές καί τόσες ἄλλες. Ἄλλο φράγμα πάλι αὐτό, ἀδιαπέραστο!

Πῶς λοιπόν μέ ὅλες αὐτές τίς ἀτέλειές μας θά μπορέσουμε νά ἀτενίσουμε πρός τό φῶς; Οἱ σχηματισμένες γνῶμες μας, γιά νά τό ποῦμε κάπως συμβολικά εἶναι βαρειές σάν μέταλλα πού δέν μποροῦμε νά τά ἀφαιρέσουμε ἀπό ἐπάνω μας, νά τίς κουνήσουμε, νά τίς συζητήσουμε, νά τίς ἀποβάλουμε, νά τίς κρίνουμε μέ θάρρος καί εἰλικρίνεια. Οἱ ἀδυναμίες μας πάλι, οἱ ἐγωισμοί μας, οἱ φιλοδοξίες μας, τά συμφέροντά μας, εἶναι γιά μᾶς ἱερά καί ἀπαραβίαστα.

Αὐτά εἶναι τά ἐμπόδια πού θά ἔπρεπε νά περάσουμε γιά νά ἀτενίσουμε τήν ἀλήθεια καί νά προσδοκῶμε ἐλευθερία πνευματική.

Καί ἔτσι, καθώς βγαίνει ἀπό αὐτά πού ἀναφέραμε στήν ἀρχή, πού εἶναι παρμένα ἀπό τήν ἐσωτερική σοφία, ὅταν ὁ ἄνθρωπος φθάνει μία ἡμέρα στό τέλος τῆς ζωῆς του, ἡ ψυχή του ἀπομένει μ' αὐτές τίς ἀτέλειες, πάθη, προλήψεις καί πλάνες λογῆς, λογῆς. Αὐτές παίρνει μαζί της, αὐτές τίς ἰδέες διατηρεῖ κάι μετά τόν θάνατο.

Γιατί πῶς μπορεῖ νά τίς μεταβάλει τότε πλέον, ἀφοῦ ἔπαυσε νά ζεῖ; Καί ὅταν τίς δοθοῦν περιστάσεις κατάλληλες, αὐτές τίς ἰδέες θά μεταδώσει κατά τίς περίφημες «ἐπικοινωνίες», πρός ἐκείνους πού ζητοῦν νά μάθουν γιά τήν μεταθανάτια ζωή. Γι' αὐτό ἀπό ὅσα πληροφορούμεθα, οἱ διάφορες «ἀνακοινώσεις» μέ ὁποιον τρόπο καί ἄν παίρνονται εἶναι τόσο ἀνθρωποκεντρικές, τόσο χαμηλές. Γιά πράγματα καί ζητήματα κοινά, ἠθικολογίες τετριμμένες, φιλοσοφία πολύ εὐθηνή.

Ἐάν σταματοῦσαν ὅμως τά πράγματα ἕως ἐδῶ θά ἦταν ἴσως καλά. Ἀλλά ὑπάρχουν καί περιπτώσεις πού δέν εἶναι ἀσυνήθεις, πού ἡ ἐπικοινωνία γίνεται καθώς φαίνεται μέ ψυχές κακές, πονηρές, ἀνθρώπων πού ἔζησαν μέσα στήν κακία, στό ἔγκλημα, στήν πανουργία, στό ψεῦδος, στήν πνευματική ἀκολασία, στήν ἄρνηση.

Αὐτές οἱ ἀρνητικές ψυχές, πού ἀποτελοῦν τό βόρβορο τοῦ Ἅδου, ὅπως λέγει ὁ Πλάτων, θά μεταδώσουν στούς ἀφελεῖς πού ζητοῦν τίς ἐπικοινωνίες μέ τό ὑπερπέραν, μέ τρόπο πραγματικά διαβολικό, ἀρχές ἠθικῆς στήν ἀρχή (ἔχουμε τόσα παραδείγματα) ὥστε νά κατακτήσουν τήν ἐμπιστοσύνη τους καί κατόπιν μέ πολλή τέχνη ἀρχίζουν νά τούς βεβαιώνουν ὅτι αὐτοί ἤ καί ὁ κύκλος τους εἶναι οἱ *«κλητοί»* στούς ὁποίους θά μεταδοθεῖ ἡ ἀλήθεια ἀπό τά πνεύματα.

Χρησιμοποιοῦν μεγάλα ὀνόματα γιά νά δώσουν κῦρος στίς ἀνακοινώσεις τους, ἀφοῦ κάθε ἔλεγχος τῆς ταυτότητός τους εἶναι ἀδύνατος. Τούς λέγουν ὅτι ὁ ρόλος τους εἶναι μεγάλος, ἀνθρωποσωτήριος.

Κατόπιν ἀρχίζει ἡ μετάδοση παραδόξων πληροφοριῶν γιά τό ὑπερπέραν, ὁδηγιῶν καταχθονίων, φιλοσοφικῶν ἰδεῶν ἀμφιβόλου σοβαρότητος. Καί ἔτσι βλέπουμε ἀνθρώπους σοβαρούς (ὅλα

αυτά είναι παρμένα από τήν πραγματικότητα) μέ ἦθος, ἐπιστήμονες φιλοσοφοῦντες, νά πέφτουν θύματα αὐτῶν τῶν ἀνακοινώσεων, νά φανατίζονται καί τέλος νά γελοιοποιοῦνται.

Ἐκτός από αὐτά ὑπάρχουν καί κίνδυνοι μεγαλύτεροι. Δέν γνωρίζουμε τούς νόμους αὐτῶν τῶν ἐπικοινωνιῶν, ἀλλά ἀπό ὅσα βλέπουμε σάν ἀποτέλεσμα πολλάκις γύρω μας, φαίνεται ὅτι θίγεται σοβαρά τό νευρικό σύστημα ἐκείνων πού κάνουν τέτοιες ἐπικοινωνίες. Ἔτσι ἀπό ἐδῶ καί πέρα ἀνοίγει ὁ δρόμος γιά τά ψυχιατρεῖα. Ἀτυχῶς, ὑπάρχουν τόσα παραδείγματα ἀνθρώπων πού κατέγιναν μέ τίς ἐπικοινωνίες αὐτές, πού ἔχασαν τήν ὑγεία τους καί στό τέλος καί τήν ζωή τους.

Θά ἐρωτήσει ὅμως κανείς: Αὐτό εἶναι τό ὑπερπέραν; Τόσο χαμηλό καί τόσο ἐπικίνδυνο; Ποῦ εὑρίσκονται λοιπόν «οἱ μετά τόν θεόν οἰκοῦντες» τοῦ Πλάτωνος, «οἱ τρισόλβιοι» τοῦ Σοφοκλέους;

Μά μέ αὐτούς, κατά τήν ἀρχαία παράδοση, ἐπικοινωνοῦσαν τούς παλαιούς καιρούς, πού λειτουργοῦσαν μυστήρια πραγματικά, μόνον *«οἱ κεκαθαρμένοι καί τετελεσμένοι»*. Τέτοιοι, ὅμως, καθώς φαίνεται δέν ὑπάρχουν στούς καιρούς μας...

Ὁ Ἅδης καί ὁ βόρβορός του εἶναι εὔκολα προσιτός, ἀλλά καί πολυμήχανος, ἄν κρίνουμε ἀπό ὅσα βλέπουμε καί ἀπό ὅσα ἀκοῦμε.

Μέ καλή τήν πίστη καί μέ ἁγνή τήν πρόθεση, ὅταν δέν πρόκειται βέβαια γιά ἑκούσια μαύρη μαγεία, ἄνθρωποι καλοί καί ἀγαθοί, καλοπροαίρετοι, ζητώντας τίς πνευματικές ἐπικοινωνίες, εὑρίσκονται χωρίς νά τό θέλουν καί χωρίς νά τό καταλάβουν, κυκλωμένοι μέσα σέ ἕνα πνευματικό σύμπλεγμα, πού δέν εἶναι δυνατόν νά ἐλεγχθεῖ.

Συνεπέρνονται, δέχονται δογματικά ὅ,τι τούς λέγουν, θεωρίες παράδοξες, προρρήσεις γιά τό μέλλον πού κατόπιν ἀποδεικνύονται σφαλερές, φανατίζονται σέ βαθμό ἀφάνταστο, γίνονται δύστροποι, ἐριστικοί, χάνουν τήν ἠθική βάση πού εἶχαν σάν ἄνθρωποι καλοί πρίν ἐπιδοθοῦν στίς πνευματικές αὐτές περιπέτειες.

Ἐπιμένουν γιά πράγματα παράλογα, διακόπτουν τίς σχέσεις τους μέ παλαιούς τους συνεργάτες πού προσπαθοῦν κατά ἕνα τρόπο νά τούς ἀναχαιτίσουν. Φέρονται σάν ὑπνωτισμένοι, ἑτεροκίνητοι, μέ καμμιά πρωτοβουλία, γιά νά καταλήξουν πολλάκις καθώς εἴπαμε σέ νευρολογικές κλινικές μέ χαμένη τήν ὑγεία τους καί μέ τήν ζωή τους σέ κίνδυνο.

Οἱ ἐπικοινωνίες αὐτές μέ τό ὑπερπέραν εἶναι πραγματικά πάρα πολύ ἐπικίνδυνες. Δέν ξέρουμε μέ ποιούς ἐπικοινωνοῦμε. Ἐκεῖνο ὅμως πού πρέπει νά ξέρουμε εἶναι ὅτι ὁ Ἅδης καί ὁ βόρβορός του εἶναι καθώς εἴπαμε πρόθυμος καί εὐπρόσιτος γιά ἐπικοινωνίες, καθώς μᾶς ἔχει δείξει ἡ πεῖρα ἀπό τά τόσα καί τόσα παραδείγματα πού ἀκοῦμε καί βλέπουμε τριγύρω μας.

Χρειάζεται λοιπόν προσοχή καί φρόνηση ὥστε νά μή βρεθεῖ κανείς μπλεγμένος, χωρίς νά τό θέλει, σέ τέτοιες πνευματικά ἐπικίνδυνες ἀπασχολήσεις, ἀπό τίς ὁποῖες εἶναι δύσκολο νά ξεμπλέξει καί πού καταλήγουν πάντοτε σέ ὀργανικά ἀποτελέσματα τόσο δυσάρεστα καί τό χειρότερο καί σέ πνευματική ἐξουθένωση.

Δ. Ἰωαννίδη

Παυσανίου: Μύησις Τροφωνίου

Πρός τό μέρος τῶν βουνῶν εἶναι τό σύνορο μεταξὺ τοῦ Ὀρχομενοῦ καὶ τῆς Φωκίδος καὶ στὴν πεδιάδα εἶναι ἡ γειτονικὴ Λειβαδιά. Ἀρχικά ἡ πόλη ἦταν χτισμένη σὲ ὕψωμα καί ὀνομαζόταν Μίδεια ἀπ' τὴν μητέρα τοῦ Ἀσπληδόνα. Ἀλλὰ ὅταν ἦλθε σ' αὐτὴν ἀπ' τὴν Ἀθήνα ὁ Λέβαδος, οἱ κάτοικοι μετέβηκαν στὰ χαμηλὰ κι ἡ πόλη ὀνομάσθηκε ἀπ' αὐτόν Λεβάδεια.

Τώρα ποιός ἦταν ὁ πατέρας τοῦ Λεβάδου καὶ γιὰ ποιὰ αἰτία ἦλθε, δὲν ξέρουν, ἐκτός μόνο ὅτι γυναῖκα τοῦ Λεβάδου ἦταν ἡ Λαονίκη. Ἡ πόλη γενικὰ εἶναι στολισμένη σὰν τὶς πλουσιώτερες ἑλληνικὲς πόλεις. Καὶ τὴν χωρίζει ἀπ' τὸ ἄλσος τοῦ Τροφωνίου ὁ ποταμὸς Ἕρκυνα.

Λένε, ὅτι ἐδῶ ἡ Ἕρκυνα, καθὼς ἔπαιζε μὲ τὴν Κόρη, τὴν θυγατέρα τῆς Δήμητρας, κρατοῦσε μιὰ χήνα καὶ τῆς ἔφυγε. Τὸ πουλὶ πέταξε καὶ χώθηκε σὲ μιὰ βαθειὰ σπηλιὰ ὅπου κρύφθηκε κάτω ἀπὸ μιὰ πέτρα. Ἡ Κόρη μπῆκε στὴν σπηλιὰ καὶ πῆρε τὸ πουλί, ποὺ ἦταν λουφαγμένο κάτω ἀπ' τὴν πέτρα.

Τὸ νερό, λένε, ἀνέβλυσε ἀπ' τὸ μέρος ποὺ ἡ Κόρη σήκωσε τὴν πέτρα καὶ γι' αὐτὸ ὁ ποταμὸς ὠνομάσθηκε Ἕρκυνα. Καὶ ὑπάρχει κοντὰ στὴν ὄχθη τοῦ ποταμοῦ ἕνας ναὸς τῆς Ἕρκυνας καὶ μέσα σ' αὐτὸν μιὰ παρθένος ποὺ κρατεῖ στὰ χέρια της μιὰ χήνα.

Στὴ σπηλιὰ εἶναι οἱ πηγὲς τοῦ ποταμοῦ καὶ ὄρθια ἀγάλματα καὶ γύρω στὰ σκῆπτρα τους εἶναι τυλιγμένα φίδια.

Μπορεῖ κανεὶς νὰ συμπεράνει, ὅτι τὰ ἀγάλματα εἶναι τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ τῆς Ὑγείας ἴσως ὅμως εἶναι ὁ Τροφώνιος κι ἡ Ἕρκυνα, γιατὶ πιστεύουν ὅτι τὰ φίδια δὲν εἶναι περισσότερο ἱερὰ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ὅσο καὶ τοῦ Τροφωνίου.

Δίπλα στὸ ποτάμι εἶναι ὁ τάφος τοῦ Ἀρκεσιλάου. Λένε, ὅτι ὁ Λήιτος μετέφερε ἀπ' τὴν Τροία τὰ ὀστᾶ τοῦ Ἀρκεσιλάου. Τὰ λαμπρότερα ἔργα στὸ ἄλσος εἶναι ἕνας ναὸς καὶ ἄγαλμα τοῦ Τροφωνίου. Τὸ ἄγαλμα, ἔργο τοῦ Πραξιτέλους, μοιάζει μὲ τὸν Ἀσκληπιό.

Εἶναι κι ἕνα ἱερὸ τῆς Δήμητρος τῆς Εὐρώπης κι ἕνας Ὑέτιος Ζεὺς στὸ ὕπαιθρο. Ἂν ἀνεβεῖτε πρὸς τὸ μαντεῖο κι ἀπὸ ἐκεῖ προχωρήσετε ἐπάνω στὸ βουνό, θὰ φθάσετε στὴν λεγομένη Θήρα τῆς Κόρης καὶ στὸν ναὸ τοῦ Διὸς τοῦ Βασιλέως.

Ὁ ναὸς ἔμεινε ἡμιτελὴς ἢ ἐξ αἰτίας τοῦ μεγέθους του ἢ ἐξ αἰτίας τῶν ἀλλεπαλλήλων πολέμων. Σ' ἕναν δεύτερο ναὸ εἶναι τὰ ἀγάλματα τοῦ Κρόνου, τῆς Ἥρας καὶ τοῦ Διός. Ὑπάρχει ἐπίσης ἕνα ἱερὸ τοῦ Ἀπόλλωνος.

Στὸ μαντεῖο γίνονται τὰ ἑξῆς:

Ὅταν κανεὶς ἀποφασίσει νὰ κατεβεῖ στὸ μαντεῖο τοῦ Τροφωνίου, πρῶτα διαμένει ὁρισμένες ἡμέρες σ' ἕνα οἴκημα, ποὺ εἶναι ἀφιερωμένο στὸ Καλὸ Πνεῦμα καὶ στὴν Καλὴ Τύχη. Κι ὅσο διαμένει ἐκεῖ, τηρεῖ ἁγνότητα καὶ σ' ὅλα τὰ ἄλλα κι ἀπαγορεύεται νὰ κάνει θερμὰ λουτρά, πλένεται μόνο στὸν ποταμὸ Ἕρκυνα.

Κι ἔχει ἄφθονα κρέατα ἀπ' τὶς θυσίες,

γιατὶ αὐτὸς ποὺ κατεβαίνει θυσιάζει στὸν Τροφώνιο τὸν ἴδιο καὶ στὰ παιδιά του, ἀκόμη στὸν Ἀπόλλωνα καὶ στὸν Κρόνο καὶ στὸν Δία τὸν Βασιλέα καὶ στὴν Ἥρα καὶ στὴν Ἡνιόχη καὶ στὴν Δήμητρα, ποὺ τὴν ἐπονομάζουν Εὐρώπη καὶ λένε ὅτι ἦταν τροφὸς τοῦ Τροφωνίου.

Σὲ κάθε θυσία παρίσταται ἕνας μάντις κι ἐξετάζει τὰ σπλάγχνα τοῦ θύματος κι ἀπὸ ἐκεῖ προλέγει στὸν μαντευόμενο, ἂν ὁ Τροφώνιος θὰ τὸν δεχθεῖ μὲ εὐμένεια καὶ μακροθυμία. Τὰ σπλάγχνα τῶν ἄλλων σφαγίων δὲν ἀποκαλύπτουν τὸ ἴδιο τὴν γνώμη τοῦ Τροφωνίου ὅσο τὰ σπλάγχνα ἑνός κριαριοῦ, ποὺ ὁ κάθε μαντευόμενος, τὴν πρώτη νύχτα ποὺ κατεβαίνει στὸ ἄντρο, θυσιάζει σ' ἕναν λάκκο κι ἐπικαλεῖται τὸν Ἀγαμήδη.

Κι ἂν οἱ προηγούμενες θυσίες ἀποβοῦν αἴσιες, δὲν ἔχουν καμμιά ἀξία, ἂν δὲν δείξουν τὸ ἴδιο πρᾶγμα καὶ τὰ σπλάγχνα τοῦ κριαριοῦ. Ὅταν κι αὐτὰ συμφωνήσουν, τότε καθένας κατεβαίνει γεμᾶτος ἐλπίδες.

Καὶ κατεβαίνει ὡς ἑξῆς: Πρῶτα-πρῶτα τὸν ὁδηγοῦν μὲς στὴν νύχτα στὸν ποταμὸ Ἕρκυνα κι ἐκεῖ τὸν ἀλείφουν μὲ λάδι καὶ τὸν λούζουν δυὸ παιδιὰ ἡλικίας περίπου δεκατριῶν ἐτῶν, ποὺ τ' ἀποκαλοῦν Ἑρμᾶς.

Αὐτά, λοιπόν, τὸν λούζουν καὶ τὸν ὑπηρετοῦν σ' ὅ,τι ἔχει ἀνάγκη, σὰν παιδιὰ ποὺ εἶναι. Ἀπὸ ἐκεῖ τὸν παραλαμβάνουν οἱ ἱερεῖς καὶ δὲν τὸν ὁδηγοῦν κατ' εὐθεῖαν στὸ μαντεῖο, ἀλλὰ τὸν πηγαίνουν στὶς πηγὲς ποὺ εἶναι πολὺ κοντὰ ἡ μιὰ στὴν ἄλλη. Ἐδῶ πρέπει νὰ πιεῖ τὸ λεγόμενο νερὸ τῆς Λήθης, γιὰ νὰ λησμονήσει ὅλα ὅσα τὸν ἀπασχολοῦσαν πρίν, μετὰ πρέπει νὰ πιεῖ ἄλλο νερό, τὸ νερὸ τῆς Μνημοσύνης, ποὺ τοῦ ἐπιτρέπει νὰ θυμᾶται ὅσα βλέπει μετὰ τὴν κατάβασή του.

Ἀφοῦ παρατηρήσει τὸ ἄγαλμα, ποὺ λένε ὅτι φιλοτέχνησε ὁ Δαίδαλος (αὐτὸ οἱ ἱερεῖς δὲν τὸ δείχνουν παρὰ μόνο σ' ἐκείνους ποὺ πρόκειται νὰ ἐπισκεφθοῦν τὸν Τροφώνιο), ἀφοῦ λοιπὸν τὸ ἰδεῖ, τὸ λατρέψει καὶ προσευχηθεῖ, ἔρχεται μετὰ στὸ μαντεῖο ντυμένος μ' ἕναν λινὸ χιτῶνα, ζωσμένο μὲ ταινίες, καὶ μὲ ντόπια ὑποδήματα στὰ πόδια. Τὸ μαντεῖο εἶναι στὸ βουνὸ πέρα ἀπ' τὸ ἄλσος.

Γύρω του ἔχει ἕνα κυκλικό κρηπίδωμα ἀπό λευκὸ μάρμαρο, τοῦ ὁποίου ἡ περιφέρεια εἶναι περίπου σὰν τὸ μικρότερο ἁλώνι καὶ τὸ ὕψος του δέν φθάνει δυὸ πῆχες.

Ἐπάνω στὸ κρηπίδωμα ὑψώνονται βέργες, χάλκινες καὶ αὐτές, κι οἱ ζῶνες ποὺ τὶς συνδέουν καὶ τὶς στηρίζουν, κι ἀνάμεσά τους ἔχουν κατασκευασθεῖ θύρες. Μέσα στὸν περίβολο εἶναι ἕνα χάσμα γῆς, ὄχι φυσικό, ἀλλὰ κατασκευασμένο μὲ τέχνη καὶ ἁρμονία ὡς τὴν τελευταία λεπτομέρεια.

Τὸ σχῆμα αὐτοῦ τοῦ οἰκοδομήματος μοιάζει μὲ φοῦρνο. Στὸ πλάτος ἡ διάμετρός του εἶναι πάνω-κάτω τέσσερεις πῆχες. Τὸ βάθος του, κι αὐτὸ μπορεῖ νὰ ὑπολογίσει κανείς, ὅτι δὲν φθάνει πάνω ἀπὸ ὀχτὼ πῆχες. Δὲν ἔχουν κατασκευάσει καμμιὰ κάθοδο στὸν πυθμένα, ἀλλὰ ὅταν κανεὶς ἔρχεται στὸν Τροφώνιο, τοῦ φέρνουν μιὰ στενὴ κι ἐλαφριὰ σκάλα.

Κι ὅταν κατεβεῖ βλέπει μιὰ ὀπὴ μεταξὺ τοῦ ἐδάφους καὶ τοῦ οἰκοδομήματος. Ἔχει πλάτος δυὸ πιθαμὲς καὶ τὸ ὕψος της δείχνει ἴσα μὲ μιὰ πιθαμή. Αὐτός, λοιπόν, ποὺ κατεβαίνει ξαπλώνει στὸ ἔδαφος κρατῶντας στὰ

χέρια του πίτες ζυμωμένες μὲ μέλι καὶ χώνει πρῶτα τὰ πόδια του στὴν ὀπή, ὅπως εἶναι ξαπλωμένος, καὶ σιγά-σιγὰ σέρνεται προσπαθῶντας νὰ περάσει τὰ γόνατα μέσα στὴν ὀπή.

Κι ἀφοῦ τὰ περάσει ἀμέσως τραβιέται τὸ ὑπόλοιπο σῶμα κι ἀκολουθεῖ τὰ γόνατα, ὅπως ἀκριβῶς τὸ μεγαλύτερο καὶ πιὸ ὁρμητικὸ ποτάμι μπορεῖ ν' ἁρπάξει στὴν δίνη του ἕναν ἄνθρωπο καὶ νὰ τὸν ἐξαφανίσει.

Ἀπὸ δῶ καὶ πέρα ὅσοι βρεθοῦν πιὰ στὸ ἄδυτο δὲν μαθαίνουν τὰ μέλλοντα κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο, ἀλλὰ ἄλλοτε βλέποντας καὶ ἄλλοτε ἀκούοντας. Ἡ ἐπιστροφὴ ἐπάνω γίνεται πάλι μέσα ἀπὸ τὴν ὀπὴ καὶ προηγοῦνται πάλι τὰ πόδια.

Λένε, ὅτι δὲν σκοτώθηκε κανένας ἀπ' ὅσους κατέβηκαν παρὰ μόνον ἕνας ἀπ' τοὺς σωματοφύλακες τοῦ Δημητρίου. Ἀλλὰ γι' αὐτὸν λένε ὅτι δὲν ἔκανε τίποτε ἀπὸ τὰ καθιερωμένα, οὔτε κατέβηκε γιὰ νὰ λάβει χρησμό, ἀλλὰ μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ κλέψει ἀσήμι ἀπ' τὸ ἄδυτο. Λέγονται καὶ ἄλλοι θρύλοι γύρω ἀπ' τὸν ἄνθρωπο αὐτόν, ἀλλ' ἐγὼ ἀνέφερα τὰ πιὸ ἀξιόλογα.

Μετὰ τὴν ἀνάβαση ἀπ' τὸν Τροφώνιο, τὸν μαντευόμενο τὸν παραλαμβάνουν πάλι οἱ ἱερεῖς καὶ τὸν καθίζουν ἐπάνω στὸν λεγόμενο θρόνο τῆς Μνημοσύνης, ποὺ εἶναι κοντὰ στὸ ἄδυτο, καὶ μετὰ τὸν ρωτᾶνε γιὰ ὅλα ὅσα εἶδε καὶ ἄκουσε.

Κι ἀφοῦ τ' ἀκούσουν, τόν παραδίδουν στοὺς συγγενεῖς του. Κι αὐτοὶ τὸν σηκώνουν καὶ τὸν φέρνουν στὸ οἴκημα τοῦ Καλοῦ Πνεύματος καὶ τῆς Καλῆς Τύχης, ὅπου εἶχε μείνει πρωτύτερα, ***παραλυμένον ἀπ' τὸν φόβο, χωρὶς τὴν συνείδηση τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ τοῦ περιβάλλοντος.***

Ἔπειτα ὅμως συνέρχεται, ὅπως ἦταν πρίν, καὶ ξαναγυρίζει τό γέλιο στὰ χείλη του. Καὶ τὰ γράφω αὐτὰ ὄχι ἐξ ἀκοῆς, ἀλλὰ εἶδα μὲ τὰ μάτια μου ἄλλους ποὺ κατέβηκαν καὶ μάλιστα **κι ἐγὼ ὁ ἴδιος ζήτησα χρησμὸ ἀπ' τὸν Τροφώνιο.**

Αὐτοὶ ποὺ κατέβηκαν στό ἄδυτο εἶναι ὑποχρεωμένοι ν' ἀφιερώσουν μιὰ πινακίδα ὁ καθένας, πάνω στὴν ὁποία εἶναι γραμμένα ὅλα ὅσα εἶδε ἢ ἄκουσε.

Ἐδῶ φυλάσσεται ἀκόμα ἡ ἀσπίδα τοῦ Ἀριστομένους. Τὴν ἱστορία της τὴν ἔχω ἤδη διηγηθεῖ σὲ προηγούμενο βιβλίο.

Μτφρ.: Ἀ. Γεωργιάδου

ΣΟΦΟΙ ΔΕ ΠΡΟΣΙΟΝΤΩΝ

Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗ

ΘΕΟΙ ΜΕΝ ΓΑΡ ΜΕΛΛΟΝΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΔΕ ΓΙΓΝΟΜΕΝΩΝ ΣΟΦΟΙ ΔΕ ΠΡΟΣΙΟΝΤΩΝ ΑΙΣΘΑΝΟΝΤΑΙ. ΦΙΛΟΣΤΡΑΤΟΣ Τά ἐς τόν Τυανέα Ἀπολλώνιον.

Οἱ ἄνθρωποι γνωρίζουν τά γινόμενα. Τά μέλλοντα γνωρίζουν οἱ θεοί, πλήρεις καί μόνοι κάτοχοι πάντων τῶν φώτων. Ἐκ τῶν μελλόντων οἱ σοφοί τά προσερχόμενα ἀντιλαμβάνονται. Ἡ ἀκοή αὐτῶν κάποτε ἐν ὥραις σοβαρῶν σπουδῶν ταράττεται. Ἡ μυστική βοή τούς ἔρχεται τῶν πλησιαζόντων γεγονότων. Καί τήν προσέχουν εὐλαβεῖς. Ἐνῶ εἰς τήν ὁδόν ἔξω, οὐδέν ἀκούουν οἱ λαοί.

Πλουτάρχου "Περὶ Σωκράτους Δαιμονίου"

Ὁ Τίμαρχος λαχταροῦσε νά μάθει τί δύναμη εἶχε τό δαιμόνιο τοῦ Σωκράτους. Ἦταν νέος εὐγενοῦς καταγωγῆς καί μόλις εἶχε ἀρχίσει νά γεύεται τήν φιλοσοφία καί, ἀφοῦ τό ἀνεκοίνωσε σέ μένα μόνο καί στόν Κέβητα, κατέβηκε στό ἄντρο τοῦ Τροφωνίου, ἔχοντας κάνει ὅλες τίς τυπικές γιά τό μαντεῖο αὐτό τελετές. Καί, ἀφοῦ ἔμεινε δυό νύχτες κάτω καί μιά μέρα, ἐνῷ οἱ περισσότεροι τόν εἶχαν ἤδη ξεγραμμένο καί οἱ οἰκεῖοι του ὠδύρονταν, ἀνέβηκε τό πρωί μέ πρόσωπο πού ἔλαμπε.

Προσκύνησε τὸν θεὸ καί, μόλις κατάφερε νὰ ξεφύγει ἀπὸ τὸν ὄχλο, μᾶς διηγήθηκε πράγματα παράξενα ποὺ εἶδε καὶ ἄκουσε. Εἶπε πὼς κατέβηκε στὸ μαντεῖο καὶ στὴν ἀρχὴ συνάντησε γύρω του μεγάλο σκοτάδι, ἔπειτα ὅμως, ἀφοῦ προσευχήθηκε, ἔμεινε ξαπλωμένος γιὰ πολλὴ ὥρα, χωρὶς νὰ συνειδητοποιεῖ πολὺ καθαρὰ ἂν ἦταν ξυπνητὸς ἢ ὀνειροπολοῦσε.

Τοῦ φάνηκε, ὡστόσο, πώς, **ἀκούγοντας ταυτόχρονα ἦχο δυνατό, δέχθηκε χτύπημα στὸ κεφάλι, ἄνοιξαν οἱ ραφὲς τοῦ κρανίου του καὶ ἡ ψυχή του βγῆκε.** Καθὼς απομακρυνόταν, ἀναμειγνυόταν μὲ ἀέρα διαυγῆ καὶ καθαρὸ καὶ ἔνοιωθε χαρά. Κατ' ἀρχὴν τοῦ φάνηκε πὼς τότε ἀνέπνευσε, ἐνῷ προηγουμένως ἦταν γιὰ πολὺ χρόνο πιεσμένη, καὶ ἔγινε περισσότερη ἀπ' ὅ,τι πρίν, σὰν ἱστίο ποὺ ξεδιπλώνεται, ἔπειτα τοῦ φάνηκε πὼς ἀκούει ἀμυδρὸ σφύριγμα νὰ γυρίζει πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του καὶ ὁ ἦχος ποὺ ἄφηνε ἦταν εὐχάριστος.

Κοιτάζοντας πρὸς τὰ πάνω, δὲν εἶδε πουθενὰ τὴν γῆ, ἀλλὰ νησιὰ ποὺ ἔλαμπαν μὲ λάμψη ἁπαλή (1) ἀλλάζοντας μεταξύ τους καὶ μὲ τὴν σειρά του τὸ καθένα χρῶμα σὰν νὰ ἦταν βαφές, ἐνῷ ταυτόχρονα τὸ φῶς ἄλλαζε κι αὐτὸ ἀνάλογα μὲ τὶς μεταβολές. Φαίνονταν ἀναρίθμητα στὸ πλῆθος καὶ ὑπερφυσικὰ στὸ μέγεθος, ὄχι ἴσα ὅλα ἀλλὰ ὅλα περιφερῆ.

Τοῦ φάνηκε πὼς αὐτὰ κινοῦνταν κυκλικὰ στὸν αἰθέρα καὶ σιγοσφύριζαν μελωδικά· οἱ ἦχοι ποὺ ἔβγαζαν ἦσαν γλυκεῖς, σὲ συμφωνία μὲ τὴν ὁμαλότητα τῆς κινήσεως, καὶ ἐναρμονισμένοι ὅλοι μεταξύ τους (2).

Ἀνάμεσά τους ἦταν χυμένη θάλασσα ἢ λίμνη, ποὺ τὸ γλαυκό της ἀκτινοβολοῦσε ὅλα τὰ χρώματα ἀνάκατα (3). Ἀπὸ τὰ νησιὰ λίγα περνοῦσαν μέσα ἀπὸ τὸ πέρασμα καὶ μεταφέρονταν πέρα ἀπὸ τὸ ρεῦμα, (4) ἐνῷ ἄλλα πολλά... παρασύρονταν ἀπὸ τήν... (5) ποὺ κατὰ κάποιον τρόπο παρασυρόταν.

Ἡ θάλασσα εἶχε ἀλλοῦ μεγάλο βάθος, ἰδιαίτερα πρὸς τὸν νότο, ἀλλοῦ ὑπῆρχαν μικρὰ καὶ ἀβαθῆ τενάγη (6), ἐνῷ σὲ πολλὰ σημεῖα ξεχείλιζε καὶ τραβιόταν πάλι, (7) χωρὶς ὡστόσο μεγάλες διαφορές.

Τὸ χρῶμα της ἦταν ἀλλοῦ καθαρὸ καὶ πελαγίσιο, ἀλλοῦ ὄχι καθαρὸ ἀλλὰ θολὸ σὰν τὸ χρῶμα τῆς λίμνης. Ὅσο γιὰ τὸ φούσκωμα τῆς θάλασσας (8), μόλις τὴν ξεπερνοῦσαν τά νησιά, τὰ ἔφερνε πάλι πίσω, ὄχι ὡστόσο στὸ σημεῖο ἐκκινήσεως καὶ χωρὶς νὰ διαγράφεται κύκλος, ἀλλὰ κάθε φορὰ ὑπῆρχε ἐλαφριὰ μετατόπιση, ὥστε νὰ δημιουργεῖται ἕλικα κατὰ τὴν περιστροφὴ (9).

Ἡ θάλασσα ποὺ περιέβαλλε τὰ νησιὰ εἶχε στὸ μέσον κυρίως καὶ μεγαλύτερο μέρος κλίση λίγο μικρότερη ἀπὸ τὰ ὀκτὼ μέρη τοῦ ὅλου (10), ὅπως τουλάχιστον φαινόταν (στὸν Τίμαρχο).

Εἶχε ἐπίσης δύο στενώσεις καὶ ἐκεῖ χύνονταν μέσα της δυὸ ποταμοὶ φωτιᾶς ἀπὸ διαμετρικὰ ἀντίθετα σημεῖα, ἔτσι ὥστε τὰ νερά της νὰ χωρίζονται, νὰ κοχλάζουν καὶ τὸ γλαυκό της χρῶμα νὰ ἀσπρίζει. (11)

Αὐτά, λοιπόν, ἔβλεπε καὶ χαιρόταν μὲ τὸ θέαμα. Κοιτάζοντας πάλι κάτω, εἶδε χάσμα μεγάλο, στρογγυλὸ σὰν κομμένη σφαῖρα, φοβερώτατο καί βαθύ (12), γεμᾶτο πολὺ σκοτάδι, ποὺ δὲν ἔμενε ἥσυχο, ἀλλὰ ταραζόταν καὶ συχνὰ ἀνέβαινε πρὸς τὰ πάνω ὅπως τὰ κύματα.

Ἀπὸ ἐκεῖ ἀκούγονταν μυριάδες μουγκρητὰ καὶ στεναγμοὶ μυριάδων ζωντανῶν, κλάματα βρεφῶν καὶ ὀδυρμοὶ ἀνάκατοι ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, κάθε εἴδους ἦχοι καὶ θόρυβοι, ποὺ ἀνέβαιναν ἀπὸ τὰ βάθη ἀμυδροί, καὶ ὅλα τοῦτα τοῦ προκάλεσαν ὄχι καὶ λίγο τρόμο.

Λίγο μετὰ τοῦ εἶπε κάποιος, τὸν ὁποῖο δὲν ἔβλεπε: «Τίμαρχε, τί λαχταρᾶς νά μάθεις;», καὶ αὐτὸς ἀποκρίθηκε: «Τὰ πάντα, διότι τί δὲν εἶναι, στ' ἀλήθεια, ἐκπληκτικό;» «Ἐμεῖς ὅμως», τοῦ εἶπε ἡ φωνή, «ἐλάχιστη σχέση ἔχουμε μὲ τὰ πράγματα τοῦ πάνω κόσμου (13). Τὸν κλῆρο, ὡστόσο, τῆς Φερσεφόνης (14), τὸν ὁποῖο διαχειριζόμαστε ἐμεῖς, ποὺ εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς τέσσερεις (15) καὶ ὅριό του εἶναι ἡ Στύξ, ἂν θέλεις νὰ τὸν δεῖς, μπορεῖς». Στὴν ἐρώτησή του ποιὰ ἦταν ἡ Στύξ, «ὁδὸς πρὸς τὸν Ἅδη», ἀπάντησε, «ἔρχεται ἀπὸ ἀπέναντι καὶ ἡ ἴδια ἡ κορυφή της σχίζει στὰ δύο τὸ φῶς. Ὅπως βλέπεις, καθὼς ἀνεβαίνει ἀπὸ τὸν Ἅδη πρὸς τὰ πάνω, στὸ σημεῖο τῆς διαδρομῆς της ὅπου ἀγγίζει τὸ φῶς σχηματίζει τὸ ὅριο τοῦ τελευταίου μέρους τοῦ σύμπαντος.

Τέσσερεις, ἐξ ἄλλου, εἶναι οἱ ἀρχὲς τῶν πάντων, τῆς ζωῆς ἡ πρώτη, τῆς κινήσεως ἡ δεύτερη, τῆς γενέσεως τρίτη, τῆς φθορᾶς ἡ τελευταία. Τὴν πρώτη συνδέει μὲ τὴν δεύτερη ἡ Μονάδα, στὴν περιοχὴ τοῦ ἀοράτου, τὴν δεύτερη μὲ τὴν τρίτη ὁ Νοῦς, στὴν περιοχὴ τοῦ ἡλίου, τὴν τρίτη μὲ τὴν τέταρτη ἡ Φύση, στὴν περιοχὴ τῆς σελήνης.

Σὲ κάθε σύνδεσμο κάθεται Μοῖρα, ποὺ κρατάει τὰ κλειδιά, θυγατέρα τῆς Ἀνάγκης, στὸν πρῶτο ἡ Ἄτροπος, στὸν δεύτερο ἡ Κλωθώ, σὲ ἐκεῖνον στὴν περιοχὴ τῆς σελήνης ἡ Λάχεσις καὶ γύρω ἀπ' αὐτὴν γίνεται ἡ καμπὴ τῆς γενέσεως (16).

Τὰ ἄλλα νησιὰ κατέχουν θεοί, ἐνῷ ἡ σελήνη, ποὺ ἀνήκει στοὺς γήινους δαίμονες, ἀποφεύγει τὴν Στύγα, περνῶντας ἐλαφρῶς ἀπὸ πάνω της, καὶ δὲν πιάνεται ἀπ' αὐτὴν παρὰ μία μόνο φορὰ σὲ ἑκατὸν ἑβδομῆντα ἑπτὰ δεύτερα μέτρα (17).

Ὅταν ἡ Στύγα πλησιάζει, οἱ ψυχὲς φωνάζουν ἀπὸ τὸν τρόμο τους, διότι ὁ Ἅδης ἁρπάζει πολλὲς ποὺ γλιστροῦν, ἐνῷ ἄλλες τραβάει ἀπὸ κάτω πρὸς τὰ πάνω ἡ σελήνη, καθὼς τὴν πλησιάζουν κολυμπῶντας, σὲ ὅσες τὸ τέ-

λος τῆς γενέσεως συνέπεσε τὴν κατάλληλη στιγμή, ἐκτὸς βέβαια ἀπ' ὅσες εἶναι μιαρὲς καὶ ἀκάθαρτες· αὐτὲς (ἡ σελήνη), μὲ ἀστραπὲς καὶ φοβερὰ μουγκρητά, δὲν ἀφήνει νὰ πλησιάσουν, ὁπότε, θρηνῶντας γιὰ τὴν μοῖρα τους καὶ ἀπογοητευμένες, φέρονται πρὸς τὰ κάτω πάλι καὶ προχωροῦν σὲ ἄλλη γένεση, ὅπως βλέπεις». «Μὰ δὲν βλέπω τίποτα», εἶπε ὁ Τίμαρχος, «παρὰ μόνον ἀστέρια πολλὰ ποὺ πάλλονται γύρω ἀπὸ τὸ χάσμα, ἄλλα ποὺ βυθίζονται σὲ αὐτὸ καὶ ἄλλα ποὺ πηδοῦν πάλι πρὸς τὰ πάνω». «Βλέπεις ἑπομένως», εἶπε ἡ φωνή, «τοὺς ἴδιους τοὺς δαίμονες, ἀλλὰ δὲν τὸ ξέρεις. Τὸ πρᾶγμα ἔχει ὡς ἑξῆς:

Κάθε ψυχὴ ἔχει μερίδιο στὸν νοῦ (18), δὲν εἶναι χωρὶς λογικὸ οὔτε χωρὶς νοῦ, ἀλλὰ ὅσο μέρος της εἶναι ἀνακατεμένο μὲ τὴν σάρκα καί τὰ πάθη ἀλλοιώνεται καὶ στρέφεται μὲ τὶς ἡδονὲς καὶ τὶς ὀδύνες πρὸς τὸ ἄλογο.

Ὡστόσο, δὲν ἀνακατεύεται κάθε ψυχὴ μὲ τὸν ἴδιο τρόπο. Ἄλλες ἔχουν βυθισθεῖ ὁλόκληρες στὸ σῶμα καί, καθὼς συνταράζονται ὁλόκληρες, στὸ σύνολό τους καὶ σὲ ὅλη τους τὴν ζωὴ κλυδωνίζονται ἀπὸ τὰ πάθη.

Ἄλλες ἀνακατεύθηκαν ἐν μέρει, ἄφησαν ὅμως ἔξω τὸ πιὸ καθαρό τους μέρος, ποὺ δὲν παρασύρεται ἀλλὰ ἐπιπλέει πάνω πάνω καὶ ἀγγίζει τὸ κεφάλι τοῦ ἀνθρώπου (19), ὅπως ἕνα ἀντικείμενο, κρεμασμένο ἀπὸ τὴν κορυφή, ποὺ τὸ κάτω μέρος του εἶναι βυθισμένο στὸ νερό.

Ἡ ψυχή ὀρθώνεται γύρω του, καὶ αὐτὸ τὴν συγκρατεῖ, στὸ μέτρο ποὺ ἐκείνη τὸ ὑπακούει καὶ δὲν κυριαρχεῖται ἀπὸ τὰ πάθη.

Αὐτό, λοιπόν, ποὺ κινεῖται ὑποβρυχίως μέσα στὸ σῶμα λέγεται ψυχή (20), ἐνῷ αὐτὸ ποὺ μένει ἔξω ἀπὸ τὴν φθορὰ οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι ὀνομάζουν νοῦ καὶ νομίζουν ὅτι βρίσκεται ἐντός τους, ὅπως ἀκριβῶς νομίζουν καὶ γιὰ τὰ ἀντικείμενα ποὺ καθρεφτίζονται ὅταν βρίσκονται μέσα στά κάτοπτρα.

Ἐκεῖνοι ὅμως ποὺ ἔχουν ὀρθὴ ἀντίληψη γιὰ τὸ πρᾶγμα θεωροῦν ὅτι βρίσκεται ἐκτὸς καὶ τὸ ὀνομάζουν δαίμονα. **Στὰ ἀστέρια, λοιπόν, ποὺ σοῦ φαίνονται ὅτι σβήνουν, Τίμαρχε»,** εἶπε ἡ φωνή, «**νὰ ξέρεις πώς βλέπεις τὶς ψυχὲς ποὺ ἔχουν βυθισθεῖ ὁλόκληρες μέσα στὰ σώματα, ἐνῷ σὲ ἐκεῖνα ποὺ σοῦ φαίνονται ὅτι λάμπουν ξανὰ καὶ ἐπανεμφανίζονται, ἀνεβαίνοντας ἀπὸ κάτω καὶ τινάζοντας ἀπὸ πάνω τους τὴν ἀχλὺ καὶ τὸ ζοφερὸ σκοτάδι σὰν νὰ εἶναι λάσπη (νὰ ξέρεις πὼς βλέπεις) τὶς ψυχὲς ποὺ βγαίνουν ἀπὸ τὰ σώματα καὶ συνεχίζουν τὴν πλεύση τους μετὰ τὸν θάνατο.**

Ὅσο γιὰ ἐκεῖνα ποὺ κινοῦνται πρὸς τὰ πάνω, εἶναι οἱ δαίμονες τῶν ἀνθρώπων, ποὺ λέγεται ὅτι διαθέτουν νοῦ. Προσπάθησε νὰ διακρίνεις τοῦ καθενὸς τὸν σύνδεσμο ποὺ τὸν ἑνώνει ἐν εἴδει συμφύσεως μὲ τὴν ψυχή».

Ἀκούγοντας αὐτά, ὁ Τίμαρχος κοίταξε μὲ μεγαλύτερη προσοχὴ καὶ εἶδε ὅτι ἀπὸ τὰ ἀστέρια ἄλλα σάλευαν λιγώτερο καὶ ἄλλα περισσότερο, ὅπως βλέπουμε νὰ κινοῦνται στὴν θάλασσα οἱ φελλοί, μὲ τοὺς ὁποίους σημαδεύουν τὰ δίχτυα οἱ ψαράδες: ὁρισμένοι διαγράφουν ἕλικα συγκεχυμένη καὶ ἀνώμαλη, ὅμοια μὲ τὰ ἀδράχτια ποὺ κλωθογυρίζουν, καὶ δὲν μποροῦν νὰ συγκρατήσουν τὴν κίνησή τους σὲ εὐθεῖα.

Εἶπε ἐπίσης ἡ φωνή πὼς τὰ ἀστέρια ποὺ διέγραφαν εὐθεῖα καὶ κανονικὴ κίνηση εἶχαν νὰ κάνουν μὲ ψυχὲς εὐάγωγες χάρη στὴν ἀνατροφὴ καὶ τὴν καλλιέργειά τους, ἐφ' ὅσον τὸ ἄλογο μέρος τους δὲν ἦταν ὑπερβολικὰ σκληροτράχηλο καὶ ἄγριο (21).

Ἐκεῖνα πάλι ποὺ παρέκκλιναν ἐπανειλημμένα πρὸς τὰ πάνω καὶ πρὸς τὰ κάτω μὲ τρόπο ἀνώμαλο καὶ ἄτακτο, λὲς καὶ γύρευαν νὰ ξεφύγουν ἀπὸ τὰ δεσμά, πάλευαν μὲ χαρακτῆρες ἀτίθασους καὶ δυσαγώγους λόγω τῆς ἀπαιδευσίας· ἄλλοτε ἐπικρατοῦσαν καὶ τοὺς ἔφερναν στὸν ἴσιο δρόμο, ἄλλοτε λύγιζαν ἀπὸ τὰ πάθη καὶ παρασύρονταν ἀπὸ τὰ λάθη, ἔπειτα πάλι προέβαλλαν ἐκ νέου ἀντίσταση καὶ ἐπιβάλλονταν μὲ τὴν βία.

Τὸν δεσμό, ποὺ εἶναι σὰν χαλινάρι περασμένο στὸ ἄλογο μέρος τῆς ψυχῆς, ὅταν τραβήξει πρὸς τὰ πίσω (ὁ δαίμων), προκαλεῖ τὴν λεγόμενη μεταμέλεια γιὰ τὰ ἁμαρτήματα καὶ τὴν ντροπὴ γιὰ ὅσες ἡδονὲς εἶναι ἀπαγορευμένες καὶ ἀσυγκράτητες· αὐτὴ μοιάζει μὲ ὀδυνηρὸ ἐσωτερικὸ χτύπημα τῆς ψυχῆς, ἡ ὁποία δέχεται τὸ χαλινάρι τοῦ κυρίαρχου καὶ καθοδηγητικοῦ μέρους, μέχρις ὅτου μὲ τέτοιες τιμωρίες γίνει πειθήνια καὶ φιλικὴ σὰν πρᾶο οἰκόσιτο ζῶο, καὶ αἰσθάνεται ἐντονώτατα τὸν δαίμονα, χωρὶς χτυπήματα καὶ πόνους, μὲ σύμβολα καὶ σημεῖα.

«Αὐτές λοιπόν, κάποια στιγμὴ ἀργὰ καὶ σιγά-σιγὰ ὁδηγοῦνται καὶ φθάνουν ἐκεῖ ποὺ πρέπει.

Ἀπὸ τὶς εὐάγωγες ὅμως ἐκεῖνες ψυχές, ποὺ ὑπακούουν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς καὶ ἀπὸ τὴν γέννησή τους στὸν δαίμονά τους προέρχεται τὸ μαντικὸ καὶ θεόπνευστο γένος. Μιὰ ἀπ' αὐτὲς εἶναι, ὅπως ἔχεις, βέβαια, ἀκούσει, καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ Ἑρμοδώρου τοῦ Κλαζομενίου (22), ποὺ ἐγκατέλειπε τελείως τὸ σῶμα τόσο τὴν νύχτα ὅσο καὶ τὴν μέρα καὶ ταξίδευε σὲ μέρη πολλά, ἔπειτα πάλι ἐπέστρεφε, ἔχοντας συναντήσει καὶ παρευρεθεῖ σὲ πολλὰ ἀπ' αὐτὰ ποὺ λέγονταν καὶ γίνονταν μακριά, μέχρις ὅτου ἡ γυναῖκα του παρέδωσε τὸ σῶμα χωρὶς τὴν ψυχὴ στοὺς ἐχθρούς, οἱ ὁποῖοι τὸ ἔκαψαν μέσα στὸ σπίτι.

Τοῦτο ἴσως δὲν εἶναι ἀληθινό, διότι δὲν ἔβγαινε ἡ ψυχὴ ἀπὸ τὸ σῶμα, ἀλλά, ὑπακούοντας στὸν δαίμονα καὶ χαλαρώνοντας τὰ δεσμά, ἔδινε στὸν ἄνθρωπο αὐτὸν τὴν δυνατότητα νὰ τριγυρίσει καὶ νὰ περιπλανηθεῖ, ὥστε, βλέποντας καὶ ἀκούγοντας πολλὰ ἀπ' ὅσα γίνονταν ἐκτός, νὰ τῆς τὰ ἀνακοινώνει.

Ὅσο γιὰ ἐκείνους ποὺ ἐξαφάνισαν τὸ σῶμα του, ἐνῷ κοιμόταν, μέχρι καὶ σήμερα τιμωροῦνται στὸν Τάρταρο. Τοῦτα θὰ μάθεις καλλίτερα τὸν τρίτο μῆνα, νεαρέ μου», εἶπε, κατὰ τὰ λεγόμενά του, ἡ φωνή. «Τώρα πήγαινε».

Ὅταν σταμάτησε νὰ μιλᾶ ἡ φωνή, ἤθελε ὁ Τίμαρχος, ὅπως εἶπε, νὰ γυρίσει καὶ νὰ δεῖ ποιὸς ἦταν αὐτὸς ποὺ μιλοῦσε. Νοιώθοντας ὅμως ξαφνικὰ μεγάλο πόνο στὸ κεφάλι, σὰν νὰ τοῦ τὸ πίεζε κάποιος, βέβαια δὲν εἶχε ἐπίγνωση καὶ αἴσθηση γιὰ τὸ τί τοῦ συνέβαινε, μετὰ ἀπὸ λίγο ὅμως ποὺ συνῆλθε εἶδε πὼς βρισκόταν ξαπλωμένος μέσα στὸ ἄντρο τοῦ Τροφωνίου, δίπλα στὴν εἴσοδο, ἐκεῖ ὅπου εἶχε ξαπλώσει ἀρχικά (23).

Ἡ διήγηση, λοιπόν, τοῦ Τιμάρχου αὐτὴ εἶναι. Καθὼς ὅμως, ἐπιστρέφοντας στὴν Ἀθήνα, τρεῖς μῆνες ἀργότερα πέθανε, ὅπως εἶχε προβλέψει ἡ φωνή, ἐμεῖς ἔκπληκτοι τὸ ἀνακοινώσαμε στόν Σωκράτη. **Ὁ Σωκράτης μᾶς κατηγόρησε ποὺ δὲν τοῦ τὸ εἴπαμε ὅσο ἀκόμη ὁ Τίμαρχος ἦταν ζωντανός, διότι θὰ ἤθελε πολὺ νὰ ἀκούσει τὸν ἴδιο καὶ νὰ τοῦ κάνει ἐπὶ πλέον διευκρινιστικές ἐρωτήσεις».**

Σχόλια

1. Ὁ Τίμαρχος βλέπει σὲ ὅραμα τὸν οὐράνιο τόπο, ὅπως καὶ ὁ Ἦρ τῆς Πολιτείας (614). Τὰ νησιὰ ποὺ βλέπει εἶναι τὰ ἄστρα, παρόμοια μὲ τὰ νησιὰ ποὺ περιβάλλονται ἀπὸ ἀέρα στὸν Πλατωνικό Φαίδωνα 111, τὰ νησιὰ τῶν Μακάρων, σύμφωνα μὲ τοὺς Πυθαγορείους.

2. Πρόκειται γιὰ τὴν ἐναρμόνιο φωνὴ τῶν οὐρανίων σφαιρῶν, ἀντίληψη Πυθαγορικὴ, τὴν ὁποία ἀναφέρει συχνὰ ὁ Πλάτων (βλ. π.χ. Πολιτεία 617β κ.ἑ., Τίμαιος 35α κ.ἑ.) ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης (βλ. Μετὰ τὰ Φυσικά, Α 968α 3: καὶ τὸν ὅλον οὐρανὸν ἁρμονίαν εἶναι καὶ ἀριθμόν). Στὸ Περὶ Οὐρανοῦ Β, κεφ. 9, ὁ Ἀριστοτέλης ἀναφέρει πώς, σύμφωνα μὲ τοὺς Πυθαγορείους, τὰ ἀστρικὰ σώματα κινοῦνται μὲ ταχύτητα ἀνάλογη πρὸς τὴν ἀπόστασή τους ἀπὸ τὸ κέντρο τοῦ σύμπαντος καὶ ἐκπέμπουν ἀνάλογους ἤχους, ἄλλα ψηλότερους καὶ ἄλλα χαμηλότερους.

3. Ἡ θάλασσα καὶ ἡ κυκλική της κίνηση δηλώνουν κατὰ πᾶσα πιθανότητα τὴν οὐράνια σφαῖρα καὶ τὴν καθημερινή της κίνηση σύμφωνα μὲ τὴν γεωκεντρικὴ ἀντίληψη του σύμπαντος.

4. Τὸ ρεῦμα αὐτὸ εἶναι, κατὰ τοὺς de Lacy-Einarson, ὁ οὐράνιος ἰσημερινός, δηλαδὴ τὸ μέρος τῆς οὐράνιας σφαίρας, ποὺ φαίνεται νὰ κινεῖται μὲ τὴν μεγαλύτερη ταχύτητα. Τὰ νησιὰ ποὺ περνοῦσαν μέσα ἀπὸ τὸ πέρασμα ἦταν οἱ πλανῆτες, ἐνῷ τὰ νησιὰ ποὺ παρασύρονταν ἀπὸ τὸ ρεῦμα ἦταν ἀπλανεῖς ἀστέρες.

5. Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὑπάρχουν ἐπίσης δύο χάσματα στὸ ἀρχαῖο κείμενο. Οἱ περισσότεροι ἐκδότες προτείνουν νὰ συμπληρωθεῖ τὸ χωρίο ὡς ἑξῆς: ἄλλας δὲ πολλὰς < τούτῳ συν > ἐφέλκεσθαι, < τῆς θαλάσσης καὶ αὐτῆς ὁμαλῶς καὶ λείως > κύκλῳ σχεδόν ὑποφερομένης. (Πολλὰ ἄλλα παρασύρονταν μαζί του, ἀλλὰ καὶ ἡ θάλασσα παρασυρόταν κι αὐτή, γιὰ νὰ τὸ ποῦμε ἔτσι, σὲ ὁμαλὴ καὶ ἁπαλὴ κυκλικὴ κίνηση).

6. Ὅπως ἔχει παρατηρηθεῖ, ἴσως ὁ Πλούταρχος μὲ τὰ ἀβαθῆ τενάγη ἀναφέρεται στὸν Γαλαξία καὶ ἄλλα συμπλέγματα ἀστέρων, ὅπως οἱ Πλειάδες, ἐνῷ μὲ τὸ μεγάλο βάθος ὑπονοεῖ τὸ τμῆμα χωρὶς ἀστέρια γύρω ἀπὸ τὸν ἀόρατο πόλο, ὅπως παριστανόταν στίς ἀρχαῖες οὐράνιες σφαῖρες.

7. Τὸ ξεχείλισμα καὶ ἡ ὑποχώρηση τῆς θάλασσας παραπέμπει ἴσως στὶς διάφορες ἀποστάσεις ποὺ χωρίζουν τὰ ἀστέρια ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς σφαίρας, δὲν ἀποκλείεται ὅμως νὰ ἀποτελεῖ ἀναφορὰ στὴν θεωρία τῶν Πυθαγορείων περὶ ἀναπνοῆς τοῦ σύμπαντος.

8. Τὸ φούσκωμα αὐτὸ τῆς θάλασσας, σύμφωνα μὲ τοὺς de Lacy-Einarson, μπορεῖ νὰ εἶναι ἡ ζώνη, ὁ χῶρος, δηλαδή, ποὺ περικλείεται μεταξὺ τῶν οὐρανίων τροπικῶν, ἢ οἱ ἴδιοι οἱ τροπικοὶ ποὺ ἀποτελοῦν τρόπον τινά τὶς ἀκτές (τά ὅρια) τῆς θάλασσας αὐτῆς τῶν πλανητῶν, γιὰ τὴν ὁποία γίνεται λόγος στὴν ἑπόμενη πρόταση. Ὁ Xani, ὡστόσο, ἀναρωτιέται μήπως ὁ Πλούταρχος ἔχει τυχὸν στὸ μυαλό του τὶς ἀποκλίσεις πλάτους τῶν πλανητῶν ἀπὸ τὸν ζωδιακό. Τὸ ἐπίπεδο τῆς τροχιᾶς τῶν πλανητῶν εἶναι περισσότερο ἢ λιγώτερο κεκλιμένο σὲ σχέση μὲ τὸ ἐπίπεδο τῆς ἐκλειπτικῆς, ἑπομένως ἐδῶ ὁ Πλούταρχος μπορεῖ νὰ ἐννοεῖ τὰ σημεῖα τῆς τροχιᾶς τοῦ πλανήτη ποὺ ἀπέχουν περισσότερο ἀπὸ τὴν ἐκλειπτική. Δὲν ἀποκλείεται ὅμως αὐτὸ τὸ ξεπέρασμα καὶ ἡ ἐπάνοδος τῶν νησιῶν-πλανητῶν νὰ παραπέμπει στὴν στάση τους, ποὺ σύμφωνα μὲ μιὰ ἀρχαία θεωρία παρατηροῦνταν, ὅταν ὁ πλανήτης βρισκόταν σὲ τρίγωνο μὲ τὸν ἥλιο.

9. Ἡ ἑλικοειδὴς τούτη κίνηση ἀποτελεῖ τὶς φαινόμενες διαδρομὲς τῶν πλανητῶν, συνδυασμὸς τῆς δικῆς τους κινήσεως μὲ τὴν φαινομένη καθημερινὴ τῆς σφαίρας τῶν ἀπλανῶν.

10. Ἡ θάλασσα ἐδῶ εἶναι ὁ ζωδιακὸς κύκλος. Τὰ ὀκτὼ μέρη τοῦ ὅλου εἶναι τὰ ὀκτὼ ἑξηκοστὰ ἑνὸς μεσημβρινοῦ, ἀριθμὸς ποὺ ἀνταποκρίνεται σὲ 48 μοῖρες καὶ ξεπερνᾶ κατ' ἐλάχιστα αὐτοὺς ποὺ δίνουν οἱ ἀστρονόμοι γιὰ τὴν ἀπόσταση μεταξὺ τῶν τροπικῶν. Ὅσο γιὰ τὸ μέρος ποὺ περιβάλλει τὴν θάλασσα εἶναι ὁ οὐράνιος Ἰσημερινός, ποὺ περιβάλλει τὴν ἐκλειπτική.

11. Πρόκειται γιὰ τὸν Γαλαξία καὶ οἱ στενώσεις εἶναι στὰ σημεῖα τομῆς τοῦ ζωδιακοῦ καὶ τοῦ κύκλου τοῦ Γαλαξία.

12. Ἡ κομμένη σφαῖρα εἶναι ἴσως τὸ κάτω ἡμισφαίριο τῆς γῆς, ὅπως ὑποθέτει ὁ Cumont, Recherches sur la synbolique fun]]eraire des Romains, σ. 56. Κατά τούς de Lacy-Einarson εἶναι ὁ Ἅδης ἢ ἡ γῆ, ποὺ μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ τόπος κολασμοῦ σὲ σχέση μὲ τὸν κόσμο τοῦ αἰωνίου φωτός.

13. Πρόκειται γιὰ τὴν φωνὴ ἑνὸς ἀπὸ τοὺς ἐπίγειους δαίμονες, ποὺ κατοικοῦν στὴν σελήνη (βλ. 591Γ).

14. Ἡ ἔκφραση κλῆρος τῆς Φερσεφόνης δὲν μπορεῖ νὰ σημαίνει τὴν γῆ καὶ τὸν κῶνο σκιᾶς τῆς γῆς, ἀλλὰ πρόκειται γιὰ τὴν σελήνη, ἐφ' ὅσον καὶ στὸ ἔργο Περὶ τοῦ ἐμφαινομένου προσώπου τῷ κύκλῳ τῆς σελήνης ἡ Περσεφόνη βρίσκεται καὶ βασιλεύει στὴν σελήνη.

15. Ὁ πρῶτος κλῆρος βρίσκεται πέρα ἀπὸ τὴν περιφέρεια τῆς οὐράνιας σφαίρας, ὁ δεύτερος μεταξὺ τῆς περιφέρειας τῆς οὐράνιας σφαίρας καὶ τῆς τροχιᾶς τοῦ ἡλίου, ὁ τρίτος εἶναι ἡ τροχιὰ τοῦ ἡλίου καὶ αὐτὴ τῆς σελήνης, ὁ τέταρτος, τέλος, περιλαμβάνει τὴν περιοχὴ τῆς σελήνης καὶ τὴν περιοχὴ μεταξὺ γῆς καὶ σελήνης. Ἡ Στύξ, τέλος, εἶναι ὁ κῶνος σκιᾶς τῆς γῆς, ἡ ὁποία ταυτίζεται μὲ τὸν Ἅδη.

16. Ἡ φράση καμπὴ τῆς γενέσεως ἀπαντᾶ στόν Πλατωνικὸ Φαίδωνα 72β: ὁ τροχὸς τῶν γενέσεων, τῶν γεννήσεων δηλαδὴ καὶ τῶν θανάτων, εἶναι σὰν τὸ ἅρμα ποὺ κάνει στροφὴ καὶ πηγαίνει πρὸς τὴν ἀντίθετη κατεύθυνση, ἀπὸ τὴν ζωὴ στὸν θάνατο καὶ ἀπὸ τὸν θάνατο στὴν ζωή.

17. Ἡ ἔκφραση σημαίνει: «μιὰ φορὰ κάθε 177 μέρες», ἐφ' ὅσον, σύμφωνα μὲ τὸν Γεμῖνο, τὸ πρῶτο μέτρο εἶναι ἡ μέρα ἀπὸ τὴν ἀνατολὴ μέχρι τὴν δύση τοῦ ἡλίου, ἐνῷ τὸ δεύτερο μέτρο εἶναι ἡ μέρα ἀπὸ τὴν μιὰ ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου μέχρι τὴν ἑπομένη. 177 μέρες ἀντιστοιχοῦν σὲ 6 σεληνιακοὺς μῆνες. Ὁ λόγος ἐδῶ γιὰ τὶς ἐκλείψεις τῆς Σελήνης ποὺ πιάνεται στὴν Στύγα (τὴν σκιὰ τῆς γῆς) ἀνὰ διαστήματα ἕξι σεληνιακῶν μηνῶν.

18. Τὰ ὅσα ἀκολουθοῦν ἔχουν νὰ κάνουν μὲ ἕναν τριμερῆ χωρισμὸ τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος σὲ πνεῦμα, ψυχὴ καὶ σῶμα. Τὸ ὅλο χωρίο εἶναι ἐμπνευσμένο ἀπὸ τὸν Πλατωνικὸ Τίμαιο 70α καί 90α.

19. Πρβλ. Πλάτων, Φαίδων 109β-110β.

20. Ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὸν Πλατωνικὸ Φαῖδρο 248α.

21. Ἡ παρομοίωση τῆς ψυχῆς μὲ ἄλογο καὶ ἡ μεταφορὰ τοῦ ἡνιόχου εἶναι ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὸν Πλατωνικὸ Φαῖδρο 247β.

22. Τὴν γραφὴ Ἑρμοδώρου ποὺ παραδίδουν ὅλα τὰ χειρόγραφα, διορθώνει σωστὰ ὁ Xylander σὲ Ἑρμοτίμου: Ὁ Ἑρμότιμος ὁ Κλαζομένιος, γιὰ τὸν ὁποῖο κάνει λόγο καὶ ὁ Ἀριστοτέλης στὰ Μετὰ τὰ Φυσικὰ Α 984β 19, ἤκμασε τὸ 500 περίπου π.Χ. Θεωρεῖται δάσκαλος τοῦ Ἀναξαγόρα. **Ὁ Ἑρμότιμος, ὡστόσο, εἶχε τὴν δυνατότητα νὰ ἐγκαταλείπει τὸ σῶμα του καὶ ἔτσι νὰ συλλέγει πληροφορίες γιὰ γεγονότα ποὺ συνέβαιναν σὲ μακρινὲς ἀποστάσεις. Λέγεται ἀκόμη πὼς ἦταν μιὰ ἀπὸ τὶς προηγούμενες μετεμψυχώσεις τοῦ Πυθαγόρα.**

Ἴσως ἡ παράδοση ποὺ τὸν θέλει δάσκαλο τοῦ Ἀναξαγόρα ἔχει νὰ κάνει μὲ αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν θρυλούμενη δυνατότητά του νὰ διαχωρίζει τὴν ψυχὴ ἀπὸ τὸ σῶμα του, ὅπως ὁ Ἀναξαγόρας ἀποσυνδέει στὴν θεωρία του τὸν νοῦ (πνεῦμα) ἀπὸ τὴν ὕλη.

ἐκδ. "Κάκτος"

ΙΑΜΒΛΙΧΟΥ
ΠΕΡΙ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ

ΟΙ ΔΑΙΜΟΝΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΗΡΩΕΣ ΔΙΑΦΕΡΟΥΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΟΥΣΙΑ

... Πρέπει ἀκόμα καί αὐτό νά παρουσιασθεῖ σέ ἐσένα, σέ τί διαφέρει ὁ δαίμονας ἀπό τόν ἥρωα καί τήν ψυχή, στήν οὐσία ἢ στήν δύναμη ἢ στήν ἐνέργεια. Λέω, λοιπόν ὅτι:

οἱ δαίμονες δημιουργοῦνται σύμφωνα μέ τίς γεννητικές καί δημιουργικές δυνάμεις τῶν θεῶν στό πιό μακρινό ἄκρο τῆς ἐξελίξεως καί τῶν ἐσχάτων διαιρέσεων,

ἐνῶ οἱ ἥρωες δημιουργοῦνται ἀνάλογα μέ τούς Λόγους τῆς ζωῆς στά θεῖα

καί τῶν ψυχῶν οἱ πρῶτες καί τέλειες βαθμίδες ὁλοκληρώνονται καί διαχωρίζονται ἀπό αὐτές τίς δυνάμεις.

Ἔχοντας ἔτσι δημιουργηθεῖ (οἱ δαίμονες καί οἱ ἥρωες) ἔχουν διαφορετική οὐσία ἀπό ἄλλες αἰτίες.

Ἔτσι, ἡ τῶν δαιμόνων οὐσία εἶναι ἀποτελεσματική στήν ἐκτέλεση καί ἐπιμελεῖται τίς γύρω ἀπό τόν κόσμο φύσεις καί ὁλοκληρώνει τήν ἐπιστασία σέ καθέναν, ὁ ὁποῖος λαμβάνει ὕπαρξη,

ἐνῶ αὐτή τῶν ἡρώων εἶναι γεμάτη ζωή καί προάγει τήν λογική ἱκανότητα καί διοικεῖ τίς ψυχές.

Πρέπει δέ νά ὁριστοῦν οἱ δυνάμεις, οἱ ὁποῖες στούς μέν δαίμονες διακρίνονται γιά τήν γονιμότητα καί τήν ἐπιστασία τῆς φύσεως καί ἐνεργοῦν τόν σύνδεσμο τῶν ψυχῶν μέ τά σώματα.

Στούς δέ ἥρωες οἱ δυνάμεις εἶναι ζωοποιοί, ἐπιβλέπουν τήν διακυβέρνηση τῶν ἀνθρώπων καί ἀπελευθερώνουν ἀπό τά κακά τῆς γεννήσεως, γι' αὐτό καί εἶναι ἄξιες ἀπονομῆς τιμῆς.

ΟΙ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Ἀκολούθως πρέπει νά καθορισθοῦν οἱ ἐνέργειές τους. Ἐπιβάλλεται νά τεθοῦν οἱ ἐνέργειες τῶν δαιμόνων, πού ἐκδηλώνονται περισσότερο γύρω ἀπό τόν κόσμο καί ἐκτείνονται γενικά σέ ὅσα κατέχονται ἀπό τούς ἴδιους, ἐνῶ οἱ τῶν ἡρώων ἐκτείνονται λιγότερο μακριά καί ἀσχολοῦνται μέ τήν διάταξη τῶν ψυχῶν.

Μετά ἀπό ὅσα καθορίσθηκαν, ἀκολουθεῖ ἐκείνη ἡ ψυχή, ἡ ὁποία κατατάσσεται στό τέλος τῶν θεϊκῶν τάξεων καί ἔλαβε ἀπό αὐτά τά δύο γένη ἕνα συγκεκριμένο μερίδιο δυνάμεων καί αὐξάνει τήν παροχή μέσω ἄλλων πιό πλουσίων προσθηκῶν ἀπό αὐτήν τήν ἴδια.

Καί προβάλλει ἄλλοτε μορφές ποικίλες καί λόγους διαφορετικούς ἀπό

ΤΑ ΑΝΩΤΕΡΑ ΓΕΝΗ ΚΑΙ ΟΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥΣ
ΔΑΙΜΟΝΕΣ ΚΑΙ ΗΡΩΕΣ

τούς ἄλλους καί ἄλλοτε βίους ὄχι ὅμοιους καί χρησιμοποιεῖ ποικίλες ζωές καί ἰδεώδη, σύμφωνα μέ κάθε χώρα τοῦ κόσμου.

Ἑνώνεται δέ μέ ὅσα τυχόν θέλει καί ἀπομακρύνεται ἀπό ὅσα τυχόν δέν ἐπιθυμεῖ καί γίνεται ὅμοια μέ ὅλα καί διαχωρίζεται ἀπό αὐτά λόγω τῆς ἑτερότητας καί προτιμᾶ ἀρχές παρόμοιες μέ τά πράγματα πού ὑπάρχουν καί μέ ὅσα λαμβάνουν ὕπαρξη μέ τόν καιρό.

Συνάπτει ἐπίσης τόν ἑαυτό της μέ τούς θεούς σύμφωνα μέ ἁρμονίες οὐσιῶν καί δυνάμεων διαφορετικές ἀπό αὐτές, στίς ὁποῖες οἱ δαίμονες καί οἱ ἥρωες συμπλέκονται μέ αὐτούς (τούς θεούς).

Παρ' ὅλο πού κατέχει σέ μικρότερο βαθμό ἀπό αὐτούς τήν αἰωνιότητα τῆς ὅμοιας ζωῆς καί τῆς ἐνεργείας, ὅμως διαμέσου τῆς ἀγαθῆς βούλησης τῶν θεῶν καί τῆς ἐλλάμψεως πού παρέχεται ἀπό τό φῶς τους, πολλές φορές προχωρεῖ πιό πάνω καί ἀνυψώνεται ἕως τήν ὑψηλότερη τάξη, αὐτή τῶν ἀγγέλων.

Ὅταν δέν παραμένει στά ὅριά της ἡ ψυχή, τελειοῦται ὅλο αὐτό τό συγκρότημα, σέ ἀγγελική ψυχή καί ἄχραντη ζωή.

Γι' αὐτό καί ἡ ψυχή φαίνεται νά περιέχει ἐντός της οὐσίες καί ἐνέργειες κάθε εἴδους καί πάντες τούς λόγους καί τό σύνολο τῶν μορφῶν.

Ἄν ὅμως πρέπει νά ποῦμε τήν ἀλήθεια, ἡ ψυχή εἶναι πάντοτε προσδιορισμένη συμφώνως πρός κάτι συγκεκριμένο, ἀλλά ἐπικοινωνώντας ἡ ἴδια μέ τίς αἰτίες πού προηγοῦνται, συντάσσεται κατά διαστήματα μέ διαφορετικές αἰτίες.

Τόσο μεγάλη εἶναι λοιπόν ἡ διαφορά γενικά σ' αὐτούς, (δαίμονες, ἥρωες καί ψυχές) πού δέν πρέπει ν' ἀμφισβητεῖς τήν αἰτία τῆς διαφορᾶς τους.

Ὁποιαδήποτε φύση ἔχει καθένα ἀπ' αὐτά, κατά τοῦτο τόν τρόπο πρέπει νά διακρίνονται ἀπό ἄλλα. Καί στόν βαθμό πού μποροῦν νά δημιουργήσουν μία συμπόρευση, σ' αὐτό τόν βαθμό πρέπει νά μελετηθεῖ καί ἡ κοινωνία τους.

Γιατί ἔτσι θά μποροῦσε κάποιος νά τά κατανοήσει χωρίς λάθος καί νά καθορίσει ξεχωριστά τήν ἔννοια.

ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ Η ΦΑΣΜΑΤΑ

Ἀλλά θά προχωρήσω τώρα στίς ἐπιφάνειες αὐτῶν. Σέ τί συνίσταται ἡ διαφορά τους; Διότι ἐσύ ζητᾶς νά μάθεις ποιά εἶναι ἡ ἔνδειξη τῆς παρουσίας ἑνός θεοῦ ἢ ἑνός ἀγγέλου ἢ ἑνός ἀρχαγγέλου ἢ ἑνός δαίμονα ἢ κάποιου ἄρχοντος ἢ μιᾶς ψυχῆς.

Μέ μία δήλωση λοιπόν καθορίζω ὅτι οἱ ἐπιφάνειες εἶναι σύμφωνες μέ τίς

οὐσίες, τίς δυνάμεις καί τίς ἐνέργειές τους.

Γιατί ὅποιοι εἶναι αὐτοί, τέτοιοι ἐμφανίζονται καί σέ ὅσους τούς ἐπικαλοῦνται καί ἀναφαίνουν ἐνέργειες καί ἰδέες πού εἶναι σύμφωνες μέ αὐτούς τούς ἴδιους καί ἐπιδεικνύουν τά οἰκεῖα τους γνωρίσματα.

Γιά νά προσδιορίσουμε κάθε ἕνα ξεχωριστά:

τῶν θεῶν τά φάσματα εἶναι μονοειδῆ,

τά τῶν δαιμόνων εἶναι ποικίλα,

τά τῶν ἀγγέλων εἶναι ἁπλούστερα τῶν δαιμόνων, ἀλλά ὑποδεέστερα ἀπό αὐτά τῶν θεῶν,

τά φάσματα τῶν ἀρχαγγέλων πλησιάζουν πιό πολύ τίς θεϊκές αἰτίες,

τά τῶν ἀρχόντων, ἄν φαίνονται σέ ἐσένα ὅτι εἶναι οἱ κοσμοκράτορες, οἱ διοικοῦντες τά ὑπό τήν σελήνη στοιχεῖα θά εἶναι ποικίλα, ἀλλά διακοσμημένα ἐν τάξει,

ἐνῶ ἄν εἶναι προϊστάμενοι τῆς ὕλης, (τά τῶν ἀρχόντων) θά εἶναι πιό ποικίλα μέν, ἀλλά περισσότερο ἀτελῆ ἀπό τά ἄλλα.

Καί τά τῶν ψυχῶν εἶναι φανερά μέ ὅλες τίς μορφές.

Ὡς πρός δέ τήν ὄψη:

Τά φάσματα τῶν θεῶν ἐλλάμπουν μέ ὄψη χρηστή,

τά δέ τῶν ἀρχαγγέλων εἶναι βλοσυρά συγχρόνως καί ἥμερα,

τά τῶν ἀγγέλων εἶναι πραότερα,

ἐνῶ τά τῶν δαιμόνων φοβερά.

Τά τῶν ἡρώων ἄν καί ἔχουν παραληφθεῖ στήν ἐρώτησή σου, ἄς τύχουν μιᾶς ἀπαντήσεως χάριν τῆς ἀληθείας, ὅτι εἶναι ἡμερότερα τῶν δαιμόνων.

Τά δέ τῶν ἀρχόντων καταπληκτικά εἶναι, ἄν αὐτοί εἶναι ἐξουσιαστές τοῦ κόσμου, βλαβερά δέ σ' ὅσους τά βλέπουν καί λυπηρά, ἄν εἶναι ἔνυλοι (ἐντός τῆς ὕλης).

Τά τῶν ψυχῶν προσομοιάζουν μέ αὐτά τῶν ἡρώων, πλήν τοῦ ὅτι εἶναι ὑποδεέστερα αὐτῶν.

Ἐπιπλέον, τά φάσματα τῶν θεῶν

εἶναι παντελῶς ἀμετάβλητα ὡς πρός τό μέγεθος, τήν μορφή καί τό σχῆμα καί κατά πάντα τά ὄντα τά περί αὐτῶν.

Τά τῶν ἀρχαγγέλων, ἄν καί πλησιάζουν τά τῶν θεῶν, ὑπολείπονται τῆς ταυτίσεως μέ αὐτά.

Τά τῶν ἀγγέλων εἶναι καί αὐτά ὑποδεέστερα αὐτῶν ἀλλά ἀμετάβλητα.

Τά τῶν δαιμόνων γίνονται ὁρατά μέ διαφορετική μορφή καί ἐμφανίζονται καί μεγάλα καί μικρά σέ διαφορετικές στιγμές, ἄν καί εἶναι τά ἴδια.

Καί μάλιστα τά τῶν ἀρχόντων πού κυβερνοῦν εἶναι ἀναλλοίωτα, ἐνῶ ὅσα εἶναι ἔνυλα, ἀλλοιώνονται μέ ποικίλες μορφές.

Τά τῶν ἡρώων ὁμοιάζουν μέ αὐτά τῶν δαιμόνων,

τά δέ τῶν ψυχῶν ὑποχωροῦν σέ ὄχι μικρό βαθμό στήν δαιμονική μεταβολή.

Ἐπιπλέον λοιπόν στούς θεούς ταιριάζει τάξη καί ἠρεμία

στά φάσματα τῶν ἀρχαγγέλων ὑπάρχει μία δραστήρια ἀπεικόνιση τῆς τάξης καί τῆς ἠρεμίας,

στούς ἀγγέλους εἶναι παροῦσα ἡ διακόσμηση καί ἡ ἡσυχία, χωρίς νά εἶναι ἀπαλλαγμένη ἀπό τήν κίνηση.

Ἡ ταραχή καί ἡ ἀταξία ἀκολουθεῖ τά φάσματα τῶν δαιμόνων,

τά δέ ὁράματα τῶν ἀρχόντων ἀκολουθοῦν συμφωνώντας καί μέ τίς δύο ἐκδοχές, τίς ὁποῖες προηγουμένως ἀναφέραμε, τά ἔνυλα φέρονται θορυβωδῶς, ἐνῶ τά ἡγεμονικά εἶναι μονίμως σταθερά σ' αὐτά τά ἴδια.

Τά τῶν ἡρώων ὑπάγονται σέ κίνηση καί δέν εἶναι ἄμοιρα μεταβολῆς

καί τά τῶν ψυχῶν προσομοιάζουν λίγο μέ ἐκεῖνα τῶν ἡρώων, ἀλλά ὅμως εἶναι κατώτερα αὐτῶν.

Παράλληλα μέ αὐτές τίς ἰδιότητες

τά θεῖα ἀκτινοβολοῦν τό κάλλος, τό ὁποῖο ὁμοιάζει ἀκατάληπτο, κατέχοντας μέ ἐν εἴδει θαύματος τούς ὁρῶντες, παρέχοντας σέ αὐτούς θεσπέσια εὐφροσύνη, ἀναφαινόμενο μέ ἄρρητη συμμετρία καί διακρινόμενο ἀπό τά ἄλλα εἴδη τῆς εὐπρέπειας.

Τά μακάρια θεάματα τῶν ἀρχαγγέλων ἔχουν καί αὐτά μέγιστο κάλλος, ἀλλά δέν εἶναι ὁμοίως ἄρρητο καί θαυμαστό ὅπως τό θεῖον.

Τά τῶν ἀγγέλων ἔχουν μεμερισμένο ἤδη σέ τμήματα τό κάλλος, τό ὁποῖο παραλαμβάνουν ἀπό τούς ἀρχαγγέλους.

Τά δέ δαιμόνια καί τά ἡρωικά αὐτοπτικά πνεύματα, ἔχουν ἀμφότερα τό κάλλος σέ καθορισμένες μορφές. Ἀλλά αὐτό τό ὁποῖο εἶναι διακεκοσμημένο μέ λόγους πού καθορίζουν τήν οὐσία, εἶναι δαιμονικό, αὐτό δέ πού ἐπιδεικνύει τήν ἄρρενα φύση εἶναι ἡρωικό.

Τά τῶν ἀρχόντων εἶναι διηρημένα σέ δύο κατηγορίες. Διότι τά μέν τῆς πρώτης κατηγορίας ἐπιδεικνύουν ἕνα κάλλος ἡγεμονικό καί αὐτοφυές, τά δέ πάλι τῆς δευτέρας κατηγορίας (τά ἔνυλα) φανερώνουν εὐμορφία ἐπίπλαστη καί ἐπισκευαστή.

Τά δέ τῶν ψυχῶν ἔχουν διακοσμηθεῖ μέ (αἰθερικούς) λόγους πεπερασμένους (τελείους), ἀλλά περισσότερο διηρημένους ἀπό αὐτούς τῶν ἡρώων καί περιβεβλημένους μέ μεριστή οὐσία καί συγκρατούμενους ἀπό ἕνα εἶδος (μορφή).

Ἄν ὅμως πρέπει νά καθοριστοῦν ὅλα αὐτά, μέ κοινό τρόπο, ἰσχυρίζομαι ὅτι ὅπως καθένα ἀπό αὐτά ἔχει διαταχθεῖ καί ὅπως ἔχει τήν οἰκεία φύση του, ἔτσι καί αὐτά ἔχουν τύχει τοῦ κάλλους συμφώνως μέ τήν ὑπάρχουσα διακλήρωση (κλήρωση ἐντός αἰθερικοῦ ἐπιπέδου).

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΙΕΡΟΤΕΛΕΣΤΙΕΣ

Προχωρώντας λοιπόν σέ ἄλλες ἰδιότητες αὐτῶν τῶν ἀνωτέρων γενῶν λέγουμε ὅτι στούς θεούς ὑπάρχει μία ὀξύτητα στίς ἐνέργειες, ἡ ὁποία διαλάμπει (μέσω τοῦ αἰθέρος) **ταχύτερα καί ἀπό τόν ἴδιο τό νοῦ, ἄν καί αὐτές** εἶναι ἀκίνητες σ' αὐτούς καί σταθερές.

Στούς ἀρχαγγέλους δέ οἱ ταχύτητες αὐτῶν εἶναι ἀνεμεμειγμένες κατά κάποιο τρόπο μέ τίς δραστήριες ἐνέργειες.

Αὐτές δέ τῶν ἀγγέλων ἐφάπτονται μέ μία συγκεκριμένη κίνηση καί δέν προσλαμβάνουν συγχρόνως τόν λόγο κατά παρόμοιο τρόπο μέ τήν τελεστική ἐνέργεια.

Στούς δαίμονες δέ ἡ ἐμφάνιση τῆς ταχύτητας τῶν ἔργων εἶναι περισσότερο ἀπό ἀληθινή.

Στούς ἥρωες διαφαίνεται μία ὁρισμένη μεγαλοπρέπεια στίς κινήσεις τους,

ὅμως ἡ ἐκτέλεση ὅσων ἐπιθυμοῦν νά ἐνεργήσουν δέν πραγματοποιεῖται τό ἴδιο γρήγορα, ὅπως στούς δαίμονες.

Στούς ἄρχοντες τά πρῶτα ἐνεργήματα (τῶν ἡγεμονικῶν) ἐμφανίζονται ἀξιόλογα καί ἐξουσιαστικά, ἐνῶ τά δεύτερα (τῶν ἐνύλων) ἔχουν πλείονα ἔμφαση ὑπολείπονται ὅμως στήν ὁλοκλήρωση τῶν πράξεων.

Τά δέ τῶν ψυχῶν φαίνονται νά εἶναι συνεχῶς σέ κίνηση, ἀλλά ἀσθενέστερα τῶν ἡρωικῶν.

Ἐπιπλέον τό μέγεθος τῶν ἐπιφανειῶν στούς θεούς ἐπιδεικνύεται σέ τέτοιο βαθμό, ὥστε νά ἀποκρύπτει ἐνίοτε καί ὁλόκληρο τόν οὐρανό καί τόν ἥλιο καί τήν σελήνη καί νά μήν μπορεῖ πλέον ἡ γῆ νά στέκεται ἀμετακίνητη, ἐνῶ αὐτοί κατέρχονται.

Μέ τήν ἐμφάνιση δέ τῶν ἀρχάγ-γελων, ὁρισμένα μέρη τοῦ κόσμου κινοῦνται ταυτοχρόνως καί προηγεῖται αὐτῶν ἕνα διηρημένο προπορευόμενο φῶς, ἐνῶ αὐτοί οἱ ἴδιοι κατά τά μεγέθη τῆς ἡγεμονίας τους ἐπιδεικνύουν συμμετρικά καί τό μέγεθος τοῦ καταυγάζοντος φωτός τους.

Κατώτερο αὐτοῦ εἶναι τό φῶς τῶν ἀγγέλων λόγω τῆς μικρότητάς του καί τῆς ἀριθμητικῆς του διαίρεσης.

Ἐνῶ στήν περίπτωση τῶν δαιμόνων ἡ διαίρεση αὐτή εἶναι ἀκόμα μεγαλύτερη ἀπό αὐτή τῶν ἀγγέλων καί τό μέγεθός τους θεωρεῖται ὅτι δέν εἶναι πάντοτε ἴδιο.

Τό δέ τῶν ἡρώων ἄν καί φαίνεται μικρότερο τούτου ἐμφανίζει περισσότερη μεγαλοφροσύνη τῆς καταστάσεως.

Τῶν δέ ἀρχόντων ὅσα εἴδη προηγοῦνται περί τοῦ κόσμου, (τά ἡγεμονικά) φαίνονται μεγάλα καί ὑπέρογκα, ἐνῶ ὅσα εἶναι διασκορπισμένα γύρω ἀπό τήν ὕλη (τά ἔνυλα) χρησιμοποιοῦν περισσότερη ὑπεροψία καί ἀλαζονεία.

Τά δέ τῶν ψυχῶν δέν μοιάζουν ὅλα ἴσα, καί διαφαίνονται μικρότερα ἀπό αὐτά τῶν ἡρώων.

Γενικῶς, συμφώνως μέ τά μεγέθη τῶν δυνάμεων σέ καθένα ἀπό τά γένη καί κατά τό πλῆθος τῆς ἐξουσίας μέσω τῆς ὁποίας ἐκτείνονται καί διά τῆς ὁποίας ἐξουσιάζουν, κατά τήν ἴδια αναλογία καί τά μεγέθη τῶν ἐπιφανειῶν παρουσιάζονται κατά φυσική διασύνδεση σέ καθένα.

Μετά ἀπό αὐτά ἄς καθορίσουμε καί τήν ἐνάργεια τῶν αὐτοφανῶν ἀγαλμάτων (φασμάτων).

Στίς αὐτοψίες τῶν θεῶν τά θεάματα ὁρῶνται ἐναργέστερα καί αὐτῆς τῆς ἀληθείας καί διαλάμπουν μέ ἀκρίβεια καί ἐμφανίζονται διαρθρωμένα λαμπρῶς.

Τά φάσματα τῶν ἀρχαγγέλων παρουσιάζονται ἀληθινά καί τέλεια.

Τά δέ τῶν ἀγγέλων διατηροῦν τήν ἴδια μορφή, ἀλλά ὑπολείπονται λίγο στήν πληρότητα τῶν χαρακτηριστικῶν γνωρισμάτων.

Τά τῶν δαιμόνων εἶναι ἀμυδρά,

καί τά τῶν ἡρώων φαίνονται ὑποδεέστερα αὐτῶν.

Τά δέ φάσματα τῶν ἀρχόντων τά μέν κοσμικά εἶναι ἐναργῆ, τά δέ ἔνυλα ἀμυδρά, ἐνῶ ἀμφότερα φαίνονται ἐξουσιαστικά.

Αὐτά δέ τῶν ψυχῶν ἐμφανίζονται σκιώδη.

Κατά ὅμοιο τρόπο ἄς ὁμιλήσουμε καί περί τοῦ φωτός.

Τά ἀγάλματα τῶν θεῶν ἀστράπτουν περισσότερο κι ἀπό τό φῶς.

Αὐτά τῶν ἀρχαγγέλων εἶναι πλήρη ὑπερφυοῦς φωτός, ἐνῶ τῶν ἀγγέλων εἶναι φωτεινά.

Τά τῶν δαιμόνων διαφαίνουν θολῶδες τό πῦρ, οἱ ἥρωες δέ τό φανερώνουν σύμμικτο ἀπό περισσότερα στοιχεῖα.

Ἀνάμεσα στούς ἄρχοντες οἱ κοσμικοί τό φανερώνουν καθαρώτερο, οἱ δέ τῆς ὕλης τό ἐπιδεικνύουν συμμιγνυόμενο ἀπό ἀνόμοια καί ἐνάντια στοιχεῖα.

Οἱ ψυχές δέ ἐμφανίζουν τό πῦρ πλῆρες πολλῶν ἐν τῇ γενέσει συμμείξεων καί τό καθιστοῦν ἔκδηλο κατά μεριστή μορφή.

Κατά τόν ἴδιο τρόπο θά κάνουμε λόγο γιά τά περαιτέρω. Τό μέν τῶν θεῶν πῦρ ἄτμητο, ἄφατο ἐκλάμπει καί πληροῖ ὅλα τά βάθη τοῦ κόσμου, πυρίως ἀλλά ὄχι περικοσμίως.

Τό πῦρ τῶν ἀρχαγγέλων φαίνεται ἀμέριστο, ἔχον δέ περί ἑαυτό πλῆθος φωτός ἤ προπορευόμενο ἤ συνεπόμενο.

Τό δέ τῶν ἀγγέλων πῦρ εἶναι διηρημένο καί ὅμως διαφαίνεται σέ τελειότατες μορφές.

Τό δέ τῶν δαιμόνων περιγράφεται μεμερισμένο σέ βραχύτερες διαστάσεις καί μπορεῖ νά εἰπωθεῖ διά τοῦ λόγου καί δέν ὑπερέχει τῆς ὄψεως σέ αὐτούς πού θεῶνται τά κρείττονα γένη.

Τό δέ τῶν ἡρώων ἔχει τά ἴδια κατά κάποιο τρόπο χαρακτηριστικά, ὑπολείπεται δέ αὐτῶν ὅμως τῆς ἀπολύτου ὁμοιώσεως.

Στούς ἄρχοντες, ὅσο ὑψηλότερη εἶναι ἡ τάξη, τόσο διαφανέστερη θεωρεῖται, τῶν δέ ἐνύλων εἶναι σκοτεινότερη.

Τό δέ τῶν ψυχῶν πάλι ἐπιδεικνύεται ἀποτελούμενο ἀπό πολλά μέρη καί μορφές, σύμμικτο ἀπό πολλές γύρω ἀπό τόν κόσμο φύσεις.

Ἐπιπλέον τό πῦρ τῶν θεῶν εἶναι πάντοτε σταθερό στήν ὄψη.

Τό δέ πῦρ τῶν ἀρχαγγέλων μετέχει τῆς ἠρεμίας,

τό δέ πάλι τῶν ἀγγέλων μονίμως κινούμενο.

Τό τῶν δαιμόνων εἶναι ἄστατο

καί τό τῶν ἡρώων εἶναι σέ ἀκόμη γρηγορότερη κίνηση.

Τό τῶν ἀρχόντων τῆς πρώτης τάξης εἶναι ἤρεμο, ἐνῶ αὐτό ἐκείνων τῆς κατώτερης τάξης εἶναι ταραχῶδες.

Αὐτό τῶν ψυχῶν μεταβάλλεται μέ πολλές κινήσεις.

ΤΑ ΑΝΩΤΕΡΑ ΓΕΝΗ ΚΑΙ Η ΥΛΗ

Ὅμως ἡ δύναμη πού λειτουργεῖ καθαρτικά στίς ψυχές εἶναι τέλεια στούς θεούς,

ἐνῶ στούς ἀρχαγγέλους ἔχει αναγωγικό χαρακτήρα.

Οἱ ἄγγελοι λύουν μόνο ἀπό τά δεσμούς τῆς ὕλης,

οἱ δαίμονες δέ ἀποβλέπουν στήν καθέλκυση πρός τήν φύση.

Οἱ ἥρωες ὅμως κατευθύνουν πρός τήν ἐπιμέλεια τῶν αἰσθητῶν ἔργων.

Οἱ ἄρχοντες ἤ ἀναλαμβάνουν τήν προστασία τῶν γύρω ἀπό τόν κόσμο

πραγμάτων ἤ τήν ἐπιστασία ὅσων ἀνήκουν στήν περιοχή τῆς ὕλης, οἱ δέ ψυχές, ὅταν ἐμφανίζονται, κατατείνουν τρόπον τινά πρός τήν γένεση.

Τώρα ἐξέταζε καί αὐτό, τήν καθαρότητα καί τήν ἑδραίωση τῆς ἐμφανιζόμενης εἰκόνας. Ὅλη ὅμως αὐτή τήν ταξινόμηση νά τήν ἀποδώσεις στά ἀνώτερα γένη.

Ἤδη δέ τό μέν ὑπέρλαμπρο καί σταθερό, ἐγκατεστημένο μόνιμα στόν ἑαυτό του, νά τό ἀπονέμεις στούς θεούς.

Τό δέ λαμπρό πού ἵσταται σάν σέ κάτι διαφορετικό ἀπόδωσέ το στούς ἀρχαγγέλους,

ἐνῶ αὐτό πού εἶναι ἐγκατεστημένο σέ κάτι ἄλλο, ἀπόδωσέ το στούς ἀγγέλους.

Κάνε τώρα διάκριση κατ' ἀντίθεση πρός τήν ἄλλη κατεύθυνση, πρός τό φερόμενο καί μή ἐγκαθιδρυμένο καί πλῆρες ἀλλοτρίων φύσεων, τό ὁποῖο ἁρμόζει στίς ὑποδεέστερες τάξεις.

Ἀλλά ἄς γίνει καί αὐτή ἡ διαίρεση σύμφωνα μέ τήν διαφορά τῆς συμμίξεως.

Διότι στούς δαίμονες οἱ περικόσμιοι ἀτμοί συμμειγνύονται καί φέρονται χωρίς σταθερότητα παράλληλα πρός τήν κίνηση τοῦ κόσμου.

Στούς ἥρωες δέ οἱ γενεσιουργές συστάσεις ἀναμειγνύονται μέ τά πνεύματα γύρω ἀπό τίς ὁποῖες καί οἱ ἥρωες κινοῦνται ταυτόχρονα.

Ἀπό τούς ἄρχοντες, οἱ μέν ἁρμόδιοι γιά τόν κόσμο παραμένουν διαρκῶς στά κοσμικά τους καθήκοντα, πού εἶχαν ἀπό τήν ἀρχή τῆς ἐμφάνισής τους, οἱ δέ ἁρμόδιοι γιά τά ὑλικά εἶναι πλήρεις τῶν ἐπιγείων φροντίδων.

Οἱ ψυχές δέ εἶναι πλήρεις περίσιων μολυσμάτων καί ἀλλοτρίων πνευμάτων μαζί μέ τά ὁποῖα τό καθένα ἀπό αὐτά τά γένη ἐπιδεικνύει τόν ἑαυτόν του κατά τίς ἐπιφάνειες.

Θά εἶναι γιά σένα ὄχι ἀσήμαντη ἀπόδειξη καί ἡ ἀθρόα δαπάνη τῆς ὕλης ἐπί τῶν θεῶν.

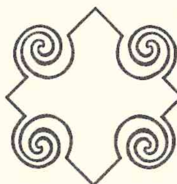
Ἐπί τῶν ἀρχαγγέλων γίνεται ἡ κατανάλωση αὐτῆς (τῆς ὕλης) σέ σύντομο χρόνο, ἐνῶ στήν περίπτωση τῶν ἀγγέλων τό λύσιμο καί ἡ ἀπομάκρυνση ἀπό αὐτήν.

Ἐπί τῶν δαίμονων ἡ διακόσμηση αὐτῆς γίνεται ἐπιμελῶς.

Ἐπί τῶν ἡρώων πάλι ἡ προσαρμογή πρός αὐτήν μέ τά προσήκοντα μέτρα καί ἡ ἐπιμέλεια αὐτῆς μέ ἐπιδεξιότητα.

Οἱ ἄρχοντες οἱ μέν ἡγεμόνες τῶν κόσμων, παρουσιάζονται ὑπερέχοντες αὐτῆ, καί ἔτσι φανερώνουν τούς ἑαυτούς τους, οἱ δέ ἔνυλοι ἐπιδεικνύουν τούς ἑαυτούς τους παντελῶς πλήρεις ἀπό τήν ὕλη.

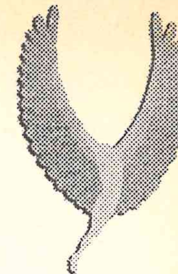
Ἀπό τίς ψυχές ὅσες εἶναι καθαρές ἐμφανίζονται ἐκτός τῆς ὕλης, ἐνῶ ὅσες εἶναι ἀντιθέτου χαρακτήρα ἐμφανίζονται στίς ἐπιφάνειες περιβαλλόμενες ἀπό αὐτήν.

Τό κείμενο εἶναι ἕνα μικρό ἀπόσπασμα ἀπό τό δεύτερο κεφάλαιο τοῦ περιφήμου βιβλίου τοῦ νεοπυθαγορείου φιλοσόφου Ἰαμβλίχου πού θά κυκλοφορήσει γιά πρώτη φορά στήν Ἑλλάδα ἀπό τίς ἐκδ. Ἰδεοθέατρον καί Τετρακτύς σέ μετάφραση: Ἀ. Κουτρούμπα - Ε. Γαβρᾶ.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ: Ο ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ ΗΡΟΣ

ΠΟΥ ΠΑΕΙ Η ΨΥΧΗ ΜΕΤΑ ΘΑΝΑΤΟΝ

Ὁ Ἦρ ἀπὸ τὴν Παμφυλία σκοτώθηκε στὸν πόλεμο, καὶ ὅταν ὕστερα ἀπὸ δέκα ἡμέρες ἐπῆ-ραν τὰ σαπισμένα πιὰ πτώματα τῶν νεκρῶν, τὸ δικό του δὲν εἶχε σαπίσει. Τὸ ἔφεραν στὴν πατρίδα του καὶ ἐπρόκειτο νὰ τὸ θάψουν, δώδεκα ἡμέρες μετὰ τὸν θάνατό του, καὶ τὴν στιγμὴ ποὺ τὸν εἶχαν βάλει ἐπάνω στὴν νεκρικὴ πυρά, **ἀνεστήθη** καὶ μετὰ τὴν ἐπιστροφή του στὴν ζωὴ διηγεῖτο ὅσα εἶδε ἐκεῖ ποὺ πῆγε.

Ἔλεγε λοιπόν: **ὅταν βγῆκε ἡ ψυχή του ἀπὸ τὸ σῶμα** του ἔφυγε μαζὶ μὲ πολλοὺς ἄλλους καὶ ἔφθασαν σὲ ἕναν τόπο θαυμάσιο ὅπου ἦσαν δυὸ χάσματα τῆς γῆς καὶ ἀκριβῶς ἀντίκρυ τους ἐπάνω στὸν Οὐρανὸ ἄλλα δύο.

Μεταξὺ αὐτῶν ἐκάθονταν, δικαστές καὶ αὐτοί, ἅμα ετελείωναν κάθε δίκη, διέτασσαν τούς δικαίους νά πάρουν τόν δρόμο πού ἦταν δεξιά καί πρός τά ἄνω διά μέσου τοῦ οὐρανοῦ, ἀφοῦ προηγουμένως τούς κρεμοῦσαν μιά πινακίδα μπροστά τους, σάν φυλαχτό, πού ἔγραφε τήν ἀπόφασή τους, τούς ἀδίκους πάλι τούς διέτασσαν νά πάρουν τόν δρόμο πού ἦταν ἀριστερά καί πρός τά κάτω, ἀφοῦ καί σ' αὐτούς κρεμοῦσαν πινακίδα, ἀλλά ἀπό πίσω τους, πού ἔγραφε ὅλες τίς πράξεις πού εἶχε κάμει ὁ καθένας.

Ὅταν ἐπῆγε καί αὐτός νά δικασθῆ, τοῦ εἶπαν πώς πρέπει νά πάει πάλι στούς ἀνθρώπους σάν πληροφοριοδότης γιά τά ὅσα ἐγίνοντο ἐκεῖ, καί τόν διέταξαν νά ἀκούει καί νά παρατηρεῖ μέ προσοχή ὅλα τά συμβαίνοντα σέ ἐκεῖνον τόν τόπο. Ἔβλεπε λοιπόν, ἀπό τήν μιά μεριά στό κάθε χάσμα τοῦ οὐρανοῦ καί τῆς γῆς νά πηγαίνουν οἱ ψυχές ἅμα τελείωνε ἡ δίκη τους· ἀπό τήν ἄλλη μεριά, ἀπό τό χάσμα τῆς γῆς, ἀνέβαιναν ψυχές καταδιψασμένες καί κατασκονισμένες, ἐνῶ ἀπό τό χάσμα τοῦ οὐρανοῦ κατέβαιναν ἄλλες καθαρές.

Οἱ ψυχές πού ἔφθαναν κάθε φορά ἐφαίνοντο πώς ἤρχοντο ἀπό πολύ μακρυνή πορεία, καί μέ εὐχαρίστησή τους πήγαιναν στό λιβάδι νά βροῦν μέρος γιά κατασκήνωση, σάν σέ πανηγύρι, χαιρετοῦνταν μεταξύ τους ὅσες εἶχαν γνωριμία, καί ὅσες ἦλθαν ἀπό τήν γῆ ζητοῦσαν πληροφορίες ἀπό τίς ἄλλες γιά ὅ,τι γίνεται σέ ἐκεῖνον τόν κόσμο, καί οἱ φερμένες ἀπό τόν οὐρανό ἐρωτοῦσαν γιά τά γήινα πράγματα, ἔλεγαν ἡ κάθε μιά τά δικά της στίς ἄλλες, καί ἐκεῖνες πού ἦλθαν ἀπό τήν γῆ, μέ κλάματα καί ὀδυρμούς ἐθυμοῦνταν πόσα καί τί λογῆς κακά ἔπαθαν καί εἶδαν κατά τήν πορεία τους κάτω ἀπό τήν γῆ (καί αὐτή ἡ πορεία βαστάει **χίλια χρόνια**) (1), ὅσες πάλι ἦλθαν ἀπό τόν οὐρανό διηγοῦντο τίς ἐξαιρετικές ἀπολαύσεις καί τά ἀνυπέρβλητα κατά τήν ὡραιότητα θεάματα πού εἶχαν ἐκεῖ (2).

Θά χρειαζόμαστε ὅμως, ἀγαπητέ Γλαύκων, πολύν καιρό γιά νά σοῦ τά διηγηθῶ ὅλα· τό συμπέρασμα ἀπό τά ὅσα εἶπε εἶναι τό ἑξῆς· ὅσες ἀδικίες εἶχε κάμει ὁ καθένας καί ὅσους ἀνθρώπους εἶχε ἀδικήσει, γιά ὅλα αὐτά, ξεχωριστά γιά τό καθένα, **ἐτιμωρεῖτο ἡ ψυχή του**

δέκα φορές· ή κάθε φορά εἶχε διάρκεια **ἑκατό χρόνια**, γιατί τόσο διαρκεῖ καί ἡ ἀνθρώπινη ζωή, γιά νά πληρώνουν μέ δεκαπλάσια ποινή τό κάθε ἀδίκημά τους· π.χ. ἐκεῖνοι πού ἐξ αἰτίας τους ἀπέθαναν πολλοί ἄνθρωποι, ἤ γιατί ἐπρόδωσαν πόλεις (3) ἤ στρατόπεδα, ἤ γιατί ἔρριξαν πολλούς στήν σκλαβιά, ἤ γιατί ἔγιναν αἴτιοι ἄλλου κακουργήματος, γιά ὅλα αὐτά, καί ξεχωριστά γιά τό κάθε θῦμα τους, ἐπλήρωναν μέ δεκαπλάσια βασανιστήρια, ἐνῷ ἀπό τήν ἄλλη μεριά οἱ ἄνθρωποι, πού εἶχαν κάμει μερικές εὐεργεσίες, καί εἶχαν φανεῖ δίκαιοι καί ἐνάρετοι στήν ζωή τους, ἔπαιρναν κατά τήν ἴδια ἀναλογία τήν ἀμοιβή τους (4).

Γιά ἐκείνους πού πεθαίνουν ἀμέσως ἅμα γεννηθοῦν καί γιά ἐκείνους πού ζοῦν πολύ λίγο καιρό, ἔλεγε μερικά ὄχι ἄξια λόγου. Γιά τήν εὐσέβεια καί τήν ἀσέβεια πρός τούς θεούς καί τούς γονεῖς, καθώς καί γιά ἰδιόχειρο φόνο ἔλεγε πώς οἱ ποινές ἦσαν πολύ μεγαλύτερες.

Γιατί ἔλεγε πώς ἦταν παρών ὅταν ἕνας ρωτοῦσε κάποιον ἄλλον ποῦ ἦταν ὁ μέγας Ἀρδιαῖος (5). Αὐτός ὁ Ἀρδιαῖος εἶχε γίνει τύραννος σέ κάποια πόλη τῆς Παμφυλίας, καί εἶχαν περάσει ἀπό τότε χίλια χρόνια, ἀφοῦ σκότωσε τόν γέροντα πατέρα του καί τόν μεγαλύτερο ἀδελφό του καί εἶχε κάμει ἀκόμα, ὅπως ἔλεγε ἡ παράδοση, πολλά καί ἀπαίσια ἐγκλήματα. Εἶπε λοιπόν πώς ὁ ἐρωτώμενος ἔδωκε τήν παρακάτω ἀπάντηση: *«Δέν ἦλθε, οὔτε θά ἔλθει ποτέ ἐδῶ»*. Εἴδαμε λοιπόν μεταξύ τῶν ἄλλων φοβερῶν θεαμάτων, καί τό ἑξῆς:

Ἅμα ἐφθάσαμε στό στόμιο καί ἐπρόκειτο ν' ἀνεβοῦμε ἐπάνω, ἀφοῦ εἴχαμε ὑποστεῖ ὅλες τίς δοκιμασίες, ξαφνικά τόν εἴδαμε ἐκεῖνον μαζί μέ ἄλλους, πού οἱ περισσότεροι σχεδόν ἀπ' αὐτούς ἦσαν τύραννοι· ἦσαν ὅμως καί μερικοί χωρίς ἀξίωμα, ἀπό ἐκείνους πού εἶχαν κάμει πολύ μεγάλα ἁμαρτήματα· αὐτοί ὅλοι ἐνόμιζαν πώς ἦταν καιρός τους πιά ν' ἀνεβοῦν ἐπάνω, ἀλλά τό στόμιο δέν τούς δεχόταν καί ἐμούγκριζε κάθε φορά πού κάποιος ἀπ' αὐτούς τούς ἀγιάτρευτους(6) ἀπό τήν πονηριά τους, ἤ ἀπό ἐκείνους πού δέν εἶχαν τιμωρηθεῖ ἀρκετά, ἐπιχειροῦσε ν' ἀνεβεῖ.

Μόλις ἄκουαν τό μουγκρητό, εἶπε, κάτι ἀγριάνθρωποι, κατακόκκινοι στήν ὄψη τους (7), πού ἦσαν κοντά στήν εἴσοδο καί καταλάβαιναν τί σημαίνει, ἄλλους ἀπό ἐκείνους πού ἤθελαν ν' ἀνεβοῦν τούς ἔπιαναν ἀπό τήν μέση καί τούς ἔδιωχναν μακρυά, ἀλλά τόν Ἀρδιαῖο καί τούς ἄλλους ἀφοῦ τούς δέσανε χέρια, πόδια καί κεφάλι, τούς ἔβαλαν χάμω καί τούς ἔγδαραν καί κατόπιν τούς τραβοῦσαν ἔξω καί παράλληλα ἀπό τόν δρόμο ἐπάνω σέ ἀγκάθια, ξεσκίζοντας ἔτσι τό σῶμα τους, καί κάθε φορά ἔλεγαν στούς διαβᾶτες γιατί τούς κάνουν ἔτσι καί ὅτι θά πᾶνε νά τούς ρίξουν στόν Τάρταρο.

Ἀπό τούς πολλούς καί παντοειδεῖς φόβους, εἶπε, πού εἶχαν δοκιμάσει, αὐτός ἦταν ὁ πιό μεγαλύτερος, μήπως δηλαδή ἀκουσθεῖ γιά τόν καθένα τους ἐκεῖνο τό ἀπαίσιο μουγκρητό τήν στιγμή πού θ' ἀνέβαινε, καί μέ ἀπερίγραπτη χαρά ὁ καθένας τους ἀνέβαινε, ἅμα ἐσταμάτησε τό μουγκρητό. Αὐτές περίπου, ἦσαν οἱ ποινές καί οἱ τιμωρίες, οἱ ἀνταμοιβές πάλι ἦσαν ἀντίστοιχες πρός αὐτές.

Ἅμα ὁ καθένας τους ἔμενε ἑπτά ἡμέρες στό λιβάδι, ἦταν ὑποχρεωμένος, αὐτός καί ὅλοι οἱ ἄλλοι, τήν ὀγδόη νά σηκωθοῦν καί νά πάρουν δρόμο, καί τήν τετάρτη ἡμέρα τῆς πορείας τους ἔφθαναν σέ ἕνα μέρος (8) ἀπ' ὅπου μποροῦσαν νά ἰδοῦν **ἕνα ὁλόϊσιο φῶς, σάν κολώνα, πού ξεκινοῦσε ἀπό πάνω καί περνοῦσε ἀνάμεσα σέ ὁλόκληρον τόν οὐρανό καί τήν γῆ πού τό παρωμοίαζαν μέ τήν ἴριδα**, ἦταν ὅμως λαμπρότερο καί καθαρώτερο· σ' αὐτό τό φῶς ἔφθασαν ὕστερα ἀπό πορεία μιᾶς ἡμέρας, καί εἶδαν ἐδῶ **στήν μέση στό φῶς τεντωμένες ἀπό τόν οὐρανό τίς ἄκρες τῶν δεσμῶν πού τόν συγκρατοῦν· γιατί αὐτό τό φῶς εἶναι ἐκεῖνο πού συγκρατεῖ τόν οὐρανό καί περιβάλλει ὅλη του τήν περιφέρεια**, ἀκριβῶς σάν τά ὑποζώματα τῶν πολεμικῶν πλοίων· ἀπό τίς ἄκρες τῶν δεσμῶν κρεμόταν σφιχτά στερεωμένο **τό ἀδράχτι τῆς Ἀνάγκης** καί ἀπό αὐτό κανονίζονται ὅλες οἱ περιστροφικές περιφορές (9)· αὐτοῦ τοῦ ἀδραχτιοῦ ὁ ἄξονας καί τό ἀγκίστρι εἶναι ἀπό χάλυβα, ἐνῷ τό σφοντύλι εἶναι καμωμένο ἀπό χάλυβα ἀνάμεικτο καί μέ ἄλλα μέταλλα.

Ἡ κατασκευή τοῦ σφοντυλιοῦ ἦταν αὐτή ἐδῶ· τό σχῆμα του ἦταν σάν τό σφοντύλι πού ξέρουμε ἐδῶ στήν γῆ, ἀπ' ὅσα ἔλεγαν ὅμως πρέπει νά τό φαντασθοῦμε πώς ἦταν ἡ κατασκευή του σάν νά ἦταν μέσα σέ ἕνα μεγάλο σφοντύλι, κοῖλο καί σκαμμένο ἐσωτερικῶς ὁλόκληρο, ἕνα ἄλλο μικρότερο προσαρμοσμένο, ὅπως τά κλαδιά πού μπαίνουν τό ἕνα μέσα στό ἄλλο προσαρμοστά, καί κατόπιν ἕνα τρίτο μικρότερο σφοντύλι, ὕστερα ἕνα τέταρτο καί ἔπειτα ἄλλα τέσσερα.

Δηλαδή ὅλα τά σφοντύλια ἦσαν ὀκτώ (10), τό ἕνα ταιριασμένο καλά μέσα στό ἄλλο, πού φανέρωναν ἀπό πάνω τά χείλη τους σάν κύκλους καί ἐσχημάτιζαν γύρω ἀπό τόν ἄξονα μιά συνεχῆ ἐπιφάνεια ἑνός σφοντυλιοῦ· ἐκεῖνος ὁ ἄξονας περνῶντας ἀπό τό κέντρο τοῦ ὀγδόου σφοντυλιοῦ ἔβγαινε στήν ἄλλη μεριά.

Τό πρῶτο σφοντύλι, πού ἦταν τελείως ἐξωτερικό, εἶχε τόν πλατύτερο κύκλο τοῦ χείλους ἀπό ὅλα τά ἄλλα, **τό ἕκτο** σφοντύλι ἐρχόταν δεύτερο κατά τό πλάτος τοῦ κύκλου, **τό τέταρτο** ἐρχόταν τρίτο, **τό ὄγδοο** ἐρχόταν τέταρτο, **τό ἕβδομο** ἐρχόταν πέμπτο, **τό πέμπτο** ἦταν ἕκτο κατά τό πλάτος, **τό τρίτο** ἦταν ἕβδομο καί τό πλάτος τοῦ δευτέρου ἦταν τό ὄγδοο.

Ὁ κύκλος τοῦ μεγαλυτέρου καί ἐξωτερικοῦ σφοντυλιοῦ ἦταν καταστόλιστος (11), τοῦ ἑβδόμου ἦταν λαμπρότατος, τοῦ ὀγδόου ἔπαιρνε τό χρῶμα καί τήν λάμψη ἀπό τόν κύκλο τοῦ ἑβδόμου πού τόν φώτιζε (12), οἱ κύκλοι τοῦ δευτέρου καί τοῦ πέμπτου σφοντυλιοῦ εἶχαν παρόμοια σχεδόν χρώματα ἀλλά κάπως ξανθότερα ἀπό τούς ἄλλους, ὁ κύκλος τοῦ τρίτου εἶχε λευκότατο χρῶμα, τοῦ τετάρτου ὑπέρυθρο, καί τοῦ ἕκτου ἦταν δεύτερο κατά τήν λευκότητα.

Τό ἀδράχτι ὁλόκληρο περιστρεφόμενο πρός τήν ἴδια διεύθυνση **ἔκανε ἕναν κύκλο**, μέσα ὅμως στό σύνολο τοῦ ἀδραχτιοῦ πού περιστρεφόταν, **οἱ ἑπτά ἐσωτερικοί κύκλοι ἔκαναν μιά ἤρεμη περιστροφή ἀντίθετη πρός τήν διεύθυνση τοῦ συνόλου** (13), καί ἀπ' αὐτούς τούς ἑπτά ταχύτερα ἀπό ὅλους ἐκινεῖτο ὁ ὄγδοος, καί μέ λιγώτερη ἀπ' αὐτόν ταχύτητα, ἀλλά ἴση μεταξύ τους, ἐκινοῦντο ὁ ἕβδομος, ὁ ἕκτος καί ὁ πέμπτος· τρίτος στήν σειρά κατά τήν ταχύτητα στήν κυκλική του περιστροφή τους φαινόταν ὁ τέταρτος, τέταρτος στήν σειρά ὁ τρίτος καί πέμπτος ὁ δεύτερος.

Αὐτό τό ἀδράχτι ἐγύριζε ἐπάνω στό

γόνατο τῆς 'Ανάγκης (14).

'Επάνω στόν καθένα ἀπ' αὐτούς τούς κύκλους καθόταν καί ἀπό μιά Σειρήνα (15) πού ἐγύριζε μαζί μέ αὐτούς καί **ἔψαλλε μέ τήν ἴδια πάντοτε φωνή καί στόν ἴδιον τόνο·** ἀπό τήν φωνή ὅλων αὐτῶν τῶν Σειρήνων, πού ἦσαν ὀκτώ, γινόταν μιά μοναδικά ἁρμονική συμφωνία (16).

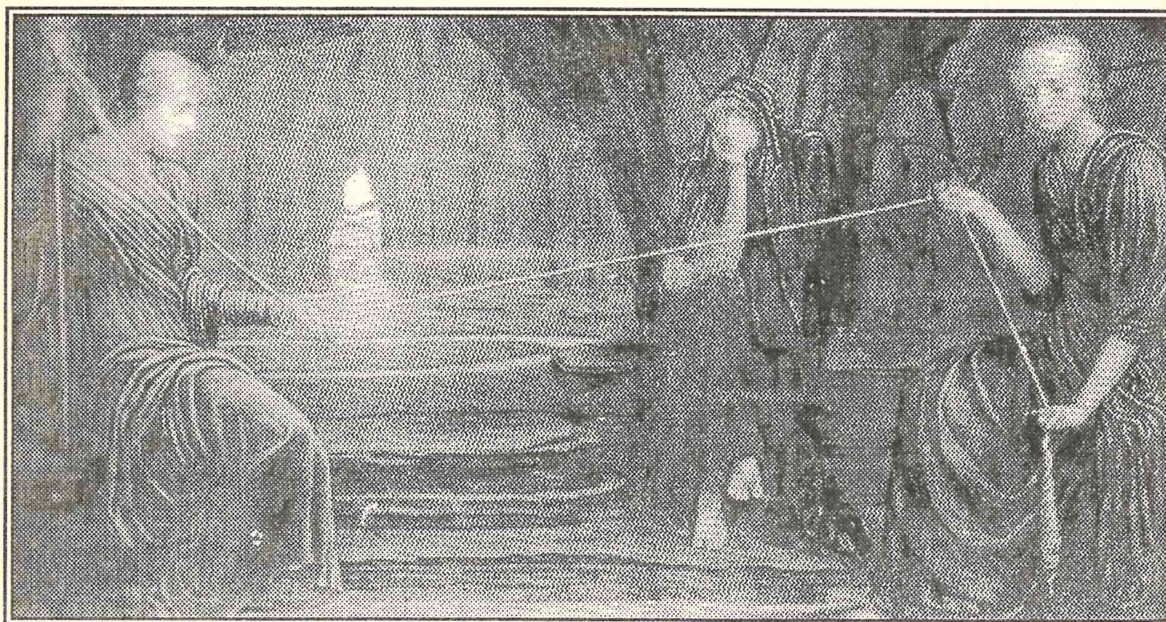
Γύρω γύρω κάθονταν σέ ἴση ἀπόσταση μεταξύ τους τρεῖς ἄλλες γυναῖκες, ἡ κάθε μιά στόν θρόνο της· αὐτές ἦσαν οἱ κόρες τῆς 'Ανάγκης, **οἱ Μοῖρες** (Λάχεσις, Κλωθώ καί Ἄτροπος), φοροῦσαν λευκά φορέματα καί εἶχαν στέμματα στό κεφάλι, καί τραγουδοῦσαν, σύμφωνα μέ τήν ἁρμονία τῶν Σειρήνων, **ἡ Λάχεσις τά περασμένα, ἡ Κλωθώ τά παρόντα καί ἡ Ἄτροπος τά μέλλοντα.**

Ἡ Κλωθώ πιάνοντας μέ τό δεξί της χέρι τό ἀδράχτι, κατά διαλείμματα, ἔκανε τήν ἐξωτερική του περιστροφή, ἡ Ἄτροπος μέ τό ἀριστερό της χέρι ἔκανε τό ἴδιο γιά τίς ἐσωτερικές περιφορές καί ἡ Λάχεσις πότε μέ τό ἕνα χέρι καί πότε μέ τό ἄλλο ἐβοηθοῦσε καί στήν ἐξωτερική καί στήν ἐσωτερική περιφορά.

Αὐτοί λοιπόν, μόλις ἔφθασαν, ἔπρεπε νά παρουσιασθοῦν ἀμέσως στήν Λάχεσι. Στήν ἀρχή, ἕνας προφήτης τούς ἐτακτοποίησε χωριστά τόν ἕναν ἀπό τόν ἄλλον, ἔπειτα ἐπῆρε ἀπό τά γόνατα τῆς Λαχέσεως κλήρους καί παραδείγματα τρόπων ζωῆς, ἀνέβη ἐπάνω σέ ἕνα ψηλό βῆμα καί εἶπε:

«Σᾶς μιλεῖ ἡ παρθένος Λάχεσις ἡ κόρη τῆς 'Ανάγκης· ψυχές ἐφήμερες, ἀρχίζει γιά τό θνητό γένος μιά ἄλλη περίοδος ζωῆς (17) πού θά καταλήξει στόν θάνατο. Δέν θά σᾶς πάρει ἡ Τύχη μέ κλῆρο (18), ἀλλά σεῖς θά διαλέξετε τήν τύχη σας. 'Εκεῖνος πού ὁ κλῆρος του θά βγεῖ πρῶτος, ἄς διαλέξει πρῶτος τήν ζωή του, πού ἀναγκαστικά θ' ἀκολουθήσει.

Ἡ 'Αρετή εἶναι κτῆμα ἀδέσποτο (19)· ἀνάλογα πρός τήν ἐκτίμηση ἤ τήν περιφρόνηση πού θά τῆς δείξει ὁ καθένας σας, θά πάρει καί μεγαλύτερο ἤ μικρότερο μερίδιο. Ἡ εὐθύνη ἀνήκει σ' ἐκεῖνον πού ἐκλέγει· ὁ Θεός εἶναι ἀνεύθυνος».

'Αφοῦ εἶπε αὐτά, ἔρριξε ἐπάνω σέ ὅλους ἀπό ἕναν κλῆρο καί ὁ καθένας ἔπαιρνε τόν κλῆρο πού ἔπεσε κοντά του, ἐκτός ἀπ' αὐτόν τόν ἴδιο, τόν Ἦρα, πού δέν τοῦ ἐπέτρεπε νά τόν πάρει· ὁ καθένας πού ἐπῆρε τόν κλῆρο του ἔβλεπε ποιά σειρά τοῦ ἔτυχε γιά τήν ἐκλογή.

Ὕστερα ἀπ' αὐτό ἔβαλε μπροστά τους καί ἐπάνω στήν γῆ τά παραδείγματα τῶν τρόπων ζωῆς, καί ἦσαν αὐτά πολύ περισσότερα ἀπό τούς παρόντες, καί κάθε λογῆς· γιατί ἦσαν παραδείγματα τρόπου ζωῆς ὅλων τῶν ζώων (20) καί ὅλοι οἱ ἀνθρώπινοι τρόποι ζωῆς ἦσαν μέσα σ' αὐτούς τούς τρόπους τυραννίες, ἄλλες ἰσόβιες καί ἄλλες πού ξεπέφτουν καί καταλήγουν σέ φτώχεια, σέ ἐξορία καί σέ ζητιανιά· ἦσαν καί τρόποι ζωῆς ἀνθρώπων ὀνομαστῶν, ἄλλων γιά τήν ἐμφάνισή τους, τήν ὡραιότητά τους, τήν ἄλλη τους δύναμη καί γιά τήν ἀγωνιστική τους ἱκανότητα, καί ἄλλων γιά τήν καταγωγή τους καί τίς ἀρετές τῶν προγόνων τους· ἦσαν ἀκόμα καί τρόποι ζωῆς ἀσήμων ἀνθρώπων ὡς πρός τά προηγούμενα ἀγαθά, καθώς καί γυναικῶν.

Μέσα σ' αὐτά δέν ἦταν ποιοτική κατάταξη τῆς ψυχῆς, γιατί εἶναι ἀναγκασμένη νά γίνει ἀλλοιώτικη, ἀνάλογα μέ τόν τρόπο ζωῆς πού θά ἐκλέξει· τά ἄλλα ἦσαν ἀνακατωμένα μεταξύ τους καί μέ πλούτη καί μέ φτώχειες, ἄλλα μέ ἀρρώστιες, ἄλλα μέ ὑγεῖες, ἄλλα ἔπαιρναν μέση θέση ἀπέναντι ὅλων.

'Εδῶ λοιπόν, καθώς φαίνεται, ἀγαπητέ μου Γλαύκων, βρίσκεται ὅλος ὁ κίνδυνος γιά τόν ἄνθρωπο, καί γι' αὐτό ἀκριβῶς πρέπει ὁ καθένας ἀπό μᾶς, ἀφήνοντας κάθε ἄλλο μάθημα, νά φροντίσει νά μάθει, σάν καλός ἐρευνητής καί μαθητής, ἐκεῖνο μονάχα τό μάθημα, πού θά τόν κάνει ἱκανό νά ἐρευνήσει καί νά μάθει ἀπό ὁπουδήποτε, ποιός θά τόν κάμη δυνατό καί θά τοῦ δώσει τίς ἀπαιτούμενες γνώσεις (21), νά ξεχωρίζει τόν καλό καί κακό τρόπο ζωῆς.

Καί ἀπό ὅλους τούς δυνατούς τρόπους νά διαλέγει πάντοτε τόν καλλίτερο, ἀφοῦ θά 'χει ὑπ' ὄψη του πῶς συντελοῦν στόν ἐνάρετο βίο ὅλα ὅσα μέχρι τώρα εἴπαμε, εἴτε ὅλα μαζί εἴτε καί χωριστά τό καθένα· νά μάθει τί καλό ἤ κακό προξενεῖ τό κάλλος ἀνακατωμένο μέ τήν φτώχεια ἤ μέ τόν πλοῦτο καί μέ ποιά συνήθεια τῆς ψυχῆς κάνει τόν ἄνθρωπο καλό ἤ κακό.

Νά μάθει τί ἀποτέλεσμα φέρνουν ἄν ἀνακατωθοῦν μεταξύ τους οἱ εὐγενικές καί οἱ ὄχι εὐγενικές καταγωγές, ἡ παραμονή στήν ἰδιωτική ζωή καί ἡ ἐνάσκηση ἐξουσίας, οἱ σωματικές δυνάμεις καί ἀδυναμίες, ἡ εὐχέρεια γιά τήν μάθηση καί ἡ δυσχέρεια, καί ὅλα γενικά τά παρόμοια πού μπορεῖ νά 'χει ἡ ψυχή ἐκ φύσεως ἤ νά τά ἀπέκτησε κατόπιν, καί ἔτσι νά γίνη ἱκανός, ἀφοῦ τά λογαριάση ὅλα καλά-καλά, νά ἐκλέξει, ἔχοντας ὑπ' ὄψη του τήν φύση τῆς ψυχῆς, τόν χειρότερο καί τόν καλλίτερο τρόπο ζωῆς.

Μέ τήν βεβαιότητα ὅτι χειρότερος εἶναι ἐκεῖνος πού τήν φέρνει σέ σημεῖο νά γίνει ἀδικώτερη, καί καλλίτερος εἶναι ἐκεῖνος πού θά τήν κάνη δικαιότερη, καί γιά ὅλα τά ἄλλα θά ἀδιαφορήσει· γιατί εἴδαμε πώς αὐτή εἶναι ἡ καλλίτερη ἐκλογή γιά τόν ἄνθρωπο, εἴτε τήν κάνει γιά τό διάστημα πού ζεῖ, εἴτε γιά τό μετά τόν θάνατό του.

Πρέπει, λοιπόν, ὁ ἄνθρωπος μέ τήν γνώμη αὐτήν, σταθερή σάν χαλύβδινη,

νά κατεβαίνει στόν Ἅδη, γιά νά μή δοκιμάσει κατάπληξη μπροστά στά πλούτη καί τά παρόμοια κακά, καί γιά νά μή προξενήσει στούς ἄλλους πολλά καί ἀνυπόφορα κακα πέφτοντας στά δίχτυα τῆς τυραννίας καί ἄλλων τέτοιων πράξεων, ἀλλά καί γιά νά μή πάθει αὐτός ὁ ἴδιος μεγαλύτερα νά ἀποφεύγει τίς ὑπερβολές εἴτε πρός τήν μιά κατεύθυνση εἴτε πρός τήν ἄλλη (22), καί κατά τήν διάρκεια τῆς ἐπίγειας ζωῆς του, ὅσο μπορεῖ, καί σέ ὁλόκληρη τήν μέλλουσα ζωή του· γιατί μόνο κατ' αὐτόν τόν τρόπο ὁ ἄνθρωπος γίνεται εὐδαιμονέστατος.

Καθώς λοιπόν ἔλεγε ὁ ἀγγελιαφόρος τοῦ Κάτω Κόσμου, ὁ προφήτης τότε τούς συνεπλήρωσε:

«Καί γιά ἐκεῖνον πού θά 'χει τελευταῖος σειρά νά διαλέξει, ἄν διαλέξει μέ φρόνηση, εἶναι δυνατόν νά βρεθεῖ τρόπος ζωῆς εὐχάριστος καί ὄχι κακός, ἐφ' ὅσον θά ζεῖ προσεκτικά. Οὔτε καί ὁ πρῶτος στήν ἐκλογή νά παραμελήσει οὔτε καί ὁ τελευταῖος νά ἀπελπισθεῖ».

Ἅμα εἶπε αὐτά ὁ προφήτης, ἐξακολουθεῖ νά διηγεῖται ὁ ἀγγελιαφόρος, ἐκεῖνος πού τοῦ ἔτυχε ὁ κλῆρος νά διαλέξει πρῶτος, ἔτρεξε ἀμέσως καί βούτηξε τήν μεγαλύτερη τυραννία καί ἀπό τήν ἀπερισκεψία του καί τήν λαιμαργία του ἐδιάλεξε χωρίς νά τά ἐξετάσει ὅλα μέ προσοχή καί ἔτσι δέν κατάλαβε πώς μέσα σέ ἐκεῖνα πού ἐδιάλεξε ἦταν πεπρωμένο νά φάει τά παιδιά του, καθώς καί ἄλλα κακά· ἅμα ἐκάθησε μέ τήν ἡσυχία του καί ἐξέτασε τήν ἐκλογή του, ἄρχισε νά κλαίει καί νά ὀδύρεται γι' αὐτήν, χωρίς νά 'χει ὑπ' ὄψη του ὅσα προηγουμένως τούς εἶχε εἰπεῖ ὁ προφήτης· γιατί δέν κατηγοροῦσε τόν ἑαυτό του γιά τά κακά πού ἐδιάλεξε, ἀλλά τήν τύχη καί τούς θεούς καί κάθε ἄλλον ἐκτός ἀπό τόν ἑαυτό του.

Αὐτός ἦταν ἀπό ἐκείνους πού ἦλθαν ἀπό τόν οὐρανό, καί εἶχε ζήσει κατά τήν προηγούμενη ζωή του σέ μιά πολιτεία καλά ὀργανωμένη, ἀλλά εἶχε ἀποκτήσει τήν ἀρετή, ἀπό συνήθεια καί ὄχι ἀπό φιλοσοφική μόρφωση (23). Καί μάλιστα μπορεῖ νά λεχθεῖ πώς σέ τέτοια κακά ἔπεφταν οἱ περισσότερες οὐρανοφερμένες ψυχές, ἐπειδή δέν ἤξεραν ἀπό τά κακά τῆς γήινης ζωῆς· ἐκεῖνες ὅμως οἱ ψυχές πού ἦσαν φερμένες ἀπό τήν γῆ, καί γιατί οἱ ἴδιες εἶχαν ὑποφέρει πολλά βάσανα καί γιατί εἶχαν ἰδεῖ καί ἄλλους βασανισμένους, δέν ἔκαναν τήν ἐκλογή τους μέ βιασύνη.

Γι' αὐτόν τόν λόγο λοιπόν, καθώς καί ἐξ αἰτίας τῆς τύχης τοῦ κλήρου, γίνεται σέ πολλές ψυχές μεταβολή ἀπό καλό σέ κακό ἤ καί τό ἀντίθετο· γιατί ἄν κανείς, κάθε φορά πού θά 'ρχεται στήν ἐπίγεια ζωή, ἀφοσιώνεται σέ μιά ὑγιᾶ φιλοσοφία καί ἄν ἔχει τήν τύχη νά μή πέσει τελευταῖος ὁ κλῆρος του κατά τό διάλεγμα, φαίνεται, ἀπό ὅσα διηγεῖται ὁ ἀγγελιαφόρος, ὅτι ὄχι μόνο ἐδῶ στήν γῆ μπορεῖ νά ζῆ εὐτυχής, ἀλλά καί ὁ δρόμος πού θά διατρέξει ἀπό ἐδῶ στόν ἄλλον κόσμο καί ἀπό κεῖ πάλι στήν γῆ, δέν θά 'ναι ὑπόγειος καί τραχύς, ἀλλά οὐράνιος καί μαλακός.

Ἔλεγε λοιπόν πώς ἄξιζε νά ἰδεῖ κανείς τό θέαμα, πῶς **διάλεγε ἡ κάθε ψυχή τόν τρόπο τῆς ζωῆς της**· ἦταν θέαμα καί ἐλεεινό νά τό βλέπει κανείς καί γελοῖο καί θαυμάσιο· ὡς ἐπί τό πλεῖστον ἡ ἐκλογή γινόταν σύμφωνα μέ τίς συνήθειες τῆς πρώτης ζωῆς (24). Γιατί εἶδε, καθώς ἔλεγε **μιά ψυχή πού κάποτε ἦταν τοῦ Ὀρφέως, νά διαλέγει τήν ζωή τοῦ κύκνου**, γιατί δέν ἤθελε νά ξαναγεννηθεῖ ἀπό γυναῖκα, ἐξ αἰτίας τοῦ μίσους πού εἶχε κατά τῶν γυναικῶν ἐπειδή τόν σκότωσαν· εἶδε τήν ψυχή τοῦ **Θαμύρου** (25) νά διαλέγει τήν ζωή τοῦ ἀηδονιοῦ, εἶδε καί ἕναν κύκνο νά ἀλλάζει τήν ζωή του μέ ἀνθρώπινη, καθώς καί ἄλλα μουσικά ζῶα.

Ἡ εἰκοστή στήν σειρά ψυχή ἐδιάλεξε τήν ζωή τοῦ λιονταριοῦ· αὐτή ἦταν ἡ ψυχή τοῦ Τελαμωνίου **Αἴαντος**, πού ἀπέφυγε νά γίνη ἄνθρωπος, γιατί θυμόταν τήν κρίση τῶν ὅπλων (26).

Ὕστερα ἀπ' αὐτήν ἦλθε ἡ ψυχή τοῦ **Ἀγαμέμνονος**· καί αὐτή ἀπό τό μῖσος της κατά τοῦ ἀνθρωπίνου γένους γιά τά ὅσα ἔπαθε, ἄλλαξε τήν ἀνθρώπινη ζωή μέ τήν ζωή τοῦ ἀετοῦ. Στήν μέση εἶχε κληρώσει ἡ ψυχή τῆς **Ἀταλάντης**, πού ἅμα εἶδε μεγάλες τιμές ἑνός ἀνθρώπου ἀθλητοῦ, δέν μπόρεσε νά προσπεράσει ἀδιάφορη, καί τίς πῆρε.

Ὕστερα ἀπ' αὐτήν εἶδε τήν ψυχή τοῦ **Ἐπειοῦ**, γιοῦ τοῦ Πανοπέως, νά παίρνει τήν φύση μιᾶς ἄξιας τεχνίτρας γυναίκας· πολύ μακρυά ἀνάμεσα στίς τελευταῖες εἶδε τήν ψυχή τοῦ γελωτοποιοῦ **Θερσίτου** νά παίρνη τήν ζωή πιθήκου.

Κατά τύχη ἐπέρασε καί ἡ ψυχή τοῦ **Ὀδυσσέως**, πού τῆς εἶχε πέσει ὁ τελευταῖος κλῆρος γιά νά ἐκλέξει, καί ἀπό τήν ἀνάμνηση τῶν βασάνων πού πέρασε στήν γῆ, εἶχε περιορίσει ὑπερβολικά τήν φιλοδοξία της, καί γι' αὐτό ἐγύριζε πολλή ὥρα ζητῶντας νά βρῆ ζωή ἑνός ἀνθρώπου ἁπλοῦ χωρίς ἀξιώματα, καί μόλις καί μετά βίας τήν βρῆκε κάπου περιφρονημένη ἀπό ὅλες τίς ἄλλες ψυχές· ἅμα τήν εἶδε ἐφώναξε πώς θά 'κανε τήν ἴδια ἐκλογή, καί ἄν ἀκόμα εἶχε τόν πρῶτο κλῆρο, καί τήν ἐπῆρε μέ ὅλη της τήν εὐχαρίστηση.

Καί ἀπό τά ἄλλα θηρία τό ἴδιο: ἄλλαζαν τήν ζωή τους μέ ἀνθρώπινη ἤ καί μεταξύ τους, τά ἄδικα ἔπαιρναν τήν ζωή τῶν ἀγρίων (27), ἐνῷ τά δίκαια ἔπαιρναν τήν ζωή τῶν ἡμέρων ζώων, καί γενικά γινόταν μεταξύ τους κάθε εἴδους ἀνάμειξη (28).

Ἀφοῦ λοιπόν ὅλες οἱ ψυχές ἐδιάλεξαν τόν τρόπο τῆς ζωῆς τους, μέ τήν ἴδια τάξη πού τούς εἶχε δώσει ὁ κλῆρος ἐπῆγαν μπροστά στήν Λάχεσι· ἐκείνη ἔδωσε στήν κάθε μιά τόν δαίμονα πού ἐδιάλεξε, γιά νά τήν προστατεύει στήν ζωή της καί νά ἐποπτεύει στήν ἐκτέλεση τῶν ὑποχρεώσεων πού κάθε ψυχή ἐδιάλεξε.

Αὐτός ὁ δαίμονας ὡδηγοῦσε κατά πρῶτον τήν ψυχή στήν Κλωθώ, κάτω ἀπό τό χέρι της καί τό στριφογύρισμα τοῦ ἀδραχτιοῦ, γιά νά ἐπικυρώσει ἔτσι τήν μοῖρα πού ἐδιάλεξε ἡ ψυχή μετά τήν ἐπαφή του μέ τό ἀδράχτι, ἔφερνε τήν ψυχή στό γνέσιμο τῆς Ἀτρόπου, κάνοντας ἔτσι ἀμετάκλητα ὅσα ἡ Κλωθώ ἐμοίρανε.

Ἀπό ἐκεῖ χωρίς νά γυρίσουν πίσω τους νά ἰδοῦν, ἐπήγαιναν καί περνοῦσαν κάτω ἀπό τόν θρόνο τῆς Ἀνάγκης καί ἔβγαιναν στήν ἄλλην μεριά· ὅταν πέρασαν καί οἱ ἄλλοι, ἐκίνησαν ὅλοι νά πᾶνε στό πεδίο τῆς Λήθης (29) μέ μιά φοβερή καί ἀποπνικτική ζέστη· γιατί αὐτό τό πεδίο ἦταν γυμνό ἀπό δένδρα καί ἀπό κάθε ἄλλο πού φυτρώνει στήν γῆ.

Ὅταν πιά ἔφθασε τό βράδυ, κατασκήνωσαν ὅλοι τους κοντά στόν Ἀμέλητα ποταμό, πού τό νερό του δέν μποροῦσε νά τό κρατήσει κανένα ἀγγεῖο.

Κάθε ψυχή λοιπόν ἦταν ἀναγκασμένη νά πιεῖ μιά ὡρισμένη ποσότητα ἀπό τό νερό αὐτό, ἀλλά ὅσοι δέν μποροῦσαν νά κρατηθοῦν, ἐξ αἰτίας τῆς ἀφροσύνης τους, ἔπιναν περισσότερο ἀπό ὅσο ἔπρεπε· ὅποιος ὅμως ἔπινε περισσότερο, λησμονοῦσε τά πάντα.

Ἄμα κοιμήθηκαν καί ἔφθασαν τά μεσάνυχτα, ἀκούσθηκε βροντή καί ἔγινε σεισμός, καί ἀπό ἐκεῖ πού ἦσαν, ξαφνικά σκόρπισαν, ἄλλος ἀπ' ἐδῶ ἄλλος ἀπ' ἐκεῖ, πρός τήν γένεση, ἐπάνω, σάν διάττοντες ἀστέρες (30).

Αὐτόν δέν τόν ἄφησαν νά πιεῖ νερό· ἀπό ποῦ, ὅμως, καί πῶς ἔφθασε στό σῶμα του δέν ἤξερε, ἀλλά ξαφνικά τό πρωί, ἅμα ἄνοιξε τά μάτια του, εἶδε τόν ἑαυτόν του ξαπλωμένο ἐπάνω στήν πυρά. Καί ἔτσι, ἀγαπητέ μου Γλαύκων, διεσώθη ὁ μῦθος καί δέν ἐχάθη· καί μπορεῖ νά μᾶς σώσει καί ἡμᾶς, ἄν τόν πιστέψουμε, καί τό ποτάμι τῆς Λήθης θά τό περάσουμε καλά, καί ἡ ψυχή μας δέν θά μολυνθῆ.

Σχόλια - μετάφραση: Ἀ. Παπαθεοδώρου

1. Ἡ πορεία τῶν «1000 ἐτῶν» προέρχεται ἀπό τούς Ὀρφικούς ἤ τούς Πυθαγορείους. **2.** Στόν οὐρανό ἡ ψυχή τόν ὑπέρλαμπρο κόσμο τῶν ἰδεῶν. Πρβλ. καί Φαῖδρο 247 Δ. **3.** Τά τρία βαρύτερα ἁμαρτήματα γιά τούς ἀρχαίους ἦσαν «τό ἀποκτείνειν, τό ἱεροσυλεῖν καί τό προδιδόναι τήν πόλιν». **4.** Πρβλ. Φαίδωνα 113 Δ. **5.** Ἀνύπαρκτο πρόσωπο πού τό ἔπλασε ὁ Πλάτων ἐπειδή τοῦ χρειαζόταν στόν μῦθο. **6.** Βλ. Φαίδων 113 Ε «οἵ δ' ἄν δόξωσιν ἀνιάτως ἔχειν διά τά μεγέθη τῶν ἁμαρτημάτων». **7.** «Οἱ κολάζοντες ἄγγελοι» τῆς ἀποκαλύψεως. **8.** Ἀπό ἐδῶ ἀρχίζει ἡ ἀστρονομική περιγραφή τοῦ σύμπαντος. Τίμαιος 90 Γ-Δ· ἐκεῖ γράφει πώς ἡ ἀνθρώπινη ψυχή καί ἡ ἀνθρώπινη πολιτεία πρέπει νά προσαρμοσθοῦν πρός τό ἐναρμόνιο σύστημα τῆς πολιτείας τοῦ σύμπαντος. **9.** Τό ἀδράχτι δηλαδή εἶναι ὁ ἄξων τῆς περιστροφῆς τῶν οὐρανίων σωμάτων. **10.** Ὁ Adam τοποθετεῖ ὡς ἑξῆς τούς 8 κύκλους: 1. Ἀπλανεῖς, 2. Κρόνος (Φαίνων), 3. Ζεύς (Φαέθων), 4. Ἄρης (Πυρόεις), 5. Ἑρμῆς (Στίλβων), 6. Ἀφροδίτη (Φωσφόρος), 7. Ἥλιος, 8. Σελήνη. **11.** Ποικίλος, κατά τόν Πρόκλο 229. 29, ἦταν «διά τήν τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων ἐν ἐκείνῳ τῷ κύκλῳ ποικιλίαν». **12.** Δηλαδή ἡ Σελήνη εἶναι ἑτερόφωτη καί παίρνει τό φῶς της ἀπό τόν Ἥλιο· αὐτήν τήν ἀνακάλυψη τήν εἶχε κάμει πρῶτος ὁ Ἀναξιμένης. **13.** Ἡ σφαῖρα τῶν ἀπλανῶν ἔχει τήν αὐτή πάντα κίνηση ἐξ ἀνατολῶν πρός δυσμάς, οἱ ἄλλες σφαῖρες ἔχουν δικές τους κινήσεις, καί γι' αὐτό ἀλλάζουν θέση στό οὐράνιο διάστημα. **14.** Ὁ Πλάτων τοποθετεῖ τήν Ἀνάγκη στό κέντρο τοῦ σύμπαντος. Ὁ Παρμενίδης, ἀκολουθῶν τούς Πυθαγορείους, μιλεῖ γιά μιά «δαίμονα» πού εἶναι στήν μέση τῶν «στεφανῶν» καί κυβερνᾶ τά πάντα. **15.** Σειρῆνες· κατά τόν Πρόκλο εἶναι «ψυχαί τινες νοερῶς ζῶσαι». **16.** Κατά τούς Πυθαγορείους ἡ κίνηση ὅλων μαζί τῶν πλανητῶν ἔδινε τούς τόνους τοῦ ἑπταχόρδου. **17.** Αὐτή ἡ περίοδος διαρκεῖ 1000 χρόνια. **18.** Ἐπιστεύετο στήν ἀρχαιότητα πώς ἕνας «δαίμων» προστάτης παρακολουθοῦσε τόν ἄνθρωπο, ἀπό τήν γέννηση ἕως τόν θάνατό του. Εἶναι ὁ «φύλαξ ἄγγελος» τῆς χριστιανικῆς ἀντιλήψεως. Ὁ Πλάτων ἐδῶ λέγει πώς ὁ ἄνθρωπος ἐκλέγει μόνος του τήν τύχη του, τόν «δαίμονά» του. **19.** Ἡ ἀρετή εἶναι ἐλεύθερη, δέν μπορεῖ νά μπεῖ στήν κλήρωση. Τήν κατακτᾶ ὅποιος εἶναι ἄξιος γι' αὐτήν. **20.** Ἀπό ἐδῶ φαίνεται ὅτι ὁ Πλάτων πιστεύει στήν μετεμψύχωση. **21.** Οἱ ἄνθρωποι, γενικά, δέν εἶναι ἱκανοί νά κάνουν μιά καλή ἐκλογή γιά τόν ἑαυτό τους, πρέπει νά πᾶνε στόν φιλόσοφο, πού εἶναι ὁ μόνος ἱκανός, γιά νά δώση ὁδηγίες εἴτε γιά τήν ἰδιωτική τους ζωή εἴτε γιά τήν δημόσια. **22.** Ἡ ἀρετή, κατά τόν Ἀριστοτέλη, εἶναι ἡ μεσότης μεταξύ δύο ὑπερβολῶν: Πρέπει νά ἐπικρατεῖ παντοῦ «ἡ χρυσῆ μεσότης», τό «Μηδέν ἄγαν». **23.** Βλ. Φαίδ. 81 Δ - 82 Β «οἱ τήν δημοτικήν καί πολιτικήν ἀρετήν ἐπιτετηδευκότες, ἥν δή καλοῦσι σωφροσύνην καί δικαιοσύνην, ἐξ ἔθους τε καί μελέτης γεγονυῖαν ἄνευ φιλοσοφίας καί νοῦ». **24.** Βλ. Φαίδ. 81 Ε «ἐνδοῦνται δέ, ὥσπερ εἰκός, εἰς τοιαῦτα ἤθη, ὁποῖ' ἄττα ἄν καί μεμελετηκυῖαι τύχωσιν ἐν τῷ βίῳ». **25.** Ὁ ἐπικρατέστερος τύπος εἶναι Θάμυρις (Νόμ. 829 Ε)· ἐδῶ τόν ἔχει Θαμύρας. **26.** Ὁ Πρόκλος, 316, γράφει «ἡ μέν Αἴαντος ψυχή πᾶσαν δηλοῖ ζωήν ἀνδρικήν μέν, πλεονάζουσαν δέ κατά θυμόν διά δή τινα φιλόνικον ψυχῆς ἕξιν, καί διά ταύτην ἐνδυομένην εἰς ἀνδρικόν μέν ζῷον, ἄλογον δέ». Ὁ Ἐμπεδοκλῆς, ὅπως λέγει ὁ Αἰλιανός, Ζώων Ἱστ. XII. 7 ἀπόσπ. 127, εἶχε τήν γνώμη πώς ἡ καλλίτερη μεταβολή ζωῆς εἶναι γιά τόν ἄνθρωπο νά γίνει λιοντάρι, ἐφ' ὅσον θέλει νά γίνει ζῶο, ἤ δάφνη, ἄν θέλη νά γίνει φυτό. **27.** Βλ. Φαίδ. 82 Α, «τούς δέ γε ἀδικίας τε καί τυραννίδας καί ἁρπαγάς προτετιμηκότας εἰς τά τῶν λύκων τε καί ἱεράκων καί ἰκτίνων γένη». **28.** Στόν Φαῖδρο 248 Δ-Ε γράφει γιά τίς διάφορες ποικιλίες βίων (μουσικός, πολεμικός, βασιλικός, γυμναστικός, τεχνικός, μιμητικός). **29.** Τό πεδίο τῆς Λήθης «ἄκαρπον, ἄγονον, αἰχμηρόν» ἐνῷ τῆς Ἀληθείας «ζωῆς πλῆρες, τροφόν τῶν ψυχῶν», λέγει ὁ Πρόκλος, 346. **30.** Καί ὁ Ἀριστοφ. Εἰρ. 833 «οὐκ ἦν ἄρ' οὐδ' ὅ λέγουσι κατά τόν ἀέρα ὡς ἀστέρες γιγνόμεθ' ὅταν τις ἀποθάνῃ».

„Ἄν, λοιπόν, παραδεχθοῦμε τήν δική μου γνώμη, καί πιστέψουμε ὅτι ἡ ψυχή εἶναι ἀθάνατη, καί ὅτι ἔχει τήν δύναμη νά ὑποφέρει ὅλα τά κακά, καθῶς καί ὅλα τά ἀγαθά, τότε δέν θά ξεφύγουμε ποτέ ἀπό τόν δρόμο πού φέρνει πρός τά ἐπάνω, καί τήν δικαιοσύνη θά τήν ἐφαρμόζουμε μέ φρόνηση καί μέ κάθε δυνατόν τρόπο, γιά νά εἴμεθα φίλοι καί μέ τόν ἑαυτό μας καί μέ τούς θεούς, καί ὅταν διαμένουμε ἐδῶ σ' αὐτόν τόν κόσμο, καί ὅταν παίρνουμε τά βραβεῖα μας γιά τήν ἐνάρετη ζωή μας, μαζεύοντάς τα ἀπό γύρω μας σάν τούς νικητές στούς ἀγῶνες, γιά νά εἴμεθα εὐτυχεῖς καί στήν ἐδῶ ζωή μας καί στήν χιλιόχρονη πορεία πού εἴπαμε.

Σ. Νάγου

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΥΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΗΓΗΣ ΤΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ

Ὁ σχηματισμός τῶν ἰδεῶν καί ἡ σύνθεσις αὐτῶν εἰς ἐννοίας, προκύπτει ἐκ τῆς ἀντικειμενικῆς τῶν πραγμάτων ὑπάρξεως.

Ὄργανον πρός σχηματισμόν τῶν ἰδεῶν εἶναι ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου, ἡ λειτουργοῦσα διά τῶν αἰσθησιακῶν αὐτοῦ ὀργάνων. Ἐπί τοῦ μέσου τούτου στηρίζεται ὁ σχηματισμός τῶν ἰδεῶν καί δέν εἶναι δυνατόν νά καθορισθῇ ὡς ὑπάρχον ἕτερον μέσον.

Ἡ σύνθεσις τῶν ἰδεῶν εἰς ἐννοίας καί γνώσεις ἐξορμᾶται ἀπό τάς ἐξ ἀντικειμένου ἰδέας καί διά τῆς ἀναγωγῆς φθάνει διά τῆς ἀναλογίας εἰς σχηματισμόν τῶν θεωριῶν.

Ἐφ' ὅσον κατ' ἀκολουθίαν ἡ λειτουργία τῶν αἰσθήσεων καί τῆς διανοήσεως εἶναι φυσιολογική, κατά τοσοῦτον ἡ ἀναγωγή τῶν σκέψεων φθάνει εἰς θετικά ἀποτελέσματα.

Ἡ ἐπιστήμη δέν ἀπομακρύνεται τῆς βάσεως ταύτης καί διά τοῦτο, τά ἀποτελέσματα αὐτῆς, ἀπό ἀπόψεως γνωστικῆς εἶναι πραγματικά.

Κι ἡ φιλοσοφία δέν ἀπομακρύνεται τῆς βάσεως ταύτης, μέ τήν διαφοράν ὅμως ὅτι εἶναι εὐρυτέρα καί προχωρεῖ διά τῆς συνθέσεως τῶν ἀντιλήψεων καί ἰδεῶν εἰς τήν ἐξερεύνησιν τῶν αἰτίων τῆς ἐκπορεύσεως τῶν ὀργανωμένων κόσμων.

Ἡ μυσταγωγική φιλοσοφία, δέχεται ὅτι τά ὄργανα τῶν αἰσθήσεων τοῦ ἀνθρώπου καί τά ὄργανα τῆς διανοήσεως αὐτοῦ εἶναι κατασκευασμένα ἀπό τάς οὐσίας τοῦ περιβάλλοντος, μέσα εἰς τό ὁποῖον ὁ ἄνθρωπος ζεῖ. Ἑπομένως τά ὄργανα ταῦτα εἶναι δεκτικά παραστάσεων καί ἀντιλήψεων ἀναλόγων τῶν οὐσιῶν τοῦ περιβάλλοντος καί τῶν λειτουργιῶν αὐτῶν.

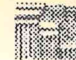
Ἡ γνῶσις κατ' ἀκολουθίαν, δέν δύναται παρά νά εἶναι σχετική πρός τάς λειτουργίας τοῦ οὐσιαστικοῦ εἶναι τοῦ περιβάλλοντος αὐτοῦ.

Καί δύναται μέν ἡ σχετική αὐτή γνῶσις νά ἀναχθῇ διά τῶν ἀναλογιῶν εἰς τόν σχηματισμόν ἐννοιῶν περί τῆς ὑπάρξεως τῶν ἄλλων κόσμων, οὐδέποτε ὅμως δύναται νά φθάσει εἰς τήν ἀντίληψιν τοῦ οὐσιαστικοῦ εἶναι τῆς δημιουργίας πρό τῆς ἐξ αὐτοῦ διαπλάσεως καί διαμορφώσεως τῶν κόσμων.

Εἰς τήν ἀντικειμενικήν ἀντίληψιν τοῦ ἀνθρώπου καθίσταται ἀπροσπέλαστον τό οὐσιαστικόν τοῦτο.

Ἡ μυσταγωγική φιλοσοφία ἀρνεῖται ν' ἀποδεχθῇ ὅτι ὁ ἄπειρος κόσμος κατώρθωσε νά διαπλάσῃ καί διαμορφώσῃ νοητικά ὄντα μόνον εἰς τήν γῆν.

Τοῦτο δύναται νά προέρχεται ἀπό διανοίας ὄντων πολύ περιωρισμένων καί ἀνεξελίκτων.

Κατ' ἀκολουθίαν ὑπάρχουν νοητικά ὄντα εἰς τούς ἀπείρους κόσμους, μέ αἰσθησιακά καί νοητικά ὄργανα πολύ ὑπέρτερα ἐκείνων τοῦ ἀνθρώπου καί ἀναλόγως πρός τήν οὐσίαν τοῦ περιβάλλοντος αὐτοῦ.

Ὑπάρχουν νοητικά ὄργανα, τά ὁποῖα ὡς ἐκ τῆς φύσεώς των διεισδύουν διά τῶν ἀκτίνων τῆς νοήσεως αὐτῶν καί ὅπου ἡ δημιουργία ἀκόμη συνεχίζεται.

Καί διά τοῦτο σχηματίζουν ἀμέσους ἀντιλήψεις περί τοῦ τελουμένου ἔργου αὐτῆς.

Ὅπως ὁ ἄπειρος κόσμος συνέχεται κατά τά μέρη αὐτοῦ καί ἕκαστον μέρος ἔχει ἀμέσως ἤ ἐμμέσως σχέσεις πρός τό σύνολον, οὕτω καί τά ὄντα τῶν κόσμων ἔχουν ἐμμέσους ἤ ἀμέσους σχέσεις πρός ἄλληλα καί δύνανται ὡς ἐκ τούτου, τά νοητικά ὄντα τῇ γῆς νά γίνωνται δέκται τῶν ἰδεῶν ἄλλων τοιούτων ὑπερτέρων ὄντων.

Εἰς τό γεγονός τοῦτο στηρίζεται ἡ μυσταγωγική φιλοσοφία καί δι' αὐτοῦ προβαίνει εἰς τόν σχηματισμόν τῶν ἰδεῶν αὐτῆς περί κοσμογονίας καί κατά τοῦτο διαφέρει τῶν ἐπιστημονικῶν καί φιλοσοφικῶν θεωριῶν.

Ἄν πρό τῆς δημιουργίας τῶν πραγμάτων τῆς φύσεως ὑπῆρχαν αἱ ἰδέαι καί ἄν τό δημιουργικόν αἴτιον τῆς φύσεως ἦτο φύσεως νοητικῆς.

Ὁ Πλάτων ὡμίλησε περί τῆς προϋπάρξεως τῶν τύπων ἰδεῶν καί τῶν ἐνεργείᾳ ἰδεῶν πού ὑπάρχει διαφορά.

Ὁμολογεῖ ὅτι αἱ τύποι ἰδέαι προϋπῆρξαν τῶν πραγμάτων τῆς φύσεως, ἀλλά ἦσαν δυνάμει ἰδέαι ἐντός τῆς οὐσίας, ἐξ ἧς οἱ κόσμοι ἐγένοντο καί οὐχί ἐνεργείᾳ ἰδέαι. Διότι αἱ μέν τύποι ἰδέαι, ὡς δυνάμει ἐντός τῆς οὐσίας τοιαῦται, οὔτε γνωστικήν οὔτε συνειδητήν ἰδιότητα ἔχουσι.

Πᾶσαι αἱ ἐν ἐνεργείᾳ δυνάμεις τῆς θείας οὐσίας τῆς φύσεως πρό τῆς διαπλάσεως αὐτῆς εἰς μορφάς ὑπῆρξαν δυνάμει εἰς τά οὐσιαστικά δημιουργικά αἴτια καί ἡ μεταφορά αὐτῶν ἀπό τό δυνάμει εἶναι εἰς τό ἐν ἐνεργείᾳ εἶναι, ἐμφανίζει τάς λειτουργίας τῶν διαπλασθέντων κόσμων, τάς μεταμορφώσεις καί ἀνελίξεις αὐτῶν.

Θά ἐμφανίζει δέ εἰς τόν ἄπειρον χρόνον ἀπείρους ἀνελίξεις τῶν οὐσιῶν, διότι μέσα εἰς αὐτάς ὑπάρχουν δυνάμει ἄπειροι καί ἀτελεύτηται δυνάμεις, αἵτινες θά ἐκδηλωθοῦν εἰς ἐν ἐνεργείᾳ τοιαύτας. Καί τοῦτο εἶναι τό θεῖον μυστικόν τῶν οὐσιῶν, τό ὁποῖον καί τάς χαρακτηρίζει ὡς ἀϊδίους καί ἀτελευτήτους εἰς τάς ἐκδηλώσεις των.

Ὁ Πλάτων ὡμίλησε ὡς μύστης καί περί καθαρᾶς γνώσεως καί ἀναμνήσεως τῶν ἰδεῶν.

Τοῦτο ὅμως εἶναι ἕτερον ζήτημα ἀναφερόμενον εἰς τάς ἐξελίξεις τῶν ψυχῶν.

Ἐδέχετο δηλαδή ὁ Πλάτων τήν ὕπαρξιν τῶν ψυχῶν καί τήν ἐξέλιξιν αὐτῶν διά τῶν ἐν τοῖς ὀργανισμοῖς ἐνσωματώσεων.

Ἑπομένως, ἡ μέν καθαρά γνῶσις

ἀναφέρεται εἰς τάς σχέσεις αὐτῶν πρός ἄλλας θειοτέρας ἀπό ἀπόψεως γνώσεως καί ἐκ τῶν ὁποίων αἱ γνώσεις αὗται προέρχονται, ἀνεμιμνήσκετο δέ τάς σχηματισθείσας αὐτοῦ ἰδέας εἰς τάς προγενεστέρας των ἐνσωματώσεις.

Ἀκολούθως ὁμιλεῖ περί τῆς ὑφισταμένης διαφορᾶς, τήν ὁποίαν διετύπωσαν οἱ ἀρχαῖοι μύσται μεταξύ κοσμογονίας, πνευματογονίας καί θεογονίας καί λέγει:

Τῆς κοσμογονίας ἕπεται ἡ πνευματογονία καί ταύτης ἡ θεογονία· (κατονομάζει τήν ὑπάρχουσα διαφορά μεταξύ τῆς ἐννοίας τοῦ δημιουργοῦ θεοῦ καί τοῦ θεοῦ πνεύματος, ἐπικαλούμενος τήν Ἀρχαιοελληνική παράδοση ἡ ὁποία ἐπιμελῶς διευκρινίζει ταύτην.)

Πᾶν ὅ,τι δύναται νά προέλθη ἐκ νοητικοῦ καί συνειδητοῦ ὄντος, θά ἔχη τάς ἰδιότητας αὐτοῦ.

Δέν δύναται νά προέλθη οὐσιαστικός κόσμος ἄνευ τῶν ἰδιοτήτων τούτων.

Τό ἐναντίον παρουσιάζει μεγάλην ἀντίφασιν καί δέν δύναται νά γίνη ἀποδεκτόν ἀπό καλῶς ἐνεργοῦσαν διάνοιαν.

Εἰς τά οὐσιαστικά αἴτια ὑπῆρχον καί ἡ δύναμις τῆς νοήσεως καί ἡ δύναμις τῆς συνειδήσεως, ἀλλά ὑπῆρχον μόνον δυνάμει καί ὡς ἐκ τούτου μεταγενεστέρως ἐμφανίζονται τά νοητικά καί συνειδητά ὄντα, μέ τάς ἰδιότητας ταύτας ἐν ἐνεργείᾳ καί μέ ἄλλας ἀπείρους ἰδιότητας μέ τάς ὁποίας θά ἐμφανισθοῦν εἰς τόν ἄπειρον χρόνον.

Ὁμιλεῖ ἀκολούθως περί τῶν κοσμογονικῶν θεωριῶν τοῦ Ὀρφέως καί τοῦ Πυθαγόρου καί λέγει:

Τά οὐσιαστικά δημιουργικά αἴτια καθόρισαν οὗτοι εἰς τάς ἐννοίας τῆς Μονάδος καί τῆς ἀορίστου Δυάδος, ἐξ ὧν τά πάντα ἐγένοντο.

Τήν μονάδα θεωροῦν ὡς τό οὐσιαστικόν δημιουργικόν αἴτιον, ὅπερ κατέχει τόν ἄπειρον χῶρον, τό πάντοτε συνεχές πρός ἑαυτό καί πάντοτε ἕν, κατ' ἀντίθεσιν πρός τήν Ἀόριστον Δυάδαν, ἥτις ἀποτελεῖ τό πλῆθος ἐν τῷ ἀπείρῳ χώρῳ.

Ἡ ἀόριστος Δυάς εἶναι τό οὐσιαστικόν αἴτιον ἀποτελούμενον ἀπό μέρη.

Ἡ συνεργασία τῶν δύο τούτων αἰτίων διέπλασε τούς κόσμους καί ἐξ αὐτῶν ἐξεπορεύθησαν καί θά ἐκπορεύονται εἰς τόν ἄπειρον χρόνον ὅλοι οἱ νόμοι καί οἱ δυναμικότητες τῶν ἀεί μεταμορφουμένων κόσμων.

Ἐξ αὐτῶν τά πάντα ἐγένοντο καί θά γίνονται.

Ἄν δέν θά ὑπῆρχε οὐσιαστικός χῶρος τό πᾶν θά ἦτο ἀφηρημένη ἔννοια.

Ἡ μελέτη τῶν ζητημάτων τούτων πρέπει νά μελετᾶται μέ καθαράν καί διαυγῆν διάνοιαν, μακράν ἀπό ἀφηρημένας σκέψεις, αἱ ὁποῖαι δημιουργοῦν σύγχυσιν καί ἀκαταστασίαν μέ ἀποτέλεσμα τήν συσκότισιν καί ἀδυναμίαν εἰς τήν σύλληψιν τῆς πραγματικότητος τῶν κόσμων.

Σ. Νάγου

Περί Γνώσεως

Ἐπιμέλεια Στ. Τάκας - Λυκόφρων (φυσικός-πτυχιοῦχος νομικῆς)

«**Ἡ Γνώση εἶναι δύναμη καί μάλιστα ἡ μεγαλύτερη μέσα στό Σύμπαν**», ἔλεγε ὁ Σπυρίδων Νάγος.

Ἡ φράση αὐτή χρειάζεται μελέτη γιατί δέν πρόκειται γιά ὁποιαδήποτε γνώση, ἀλλά γιά τήν γνώση ἐκείνη ἡ ὁποία εἶναι ἡ μεγαλύτερη δύναμη μέσα στό Σύμπαν.

Ἡ μόνη γνώση μέσα στό Σύμπαν πού ἀποτελεῖ τήν μεγαλύτερη δύναμη σ' αὐτό (καί τό ἀναφέρουμε εὐθύς ἐξ ἀρχῆς) εἶναι ἡ γνώση τῆς ΑΛΗΘΕΙΑΣ.

Ἀλλά τί εἶναι ἀλήθεια καί μάλιστα γιά τόν ἐν συνειδήσει διανοούμενο ἄνθρωπο, ὅπως καί γιά κάθε πνευματικό ὄν;

Γιά τόν διανοούμενο ἄνθρωπο ΑΛΗΘΕΙΑ εἶναι ἡ γνώση τῆς πραγματικῆς λειτουργίας τῆς ὅλης ἐργαζομένης Φύσεως καί τῶν καθέκαστα λειτουργούντων νόμων τόσον τῆς μή νοητικῆς ὅσο καί τῆς νοητικῆς καί πνευματικῆς Φύσεως ἐπί τοῦ συνόλου τῶν πνευματικῶν κόσμων.

Ο ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΓΝΩΣΕΩΣ

Σκοπός καί προορισμός ὅλων τῶν ὄντων τῆς Φύσεως εἶναι νά ἀποκτήσουν τήν Γνώση τῆς Ἀλήθειας.

Αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ Γνώση προορίζεται γιά ὅλα τά ὄντα τῆς φύσεως, χωρίς ἐξαίρεση.

Ἡ ἀπόκτηση ὅμως τῆς Γνώσεως ἀπό τά ὄντα συντελεῖται βαθμιαίως ὅσον αὐτά ἀνελίσσονται δυναμικῶς καί ὡς ἐκ τούτου εἶναι πάντοτε σχετική γιατί ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐκδηλώσεως τῶν ψυχικῶν τους δυνάμεων καί τῆς λειτουργίας τους σέ ἁρμονία πρός τούς ἐν ἐνεργείᾳ ἐκδηλωθέντες νόμους τῆς φύσεώς τους.

Ἡ γνώση πού μπορεῖ νά ἀποκτήσει μία ψυχική ἀτομικότητα εἶναι πάντοτε ἀνάλογη τόσο πρός τήν δυναμική κατάστασή της (δηλαδή τό ἐπίπεδο πού ἔχει ἐξελιχθεῖ) ὅσο καί πρός τίς ἱκανότητες καί δυνατότητες ὀργανικῆς της φύσεως.

Ἐάν ἡ δυναμική κατάσταση τῆς ψυχῆς καί ἡ ἁρμονική πρός τούς νόμους τῆς Φύσεως λειτουργία τῆς ὀργανικῆς της φύσεως εἶναι ἱκανές, ἡ διανόηση γίνεται ἰσχυρότερη καί διά τῶν ἀκτίνων της ἔρχεται σέ ἐπαφή πρός Κόσμους ἀνωτέρας πνευματικῆς φύσεως καί τότε ἀντιλαμβάνεται τίς λειτουργίες της, τίς ἐρευνᾶ, καθιστᾶ τήν γνώση της ὑπέρτερη καί ρυθμίζει τή ζωή της στήν πραγματική ἀλήθεια.

Ἡ γνώση αὐτοῦ τοῦ εἴδους συντρέχει τήν ἀνθρώπινη ψυχή σέ πραγματική ἀνέλιξη καί μέ αὐτόν τόν τρόπο αὐτή ἀνέρχεται σέ Θειότερο πνευματικό κόσμο καί γίνεται πράγματι ἐλεύθερη ἀπό τά δεσμά τοῦ ἀνθρωπίνου περιβάλλοντος.

Σκοπός τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς εἶναι νά ἐλευθερωθεῖ τοῦ ἀνθρωπίνου περιβάλλοντος καί νά καταστεῖ δυναμικῶς κυρίαρχος αὐτοῦ.

Κάθε ἄλλη σχηματιζόμενη γνώση ἐάν δέν γίνεται ἐπί τῆς βάσεως τῶν ἐν ἐνεργείᾳ νόμων τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς καί τῆς ὀργανικῆς της φύσεως καθῶς ἐπίσης καί μέ βάση τίς λειτουργίες τῶν νόμων τῶν πνευματικῶν φύσεων, κάθε ἄλλη γνώση ἡ ὁποία γίνεται ἐπί τῶν ἀνθρωπίνων διανοιῶν ἔξω αὐτῶν τῶν βάσεων καί ἀληθειῶν εἶναι ἄνευ φυσικῆς ἀξίας καί προορισμένη σέ μεταβολή δ' ἐξαφανισμοῦ τῆς βάσεως ἐπί τῆς ὁποίας στηρίχθηκε.

Γιά νά γίνει πραγματική ἐκπαίδευση τῶν κοινωνικῶν ἀτόμων πρός προαγωγή τῶν ἀνθρωπίνων τους σχέσεων καί τῆς ἐν γένει ἠθικῆς αὐτῶν καταστάσεως, πρέπει ἡ ἐκπαίδευση αὐτή νά στηριχθεῖ στήν ἀποκάλυψη τῆς ἀλήθειας τῶν ἑξῆς:

α) τί εἶναι ἡ Φύσις,

β) ποίους σκοπούς πληροῖ διά τῶν ἐν ἐνεργείᾳ νόμων της ὥστε νά φέρει στό Εἶναι τά νοητικά ὄντα της,

γ) πώς διά τῶν αὐτῶν νόμων γίνεται ἡ ψυχή τῶν ὄντων καί ποία εἶναι ἡ ἔννοια τῆς συνεργασίας τῆς ψυχῆς μετά τῆς ὀργανικῆς της φύσεως,

δ) πῶς δι' αὐτῆς τῆς συνεργασίας ἐμφανίζονται τά φαινόμενα τῶν αἰσθήσεων καί

ε) πῶς διά τῆς λειτουργίας των γίνονται οἱ ἰδέες.

Ἐπί τῶν ἀληθειῶν αὐτῶν πρέπει νά ἐκπαιδευθοῦν ὥστε σαφῶς νά τίς κατανοοῦν.

Νά κατανοήσουν ἐπίσης ὅτι οἱ αἰσθήσεις δέν ἔρχονται σέ λειτουργία ἐκ νόμων τῶν ὀργανικῶν τους φύσεων ἀλλά ὅτι εἶναι ψυχικές δυνάμεις, οι ὁποῖες ὅμως ἐξωτερικεύονται σέ λειτουργία μόνον δι' ὀργανικῶν φύσεων καί ὅτι αὐτός ἀκριβῶς εἶναι ὁ φυσικός σκοπός τῆς συνθέσεως τῶν ὀργανισμῶν.

Διά τῶν ὀργανισμῶν οἱ ψυχικές δυνάμεις ἐξωτερικεύονται σέ ἐνέργειες καί δι' αὐτῶν μεταβάλλονται σέ ἰδέες, αἰσθήματα καί συναισθήματα.

Διά τῶν αὐτῶν ὀργανισμῶν αὐξάνουν οἱ ψυχικές δυνάμεις στίς δυναμικές τους ἐνέργειες καί προάγονται κατά τήν διανόησή τους.

Σέ αὐτούς τούς ὀργανισμούς γίνεται ἡ σύνθεση τῶν ἰδεῶν σέ γνώσεις καί ἐκδηλοῦται ἡ δύναμη τῆς παραγωγικῆς τους αὐξήσεως.

Πρέπει συνεπῶς νά γίνει γνωστό ποῖος εἶναι ὁ νόμος τῆς παραγωγικῆς αὐξήσεως τῆς γνώσεως.

Τήν κοινωνική ἐκπαίδευση τῶν ἀτόμων ὀφείλουν νά τήν πραγματοποιοῦν οἱ ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι ἔχουν μυηθεῖ στίς Ἀλήθειες τῆς Φύσεως καί αὐτός εἶναι ὁ σκοπός διά τόν ὁποῖον ὀργανώθηκαν τά μυστηριακά συστήματα (ἢ ἁπλῶς μυστήρια) τοῦ παρελθόντος.

Ἡ κατανόηση τοῦ κοινωνικοῦ καί ψυχικοῦ σκοποῦ ὅλων τῶν κοινωνικῶν ἀτόμων εἶναι ἡ ὕψιστη ἐκδήλωση τῆς ἀνθρώπινης διανοήσεως καί ἐξ αὐτῆς καί μόνον προέρχεται ἡ πραγματική ἔννοια τῆς ἠθικῆς, ἡ ὁποία πρέπει νά διέπει ὅλες τίς σχέσεις τῶν ἀνθρωπίνων ὄντων ὡς πνευματικός κοινωνικός νόμος.

Ὅταν ὁ νόμος αὐτός διέπει τίς σχέσεις τους, τότε καί χαρακτηρίζονται ὡς «ἐν συνειδήσει» ἐνεργοῦντα κοι-νωνικά ἄτομα, τά ὁποῖα ἔχουν καί ὡς σκοπό νά γνωρίσουν τό ἔργον τῆς θείας Δημιουργίας, ὁπόταν καί αἰσθάνονται ὡς καθῆκον τους νά συντρέχουν αὐτό διά κοινωνικῶν νόμων στήν πνευματική ἐξέλιξη τῶν νοητικῶν ὄντων, διότι αὐτός εἶναι ὁ σκοπός τοῦ ἔργου της.

Ὀφείλουν ἐπίσης νά συντρέχουν καί τήν ἐξέλιξη τῶν ὀργανικῶν φύσεων τῶν πνευματικῶν ὄντων διά τῶν ὁποίων ἐπιτυγχάνεται ὁ σκοπός της αὐτός.

Τό ἔργο τῆς Θείας Δημιουργίας ἔφερε στό Εἶναι τους τά νοητικά ὄντα καί αὐτό τά μεταμορφώνει διά νά τά προάγει σέ Θειοτέρους κόσμους, ὅπως διά τῆς «ἐν ἐνεργείᾳ» ζωῆς τούς κατανοοῦν εὐρύτερα καί συντρέχουν περισσότερο τούς σκοπούς τοῦ Θείου αὐτοῦ Ἔργου.

Ὅταν τά κοινωνικά ἀνθρώπινα ἄτομα εὑρίσκονται ἐν συνειδήσει στίς ἐνέργειές τους, ὅπως ἐκεῖνα τά δυναμικῶς ὑπέρτερα αὐτῶν, τότε πραγματικά εἶναι ἠθικά καί ἡ διανόησή τους φυσική καί τότε μόνον ἐκτιμοῦν τό ἔργο τῆς Θείας Δημιουργίας, τό συντρέχουν καί ἀπολαμβάνουν τούς Θείους Καρπούς του.

Πρός αὐτοῦ τοῦ εἴδους συνειδητά στίς ἐνέργειές τους ἄτομα, τά ἀνώτερά τους πνεύματα ἐμπιστεύονται τίς ἀλήθειες τῆς Φύσεως, οἱ ὁποῖες ἀλήθειες γνωρίζονται ἀπό τούς ἐν ἐνεργείᾳ νόμους της, καθώς ἐπίσης καί ἐξ ἐκείνων τῶν νόμων τῆς ὀργανικῆς τους φύσεως, ὅπως καί ἐκ τῶν νόμων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι λειτουργοῦν στίς φύσεις τῶν πέραν τῶν ἀνθρωπίνων πνευματικῶν κόσμων.

Αὐτές οἱ ἀλήθειες προάγουν τήν διανόηση τῶν ἀνθρωπίνων ὄντων καί αὐτή συλλαμβάνει τά πρότυπα τῆς λειτουργίας τῶν φυσικῶν καθόλου νόμων καί τῆς λειτουργίας τῶν πνευματικῶν φύσεων καί ἐπί τή βάσει αὐτῶν διά κοινωνικῶν νόμων ρυθμίζουν καί τούς ὅρους τῆς ζωῆς τους καί τούς ὅρους τῶν μεταξύ τους σχέσεων.

Ἡ γνώση τῶν Νόμων τῆς λειτουργούσης Φύσεως δίδει στόν κάτοχό της πτέρυγας ἀετοῦ καί δύναμη λέοντος, ὥστε νά ἔχει τήν δυνατότητα νά ὑποτάξει στήν θέλησή του τίς μορφές τοῦ ἀπείρου.

Σέ ἀντίθεση μέ τήν ἀξία τῆς γνώσεως ὑπάρχει ἡ ἀρνητική διδαχή (ἀπό τήν λεγόμενη «παλαιά διαθήκη») ἡ ὁποία ἀτυχῶς μέσω τῶν «βιβλικῶν» λεγομένων θρησκειῶν διασώθηκε μέχρι σήμερα καί διδάσκει ὅτι ἡ γνώση (τοῦ «καλοῦ» καί τοῦ «κακοῦ») ἀπο-

τελεῖ τόν ἀπαγορευμένο γιά τόν ἄνθρωπο καρπό καί συνεπῶς εἶναι θεϊκή κατάρα τήν ὁποία πρέπει νά ἀποφύγει ὁ ἄνθρωπος γιατί διαφορετικά θά προκαλέσει τήν ὀργή τοῦ «ἑνός ἐξωκοσμικοῦ θεοῦ» καί ὅτι δέν θά ἔχει θέση στόν «παράδεισο», δηλαδή σέ χῶρο ὅπου ὁ ἄνθρωπος θά παραμένει ἀδρανής σάν φυτό καί σέ κατάσταση ἄγνοιας (δηλαδή ἀποκτήνωσης) καί ὅτι αὐτή ἡ κατάσταση (τῆς ἀδράνειας καί ἄγνοιας) ἀποτελεῖ τέτοια εὐτυχία πού ὁρισμένοι θυσιάζουν τήν ζωή τούς γι' αὐτήν καί κατά τόν μεσαίωνα κατέστρεψαν ἕναν λαό, τούς Ἕλληνες καί ὅλα τά πολιτισμικά τους στοιχεῖα!.

Ἡ γνώση δέν εἶναι κατάρα ἀλλά εἶναι δύναμη καί μάλιστα ἡ μεγαλύτερη μέσα στό Σύμπαν καί συνεπῶς εὐλογία τήν ὁποία ὁ πνευματικός κόσμος μεταβιβάζει στήν ἀνθρωπότητα ὥστε μέσω αὐτῆς νά προοδεύει καί ἐξελίσσεται πνευματικά.

Η ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΤΗΣ ΓΝΩΣΕΩΣ.

Γιά νά δοῦμε πῶς ἀποκτᾶται ἡ γνώση πρέπει προηγουμένως νά δοῦμε τί εἶναι ψυχή καί πώς δημιουργεῖται.

Ἡ ψυχή εἶναι ἕνα ἄτομο τῆς ἀτομικῆς οὐσίας εἰς τό ὁποῖο ἔχει εἰσδύσει ἐντός του ἡ Συνεχής Οὐσία.

Ἔτσι τό ἄτομο αὐτό ἀπό κινούμενο καί ζῶν ἄτομο γίνεται κινούμενο, ζῶν καί ἐνεργοῦν ἄτομο.

Τό ἐξωτερικό μέρος αὐτοῦ τοῦ ἀτόμου (νόμος τῆς ζωῆς) συνδέεται μέ τόν ἐγκέφαλο ἐνῶ τό ἐσωτερικό μέρος (νόμος τῆς κινήσεως) συνδέεται μέ τήν καρδιά αὐτοῦ.

Ἔτσι τό ἐσωτερικό της μέρος θά εἶναι τό κινοῦν τόν ὀργανισμό τό δέ ἐξωτερικό της διά τοῦ ὀργάνου τοῦ ἐγκεφάλου θά τήν φέρει σέ ἐπαφή μέ τό περιβάλλον. Στό σημεῖο αὐτό θά μποροῦσε νά μᾶς γίνει ἡ παρατήρηση:

Ἀφοῦ τό ψυχικό κύτταρο εἶναι σάν ἄτμητο καί ἀπειροελάχιστο, ἀσύλληπτα μικρῶν διαστάσεων πῶς μπορεῖ νά ἐμφανίζεται μέ τίς διαστάσεις ποῦ τό περιγράφουμε;

Ἡ μόνη ἀπάντηση πού μας δίδεται ἀπό τήν παράδοσή μας εἶναι ὅτι ἡ ἐπιστημονική γνώση ἀκόμη δέν κατέχει τούς νόμους τῆς λειτουργίας τῆς ἐλαστικότητας.

Δία τοῦ ὀργάνου τοῦ ἐγκεφάλου καί μέσω τῶν αἰσθήσεων ἡ ψυχή ἔρχεται σέ ἐπαφή μέ τό περιβάλλον, ἐνῶ διά τῶν ἐγκεφαλικῶν κέντρων καταγράφει τά διάφορα γεγονότα (ὀπτικά, ἀκουστικά κ.λ.π.) καί τίς παραστάσεις, συνδυάζει αὐτές τίς παραστάσεις διά τῆς ἐπενέργειας τῆς συνεχοῦς οὐσίας δημιουργεῖ συμπεράσματα ὑπό μορφή Γνωστικῶν Μορίων τά ὁποῖα κατ' ἀρχήν ἐγκαθίστανται ἐπί τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας καί κατόπιν διοχετεύονται πρός τό κέντρο τῆς Ψυχῆς.

Τά γνωστικά αὐτά μόρια εἶναι δυό εἰδῶν: Ἀληθῆ καί Ψευδῆ.

Οἱ δυναμικές ἱκανότητες τῆς ψυχῆς, τό περιβάλλον, οἱ συγκυρίες, οἱ

παραστάσεις, καί πολλοί ἄλλοι παράγοντες εἶναι δυνατόν νά δημιουργήσουν ἀνάλογα μόρια, εἴτε γνωστικά μόρια τά ὁποία εἶναι ἀληθῆ, δηλαδή βρίσκονται σέ συνάφεια μέ τά συμβαίνοντα μέσα στή Φύση εἴτε καί ψευδῆ.

Τά γνωστικά αὐτά μόρια θά διοχετευθοῦν ὑποχρεωτικά διά τῆς Συνεχοῦς οὐσίας πρός τό κέντρο τῆς ψυχῆς, ἀφοῦ ἔχουν δημιουργηθεῖ ἀπό τίς δυνάμεις της.

Ἀπό τά ἐρχόμενα πρός τό κέντρο τῆς ψυχῆς γνωστικᾶ μόρια μόνον ὅσα εἶναι ἀληθῆ, σύμφωνα μέ τόν ὁρισμό πού δώσαμε γιά τήν ἀλήθεια, θά ἀφομοιωθοῦν ἀπό τήν ψυχή καί θά τά φέρει αἰώνια ἐνῶ ὅσα δέν εἶναι ἀληθῆ θά παραμένουν χωρίς νά μποροῦν νά ἀφομοιωθοῦν βάσει τοῦ αὐτοῦ νόμου καί θά ἀναγκασθοῦν κάποτε νά ἐγκαταλείψουν τό κέντρο της καί θά ἔλθουν πρός τήν περιφέρειά της (τήν διάνοια), καί αὐτή θά τά ἀπορρίψει, καί μέχρις ὅτου μέ τίς ἴδιες διεργασίες τά ἀντικαταστήσει μέ ἄλλα ἀληθῆ.

Αὐτός ὁ φυσικός μηχανισμός θά λειτουργεῖ καθ' ὅλη τή διάρκεια τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου. Μετά τήν ἀποσύνθεση τοῦ ὀργανισμοῦ τά εὑρισκόμενα στήν περιφέρεια (δηλαδή στήν διάνοιά του) γνωστικά μόρια θά ἀναγκασθοῦν νά τήν ἐγκαταλείψουν.

Ἔτσι ὁ ἄνθρωπος μέ τίς ἀλλεπάλληλες ἐνσαρκώσεις του μελλοντικά καί μέ τούς αὐτούς μηχανισμούς συνεχῶς ἐμπλουτίζει τό κέντρο τῆς ψυχῆς μέ νέα Ἀληθῆ Γνωστικά Μόρια.

Ἡ ἀπόρριψη αὐτή τῶν μή ἀληθῶν γνωστικῶν μορίων κατά τόν θάνατο εἶναι ὁ νόμος τῆς Λήθης καί αὐτός εἶναι καί ὁ λόγος γιά τόν ὁποῖο ἡ ψυχή δέν γνωρίζει τήν ἱστορία της.

Ἡ ὅλη αὐτή λειτουργία μᾶς δίνει μία εἰκόνα τοῦ ὑπέροχου αὐτοῦ νόμου κατά τόν ὁποῖον ἡ ψυχή συγκρατεῖ καί ἀξιοποιεῖ τίς ἀληθεῖς γνώσεις, ὥστε μόνη της νά μπορεῖ συνεχῶς νά ἀνανεώνει τίς γνωστικές της δυνάμεις μέσα στόν χρόνο, χωρίς νά ἀνακόπτεται ἀπό τή φθορά τοῦ παρελθόντος καί νά ἀποκτᾶ συνεχῶς νέες πραγματικές γνώσεις σέ κάθε ἐνσάρκωσή της.

Κάποτε ὅμως ὁ πλοῦτος τῶν ἀληθῶν γνώσεων θά εἶναι τόσο μεγάλος, τά γνωστικά μόρια θά ἔχουν τόσο πολύ αὐξηθεῖ σέ ἀριθμό καί αὐτόματα θά ἰσορροπήσουν τό κέντρο μέ τήν περιφέρεια τῆς ψυχῆς, ὥστε ἔτσι νά ἀποκτήσει πλήρη κριτική ἱκανότητα τοῦ ἐλέγχου τῆς ἀλήθειας, ὁπόταν βάσει ὑπέρτατου Μυσταγωγικοῦ νόμου ἡ ψυχή αὐτή ὄχι μόνον θά σεβασθεῖ καί θά ἀναγνωρίσει τήν ἀξία τῆς ἀλήθειας, τήν ἀξία τῶν Φυσικῶν νόμων, ἀλλά θά τούς λατρεύσει καί θά δικαιολογήσει, τήν ὕπαρξη τῶν Μυσταγωγικῶν συστημάτων.

Τότε θά ἔχει ἐπέλθει πλήρης ταυτότητα καί ἐπικοινωνία κέντρου καί περιφέρειας τῆς ψυχῆς καί τότε ἡ ψυχή θά ἀναμνησθεῖ τήν ἱστορία της καί βάσει τῶν γνώσεών της θά μεταβάλει τήν ἐντός της λειτουργοῦσα Συνεχῆ Οὐσία ὥστε νά δημιουργήσει πνευματικό ὀργανισμό.

Σχετικά μέ τά προαναφερθέντα έχουμε τόν έξῆς συμβολισμό μέσα στόν Ναό:

Ὁ ἐντός τῆς ψυχῆς ἐνεργῶν νόμος τῆς Ἐνέργειας ὁ συνδέων τό κέντρο της μέ τήν περιφέρειά της, πού συμβολίζεται ὑπό τοῦ Βωμοῦ ὁ ὁποῖος (βωμός) θά μετατραπεῖ σέ ἀκτινοβόλο Ἀστέρα δηλαδή στό ὑπό τοῦ νόμου τῆς Ἐνέργειας ἐκδηλούμενο φῶς, τό ὁποῖο ἀντιλαμβανόμεθα μέ τίς αἰσθήσεις καί τό ὁποῖο θά μετατραπεῖ σέ Πνευματικό Φῶς.

ΟΙ ΠΗΓΕΣ ΤΗΣ ΓΝΩΣΕΩΣ.

Ὁ μυσταγωγημένος ἄνθρωπος διαθέτει καί ἄλλες πηγές γνώσεως (πέραν αὐτῆς τοῦ κοινοῦ κοινωνικοῦ ἀνθρώπου) καί αὐτές εἶναι **ἡ διόραση** (ὑπερόραση), **ἡ διακοή** (ὑπερακοή) καί **ἡ ἔμπνευση** διά τῶν ὁποίων ἡ ψυχή λαμβάνει τήν Γνώση ἐξ ἀμέσου ἐποπτείας της χωρίς τήν μεσολάβηση τῶν αἰσθητηρίων ὀργάνων.

Οἱ ὑπεραισθήσεις αὐτές εἶναι κατακτήσεις μόνον τῶν ἁγνῶν Μυστῶν καί τῶν Μυσταγωγῶν, οἱ ὁποῖοι πέτυχαν τόν πλήρη ἐξαγνισμό τους.

Ἡ διόραση ἀναφέρεται στά ἔξω τοῦ ὑποκειμένου διορώμενα.

Ὅταν ὅμως ἀναφέρεται στά ἔσω τοῦ ὑποκειμένου διορώμενα τότε λέγεται ἐνόραση ἡ ὁποία εἶναι ἡ γνώση τῆς ψυχικῆς ἱστορίας αὐτοῦ.

Ἡ ἔμπνευση εἶναι καί αὐτή πηγή γνώσεως τῶν ἀνθρώπων, τῶν ἁγνῶν Μυστῶν καί γενικά τῶν ἀνθρώπων τῶν μυστηρίων πού φέρουν στήν ψυχή τήν γνώση ὑψηλῶν πνευματικῶν ζητημάτων καί ὄχι θεμάτων τῆς καθημερινῆς ζωῆς.

Ἡ ἔμπνευση δημιουργεῖται ἀπ' εὐθείας στήν διάνοια χωρίς τήν μεσολάβηση τῶν αἰσθήσεων ἤ τῆς διαισθήσεως καί διακρίνεται τῆς φαντασίας γιατί δέν εἶναι προϊόν μνήμης.

Ὁ κοινός κοινωνικός ἄνθρωπος ἔχει ὡς κύρια πηγή γνώσεως τήν κατ' αἴσθηση γνώση, ἡ ὁποία μέσω τῶν αἰσθητηρίων ὀργάνων καί τοῦ νευρικοῦ συστήματος καταλήγει τήν διάνοια καί στό ἐγκέφαλο.

Πέραν ὅμως αὐτής ἄλλη πηγή γνώσεως εἶναι ἡ παράδοση.

Τήν παράδοση ἀποτελοῦν γνώσεις πέραν τοῦ ἀνθρωπίνου ἐπιστητοῦ, οἱ ὁποῖες κληροδοτήθηκαν σέ μᾶς ἀπό Μύστες τῶν ἀληθειῶν τῆς Φύσεως καί τοῦ ἐξελισσόμενου πνεύματος μεγάλων Μυσταγωγῶν καί Ἱεροφαντῶν.

Ἡ γνώση αὐτή τῶν Μυστηρίων, ἔφθασε σέ μᾶς κεκαλυμμένη διά συμβόλων καί ἀλληγοριῶν, ὥστε μόνον οἱ μεμυημένοι στίς ἀλήθειες τῆς Φύσεως νά ἐννοοῦν.

Σ. ΝΑΓΟΥ

ΠΕΡΙ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ

Ἡ συνείδησις, τό Εἶναι τῆς συνειδήσεως, χωρίζεται εἰς δύο ἐννοίας, τήν φυσικήν καί τήν ἠθικήν.

Συνείδησις φυσική εἶναι αὐτό τοῦτο τό ψυχικόν μας ΕΓΩ.

Τό Ἐγώ τοῦτο, διά τῆς ἐν τῇ Φύσει οὐσιαστικῆς του ἐμφανίσεως ἐξεδήλωσεν τάς δυναμικάς του ἐνεργείας, τάς ὁποίας διά τῆς ὀργανικῆς αὐτοῦ φύσεως καί τῆς ἐπαφῆς αὐτῶν πρός τά ἐξωτερικά φαινόμενα τῆς Φύσεως, τάς μετέβαλλεν εἰς γνωστικάς καί συναισθηματικάς.

Πρωταρχική ἐκδήλωσις τοῦ ψυχικοῦ τούτου Ἐγώ, εἶναι ἡ αἰσθησιακή αὐτοῦ δύναμις. Τήν δύναμίν του αὐτήν, μόνον διά τοῦ παγανισμοῦ του καί εἰδικώτερον διά τῶν ὀργάνων του ἐξωτερικεύει.

Ἐξωτερικευομένης τῆς αἰσθησιακῆς δυνάμεως τῆς ψυχῆς, παρακολουθοῦν αὐτήν πᾶσαι αἱ ἄλλαι δυνάμεις της, ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι γίνονται ἰδεαταί καί συναισθηματικαί.

Τό οὐσιαστικόν αὐτό ψυχικόν εἶναι, ἄνευ τῆς ὀργανικῆς φύσεως, δέν θά ἠδύνατο νά καταστεῖ ἰδεατόν καί συναισθηματικόν, οὔτε θά προσελάμβανε τήν ἔννοιαν τοῦ συνειδητοῦ τοιούτου.

Κάθε ψυχικόν πλᾶσμα εἶναι ἀτομικόν.

Ὡς ἐκ τούτου καί τό συνειδητόν Εἶναι κάθε ὄντος εἶναι ἀτομικόν καί διά τόν λόγον αὐτόν ἑκάστη τῶν ὄντων συνείδησις ἔχει καί ἰδιάζοντα χαρακτηρισμόν.

Κατ' ἀκολουθίαν φυσική συνείδησις εἶναι αὐτό τοῦτο τό ψυχικόν εἶναι τῶν ὄντων τῆς Φύσεως τό ὁποῖον διά τῆς λειτουργίας τῆς ὀργανικῆς αὐτοῦ φύσεως ἐγένετο ἰδεατόν καί συνειδητόν καί διά τοῦ τρόπου αὐτοῦ, ἐγνώρισε, γνωρίζει καί ἐν συνεχείᾳ θά γνωρίζει ἑαυτό.

Τοῦτο ἀκριβῶς σημαίνει καί ἡ γραμματική ἔννοια τῆς λέξεως «συνείδησις», «ἐκεῖνο τό ὁποῖον ἔγνωσε ἤ σύνοιδε ἑαυτό».

Ἠθική συνείδησις εἶναι τό γνωστικόν καί συναισθηματικόν περιεχόμενον τῆς φυσικῆς συνειδήσεως.

Τό περιεχόμενον τοῦτο ὅμως δέν εἶναι πάντοτε τό αὐτό εἰς πάσας τάς φυσικάς συνειδήσεις, διότι πᾶσαι αἱ φυσικαί συνειδήσεις δέν ἔχουν ἐκδηλώσει καί μετατρέψει τάς δυνάμεις τοῦ οὐσιαστικοῦ αὐτῶν Εἶναι εἰς γνωστικάς καί συναισθηματικάς ἰδιότητας.

Ἡ διαφορά αὐτή προέρχεται ἐκ δύο αἰτίων, πρῶτον ἐκ τῆς διαφορετικῆς αὐτῶν ἀφετηρίας κατά τήν ἐμφάνισίν των εἰς τήν ὀργανικήν αὐτῶν φύσιν καί δεύτερον ἐκ τοῦ περιβάλλοντος εἰς τό ὁποῖον εὑρέθησαν καί ἐνεργοῦν.

Τό περιβάλλον ἀσκεῖ μεγίστην ἐπίδρασιν εἰς τήν ἰδεατήν καί τήν συναισθηματικήν διάπλασιν τῶν ἰδεῶν καί συναισθημάτων τῶν ἐκδηλωθεισῶν ἐν λειτουργίᾳ δυνάμεων τῆς φυσικῆς συνειδήσεως, δι' αὐτόν δέ τόν λόγον καί ὁ ἔλεγχος τῆς ἠθικῆς συνειδήσεως ἐπί τῶν διαφόρων διανοήσεων, πράξεων καί ἐν γένει σκέψεων τῶν ἀνθρώπων εἶναι διάφορος.

Ἐπίσης αὐτός εἶναι ὁ λόγος διά τόν ὁποῖον εἰς ἄλλους μέν ἀνθρώπους τό ἐν τῇ φυσικῇ συνειδήσει περιεχόμενον ἐξ ἰδεῶν καί συναισθημάτων ἐπιδοκιμάζει καί τάς πλέον ἐκτρόπους καί μή φυσικάς καί ἠθικάς τοιαύτας, εἰς ἄλλους δέ τό ἐναντίον.

Ἐπειδή τό ἠθικόν περιεχόμενον τῶν φυσικῶν συνειδήσεων ἐμφανίζει διαφορετικήν ἐξελικτικήν δύναμιν τῶν ἰδεῶν καί συναισθημάτων, διά τοῦτο δυνάμεθα νά κατατάξωμεν τήν ἠθικήν συνείδησιν τῶν ἀνθρώπων εἰς ἀριθμόν κατηγοριῶν.

Αὗται ποικίλουν ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐξελίξεως ἑκάστης φυσικῆς συνειδήσεως, ἀλλά τοιαύτας αἱ ὁποῖαι δέν μετεβλήθησαν εἰς ἰδεατάς καί συναισθηματικάς εἰς πρωτέρας ἀνθρωπίνους ὑπάρξεις, ἀλλά μετεβλήθησαν ἤδη δυνάμει τῆς φυσικῆς λειτουργίας τῆς διανοίας καί ἀναλόγως τῆς ἐπιδράσεως ἡ ὁποία ἠσκήθη ἐπ' αὐτῆς ἐκ τοῦ περιβάλλοντος ἐπί τοῦ ὁποίου εὑρίσκεται καί ἐνεργεῖ.

Τό φαινόμενον τοῦτο εἶναι μεγίστης ἀξίας καί μόνον βαθεῖς ἐρευνηταί τῶν νόμων τῆς ψυχικῆς καί ὀργανικῆς φύσεως θά δυνηθοῦν νά ἐκτιμήσουν.

Ἐπί τῇ βάσει τοῦ φαινομένου αὐτοῦ στηριζόμενοι, δυνάμεθα νά χωρίσωμεν τήν ἠθικήν τοῦ ἀνθρώπου συνείδησιν εἰς δύο κατηγορίας, ἐκείνην ἡ ὁποία ἐγένετο ἐκ μεταβολῆς τῶν δυνάμεων τῆς φυσικῆς συνειδήσεως εἰς ἰδέας καί συναισθήματα κατά τάς προηγουμένας ὑπάρξεις αὐτῆς καί ἐκείνην ἡ ὁποία ἐγένετο καί μεταβάλλεται εἰς τήν ἐνεστῶσαν διάνοιαν αὐτῆς.

Διά νά κατανοηθῇ σαφέστερον τό μέγα τοῦτο φαινόμενον ἀρκεῖ νά εἴπωμεν ὅτι, ἐάν ἡ ἠθική συνείδησις ἡ ὁποία γίνεται ἐκ τῶν ἐνεργειῶν τῆς ἐνεστώσης διανοίας καί ἐκ τῶν γεγονότων καί τῶν κρατουσῶν ἠθικῶν ἀρχῶν τοῦ σημερινοῦ ἀνθρωπίνου περιβάλλοντος, ἐξηρτᾶτο ἀπολύτως ἀπό τό περιεχόμενον τῆς φυσικῆς συνειδήσεως, τό ὁποῖον ἐγένετο εἰς πρωτέρας αὐτῆς ἀνθρωπίνους ὑπάρξεις, τότε δέ θά ἠδύνατο νά διαφέρῃ ἐκείνου.

Καί ὄχι μόνον αὐτό, ἀλλ' καί οὐδεμίαν θά εἶχεν ἡ ἐνεστῶσα διάνοια ἐλευθερίαν ἐρεύνης τῶν φαινομένων τῆς Φύσεως καί τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν αἱ ὁποῖαι πρέπει νά διακανονίζουν τάς μεταξύ τῶν ἀνθρώπων κοινωνικάς σχέσεις.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οὐδεμία θά ἠδύνατο νά συντελεσθῇ μεταβολή καί ἐπί τοῦ πρότερον σχηματισθέντος ἠθικοῦ περιεχομένου τῆς φυσικῆς συνειδήσεως, ἔτι δέ θά ἀντετίθετο εἰς τούς φυσικούς νόμους τῆς ἐξελίξεως τῆς οὐσίας ἐκ τῆς ὁποίας ἐγένοντο αἱ φυσικαί συνειδήσεις, θά ἐτερμάτιζεν τάς ἐνεργείας αὐτῆς καί ὡς ἐκ τούτου θά ἐχάνετο τό Εἶναι αὐτῆς.

Τό Εἶναι τῆς οὐσίας ταύτης ὑπάρχει καί θά ὑπάρχει, διότι οἱ νόμοι αὐτῆς διηνεκῶς πολλαπλασιάζονται εἰς τάς ἐνεργείας των.

Τό διπλοῦν ἠθικόν περιεχόμενον τῶν φυσικῶν συνειδήσεων εἰς τήν ἀνθρωπίνην φύσιν, εἶναι προωρισμένον εἰς ἕνωσιν τῶν ἐνεργειῶν του.

Διά νά γίνει ὅμως αὐτό πρέπει ἀναγκαίως νά μεταβληθῇ ἡ ὅλη οὐσιαστική κατάστασις τῆς φυσικῆς συνειδήσεως.

Τοῦτο θά ἐπιτευχθῇ ὅταν αὐτή ἐκδηλώσῃ εἰς ἐνεργητικάς ἰδεατάς καί συναισθηματικάς ἰδιότητας, ὅ,τι δύναται νά ἐκδηλωθῇ ἐν ἁρμονίᾳ πρός τούς φυσικούς νόμους, διά τῆς ἀν-θρωπίνης φύσεως, ὅταν συντελεσθῇ τό γεγονός τοῦτο, τότε ἡ φυσική συ-νείδησις θά προαχθεῖ καί θά λειτουρ-γήσῃ εἰς ἄλλην φύσιν εὑρισκομένην πέ-ραν τῆς ἀνθρωπίνης τοιαύτης.

Πρό τοῦ μεγάλου αὐτοῦ γεγονότος γίνεται βαθμιαία ἁρμονική συλλειτουργία μεταξύ τοῦ περιεχομένου τοῦ εὑρισκομένου ἐν τῇ διανοίᾳ καί αὐτό ἀποτελεῖ τόν ἔλεγχον καί κατά συνέπειαν τήν μεταβολήν τούτων.

Ὁ ἔλεγχος δέν γίνεται μόνον ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ περιεχομένου πρός τό ἐν διανοίᾳ ὑπάρχον, ἀλλά καί ἀντιθέτως. Αὐτό ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν ἠθικῶν βάσεων τοῦ σχηματισμοῦ των.

Αἱ δυνάμεις τῆς φυσικῆς συνειδήσεως δέν γίνονται μόνον ἰδεαταί.

Ὅσαι ἐγένοντο κακῶς, ἀνωμάλως καί ἀντιφυσικῶς, ὑπόκεινται εἰς μεταβολήν.

Εἰς αὐτό ἀκριβῶς τό θαυμάσιον ἔργον, ἔργον τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας, τό σκοποῦν τήν μεταβολήν τοῦ ἠθικοῦ περιεχομένου τῶν φυσικῶν συνειδήσεων καί τό ὁποῖον ἐγένετο εἰς προηγουμένας ἀνθρωπίνους ὑπάρξεις ὀφείλουν νά προσέξουν οἱ ἄνθρωποι.

Ἵνα δώσῃ τίς τέλειον ὁρισμόν τῆς συνειδήσεως ἀνάγκη νά συμβουλευθῇ τήν ἔννοιαν τῶν ἐκδηλώσεων τῆς φύσεως καί τά πραγματικά γεγονότα αὐτῆς, διότι πέραν τούτου πᾶσα σκέψις περί συνειδήσεως εἶναι φανταστικόν ἐπινόημα.

Συνείδησις λοιπόν καλεῖται ἡ φυσική ἐμφάνισις, ἡ ἔχουσα ἐν ἑαυτῇ τήν δύναμιν τῆς νοήσεως.

Εἶναι τουτέστιν τό πραγματικόν ὄν τό ἔχον ἰδίαν περί τῆς ἑαυτοῦ ὑπάρξεως ἔννοιαν. Ψυχή ἄρα καί συνείδησις εἶναι τό αὐτό.

Διότι τό ἐλέγχον τάς πράξεις καί σκέψεις ἡμῶν δέν εἶναι ἡ συνείδησις ἀλλά τό συμβαῖνον εἰς τήν συνείδησιν. Εἶναι τό ποσόν τῶν ἐνυπαρχουσῶν ἐν τῇ συνειδήσει ἰδεῶν.

Πρέπει λοιπόν νά νοηθῆ τί εἶναι οὐσία τῆς ψυχῆς, ἵνα ἔχωμεν πραγματικάς καί θετικάς γνώσεις πρός διάκρισιν τῆς ἀληθείας ἡ ὁποία προέρχεται ἐκ τῶν ἐμφανίσεων τῆς φύσεως, ἄλλως δημιουργοῦνται κόσμοι ἰδεῶν ἐκτός πάσης πραγματικότητος καί ἀληθείας.

Ἡ οὐσία τῆς ψυχῆς δέν εἶναι ἄσχετος καί ξένη πρός τάς οὐσίας τῆς φύσεως, διότι ἄν χωρισθῆ τούτων εἶναι ἀκατανόητος.

Ἐάν δέ αἱ ἰδέαι τῆς ψυχῆς ἀποξενωθοῦν ταύτης, τότε ἀποβαίνει ἀκατανόητος καί ἡ ἔννοια τῶν ἰδεῶν.

Οὐδείς ἄνθρωπος φυσικῶς σκεπτόμενος δύναται νά ἀρνηθῆ τήν ὕπαρξιν τῆς ψυχῆς, διότι αὕτη ἀποτελεῖ ἐμφάνισιν μή τερματιζομένην.

Ὁ δέ περιορισμός τῆς ἐνεργείας τῆς οὐσίας τῆς φύσεως θά ἔφερε αὐτήν εἰς φθοράν καί ἐξαφάνισιν.

Ἡ αἰωνιότης τῆς οὐσίας τῆς φύσεως νοεῖται μόνον διά τῆς ἀριθμητικῆς ἐπεκτάσεως αὐτῆς, ἥτις σημαίνει ἐκδηλώσεις ἐνεργειῶν, τῶν ὁποίων τά ὅρια ἔχουσιν μέν σταθμούς οὐδέποτε δέ τέρμα.

Τούς σταθμούς δέ τούτους διακρίνομεν εἰς τήν ἐπέκτασιν τῆς δημιουργίας τῶν ἰδεῶν, εἰς τά χαρακτηριστικά ἰδιώματα τῆς ψυχῆς, καί εἰς τόν ἄπειρον καί ἀτελεύτητον πολλαπλασιασμόν των.

Ὅθεν αἱ φιλοσοφικαί θεωρίαι περί γενέσεως καί φθορᾶς ἀφοροῦν μόνον τά μορφικά πλάσματα τῆς φύσεως, τά ἐκ πολλῶν στοιχείων συγκεκροτημένα, διότι ἡ οὐσία ἐκ τῆς φθορᾶς τῶν μορφῶν της, οὐδέν ἐνεργητικόν της ἀποβάλλει, ἀλλ' ἐξωτερικεύει διά τῶν τοιούτων ἀλλοιώσεων πλείονας δυνάμεις.

Οὗτος δέ εἶναι ὁ νόμος τῆς συνθέσεως καί ἀποσυνθέσεως τῶν μορφῶν τῆς φύσεως.

Ἡ ψυχή ἐν τούτοις δέν εἶναι πλᾶσμα, οὐδέ στοιχεῖον τῆς οὐσίας τῆς φύσεως ὥστε νά ὑπόκειται εἰς φθοράν, ἀλλ' εἶναι ἐξέλιξις τοῦ ὑπερτέρου τῶν στοιχείων των, ἐν συγκρίσει πρός τό ἐνεργητικόν τῶν ἄλλων στοιχείων αὐτῆς.

Τό πραγματικόν δέ τοῦτο ὄν ἐμφανίζει νέους κόσμους τῆς οὐσίας τῆς φύσεως, κόσμους νοητικούς καί θείους.

Ἐκ τοιούτου ὄντος γίνονται αἱ ἰδέαι, αἵτινες ἀποτελοῦσι τό περιεχόμενον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν καί αἱ ὁποῖαι ἐλέγχουν τάς πράξεις μας, ὅταν αὗται ἀναφέρονται εἰς γεγονότα μή φυσικά καί εἰς πράξεις ἀναιρούσας τόν πληρούμενον ὑπό τῆς φύσεως σκοπόν.

Σ. Νάγος

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΠΡΟΚΑΤΑΚΛΥΣΜΙΑΙΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Ὁ μεγάλος καί καταστροφικός κατακλυσμός πού ἔγινε 12.000 περίπου χρόνια ἀπό τήν ἐποχή μας ὁ ἀποκαλούμενος κατακλυσμός τοῦ Δευκαλίωνος - ὀφειλόταν (ἡ πιό πιθανή ἐπιστημονική ἐκδοχή) **σέ σύγκρουση οὐρανίου σώματος μέ τή Γῆ.**

Ὅπως εἶναι λογικό καί προφανές μία τέτοια σύγκρουση εἶναι δυνατόν νά προκαλέσει κατακλυσμό μέ ὀλέθρια ἀποτελέσματα γιά ὁλόκληρη τήν ἀνθρωπότητα.

Τήν ἄποψη περί προσκρούσεως μετεωρίτη μέ τήν γῆ (πού ἔχει σάν ἀποτέλεσμα τήν μετατόπιση τοῦ ἄξονα καί τῆς θέσης τῆς γῆς) τήν ἀποδέχονται καί τήν ὑποστηρίζουν κορυφαῖοι ἐπιστήμονες καί μελετητές σήμερα.

Πιό συγκεκριμένα ὁ Curier παρατηρεῖ ὅτι τέτοιες μεγάλες σέ ἔκταση καταστροφές ἤ κατακλυσμοί δέν εἶναι δυνατόν νά ὀφείλονται σέ γήινα αἴτια, ἀλλά ἀντίθετα ὀφείλονται σέ μεταβολή τῆς κινήσεως τῆς Γῆς.

Καταλήγουμε λοιπόν στό αὐτονόητο, ὅτι καταστροφές παγκοσμίου κλίμακος εἶναι δυνατόν νά συμβοῦν μόνο μέ τήν μετατόπιση τοῦ ἄξονα τῆς γῆς καί δέν ὑπάρχει γήινος μηχανισμός πού μπορεῖ νά προκαλέσει τήν μετατόπιση αὐτή.

Τό αἴτιο δηλαδή τῆς μετατόπισης τοῦ ἄξονα τῆς γῆς εἶναι πάντοτε ἀστρονομικό.

Ὑπάρχουν ἀκόμα παραδόσεις πού μιλοῦν γιά τήν «σελήνη πού πέφτει».

Αὐτές ὤθησαν τόν Horbiger νά διατυπώσει τήν θεωρία του πού ὑποστηρίζει ὅτι οἱ δορυφόροι πέφτουν ἐπειδή ἔχουν ἀπό τήν ἀρχή τήν τάση, μειουμένης τῆς ἀκτῖνος τῆς τροχιᾶς των βαθμιαίως, νά πέφτουν στό τέλος πάνω στήν Γῆ.

Κάνουμε λοιπόν εὔλογα τήν ὑπόθεση ὅτι ὁ τελευταῖος ἀρχαῖος δορυφόρος προσέκρουσε ἐπί τῆς Γῆς πρίν ἀπό 12.000 περίπου χρόνια. «Τό κύριο τεμάχιο τοῦ δορυφόρου προσέκρουσε στήν ξηρά πού ὑπῆρχε στήν κεντρική λεκάνη τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ καί προκάλεσε ἄμεση ἀλλαγή τῆς περιστροφῆς τῆς Γῆς καί μετατόπιση τοῦ ἄξονός της.

Τά ὑπόλοιπα θραύσματα συνέχισαν τήν πορεία τους καί ἐμφανίσθησαν ὑπεράνω τῶν ΗΠΑ ὅπως τό περιγράφουν οἱ μῦθοι τῶν Ἰνδιάνων.

Ἄλλα θραύσματα ἔπεσαν στήν Καραϊβική, ἀλλ' ἕνα μεγάλο θραῦσμα προσέκρουσε σέ σημαντική νῆσο πού ὑπῆρχε στίς ἀκτές τῆς Βενεζουέλας καί τῆς Γουϊάνας.

Σχηματίσθηκε μεγάλος κρατήρας πού παρυφή του εἶναι οἱ Μικρές Ἀντίλλες. Ἀκριβῶς βόρεια τῶν Ἀζορῶν ἀνιχνεύθη ἄμμος καί ἠπειρωτικά πετρώματα,

τίποτα δέν ἀποκλείει νά βρίσκεται ἡ Ἀτλαντίδα ὅπως τήν περιγράφει ὁ Πλάτωνας καταβυθισμένη μέσα στήν ἀλλαγή τῶν ἐπιπέδων».

Τό κέντρο λοιπόν τοῦ μεγάλου καί καταστροφικοῦ κατακλυσμοῦ πού ἀφάνισε σχεδόν ὁλόκληρη τήν ἀνθρωπότητα ἦταν ὁ Εἰρηνικός Ὠκεανός καί ἕνα ἀπό τά μεγαλύτερα θύματά του ἦταν ἡ Ἀτλαντίδα. Ὁ Εἰρηνικός Ὠκεανός εἶναι τό εὐρύτερο πεδίο γεωλογικῶν ἀναταραχῶν, ἔχει ἐπιφάνεια 160 ἑκατομμυρίων τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, 16 φορές τό μέγεθος τῆς Εὐρώπης καί βάθος ἀπό 2000 ἕως 11.000 μέτρων.

Περιβάλλεται ἀπό τίς Ἄνδεις, τά βραχώδη Ὄρη, τίς Ἀλεούτιες νήσους, τίς νήσους τῆς Σόνδης, τῆς Ἰαπωνίας, τῆς Ν. Γουϊνέας, τῆς Ν. Ζηλανδίας πού περιλαμβάνει περισσότερα ἀπό 250 ἐνεργά ἡφαίστεια. Ὁ ἴδιος ὁ βυθός τοῦ Ὠκεανοῦ παρουσιάζει ἀκόμα πολύ ἔντονη ἡφαιστειακή δραστηριότητα. (Howard K.E., Soundingw inavoicanic Area, Marine observer,48,20,1978).

Στόν Εἰρηνικό Ὠκεανό ὁ G. H τοῦ V.S. Geological Survey, ἀνακάλυψε ἐκτεταμένα πεδία ἀμμολόφων καί κοῖτες οἱ ὁποῖες δημιουργήθησαν σαφῶς ἀπό τήν δράση τοῦ ὕδατος στήν ξηρά, ὅπως καί ἐναποθέσεις ἅλατος. (Asystematic sounding of the sea floor, science News, 128,191,1985).

Τό ἴζημα τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ περιέχει τήν γνωστή ἡφαιστειακή τέφρα ἡ ὁποία «παρήχθη ἀπό ἔκρηξιν 300 φοράς μεγαλυτέρα τῆς μεγαλυτέρας γνωστῆς ἐκρήξεως, κάποτε ἐντός τῶν τελευταίων 100.000 ἐτῶν, Worzel Lamar, National Academy of sciences.».

Ἀπό τήν μελέτη τῶν κοραλλίων ἐξάγεται καί ἕνα ἄλλο κύριο συμπέρασμα, τό ὁποῖο συμφωνεῖ πρός τήν κατακλυσμιαία αὔξηση τῶν βροχοπτώσεων, «πρό 12.000 ἐτῶν παρετηρεῖτο ἄνοδος τοῦ ἐπιπέδου τῶν θαλασσῶν, δεκαπλασίας ταχύτητος, τῆς ἀναμενομένης... ἱκανή νά δημιουργήσει τούς θρύλους τοῦ Μεγάλου Κατακλυσμοῦ».

Ἡ μοναδική μαρτυρία πού σώζεται γύρω ἀπό τήν ὕπαρξη καί καταστροφή τῆς Ἀτλαντίδος προέρχεται ἀπό τόν Κριτία τοῦ Πλάτωνα. Ἄν ἀκολουθήσουμε σωστά τίς περιγραφές πού δίνει ὁ Πλάτωνας γιά τήν Ἀτλαντίδα καταλήγουμε σέ μία νῆσο πού ἔχει ἔκταση 400.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Μέ βάση τήν ἔκτασή της μπορεῖ νά χαρακτηρισθεῖ ἄνετα «μεγάλη ξηρά» ἤ Ἤπειρος.

Ἄν μάλιστα δέν συνέδεε ὁ Πλάτωνας τήν καταβύθισή της μέ τόν κατακλυσμό, κανένας δέν θά ἀναρωτιόταν γιά τήν καταβύθισή της δεδομένου ὅτι ἀρκοῦσε καί μία τοπική ἡφαιστειακή ἔκρηξη γιά νά προκαλέσει τήν ἐξαφάνισή της δεδομένου ὅτι ἄν σχεδιαστεῖ στόν χάρτη τοῦ Ἀτλαντικοῦ καταλαμβάνει ἐλάχιστη ἔκταση.

Ἄν ὅμως ἐξετάσουμε τήν Ἀτλαντίδα μέ προσοχή τότε θά καταλάβουμε ὅτι ἡ ἔκταση της εἶναι λίαν σημαντική, δεδομένου ὅτι ὁλόκληρη ἡ Ἰσπανία ἔχει ἔκταση 500.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα.

Φυσικά, τότε τά δεδομένα ἀλλάζουν καί χρειάζεται μία γενικευμένη καταστροφή πού θά προκαλέσει τήν ὁλοκληρωτική ἐξαφάνισή της. Τό αὐτονόητο δέν χρειάζεται ἀποδείξεις.

Εἶναι ἀπόλυτα σαφές ὅτι οἱ μεγάλες καταστροφές προέρχονται ἀπό τίς μεταβολές τῆς κινήσεως τῶν οὐρανίων σωμάτων γύρω ἀπό τήν Γῆ. Τίμαιος:22δ.

Στό σημεῖο αὐτό ἀξίζει νά ποῦμε ὅτι ὅταν τό οὐράνιο σῶμα τό ὁποῖο θά προσκρούσει ἐπί τῆς Γῆς εἶναι μικρό τότε οἱ καταστροφές θά εἶναι μέν μεγάλες ἀλλά θά εἶναι τοπικές ἐνῶ ἀντίθετα ἄν τό οὐράνιο σῶμα εἶναι μεγάλο τότε ἡ πρόσκρουσή του θά προκαλέσει γενικευμένες καταστροφές σέ ὅλη τήν ἐπιφάνεια τοῦ πλανήτη.

Ἐπίσης ὀφείλουμε νά ὑπενθυμίσουμε ὅτι μέ τόν ὅρο μεγάλες καταστροφές ἐννοοῦμε καταστροφές σέ παγκόσμια κλίμακα μέ γενικευμένη ἡφαιστειακή καί σεισμική δράση καί ἐκτεταμένες πλημμύρες.

Ἀντίθετα κατακλυσμός ὀνομάζεται μία καταστροφή μεγαλύτερη σέ ἔκταση, ὅπου τό παλιροϊκό κῦμα σαρώνει τά πάντα, παραμένουν ἐπιζῶντες καί καταστρέφεται μεγάλο μέρος τῆς γνώσης -ὅπως ἡ γραφή- καί σημαντικό τμῆμα τῆς τεχνολογίας.

Ἀξίζει ἀκόμα νά ὑπενθυμιστεῖ ὅτι ἡ πρόσκρουση τῆς Γῆς μέ οὐράνιο σῶμα πού προκαλεῖ σαφῶς μετατόπιση τοῦ ἄξονά της εἶναι γεγονός πολύ συνηθισμένο στό σύμπαν ὅπου συγκρούονται ὄχι μόνο ἀστέρες ἀλλά καί γαλαξίες, ἀστρικά νέφη καί σύμπαντα ὁλόκληρα.

Ὑπάρχουν δύο περιπτώσεις πού μποροῦν νά ἔχουν ὀλέθρια ἀποτελέσματα γιά τόν πλανήτη ἀπό ἀστρονομικῆς ἀπόψεως. Ἡ πρώτη περίπτωση εἶναι ἡ Γῆ νά διέλθει μέσα ἀπό ἕνα μεγάλο νέφος κόνεως ἤ μετεωριτῶν.

Τότε θά συμβεῖ μία μετατόπιση τοῦ ἄξονα καί θά ἀναπτυχθεῖ σεισμικό κῦμα.

Θά ἀναπτυχθοῦν τυφῶνες πού θά σαρώσουν ξηρά καί θάλασσα καί θά ἀφήσουν ἄμμο στήν ξηρά καί θαλάσσια φυτά καί ζῶα. Θά ἔχουμε ἡφαιστειακή δραστηριότητα καί ἡ ὑπερπαραγωγή τῆς λάβας θά καλύψει μεγάλες ἐκτάσεις, θά ἔχουμε μετακινήσεις ὁλοκλήρων ὀρεινῶν μαζῶν, μεταπτώσεις καί ρήγματα.

Φυσικά ὅλα αὐτά θά ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα τήν ἀλλαγή τοῦ συστήματος τῶν λιμνῶν καί τῶν ποταμῶν, ἐπίσης μεγάλα τμήματα ξηρᾶς καί θάλασσας θά ἀλλάξουν θέση καί βάση θά καοῦν.

Ἡ δεύτερη περίπτωση εἶναι τῆς σύγκρουσης τῆς γῆς μέ οὐράνιο σῶμα καί ἐδῶ τό ἀποτέλεσμα ἐξαρτᾶται ἀπό τό μέγεθος τοῦ ἀερολίθου.

Ἄν αὐτός εἶναι μικρός τότε οἱ καταστροφές θά εἶναι τοπικές ἀλλά ἄν εἶναι μεγάλος θά συμβοῦν αὐτά πού περιγράψαμε πιό πάνω καί μάλιστα σέ μέγιστο βαθμό καί σέ σημεῖο ἔναρξης μίας νέας γεωλογικῆς ἐποχῆς δεδομένου ὅτι θά ἐξαφανισθεῖ τό μισό ἀπό τά ὑπάρχοντα τῆς Γῆς....

Ἐπομένως δέν ὑπάρχει ἄλλη ἐπιστημονική ἐξήγηση γιά τήν καταστροφή τόσων εἰδῶν κατά τό τέλος τῆς πλειστοκαίνου ἐποχῆς πρό 12-15.000 χρόνια. Ἡ μόνη ἐξήγηση εἶναι ὅτι μόνο ἀπό μετεωρικά αἴτια πού προκαλοῦν συγκέντρωση τῶν πάγων καί τῶν καταρρακτωδῶν βροχῶν μέ μία λέξη «ἐποχή τῶν παγετώνων» εἶναι δυνατόν νά συμβοῦν αὐτές οἱ μεγάλες γεωλογικές ἀλλαγές.

Ἀξίζει νά ὑπενθυμιστεῖ ὅτι ἡ μετατόπιση τῆς Γῆς ἐπί τοῦ πεδίου τῆς τροχιᾶς της μετά τήν πρόσκρουση μέ ἠλεκτρομαγνητικό δραστικό σῶμα εἶναι παροδική καί κατόπιν ἐπανέρχεται στήν ἀρχική της θέση.

Ὁ παγκόσμιος κατακλυσμός ἔχει καταγραφεῖ σέ ὅλες τίς παραδόσεις τῶν λαῶν τῆς ὑδρογείου καί εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά τίς σεβαστοῦμε ὅλες ἔναντι τῶν ἀνθρώπων καί τῶν πολιτισμῶν πού χάθηκαν.

Ἡ καθολική πεποίθηση γιά τόν κατακλυσμό πού συνέβη βασίζεται ἀσφαλῶς πάνω σ' ἕνα ἱστορικό γεγονός, τό ὁποῖο δέν μποροῦμε νά ἀγνοήσουμε σέ καμία περίπτωση. Εἶναι πολύ πιθανό ὅλες αὐτές οἱ παραδόσεις πού μιλοῦν γιά κατακλυσμό νά ἀναφέρονται σέ διαφορετικές περιόδους τῆς ἱστορίας, ὅμως τό γεγονός εἶναι ἕνα καί δέν ἀλλάζει μέ τίποτα, ὅτι ὅλες μιλοῦν γιά μία μεγάλη καταστροφή πού σάρωσε στό πέρασμά της ὅλο τόν πλανήτη Γῆ.

Ἡ ἀνάμνηση τοῦ κατακλυσμοῦ στίς μνῆμες τῶν ἐλαχίστων ἀνθρώπων πού ἐπέζησαν, ἀποτελεῖ ἴσως τό πιό σημαντικό κεφάλαιο τῆς παγκοσμίου ἱστορίας γιατί ἀφορᾶ τήν ἴδια τήν μοῖρα τοῦ ἀνθρώπου.

Ἄς ἀναφερθοῦμε στίς παραδόσεις τῶν λαῶν τῆς ὑδρογείου, γύρω ἀπό αὐτό τό ἀναμφισβήτητα σημαντικώτατο γεγονός.

Στήν Περσία ἡ Ζεντ Ἀβέστα μᾶς βεβαιώνει ὅτι ἡ πλημμύρα κάλυπτε τούς ἀνθρώπους. Ἐδῶ ὁ Ἀχούρα Μάσδα, ὁ θεός τοῦ καλοῦ, προετοιμάζει τόν Πέρση Πατριάρχη Γίμα νά σωθεῖ, ἀφοῦ κλειστεῖ μέ ὅλα τά ἀναγκαῖα καί τά ζῶα του καί σπόρους φυτῶν μέσα σέ ἕνα σπήλαιο.

Οἱ Ἰθαγενεῖς στήν Βόρειο Αὐστραλία ἔχουν ἕνα μῦθο, κατά τόν ὁποῖο ὁ Καράν, κάποιος ἀρχηγός, ἔδωσε φτερά στούς Γουάρκ καί Γουίρκ καί σώθηκαν ὅταν τά πάντα σκέπασε ἡ θάλασσα.

Λίγο πιό πέρα στην Πολυνησία, ὁ μῦθος θέλει νά γίνεται ἀφανισμός ἀπό ἕναν κατακλυσμό καί νά σώζονται ὀκτώ μόνο ἄτομα πάνω σέ ἕνα κανώ.

Ὁ Νοῦ, θεός τῶν νερῶν στήν Αἴγυπτο, συμβούλευσε τόν γιό του, τόν Ρᾶ, τόν περίφημο βασιλιά, θεό τοῦ Ἡλίου, νά καταστρέψει τελείως τό ἀνθρώπινο γένος ὅταν αὐτό ἐπαναστατήσει κατά τῶν θεῶν.

Ἀπό τήν ἀφήγηση τοῦ κατακλυσμοῦ αὐτοῦ πού ἔχει χαρακτῆρα ἐξαγνισμοῦ σώθηκαν μόνο κάποιοι βοσκοί πού διέφυγαν σ' ἕνα βουνό.

Ὁ Βράχμα, στό μεγάλο Ἰνδικό ἔπος Μαχαμπαράτα, προειδοποιεῖ τόν Μανοῦ, πατέρα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καί ἔτσι ὁ Μανοῦ σώζεται μαζί μέ ἑπτά σοφούς καί ὅλους τούς ἱερούς σπόρους μέσα σέ ἕνα πλοῖο πού μετά ἀπό χρόνια ἀράζει στό Μανάλι τῶν Ἱμαλαΐων.

Στήν Κίνα ὁ μῦθος τοῦ κατακλυσμοῦ ξεκινᾶ μέ μία σύμπτωση ἀπόψεων μέ τόν μῦθο τῶν Ἐσκιμώων. Καί ἐδῶ ὑπάρχει ἡ σύμφωνη γνώμη ὅτι ἡ Γῆ ἔγειρε ἀπότομα πρίν ἀπό τόν κατακλυσμό καί πώς ἀπό τόν κατακλυσμό σώζεται μόνο ὁ Φά Χέ, θεμελιωτής τοῦ Κινέζικου Πολιτισμοῦ, μαζί μέ τήν σύζυγό του καί τά ἔξι παιδιά του.

Ἐδῶ ὁ μῦθος τοῦ κατακλυσμοῦ ἀποδίδεται στό ὅτι ὁ ἄνθρωπος πού ἐπαναστάτησε ἐναντίον τοῦ Οὐρανοῦ τελικά τιμωρήθηκε ἀπό αὐτόν.

Στό σημεῖο αὐτό ἀξίζει νά τονισθεῖ ὅτι ἡ ἀναφερόμενη στήν παλαιά Διαθήκη παράδοση τοῦ κατακλυσμοῦ τοῦ Νῶε, ἀποτελεῖ τήν κατά γράμμα ἀντιγραφή τοῦ κατακλυσμοῦ τοῦ Δευκαλίωνος, σέ ὅλη τήν περιγραφή του κάτι

ἄλλωστε πολύ συνηθισμένο γιά τούς Ἑβραίους, οἱ ὁποῖοι στήν προσπάθειά τους νά συναγωνισθοῦν τούς κατά πολύ ἀνωτέρους τους καί χρονικά προηγούμενούς τους Ἕλληνες ἔχουν κατ' ἐπανάληψη ἀντλήσει ἀπό τήν Ἑλληνική μυθολογία τεράστια ὕλη προκειμένου νά καλύψουν τήν δική τους ἀνεπάρκεια ἀπό πλευρᾶς ἱστορίας.

Ὁ Νῶε εἶναι λέξη ἀρχαιοελληνική πού ἀπαντᾶται στήν Ἀττική, Ἰωνική καί Ὁμηρική διάλεκτο. Ὁ δέ υἱός τοῦ Νῶε Ἰάφεθ δέν εἶναι ἄλλος ἀπό τόν ἀρχαῖο Ἕλληνα Ἰαπετό, παπποῦ τοῦ Δευκαλίωνα.

Τό ἔπος τοῦ Γκιλγκαμές, τοῦ φημισμένου βασιλιᾶ τῆς Μεσοποταμιακῆς πόλης Οὐρούκ εἶναι ἕνας κύκλος ποιημάτων πού χαρακτηρίζεται ἔντονα ἀπό τήν ἄριστη ποιότητα καί φυσικά ἀπό τό ἱστορικό στοιχεῖο.

Στό ἔπος αὐτό ἐνσωματώνεται καί ὁ μῦθος τοῦ κατακλυσμοῦ πού εἶναι βαθιά χαραγμένος στήν μνήμη τῶν πρώτων κατοίκων τῆς Βαβυλώνας.

Στίς ὄχθες τοῦ Εὐφράτη ξέσπασε ὁ κατακλυσμός ὕστερα ἀπό συμφωνία τῶν θεῶν νά σταματήσουν τούς βρυχηθμούς τῶν ἀνθρώπων πού τούς ἐνοχλοῦσαν.

Ὁ Ἐά προειδοποιεῖ τόν Ζιουσούντρα, βασιλιᾶ τοῦ Σιππάρ, γιό τοῦ Οὐμπάρα Τουτού, νά φτιάξει ἕνα πλοῖο καί νά μαζέψει σέ αὐτό σπόρους ὅλων τῶν ζωντανῶν πλασμάτων. Σέ ἀνεξάρτητες παλαιοβαβυλωνιακές γραφές τοῦ 2.000 π.χ ὁ Ζιουσούντρα δέν ἀποκαλεῖται μέ τό ὄνομα αὐτό ἀλλά Ἀτράχασις πού σημαίνει σοφός.

Μετά ἀπό ἑπτά μέρες καί νύκτες πού κράτησε ὁ κατακλυσμός βγῆκε ὁ Ζιουσούντρα ἀπό τό πλοῖο μαζί μέ τήν γυναίκα του καί τούς σπόρους ὅλων τῶν ζωντανῶν πλασμάτων καί πρόσφερε θυσίες στόν θεό Οὐτού.

Οἱ Ἰνδιάνοι τοῦ Ἀμαζονίου ἔχουν βαθιά χαραγμένη στήν μνήμη τους μία μαύρη βροχή πού κατέλυσε τά πάντα. Τό ἴδιο πιστεύουν καί οἱ Ἰνδιάνοι τοῦ Περοῦ ἀφοῦ προσθέσουν ὅτι αὐτή ἡ μαύρη βροχή ξεπέρασε τά βουνά, τά πιό ψηλά.

Σέ ἔκρηξη ἡφαιστείου ἀποδίδουν τόν κατακλυσμό στίς παραδόσεις τους οἱ Ἀραουκάνοι τῆς Χιλῆς καί πώς οἱ ἄνθρωποι κατόρθωσαν σέ μειονότητα νά σωθοῦν ὅταν ἀνέβηκαν στό βουνό Θέγκ Θέγκ.

Τίς πιό σημαντικές ὅμως μαρτυρίες τίς ἔχουμε ἀπό τό ἱερό βιβλίο Τσίλαμ Μπάλαμ στό Γιουκατάν τοῦ Μεξικοῦ, τό ὁποῖο ἀναφέρεται στήν καταβύθιση τῆς πατρίδας τῶν Μάγιας μέσα σέ σεισμούς καί ἐκρήξεις ἡφαιστείων, ἐνῶ ἡ θάλασσα κατεπόντιζε τά πάντα, ἐδῶ ἔχουμε ἀναφορά μᾶλλον στήν χαμένη Ἀτλαντίδα πού θεωρεῖται ἴσως πατρίδα τῶν Μάγιας.

Τήν πληθώρα τῶν γεωλογικῶν αὐτῶν κατακλυσμῶν στόν Ἑλλαδικό χῶρο μᾶς τονίζει ὁ ἱερέας πού ἔχει στήν Σάϊδα τήν περίφημη συνομιλία μέ τόν Σόλωνα καί ἀναφέρεται στόν Τίμαιο τοῦ Πλάτωνα.

Ὅλοι αὐτοί οἱ μῦθοι καί οἱ παραδόσεις πού ἀναφέρονται στόν κατακλυσμό κρατοῦν ζωντανή τήν μνήμη τῆς συντέλειας πού πραγματοποιήθηκε περίπου 12.000 χρόνια ἀπό τήν ἐποχή μας, κατά τό τέλος τῆς πλειστοκαίνου ἐποχῆς καί ἀφανίσθηκαν ἄνθρωποι καί μαζί τους προηγμένοι πολιτισμοί. Ἴσως μάλιστα καί πολύ περισσότερο προηγμέ-

νοι σέ σχέση ἀκόμη καί μέ τόν δικό μας σύγχρονο πολιτισμό, ὄχι βέβαια ὅσον ἀφορᾶ τούς μαζικούς φόνους διά μέσου τῶν πυροβόλων ὅπλων ἀλλά ὅσον ἀφορᾶ τήν κοσμοαντίληψη καί τίς πρακτικές τέχνες ὅπως π.χ ἡ Ἰατρική.

Ἐκεῖ ἴσως ὁ προκατακλυσμιαῖος αὐτός πολιτισμός νά ἦταν ἔτη φωτός πιό μπροστά ἀπό τόν σημερινό.

βιβλιογραφία: Ὁ προκατακλυσμιαῖος πολιτισμός: Π. Μαρίνης: ἐκδ. Νέα Θέσις

Ὁ κατακλυσμός τοῦ Δευκαλίωνος: Γ. Κ. Ἀτσάλη. Ἐκδ. Νέα Θέσις.

Γνώσεις τοῦ προκατακλυσμιαίου πολιτισμοῦ ὑπάρχουν διάσπαρτες σέ πολλές χῶρες τῆς Ὑδρογείου, γιά νά ὑπενθυμίζουν στούς λαούς αὐτῶν τῶν χωρῶν ὅτι εἶναι ναυαγοί ἑνός μεγάλου πολιτισμοῦ, καί ὅτι ὁ πολιτισμός αὐτός δέν εἶναι μῦθος ἀλλά ὑπῆρξε στήν πραγματικότητα.

«Καμία γνώση δέν εἶναι καινούρια καί τίποτε δέν πρόκειται νά ἀνακαλύψετε πού νά μήν ἦταν ἀπό παλαιά γνωστό.

Καί θά σοῦ ἐξηγήσω τήν αἰτία...ἡ ἀνθρωπότης κατεστράφη πολλές φορές στό παρελθόν. Στό τέλος κάθε περιόδου... ἐπιζοῦν μόνον λίγοι, αὐτοί πού ἀγνοοῦν τά γράμματα καί τήν μόρφωση.

Καί ὕστερα ξεκινοῦν τά πάντα ἀπό τήν ἀρχή, σάν παιδιά πού ἀγνοοῦν ὅλα ὅσα συνέβησαν στό παρελθόν.» Πλ. Τίμαιος.

Αὐτά εἶπε στόν Σόλωνα ὁ Αἰγύπτιος ἀρχιερεύς Σόγχ καί φυσικά τά λόγια του αὐτά ἀνταποκρίνονται πλήρως στήν πραγματικότητα.

Οἱ Ἕλληνες τῆς κλασσικῆς ἐποχῆς διέθεταν ἀναμφισβήτητα τεράστιες γνώσεις πού ἡ ἀπόκτησή τους παραμένει μέχρι καί σήμερα ἐρωτηματικό.

Ἐκτός βέβαια καί ἄν δεχτοῦμε ὅτι οἱ γνώσεις αὐτές ἀποτελοῦν ὑπολείμματα ἑνός μεγάλου προκατακλυσμιαίου πολιτισμοῦ. Τά ψήγματα γνώσεων αὐτοῦ τοῦ μεγάλου πολιτισμοῦ τά γνώριζαν λίγοι καί τά περιέβαλαν μέ μύθους (Ἱεροφάντες). Τά δίδασκαν σέ μυστικά καθιδρύματα καί τά παρουσίαζαν μέ μνημοτεχνικές εἰκόνες.

Αὐτοί πού κατεῖχαν τό ἑρμηνευτικό κλειδί αὐτῶν τῶν μνημοτεχνικῶν εἰκόνων εἶχαν μπροστά τους ἕνα ὁλόκληρο πάνθεον ἀπό θεολογικές καί ἐπιστημονικές γνώσεις.

«Οἱ μῦθοι, ὅπως διασώθηκαν καί ἔφθασαν στήν ἱστορική περίοδο, φαίνεται ὅτι κρύβουν μέσα τους θησαυρούς μίας μυστηριώδους ἐπιστήμης καί ἀκόμη τίς γνώσεις τῶν πρώτων φιλοσόφων γιά τούς μεγάλους νόμους τοῦ φυσικοῦ κόσμου καί τίς ἀπόψεις τους γιά τήν καταγωγή τῶν ὄντων»

Στό σημεῖο αὐτό ἀξίζει νά ἀναφέρουμε ψήγματα γνώσεων τοῦ μεγάλου προκατακλυσμιαίου πολιτισμοῦ πού διασώθηκαν σέ διαφόρους λαούς τῆς ὑδρογείου. Οἱ προκολομβιανοί Ἀμερικάνοι ἀγνοοῦσαν τόν τροχό καί τά τροχοφόρα.

Ἐν τούτοις κατασκεύαζαν φανταστικούς δρόμους πού χρησιμοποιοῦνται ἀκόμη καί σήμερα ἀπό τά σύγχρονα τροχοφόρα. Ἀπό ποιούς διδάχθηκαν τήν ὁδοποιΐα, ποιός ἦταν ὁ λόγος τῆς κατασκευῆς τους;

Οἱ Μάγιας εἶχαν κατασκευάσει τέλειο ἡμερολόγιο μέ ἀκριβέστατο ὑπολογισμό τοῦ ἔτους (365, 24 ἡμέρες).

Ἤξεραν ἀκόμα καί χρησιμοποιοῦσαν τό ἔτος τῆς Ἀφροδίτης πού εἶναι 584 γήινα ἡμερόνυκτα.

Πῶς τά μέτρησαν ὅλα αὐτά; Οἱ Χόπι, φυλή ἐρυθροδέρμων τῆς Ἀμερικῆς μιλοῦν στούς μύθους τους γιά σφαιρική Γῆ. (Φρ. Οὐῶτερς: τό βιβλίο τῶν Χόπι).

Πῶς ἀπέκτησαν αὐτή τήν γνώση;

Στό Ἰνδικό ἔπος Μαχαμπαράτα ἐξιστοροῦνται ἀερομαχίες. Στό Σαραμαγκάνα Σουτραδάρα περιγράφονται οἱ ἱπτάμενες μηχανές βιμάνα πού ἐκινοῦντο μέ κινητῆρες ὑδραργύρου.

Στό σανσκριτικό Μαουσόλα Πούρβα ἀναφέρεται ἕνας σιδερένιος κεραυνός πού ἔκανε στάχτη ὁλόκληρους λαούς, ἔκαιγε τούς ἀνθρώπους, ἔκανε τά νύχια καί τά μαλλιά τους νά πέφτουν, μόλυνε τά τρόφιμα.

Στό Ἰνδικό ἔπος Σαμσαπτακαμπάντα διαβάζουμε γιά ἀερόπλοια καί γιά ἕνα βλῆμα πού περιεῖχε τήν δύναμη τοῦ σύμπαντος.

Ἐπίσης στό Ἰνδικό Ἀγκάστια Σαμίτα ὑπάρχουν ὁδηγίες γιά τήν κατασκευή ἠλεκτρικῶν συσσωρευτῶν.

Ὅλες αὐτές οἱ ἀναμφισβήτητα ἀνεξήγητες γνώσεις σίγουρα ἔχουν ὡς ὁδηγό τους τό παρελθόν καί συγκροτοῦν τήν ἄποψη ὅτι ὁ προκατακλυσμιαῖος πολιτισμός σίγουρα δέν εἶναι μῦθος ἀλλά ἱστορικό γεγονός.

Στό σημεῖο αὐτό νά ἀναφέρουμε ὅτι οἱ γνώσεις τῶν Ἑλλήνων τῆς ἱστορικῆς περιόδου, εἰδικά οἱ γνώσεις τους πάνω στήν Ἀστρονομία, δέν μποροῦσαν νά ἀποκτηθοῦν μέ τά ὑπάρχοντα μέσα.

Σίγουρα οἱ γνώσεις αὐτές εἶχαν ὡς βάση-ἀφετηρία τους ἕναν πανάρχαιο πολιτισμό τόν ὁποῖον διατήρησαν καί φύλαξαν καθώς ἐπίσης καί διέδοσαν μέσα ἀπό τά κείμενά τους οἱ Ὀρφικοί, οἱ μεγάλοι αὐτοί δάσκαλοι τῶν παναρχαίων μας παραδόσεων.

Οἱ Αἰγυπτιακές πυραμίδες «Ὄσιρι βασιλέα, εἴθε νά διασχίσεις τό γαλαξία τήν ἑλικοειδή ὑδάτινη ὁδό, εἴθε ὁ ἄλλος κόσμος νά σέ ὁδηγήσει στόν Ὠρίωνα». Ἱερογλυφικά σέ πυραμίδα.

Ἡ ἐπίσημη ἱστορία λέει ὅτι οἱ τρεῖς πυραμίδες τῆς Γκίζας καί ἡ Σφίγγα χτίστηκαν σάν τάφοι τῶν Φαραώ καί δέν ὑπάρχει κανένα μυστήριο.

Τά γεγονότα ὅμως διαψεύδουν τούς Αἰγυπτιολόγους.

Ὁ Φαραώ Σέτι λέει στόν γιό του Ραμσή Β: «Κοίτα γιέ μου, ἐδῶ εἶναι ὅλοι οἱ βασιλεῖς πρόγονοί μας ἕως τόν Μενές, τόν πρῶτο βασιλέα τῶν Δυναστειῶν τῆς Αἰγύπτου.»

Οἱ Αἰγυπτιολόγοι σταματοῦν ἐδῶ στό 3.000π.Χ.

Προφανῶς δέν λαμβάνουν ὑπόψη τους τόν ὑπόλοιπο κατάλογο πού βρίσκεται στήν ἀπέναντι πλευρά τοῦ τοίχου ὅπου ὁ Σέτι λέει στόν Ραμσή: «Αὐτό συνέβη πολύ πρίν βασιλεύσει ὁ Μενές, πολλές χιλιάδες χρόνια πρίν, ὅταν στήν Αἴγυπτο βασίλευαν θεοί καί ἡμίθεοι».

Τά μνημεῖα τῆς Γκίζας ἔχουν χαρακτηριστικά ἀπροσδόκητα θά λέγαμε πού μᾶς βάζουν σέ σκέψεις καί μᾶς δημιουργοῦν μεγάλα ἐρωτηματικά.

Κατ' ἀρχήν, βρίσκονται στόν 30ο παράλληλο.

Αὐτό εἶναι τυχαῖο ἤ μήπως οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης γνώριζαν - σχεδόν τέλεια θά λέγαμε - τό σχῆμα καί τίς διαστάσεις τῆς Γῆς;

Οἱ τεράστιες αὐτές κατασκευές εὐθυγραμμίζονται πλήρως καί μέ τά τέσσερα σημεῖα τοῦ ὁρίζοντα.

Αὐτή τήν εὐθυγράμμιση ἡ ὁποία εἶναι τέλεια ἀκόμα καί σήμερα εἶναι δύσκολο νά τήν πετύχουμε.

Δηλαδή τέλεια ἀνατολικά-δυτικά, τέλεια βόρεια νότια.

Πρίν ἀπό 300 χρόνια ἐμεῖς οἱ σύγχρονοι ἐνημερωθήκαμε γιά τίς διαστάσεις τῆς Γῆς ἀλλά ἐκεῖνοι ἤξεραν... γιατί οἱ πυραμίδες εἶναι τό μαθηματικό μοντέλο τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου σέ κλίμακα 1 πρός 43.700.

Κάθε πλευρά τῆς πυραμίδας ἔχει μῆκος 230,123 μέτρα. Ἡ μέση ἀπόκλιση τοῦ μήκους εἶναι μόλις 12,7 ἑκατοστά δηλαδή 0,01 τοῖς ἑκατό.

Τέτοια ἀκρίβεια εἶναι φυσικά δύσκολο νά ἐπιτευχθεῖ ἀκόμα καί σήμερα.

Εἶναι δύσκολο ἀκόμα πιό πολύ νά ἐπιτευχθεῖ στήν λίθινη ἐποχή πού ὑποστηρίζουν οἱ παραποιητές τῆς ἱστορίας Αἰγυπτιολόγοι.

Ἀντίθετα μέ ὅλα αὐτά οἱ πανάρχαιες προκατακλυσμιαῖες γνώσεις μᾶς μιλοῦν γιά τήν τελειότητά τους.

Οἱ ἑνώσεις μέσα στήν πυραμίδα εἶναι κυριολεκτικά ἀδιεπέραστες μέχρι τήν παραμικρή λεπτομέρεια ἀρκεῖ νά εἰπωθεῖ ὅτι ἀνάμεσά τους δέν χωρᾶ οὔτε λάμα μαχαιριοῦ! Αὐτό εἶναι φυσικά ὑπέρτατο δεῖγμα ὑψηλῆς τεχνολογίας καί σχεδιασμοῦ.

Ὁρισμένοι βράχοι τῆς πυραμίδας ζυγίζουν τόνους, πῶς σηκώθηκαν λοιπόν τόσο ψηλά ἀφοῦ στήν λίθινη ἐποχή δέν ὑπῆρχε τροχαλία καί τροχός, ὑπῆρχαν μόνο χάλκινα ἐργαλεῖα.

Στά σχολικά ἐγχειρίδια διαβάζουμε πώς οἱ πυραμίδες ἦταν βασιλικοί τάφοι τῶν Φαραώ.

Στήν Γκίζα ὅμως δέν βρέθηκε τίποτα, οὔτε μούμιες καί οὔτε ἐπιγραφές.

Πῶς εἶναι δυνατόν νά ξοδεύτηκε τόση ἐνέργεια καί συγχρόνως τόσος κόπος γιά τό τίποτα;

Μήπως δέν πρόκειται γιά τάφους ἀλλά εἶναι ἕνα μέρος ἀπό κάποιο διαφορετικό σχέδιο;

Μέσα στόν ἀποκαλούμενο θάλαμο τοῦ βασιλιᾶ ὑπάρχει ἕνα τετράγωνο κατασκεύασμα.

Ἐδῶ γεννᾶται ἕνα μυστήριο πῶς κατασκευάστηκε.

Οἱ ἀρχαῖοι ἔκοβαν γρανίτη καί διορίτη ἀρκετά εὔκολα ἐνῶ τά σημερινά σύγχρονα ἐργαλεῖα δυσκολεύονται μέ τόν διορίτη.

Ἡ ἐπεξεργασία εἶναι τέλεια ἀπό κάθε ἄποψη.

Ἡ Σφίγγα τώρα ὑποδηλώνει σίγουρα μία ἐποχή ἀρκετά προγενέστερη ὅπου ἡ Αἴγυπτος ἦταν σαβάνα καί οἱ βροχές ἦταν συνηθισμένο φαινόμενο. Οἱ βροχές ἦταν πού ἔδωσαν σίγουρα στήν Σφίγγα τήν σημερινή της μορφή.

Ἀργότερα οἱ βροχές σταμάτησαν καί ἡ ἄμμος κάλυψε τό ἄγαλμα μέχρι τό λαιμό καί φυσικά ἔτσι προστατεύτηκε τό σῶμα του ἀπό τήν διάβρωση.

Τό πρόσωπο ὅμως διαβρωνόταν. Ἔτσι οἱ Φαραώ τῆς 4ης Δυναστείας τό ξανασκάλισαν καί ἔδωσαν στήν Σφίγγα τό πρόσωπό τους.

Συνεπῶς ὁ Χεφρῖνος δέν ἔφτιαξε τήν Σφίγγα, ἀλλά τό μόνο πού ἔκανε ἦταν νά τήν ἐπισκευάσει.

Ἦταν μία ἐποχή μέ φοβερές γεωλογικές ἀναστατώσεις, ὅπως ὁ κατακλυσμός τοῦ 12.000 πρό τῆς ἐποχῆς μας.

Προκατακλυσμιαῖοι πρέπει νά θεωροῦνται οἱ χάρτες τοῦ Πιρί-Ρέϊς δεδομένου ὅτι ἀπεικονίζονται σαφῶς ἡ Ἀμερική καί ἡ Ἀνταρκτική χωρίς πάγους.

Ἐπίσης, ὁ Χάρτης τοῦ Ζήνωνος πού χρονολογεῖται γύρω στά 1380 ἀπεικονίζει τήν Γροιλανδία χωρίς τό κάλυμμα τοῦ πάγου, ἀλλά καί ὁ χάρτης τοῦ Ὀρόντη Φίν ἀπεικονίζει τήν Ἀνταρκτική χωρίς πάγους μέ ποτάμια καί ὀροσειρές.

Μάλιστα ὁ Μπάροους (προϊστάμενος τοῦ τμήματος ἐναερίων χαρτογραφήσεων τῶν ΗΠΑ) προχώρησε στήν διαπίστωση ὅτι ὁ χάρτης εἶναι ἀκριβής. Ἐξονυχιστικές ἔρευνες μέ τά πιό σύγχρονα μέσα, ἐναέριες, θαλάσσιες-ὑποβρύχιες, ἔδειξαν ὅτι ὥς πρίν ἀπό 11.000 χρόνια, δηλαδή γύρω στό 9.000 π.Χ ὑπῆρχε πράγματι αὐτή ἡ χερσαία σύνδεση Ἀμερικῆς καί Ἀνταρκτικῆς.

Στούς χάρτες ἀπεικονίζονται μέ ἀπόλυτη ἀκρίβεια οἱ χερσαῖες μάζες, τά ὄρη, οἱ θάλασσες, τά νησιά τῆς Ἀνταρκτικῆς.

Ἡ χαρτογράφηση πρέπει νά ἔγινε πρίν ἡ Ἀνταρκτική καλυφθεῖ μέ πάγους.

Ὁ Hapgood στό ἔργο του οἱ Ἀρχαῖοι Βασιλεῖς τῶν θαλασσῶν γράφει ὅτι οἱ προκατακλυσμιαῖοι χαρτογράφοι πρέπει νά διέθεταν ὄργανα γιά ἀκριβεῖς μετρήσεις τῆς Γῆς.

Βιβλιογραφία: Οἱ ρίζες ΣΤ ΠΡΩΤΟΕΛΛΗΝΕΣ Γ.Κ. Γεωργαλά Ἐκδ. Πελασγός. Οἱ ρίζες Ζ: ΧΑΛΚΕΟΝ ΓΕΝΟΣ Γ.Κ. Γεωργαλά Ἐκδ. Πελασγός Ὁλόκληρη ἡ ἀλήθεια γιά τήν Ὁμάδα ΕΨΙΛΟΝ: Γιαλουράκης Κ. Ἐκδ. Ἀπολλώνιος.

Ἐπιμύθιο:

Τά ἐλάχιστα ψήγματα γνώσεων τοῦ μεγάλου προκατακλυσμιαίου πολιτισμοῦ, πού ἀποτελεῖ ἀναμφισβήτητα πλῆρες ἱστορικό γεγονός, πρέπει νά ἀποτελέσουν τόν φωτεινό σηματοδότη τῆς σημερινῆς σύγχρονης ἐποχῆς καί νά διδάξουν ὅτι ἡ προκατακλυσμιαία χρυσή ἐποχή τῆς ἀνθρωπότητας ἀποτελεῖ τό παράδειγμα τοῦ πνεύματος, τῆς ἐπιστήμης, τοῦ πολιτισμοῦ καί τῆς εἰρηνικῆς συνύπαρξης τῶν λαῶν μακριά ἀπό συρράξεις, ἀγριότητες καί μάχες γιά τήν ἐπιβίωση.

Οἱ προκατακλυσμιαῖοι χαρακτηρίζονται καί πλουτοδόται ἀφοῦ μέ ὅσα κληρονόμησαν ἀπό ἐκείνους οἱ ἄνθρωποι τῆς νῦν γενέσεως θά μποροῦν νά ἀντλοῦν πόρους ἀπό τήν Γῆ μέ βασική προϋπόθεση ὅμως νά τούς θυμοῦνται γιατί τά ἐκλεκτά πνεύματα πρέπει νά διατηροῦνται στό πέρασμα τῶν χρόνων.

Ἡ ἀνάγκη διατήρησης τῆς μνήμης τῶν φωτεινῶν πνευμάτων εἶναι κάτι παραπάνω ἀπό ἐπιβεβλημένη.

Καλύτερο τέλος σέ αὐτό τό πόνημα περί προκατακλυσμιαίου πολιτισμοῦ δέν θά μποροῦσε νά ἦταν ἄλλο ἀπό τήν ἀρχαία Ἑλληνική Γραμματεία.

«Αὐτάρ ἐπειδή τοῦτο γένος κατά γαῖα κάλυψεν, τοι μέν δαίμονες εἰσι Διός μεγάλου διά βουλάς ἐσθλοί, ἐπιχθόνιοι φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων, οἱ ρα φυλάσσουν τε δίκας καί σχέτλια ἔργα, ἠέρα ἑσσάμενοι πάντη φοιτῶντες ἐπ' αἶαν, πλουτοδόται· καί τοῦτο γέρας βασιλήϊον ἔσχον». Ἡσίοδος.

Μ. ΗΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
(Συγγραφέας-ἐρευνητής)

Ο ΤΟΤΕΜΙΣΜΟΣ ΣΤΟΥΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ

35. Ὁ τοτεμισμός εἶχε πολλές ἐκδηλώσεις καί στούς Ρωμαίους κατά τούς ἱστορικούς χρόνους. Οἱ ρωμαϊκές παραδόσεις, τίς ὁποῖες μᾶς κληροδοτοῦν ὁ Τῖτος Λίβιος[49] καί ὁ Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεύς[50], μαρτυροῦν τόν ἱερό χαρακτῆρα τῆς συκιᾶς, τοῦ κρεμμυδιοῦ, τῶν πισων.

Ὑπῆρχαν δένδρα σχηματίζοντα ἱερά ἄλση, ὅπως τό ἄλσος τῶν Arvales[51] καί τό ἄλσος τῆς θεᾶς τοῦ Xemi[52]. Μεταξύ τῶν ζώων, τό πλέον εὐλαβούμενο ἦταν ὁ Λύκος. Ὁ σύνδεσμος αὐτοῦ τοῦ σαρκοφάγου μέ τόν θεό Mars (Ἄρη), μέ τήν ἰδιότητα τοῦ «εὐνοουμένου θύματος», δέν ἀφήνει καμμία ἀμφιβολία γιά τήν ἀρχική φύση τοῦ ἐθνικοῦ αὐτοῦ θεοῦ τῶν Ρωμαίων καί γενάρχου ὡς πατρός τοῦ Ρωμύλου. Ὁ θεός αὐτός ἀρχικῶς ἦταν λύκος, χρησιμεύσας ὡς ὁδηγός στούς Σαμνῖτες[53], ζητοῦντας γῆ, γιά νά ἐγκατασταθοῦν· καί οἱ Σαμνῖτες ἐκαλοῦντο Hirpi ἤ Hirpini[54], δηλαδή «λύκοι». Ὁ Ρωμύλος καί ὁ Ρῶμος, γυιοί τοῦ λύκου Mars καί τῆς λύκαινας Silvia[55] (δασικῆς), ἔχουν τραφεῖ ἀπό τήν λύκαινα (Εἰκ. 75). Ὁ παλαιός θεός Silvanus[56] (ὁ δασώδης) ὑπῆρξε ἀρχικῶς λύκος· ἀργότερα ἐθεωρεῖτο ὡς κυνηγός λύκων καί ἔφερε ὡς ἔνδυμα τήν δορά λύκου.

Ὁ ἵππος, τόν ὁποῖο θυσίαζαν καί διαμέλιζαν στήν Ρώμη κατά τόν μῆνα Ὀκτώβριο, δέν ὑπῆρξε λιγότερο θεῖος ἀπό τόν λευκό ταῦρο, ὁ ὁποῖος θυσιάζετο κατά τίς λατινικές feriares[57] καί τοῦ ὁποίου τά μέλη διανέμοντο μεταξύ τῶν πόλεων τοῦ Λατίου.

Οἱ Ρωμαῖοι διατείνοντο, ὅτι, τρέφοντες χῆνες στό Καπιτώλιο, ἀπέδιδαν τιμή στήν ἐπαγρύπνηση αὐτῶν τῶν πτηνῶν, τά ὁποῖα ματαίωσαν νυκτερινή προσβολή τῶν Γαλατῶν· πρόκειται περί ὀψίμου ἐξηγήσεως μιᾶς συνήθειας στηριζόμενης ἐπί τοῦ ἱεροῦ χαρακτῆρος τῆς χηνός.

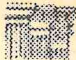
Ἡ ὄρνις, τήν ὁποία οἱ νησιῶτες Βρεττανοί τῶν χρόνων τοῦ Καίσαρος ἔτρεφαν ἀκόμη, ὅπως ἡ χήνα, ἦταν ἐπίσης ἱερή στήν Ρώμη, δεῖγμα τοῦ ρόλου, τόν ὁποῖον παίζουν τά ἱερά ὀρνιθοειδῆ στήν θεοποίηση.

Ὅλα τά οἰωνοσκόπα πτηνά τῶν κλασσικῶν χρόνων εἶναι ἀρχαῖα ἱερά ζῶα, ἀντικείμενα τοτεμικῆς λατρείας, ὅπως καί οἱ λύκοι, οἱ ἀγριόχοιροι, καί οἱ ἀετοί, οἱ ὁποῖοι ἐτίθεντο στίς ρωμαϊκές σημαῖες.

Ὁ Τάκιτος ἀναφέρει ὅτι καί τά ζῶα τῶν συμβόλων ἦσαν ἱερά. Ὅλα αὐτά εἶναι λείψανα τοτεμικῶν ἐπιβιώσεων, εἶναι ὅμως δύσκολο νά ἐξακριβώσουμε τήν ἀρχή.

Ὁμοίως καί ἡ ὕπαρξη ρωμαϊκῶν οἰκογενειῶν, ὀνομαζομένων Porcii, Fabii, κ.λπ., ἐξηγεῖται εὐκόλως ἐάν παραδεχθοῦμε ὅτι ὁ ἀγριόχοιρος (porcus) καί ὁ κύαμος (faba) ἦσαν τά τοτέμ καί οἱ μυθικοί πρόγονοι τῶν πατριῶν αὐτῶν.

Οἱ Πυθαγόρειοι θεωροῦσαν ὡς ἁμάρτημα νά τρῶνε ἤ καί νά πατοῦν μέ τά πόδια τους κυάμους.

Στήν Ρώμη, ὅπου πίστευαν ὅτι ὁ Νουμᾶς ὑπῆρξε ὁ μαθητής τοῦ Πυθαγόρου, ἡ λατρεία τῶν κυάμων ἄφησε ἴχνη, ἰδιαιτέρως κατά τήν παλαιά ἱεροτελεστία τῶν **Lemuralia**· ἀρχηγός τῆς οἰκογενείας, φοβούμενος τίς Lemures, ἔρριχνε κυάμους πίσω ἀπό τούς ὤμους τους γιά νά τούς φᾶνε οἱ δαίμονες αὐτοί καί ἀφήσουν ἐν εἰρήνῃ καί αὐτόν καί τούς δικούς του.

Ο ΤΟΤΕΜΙΣΜΟΣ ΣΤΟΥΣ ΚΕΛΤΕΣ ΚΑΙ ΓΑΛΑΤΕΣ

36. Καί στούς Κέλτες καί Γαλάτες οἱ πρωτόγονες λατρεῖες ἦταν τοτεμικῆς καταγωγῆς, πολυάριθμα δέ σχετικά ἴχνη διασώθηκαν.

Ἐν πρώτοις ἔχουμε τά ὀνόματα τῶν πατριῶν: οἱ **Taurisci**[58] εἶναι οἱ ἄνθρωποι τοῦ Ταύρου, οἱ **Brannovices** οἱ τοῦ Κόρακος, οἱ **Eburons**[59] οἱ τοῦ Ἀγριοχοίρου (ἤ τοῦ Σμίλακος;). Ἐπίσης, ἔχουμε τά ὀνόματα πόλεων καί ἀτόμων: **Tarvisium**, ἡ πόλη τοῦ Ταύρου, **Lugudunum**, ὁ λόφος τοῦ Κόρακος· **Deiotarus**, ὁ θεῖος Ταῦρος, **Artogenos**, ὁ ἀπόγονος τῆς Ἄρκτου. Κατά τρίτον λόγο, ἔχουμε τά σύμβολα τῶν Γαλατῶν· τά νομίσματα ἀπό τήν Γαλατία τοῦ 250 περίπου π.Χ., φέρουν ἵππους, ταύρους, ἀγριοχοίρους, τῶν ὁποίων ὁ ἱερός χαρακτήρας εἶναι ἀναμφισβήτητος.

Ἡ θεά Epona[60] ὑπῆρξε φορβάς, πρίν γίνει ἱππεύτρια· τό αὐτό ἰσχύει γιά τόν **Rudiotus**, ἐπιβήτορα θεό, τοῦ ὁποίου μεγάλη ὀρειχάλκινη εἰκόνα ἄνευ ἱππέως βρέθηκε κοντά τῆς Ὀρλεάνης μέ εἰκόνες ἀγριοχοίρου καί ἐλαφιοῦ.

Ὑπάρχουν πολυάριθμοι μικροί ὀρειχάλκινοι ταῦροι μέ τρία κέρατα (συνεπῶς ὑπερφυσικοί), καθώς καί ὀρειχάλκινος ἀγριόχοιρος μέ τρία κέρατα. Ὅταν ὁ ἀνθρωπομορφισμός ὑπερίσχυσε στήν Γαλατία, ταύτισαν τά ἱερά ζῶα πρός τούς θεούς καί ἀπό τότε ἀναπαρίστανται τά ζῶα μέ συνοδεία τῶν θεῶν ἤ ἀναπαριστῶντας τούς θεούς μέ κέρατα ἤ δέρματα ζώων.

Ἔτσι, ἡ θεά **Attio** (Ἄρκτος) πού βρέθηκε κοντά στήν Βέρνη, εἰκονίζεται σάν μιά ἄρκτος· μιά θεά, ἀνάλογος πρός τήν ρωμαϊκή **Diana**, ἀνακαλυφθεῖσα στίς Ἀρδέννες, ἱππεύει ἕναν ἀγριόχοιρο· ὁ γαλατικός θεός τοῦ βωμοῦ τῶν Reims, μεταξύ Ἀπόλλωνος καί Ἑρμοῦ, φέρει κέρατα ἐλάφου· ἕνας θεός, μέ κέρατα χαραγμένος ἐπί βωμοῦ στό Παρίσι, ὀνομάζεται **Cernunnos**, δηλαδή «κερασφόρος», σύμφωνα μέ τήν ἐπιγραφή.

Ἐπί βωμοῦ τοῦ 1ου μ.Χ. αἰῶνος, ὅπου ἀναπαρίστανται οἱ δώδεκα ρωμαϊκοί θεοί, εἶναι χαραγμένος ὄφις μέ κεφαλή κριοῦ, ὁ ὁποῖος θά ἦταν μεγάλος γαλατικός θεός· τό ἴδιο φανταστικό ζῶο συναντᾶται ἀλλοῦ ὡς χαρακτηριστικό τοῦ Ἑρμοῦ, ἀπόδειξη ὅτι ἐπιχείρησαν ἀργότερα νά τό συνταυτίσουν μέ τόν θεό αὐτόν, ἀφοῦ τό συνταύτισαν προηγουμένως μέ τόν Ἄρη.

37. Ἐκ τοῦ τοτεμισμοῦ ἀπορρέουν πάντοτε ἀπαγορεύσεις τροφίμων. Δέν γνωρίζουμε κάτι σχετικό γιά τήν κυρίως Γαλατία, λόγῳ τῆς μεγάλης ἀποστροφῆς τῶν Κελτῶν πρός τήν βρώση τοῦ ἱππείου κρέατος· ἀλλά οἱ νησιῶτες Βρεττανοί, τῶν χρόνων τοῦ Καίσαρος, ἔτρεφαν ὄρνιθες, χῆνες καί λαγούς, χωρίς νά τολμοῦν νά τρώγουν αὐτά τά ζῶα.

῾Ο ἱερός χαρακτήρας τοῦ ἀλέκτορος, τῆς ὄρνιθος καί τοῦ ὀρνιθίου, στήν ᾽Ιταλία καί Γαλατία, μαρτυρεῖται μέ πολλούς τρόπους. ῾Ο λαγός χρησίμευε στήν Βρεττάνη πρός πρόγνωση τοῦ μέλλοντος, ἦταν δηλαδή οἰωνοσκόπο ζῶο· τά οἰωνοσκόπα λοιπόν ζῶα, ὡς συμβολικά ζῶα, εἶναι πάντοτε, ἀρχικῶς τουλάχιστον, τοτέμ.

38. Οἱ Δρυΐδες δίδασκαν ὅτι οἱ Γαλάτες εἶχαν κοινό πρόγονο ἕναν ὑποχθόνιο ἤ νυκτόβιο θεό, τόν ὁποῖο ὁ Καίσαρ ἀποκαλεῖ **Dis Pater**. ῾Ο θεός αὐτός, τοῦ ὁποίου ὑπάρχουν πολυάριθμες παραστάσεις, ἀναπαρίσταται ντυμένος μέ τήν δορά λύκου, κρατῶντας δοχεῖο καί κόπανο μέ μακρά χειρίδα. ῾Ο κόπανος ὑπενθυμίζει αὐτόν τοῦ ᾽Ετρουσκικοῦ Χάρωνος.

Κατώτερον ἄγαλμα τοῦ Serrebourg, στήν Λωραίνη, ἀποδεικνύει ὅτι ἕνα τῶν ἐπιθέτων τοῦ γαλατικοῦ τούτου θεοῦ ἦταν Sucellus, πού σημαίνει «**ὁ καλός τύπτων**». Τό δέρμα τοῦ λύκου μαρτυρεῖ ὅτι ὁ νυκτόβιος αὐτός θεός ἦταν ἀρχικῶς λύκος, ἀγρίμι, τό ὁποῖο περιπλανᾶται καί ἐπιφέρει τίς καταστροφές κατά τήν νύκτα.

῞Οπως οἱ Ρωμαῖοι εἶχαν τόν Silvanus τους, ὁ ὁποῖος ἀρχικῶς ἦταν λύκος καί κατέληξε νά εἶναι κυνηγός λύκων, ἔτσι καί οἱ Γαλάτες εἶχαν ἀνάλογη ἐθνική παράδοση καί, ὅπως ὁ Ρωμύλος, ἦταν καί αὐτοί «**τέκνα τοῦ λύκου**»· ἴσως γι᾽ αὐτό οἱ Arvennes ἐκαλοῦντο ἀδελφοί τῶν Λατίνων.

Γενικῶς, εἶναι πιθανόν ὅτι τά ζῶα, τά ὁποῖα ταυτίιονται μέ τούς θεούς τῶν Γαλατῶν, ὑπῆρξαν τά τοτέμ τῶν διαφόρων πατριῶν καί ὅτι τά σπήλαια ἦταν τό θέατρο τῶν τοτεμικῶν ἱεροτελεστιῶν τους.

Ο ΤΟΤΕΜΙΣΜΟΣ ΣΤΟΥΣ ΓΕΡΜΑΝΟΥΣ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ ΣΚΑΝΔΙΝΑΥΟΥΣ

39. Τά ἱερά ζῶα παίζουν μεγάλο ρόλο στήν θρησκεία τῶν Γερμανικῶν καί Σκανδυναυϊκῶν χωρῶν. ῾Ο Πλούταρχος μιλᾶ γιά κάποιον ταῦρο, ἐπί τοῦ ὁποίου ὁρκίζονταν οἱ Κίμβροι[61], ὁ Τάκιτος περί οἰωνοσκόπων ἵππων καί συμβολικῶν ἀγριοχοίρων, ὅπως καί συμβολικῶν ὄφεων καί δρακόντων.

Γιά νά βλάψουν τούς ὁμοίους τους, ἄνδρες καί γυναῖκες μποροῦσαν νά μεταμορφώνονται σέ ὄφεις, λύκους καί ἄρκτους. ῾Ο λυκάνθρωπος γιά τούς Γερμανούς εἶναι ὁ ἀρσενικός σύντροφος τῆς μάγισσας.

Στήν Νορβηγία πιστεύουν ἐπίσης στούς ἀρκτανθρώπους. Μάγισσες, γίγαντες καί trolls[62], μεταμφιεσμένοι σέ κόρακες ἤ κορῶνες, ἱππεύουν τά νέφη τῆς θυέλλης. Κατά τήν διάρκεια τοῦ ὕπνου ἤ ὅταν ἐπέρχεται ὁ θάνατος, ἡ ψυχή βγαίνει ἀπό τό στόμα ὑπό μορφή ὄφεως ἤ μυός· ὡς βρυκόλακας μπορεῖ νά λάβει τήν μορφή τετραπόδου ἤ πτηνοῦ.

Τά πνεύματα τῶν καλλιεργουμένων ἀγρῶν ἐννοοῦνται ὑπό τήν μορφή λύκων, ταύρων, κυνῶν, ἀγριοχοίρων· θεωροῦνται ὡς ἱερά ἐκεῖνα τῶν ζώων, τά ὁποῖα, κατά τήν στιγμή τῆς ἐσοδείας, συλλαμβάνονται μέ τά τελευταῖα δράγματα στά ὁποῖα ζητοῦν ἄσυλο.

Κατά τίς ἀρχές τοῦ VIII αἰῶνος, οἱ πᾶπες Γρηγόριος ὁ III[63] καί ὁ Ζαχαρίας[64]

συνιστοῦσαν στόν Βονιφάτιο[65], τόν ἀπόστολο τῶν Γερμανῶν, νά ἀγρυπνεῖ ὥστε οἱ νεοφώτιστοι νά ἀπέχουν ἀπό τό νά τρώγουν ἵππους, καλιακοῦδες, κορῶνες, πελαργούς, κάστορες καί λαγούς.

῾Η βρώση ἵππου ἦταν «**ἁμάρτημα ρυπαρόν καί βδελυρόν**», προσθέτει ὁ Γρηγόριος ὁ III. Προδήλως οἱ πάπες δέν ἀνησυχοῦσαν γιά τήν ὑγιεία τῶν Γερμανῶν, ἀλλά γιά την θρησκεία τους· τά κρέατα, τά ὁποῖα προγράφουν, εἶναι τά κρέατα τῶν ἱερῶν ζώων, τά ὁποῖα ἐτρώγοντο **τελετουργικῶς**.

Γνωρίζουμε ὅτι οἱ ᾽Ισλανδοί μέχρι τό 997 μ.Χ. ἔτρωγαν ἵππειο κρέας «**εἰς ὡρισμένας περιστάσεις**»· γνωρίζουμε ἐπίσης ὅτι οἱ Γερμανοί θυσίαζαν ἵππους, ὅτι φύτευαν τά κεφάλια τῶν θυσιαζομένων ἵππων στούς κορμούς τῶν δένδρων, ὅτι λευκός ἵππος χρησίμευε ὡς ἱπποζύγιο στόν θεό κατά τίς στρατιωτικές ἐκστρατεῖες τῶν Γερμανῶν.

Κάθε ἐννεαετία οἱ Δανοί τῆς Sélande θυσίαζαν ἵππους, κῦνες, καί ἀλέκτορες. Οἱ θυσίες αὐτές συνοδεύοντο ἀπό ἱερά γεύματα, τῶν ὁποίων τά ἔξοδα ἀποτελοῦσαν τά θύματα καί τῶν ὁποίων σκοπός ἦταν ἡ καθαγίαση τῶν πιστῶν διά τῆς μεταλήψεως.

Οἱ Νορμανδοί χριστιανοί ἀποκαλοῦσαν τούς Σουηδούς «**ἱπποφάγους**»· οἱ γίγαντες τῶν γερμανικῶν παραδόσεων καί οἱ μάγισσες ἐθεωροῦντο ἱπποφάγοι.

Κατά τήν Edda[66], οἱ πρῶτοι ἡγήτορες τῶν ᾽Αγγλοσαξόνων ἐκαλοῦντο Henqist καί Horsa καί καταγόντουσαν ἀπό τόν Odin[67], στόν ὁποῖο θυσίαζαν ἵππους. ῎Ετσι, hengist σημαίνει ἐπιβήτωρ καί horsa «ἵππος».

Καί οἱ Grimm[68] ἀναγνώρισαν ὅτι, στούς καταλόγους τῶν Eddas οἱ ἄλλοι μυθικοί βασιλεῖς ἔχουν ὀνόματα προερχόμενα ἀπό κάποιον ἀγγλοσαξωνικό ἵππο (vicg).

Φαίνεται λοιπόν ὅτι οἱ παλαιές αὐτές γενεαλογίες, ἀναγόμενες στόν θεό Odin, ἐπάγονται τήν ὕπαρξη πατριῶν πού ἔχουν γιά μυθικό πρόγονο ἕναν θεό-ἵππο, ὅπως ὁ ἵππειος Ποσειδῶν τῶν ᾽Αρκάδων.

᾽Εκ τῶν ἀνωτέρω παραδειγμάτων καί ἀπό πολλά ἄλλα πού ἀποτελοῦν ἐκδηλώσεις τοτεμικῶν ἐπιβιώσεων, ἐξάγεται ὅτι ὁ τοτεμισμός ἴσχυε στούς ἀρχαιότερους χρόνους στούς γερμανικούς καί σκανδυναυϊκούς λαούς.

Ο ΤΟΤΕΜΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΒΕΤΙΑ

40. ᾽Αξιοσημείωτο παράδειγμα ἐπιβιώσεως τοῦ **τοτεμισμοῦ** στή ῾Ελβετία εἶναι τό ἀκόλουθο:

῾Η πόλη Βέρνη, ἀπό ἀμνημονεύτων χρόνων, διατρέφει ἄρκτους. Γιά νά ἐξηγήσουν τήν συνήθεια αὐτή, διηγοῦνται τήν ἱστορία μιᾶς μεγάλης ἄρκτου πού σκοτώθηκε κατά τόν 9ο αἰῶνα πλησίον τῆς Βέρνης ἀπό κάποιον κυνηγό, τοῦ ὁποίου ἀναφέρουν τό ὄνομα.

῾Η ἱστορία αὐτή, ὅπως ὅλοι οἱ ἀρχαῖοι μῦθοι, ἐπινοήθηκε γιά νά ἐξηγήσει ταυτοχρόνως τό ὄνομα τῆς Βέρνης[69] καί τόν ἐκ παραδόσεως σεβασμό τῶν κατοίκων τῆς πόλεως αὐτῆς γιά τίς ἄρκτους.

Στήν πραγματικότητα, ὁ λόγος τῆς συνήθειας αὐτῆς εἶναι πολύ παλαιότερος.

Πολύ κοντά στήν Βέρνη, κατά τόν 1ο ἤ 2ο αἰῶνα μ.Χ., ἀνακάλυψαν ὀρειχάλκινο σύμπλεγμα, τό ὁποῖο παριστᾶ ὁμοίωμα πολύ μεγάλης ἄρκτου, πού μοιάζει ὡς γιά νά τῆς ἀποδοθεῖ τιμή, μέ καθισμένη θεά.

Ἡ ἐπί τῆς βάσεως τοῦ ἀγάλματος χαραγμένη ἐπιγραφή μᾶς πληροφορεῖ ὅτι εἶναι εὐλαβής προσφορά πρός τήν θεά **Artio. Artio** εἶναι ὄνομα κέλτικο, καί φαίνεται πολύ συγγενές πρός τό ἑλληνικό ὄνομα **ἄρκτος**.

Ἡ θέα **Artio** ἦταν ἄλλοτε θεά πού εἶχε τήν ἄρκτο ὡς χαρακτηριστικό ἤ ὡς ἀκόλουθο. Πρό τῆς ἐποχῆς ὅμως τῶν ἀνθρωπομόρφων θεοτήτων, ἡ **Artio** ἦταν θεά **ἄρκτος** ἤ **ἄρκτος ἱερά**.

Ἡ ἀνάμνηση τῆς λατρείας τῆς ἄρκτου διατηρήθηκε στήν πόλη τῆς ἄρκτου (Βέρνη) διά μέσου τῶν αἰώνων καί χάρις σέ μία εὐτυχῆ ἀνακάλυψη ἐπί τῶν ἡμερῶν μας μποροῦμε νά ἀναγνωρίσουμε ἐκεῖ μία ἐπιβίωση προϊστορικοῦ τοτεμισμοῦ.

Ο ΤΟΤΕΜΙΣΜΟΣ ΣΤΟΥΣ ΣΛΑΥΟΥΣ

41. Ὁ Helmold, ἱερέας τοῦ Lubeck[70] κατά τό 1150, λέγει ὅτι ὁ κύριος θεός τῶν Σλαύων εἶναι ὁ Svantovit[71], τοῦ ὁποίου περιγράφει τόν ναό καί τό εἴδωλο στήν νήσο τοῦ Rugen[72]. Κατά τίς λεπτομέρειες, τίς ὁποῖες δίδει γιά τήν λατρεία, ὁ Svantovit ἦταν θεός-ἵππος. Πλησίον τοῦ εἰδώλου του παρατήρησαν χαλινό καί ἐφίππιο, προωρισμένα γιά τόν λευκόν ἵππο τοῦ θεοῦ, ἐπί τοῦ ὁποίου μόνον ὁ ἱερεύς μποροῦσε νά ἀνέβει. Ἐπιστεύετο ὅτι ὁ θεός ἐπέβαινε ἐπί τοῦ κέλητος αὐτοῦ γιά νά πολεμήσει κατά τῶν ἐχθρῶν τῶν Rugiens καί ὅτι τόν χρησιμοποιεῖ κατά τήν νύκτα διότι τόν εὕρισκαν πολλές φορές κάθιδρο καί λασπωμένο.

Ὁ ἵππος αὐτός χρησίμευε και ὡς οἰωνοσκόπο ζῶο, εἶδος θεότητας πού ἀπαντᾶται καί σέ ἄλλες σλαυϊκές πατριές. Ὑπῆρχε καί ὁ θεός Triglaw στήν Stettin[73], ὁ ὁποῖος ἐπίσης εἶχε ἱερόν ἵππον, πού ἔδιδε χρησμούς· τό εἰς τόν ναό διατηρούμενο ἐφίππιόν του ἦταν ἀπό χρυσό καί ἄργυρο.

«Οἱ Σλαῦοι» λέγει ὁ Προκόπιος[74], «πιστεύουν σέ θεό παραγωγόν τοῦ κεραυνοῦ καί μοναδικό κύριο τοῦ σύμπαντος, στόν ὁποῖο θυσιάζουν βόδια καί παντός εἴδους θύματα. Ἀγνοοῦν τό Πεπρωμένο. Ὅταν ἀπειλοῦνται διά θανάτου, ὑπόσχονται, ἐάν τόν διαφύγουν, νά προσφέρουν θυσία καί σκέπτονται ὅτι ἐξαγοράζουν ἔτσι τήν ζωή τους».

Τά μουσεῖα, τέλος, διατηροῦν κάποια χονδροειδῆ ἀγάλματα πού ἀναπαριστοῦν θεούς πού κρατοῦν κέρατα.

Ὅλα τά ἀνωτέρω μαρτυροῦν περί ἐπιβιώσεων τοῦ τοτεμισμοῦ καί στίς σλαυικές χῶρες, διότι τά ἱερά ζῶα καί οἱ θυσίες ζώων πρός τούς θεούς εἶναι λείψανα ζωικῶν θεοτήτων παλαιοτέρων ἐποχῶν.

Ο ΤΟΤΕΜΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΙΑΠΩΝΙΑ

42. Πολλά ζῶα, ὅπως ὁ λευκός ἵππος, ἡ ἀλώπηξ, ὁ σκύλος, ἡ γάτα, ὁ ἀλέκτωρ, παραμένουν στήν Ἰαπωνία ὡς τά χαρακτηριστικά τῶν θεοτήτων. Τό χαρακτηριστικό τῆς ἡλιακῆς θεότητος εἶναι πτηνό, ἀπό τό ὁποῖο πιστεύουν ὅτι κατάγονται οἱ Μικάδοι. Ὑπάρχουν ἐπίσης καί δένδρα ἱερά.

Ο ΤΟΤΕΜΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΑΦΡΙΚΗ

43. Ἡ θρησκεία τῶν νοτίων Ἀφρικανῶν φαίνεται πολύ πτωχή. Ὡς πρόγονοι τῶν ἀνθρώπων θεωροῦνται τά δένδρα ἤ τά ζῶα· κυρίως ὑπό μορφή ζωική, οἱ νεκροί δείχνονται στούς ζωντανούς. Οἱ μαῦροι Bantous[74], γείτονες μεγάλων λιμνῶν, εἶναι διαιρεμένοι σέ τοτεμικές πατριές· τά μέλη μιᾶς πατριᾶς δέν μποροῦν οὔτε νά φονεύσουν τό τοτέμ τους, οὔτε νά ἔλθουν εἰς γάμου κοινωνία.

Ὁ τοτεμισμός συναντᾶται ἐπίσης στήν Βρεττανική ἀνατολική Ἀφρική καί στήν Μαγαδασκάρη μέ ἀνεπτυγμένο σύστημα μαγείας.

Ο ΤΟΤΕΜΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΩΚΕΑΝΙΑ ΚΑΙ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

44. Ὅπως μνημονεύεται καί ἀνωτέρω, ὁ τοτεμισμός βρίσκεται λίγο-πολύ παντοῦ στήν Ὠκεανία, ὅπως καί τά ταμπού, τά ὁποῖα ἀποτελοῦν τήν βάση τῆς θρησκείας στήν Πολυνησία καί Μελανησία.

Τοτεμισμός ἐφάμιλλος πρός αὐτόν τῶν Ἰνδιάνων τῆς Β. Ἀμερικῆς, ἀλλά παρουσιάζοντας ἰδιαιτέρους χαρακτῆρες, μελετήθηκε στούς Aruntas[76] τοῦ κέντρου τῆς Αὐστραλίας. Οἱ μαῦροι αὐτοί σχεδιάζουν ζῶα καί τά μιμοῦνται στούς χορούς τους γιά νά τά ἑλκύσουν· τρώουν τελετουργικά τό τοτέμ τους, τό ὁποῖο συνήθως ἀποφεύγουν· πιστεύουν ὅτι οἱ ψυχές τῶν προγόνων τους ἑδρεύουν σέ πυξίδες ἀπό κατεργασμένα ξύλα, τίς ὁποῖες μέ φροντίδα κρύβουν στά βάθη τῶν δασῶν.

Ὠργανωμένοι σέ θρησκευτικές κοινωνίες, ἐπιβάλλουν στούς ἔφηβους περίπλοκες καί σκληρές ἱεροτελεστίες μυήσεως, αἱματηρούς ἀκρωτηριασμούς. Ὁ μυούμενος νέος θεωρεῖται ὅτι πεθαίνει καί ἀναγεννᾶται στήν νέα ζωή.

Οἱ γάμοι ὑποβάλλονται σέ αὐστηρούς περιορισμούς, μεγάλο δέ μέρος τοῦ ἔτους περνάει μέ ἱεροτελεστίες πού ἀποσκοποῦν στήν ἐξασφάλιση τῆς ἀφθονίας τοῦ κυνηγιοῦ.

Η ΑΜΕΡΙΚΗ ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΟΣ ΧΩΡΑ ΤΟΥ ΤΟΤΕΜΙΣΜΟΥ

45. Μιλήσαμε στήν ἀρχή τοῦ παρόντος κεφαλαίου γενικῶς περί τῶν παρατηρήσεων, τίς ὁποῖες ἔκαμαν οἱ ἱεραπόστολοι στόν τοτεμισμό τῶν Ἰνδιάνων τῆς Β. Ἀμερικῆς.

Είδικώτερα λέμε ὅτι ὁ Garcilaso de La vega, γυιός ἑνός συντρόφου τοῦ Pizarre[77] καί μιᾶς Inca[78], ἐξακρίβωσε τόν τοτεμισμό στό Περοῦ κατά τόν 16ο αἰῶνα. Κατά τίς ἀρχές τοῦ 18ου αἰῶνος, ὁ Ἰησουΐτης Lafitan τόν ἀνακάλυψε στούς Ἰνδιάνους τῆς Β. Ἀμερικῆς.

Ἡ θρησκεία τῶν τελευταίων αὐτῶν, ὅπως καί ἡ τῶν Ἰνδιάνων τοῦ Μεξικοῦ, μελετήθηκε ἐπί τῶν ἡμερῶν μας μέ τήν μεγαλύτερη λεπτομέρεια ὑπό τῶν ἐθνογράφων τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν.

Χάρις σέ αὐτούς γνωρίζουμε τίς τοτεμικές ἱεροτελεστίες, τούς χορούς μέ προσωπίδες ζώων, τήν λατρεία τῶν πνευμάτων. Ἐάν τά ταμπού διατηρήθηκαν καλύτερα ἀπό ὁποιοδήποτε ἄλλο μέρος

στήν Πολυνησία, ἡ Β. Ἀμερική εἶναι ἡ προνομιοῦχος χώρα τοῦ τοτεμισμοῦ.

Οἱ ἀναγνῶστες τοῦ Gooper[79] καί τοῦ Aymard[80] γνωρίζουν ὅτι οἱ πατριές τῶν Ἐρυθροδέρμων φέρουν ἑκουσίως ὀνόματα ζώων, ὅτι οἱ ἀρχηγοί ὑπερηφανεύονται γιά τά παρόμοια ὀνόματά τους καί ἐπιδεικνύουν τά σύμβολα στήν ἀμφίεσή τους.

Ὁ κόσμος τῶν πνευμάτων ἔχει καί αὐτός τόν ἀρχηγό του· εἶναι ὁ Μέγας Manitou (ἀπό τό ἀλγογκινικό manitu = πνεῦμα, ὄνομα διδόμενο ἀπό τούς Ἀλγογκίνους καί τούς μεσημβρινούς Ἐρυθρόδερμους στό Μέγα Πνεῦμα = Θεό), ἐνσαρκωμένος συνήθως σέ κάποιο ζῶο. Ὁ Μέγας Manitou δημιούργησε τόν κόσμο πολεμῶντας κατά τοῦ ὕδατος, ἰδέα ἀνάλογος πρός αὐτήν τῶν Βαβυλωνίων, ἡ ὁποία παρήγαγε τούς μύθους, στούς ὁποίους οἱ ἱεραπόστολοι πίστευαν ὅτι ἀναγνωρίζουν τόν μῦθο τοῦ κατακλυσμοῦ τοῦ Νῶε.

Ὅσον ἀφορᾶ στούς ἀνθρώπους, παραδέχονται ἑκουσίως ὅτι κατάγονται ἀπό τά δένδρα. Στό Περοῦ θεωροῦν ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐξῆλθαν ἀπό τίς πέτρες καί τούς βράχους.

Η ΚΑΘΟΛΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΤΟΤΕΜΙΣΜΟΥ

46. Παγκοσμίου λοιπόν καθολικότητας ὑπῆρξε ὁ τοτεμισμός, ἀφοῦ δείγματα ἐπιβιώσεών του ὑπάρχουν σέ ὅλες σχεδόν τίς ἠπείρους καί τίς χῶρες. Χαρακτηριστική δέ ἐπιβίωση τοτεμισμοῦ ἀπό τούς διαφόρους γεωργικούς λαούς εἶναι ἡ προσπάθεια τῶν θεριστῶν νά συλλάβουν τόν ὑπό μορφή λύκου, λαγοῦ ἤ ἄλλου ζώου δαίμονα τοῦ σίτου, τόν ὁποῖον φέρουν στόν σιτοβολῶνα στό τελευταῖο δράγμα τοῦ σίτου καί τόν διατηροῦν ἐκεῖ μέχρι τήν σπορά, ὁπότε τούς κόκκους του ἀναμιγνύουν μέ τόν πρός σπορά σῖτο, γιά νά ἐξασφαλίσουν ἔτσι τήν προκοπή τοῦ μέλλουσας ἐσοδείας.

Ἐπίσης, λείψανα τοῦ τοτεμισμοῦ παρατηροῦνται καί στόν τόσο διαδεδομένο σήμερα ζωικό μῦθο, ὁ ὁποῖος τόσο προτιμᾶται ἀπό τά παιδιά, τά ὁποῖα μέ αὐτόν ἀρχίζουν τήν ἀνατροφή τους.

Ὁ μῦθος αὐτός, ἡ ἀρχαιοτέρα μορφή τῆς λαϊκῆς φιλολογίας, εἶναι ἡ ὑποστάθμη τῶν διηγήσεων, τίς ὁποῖες συνέθεσαν ἡ φαντασία καί παραδέχετο ἡ εὐπιστία τῶν ἀνθρώπων σέ χρόνους πολύ μακρινούς, ὅταν τά ζῶα μιλοῦσαν. Τά παιδιά μας ἀρέσκονται ἀκόμα στούς μύθους αὐτούς, διότι εἶναι ἀσυνείδητοι τοτεμιστές.

Στήν Βίβλο, ὅπως τήν διαβάζουν, σέ ἐξαιρετικές μόνο περιπτώσεις μιλοῦν τά ζῶα. Παράδειγμα ὁ ὄφις τῆς Γενέσεως καί ἡ ὄνος τοῦ Βαλαάμ. Στά Εὐαγγέλια, βρίσκουμε τήν περιστερά, ἱερό πτηνό στήν Συρία, ἡ ὁποία παίζει χαρακτηριστικό ρόλο στήν σκηνή τοῦ Ἰορδάνου. Ἐκτός ὅμως τῆς περιστερᾶς, τά Εὐαγγέλια καί οἱ λεγόμενες Ἀπόκρυφες Πράξεις, προσφέρουν πολυάριθμα παραδείγματα ζώων καί δένδρων ὁμιλούντων.

Ἀποδεικνύεται ἔτσι ὅτι ὁ **τοτεμισμός**, γεννημένος σέ προϊστορικούς χρόνους, ἀπό τούς πρωτόγονους λαούς, καί ἐξακολουθῶντας νά διατηρεῖται ἀκόμα στούς ἀγρίους τῆς Ἀμερικῆς, Πολυνησίας καί Ἀφρικῆς, καί νά συναντᾶται στήν Ἰουδαϊκή καί Χριστιανική θρησκεία, ὅτι τίθεται ἀδιαφιλονίκητα ἡ σφραγίδα τῆς καθολικότητός του.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

49. Titus Livious, ἕνας τῶν σημαντικωτέρων ρωμαίων ἱστοριογράφων, γεννήθηκε τό 59 π.Χ. στήν Παταυΐα (Παδούη) καί πέθανε στό ἴδιο μέρος τό 17 μ.Χ. Ἔγραψε διάφορα ρητορικά ἔργα καί φιλοσοφικές διατριφές, κυρίως ὅμως ἀσχολήθηκε μέ τήν ἱστοριογραφία. Ζῶντας στήν Ρώμη ἐπί Αὐγούστου, ἀπό τόν ὁποῖο ὑπεστηρίζετο, συνέγραψε ἱστορία τῆς Ρώμης ἀπό τῆς ἱδρύσεως τῆς πόλεως («ab urbe condita») μέχρι τῆς συγχρόνου του ἐποχῆς, σέ 112 βιβλία, ἐκ τῶν ὁποίων σώζονται μόνο 35.

50. **Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεύς**, τεχνογράφος καί ἱστοριογράφος τοῦ Α΄, αἰῶνος π.Χ. Ἔζησε ἐπί 22 χρόνια στήν Ρώμη ὅπου ἔμαθε τήν λατινική γλῶσσα καί ἔγραψε τήν «***Ρωμαϊκή ἀρχαιολογία***» καί διάφορα ἄλλα κριτικά καί ρητορικά ἔργα μέ πολλή βαθύνοια καί πολυμάθεια.

Τήν «***Ρωμαϊκή ἀρχαιολογία***» συνέγραψε ἀφ' ἑνός μέν διότι δέν βρῆκε καμμία ἀρχαία ἱστορία τῶν Ρωμαίων στήν ἑλληνική γλῶσσα, ἀφ' ἑτέρου δέ γιά νά ἀποδώσει χάρη στούς Ρωμαίους, ἀντί τῶν πολλῶν ἀγαθῶν πού ἀπόλαυσε κατά τήν διαμονή του στήν Ρώμη.

51. **Arvales** (ἐκ τοῦ arvum = ἄρουρα) **fratres**, Ἀρουάλεις, ἀδελφοί, δώδεκα ἱερεῖς, οἱ ὁποῖοι θυσίαζαν τήν 15η Μαΐου στούς ἀγροτικούς θεούς.

52. **Nemi**, χωριό καί λίμνη τῆς ἐπαρχίας Ρώμης, στήν Ἰταλία. Κατά τό 1885 βρέθηκαν στό χωριό Nemi τά ἐρείπια περίφημου ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος (Diana). Ἡ λίμνη τοῦ Nemi, ἡ ὁποία ἀπό τούς ἀρχαίους ἐκαλεῖτο ὁ καθρέπτης τῆς Ἀρτέμιδος, καί τό πέριξ αὐτῆς τοπίο ὑπῆρξαν ἀντικείμενο ἐξόχου πίνακα τοῦ ἄγγλου ζωγράφου Turner, ὑπό τό ὄνομα «**χρυσοῦς κλάδος**» (Εἰκ. 74), ὑπό τό ἴδιο δέ ὄνομα ὁ ἄγγλος ἀρχαιολόγος Frazer ἔγραψε περισπούδαστο ἔργο γιά τήν ἀρχαία μυθολογία.

53. **Σαμνῖτες** (Samnites) καί Σαννῖτες, ὑπό τῶν Ἑλλήνων συνήθως καλούμενοι Σαμνῖτες, ἦσαν ἐπίσημο ἔθνος τῆς μέσης Ἰταλίας πού κατοικοῦσε στήν ὑπ' αὐτῶν καλουμένη Σαμνίτιδα ἤ Σαμνίτιδα χώρα (Samniun), καί συνόρευε μέ τήν Ἀδριατική θάλασσα, τήν ἀπουλία, Λευκανία, Καμπανία καί τήν χώρα τοῦ Λατίου καί ἦταν ὡς ἐπί τό πλεῖστον ὀρεινή.

Ἀνέκαθεν οἱ Σαμνῖτες κατάγονταν ἀπό τούς Σαβίνους καί ἦταν ἔθνος μάχιμο καί ἰσχυρό, πού πολέμησαν κατά τῶν Ἑλλήνων, ὅταν αὐτοί ἦλθαν στά παράλια τῆς Κάτω Ἰταλίας νά ἱδρύσουν τίς ἀποικίες τους καί κατά τῶν Ρωμαίων, ὑπό τῶν ὁποίων ὑπετάγησαν μετά πεντηκονταετῆ καί αἱμοβόρο πόλεμο.

Συγχρόνως ὅμως οἱ Σαμνῖτες ἦσαν ἐντελῶς βιομήχανοι καί εἰδήμονες διαφόρων τεχνῶν καί γνώσεων, τίς ὁποῖες διδάχθησαν ἀπό τούς εἰς τήν Ἰταλία Ἕλληνες, ἀποδεχόμενοι καί αὐτές τίς θρησκευτικές τελετές καί τίς νομοθετικές τους διατάξεις.

54. **Hlrpi** ἤ **Hirpini**, ἔθνος Σαμνιτικό τῆς μεσημβρινῆς Ἰταλίας.

55. **Silvia**, θεά τῆς Silva, τοῦ δρυμοῦ.

56. **Silvanus** ἤ Sylvanus (ἐκ τοῦ Silva ἤ Sylva = δάσος), θεός τῶν δασῶν καί τῶν ἀγρῶν γιά τούς Λατίνους. Εἶναι υἱός τοῦ Saturnus ἤ τοῦ Faunus καί ταυτίζεται πρός τόν Πᾶνα τῶν Ἑλλήνων. Εἶναι θεός τῆς ὕλης καί τῆς γονιμότητος τῶν ποιμνίων. Ἦταν ὁ φόβος τῶν ἐγκύων γυναικῶν καί τῶν παιδιῶν. Μόνο οἱ ἄνδρες τοῦ ἀπέδιδαν

λατρεία. Ἀναπαριστάνετο ὡς εὔθυμος γέρος, συχνά μέ κέρατα, πόδια καί αὐτιά τράγου (Εἰκ. 76).

Ὁ Sylvnaus δέν πρέπει νά συγχέεται μέ τούς Silvani, οἱ ὁποῖοι εἶναι δαίμονες καί πνεύματα τῶν δασῶν γιά τούς Λατίνους. Οἱ δαίμονες αὐτοί εἶναι πού συγγενεῖς μέ τούς Σειληνούς τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας καί τούς φαύνους τῆς Λατινικῆς.

57. **Feriae**, ἑορτάσιμες ἡμέρες, ἡμέρες σχόλης καί ἀργίας.

58. **Taurisei** (λ. λατινική, γαλλιστί taurisques), ἀρχαῖος λαός γαλατικῆς καταγωγῆς. Ὀνομάζοντο ἐπίσης **Noriques** ἀπό τήν πρωτεύουσά τους Noreia. Οἱ Taurisci κατοικοῦσαν τήν χώρα ἡ ὁποία ὑπό τήν ρωμαϊκή κυριαρχία ἔλαβε τό ὄνομα Noricum καί εὑρίσκετο Ν. τοῦ Δουνάβεως.

58. **Eburous**, λαός γερμανικός τοῦ γαλατικοῦ Βελγίου, μεταξύ τῶν ποταμῶν Ρήνου καί Meuse. Κατεῖχαν τίς ὄχθες τοῦ Ρήνου ἀπό τόν Temagen μέχρι τῆς Dusseldorf. καί τίς ὄχθες τοῦ Meuse, ἀπό τῆς Λιέγης μέχρι τοῦ Ruremonde.

60. Ἡ Epona (ἐκ τῆς κελτικῆς ρίζας ep-, συγγεννοῦς πρός τήν ἑλληνική λέξη ἵππος καί τήν λατινική equus). Κελτογαλατική θεότητα, προστάτης τῶν σταύλων, προφύλασσε τούς ἵππους καί τούς ὄνους ἀπό ἀσθένειες, τό «κακό μάτι», καί φρόντιζε γιά τήν καθημερινή τροφή τους.

Ἡ Epona φαίνεται ὅτι ἀρχικῶς λατρεύθηκε στήν Κεντρική Γαλλία, και ἀπό ἐκεῖ ἡ λατρεία της διαδόθηκε σέ Ἰταλία, Ἑλβετία καί σέ ὅλες σχεδόν τίς παραδουνάβιες χῶρες. Κατ' ἀρχήν ἐπιστεύετο ἀπό τούς ἀρχαιολόγους ὅτι ἐπρόκειτο περί παλαιοτάτης ρωμαϊκῆς θεότητος, προστάτιδος τῆς γεωργίας καί τῶν ζώων καί ὅτι ἐλατρεύετο ἀπό τούς ἀρχικούς κατοίκους τοῦ Λατίου.

Νεώτερα ὅμως ἀρχαιολογικά εὑρήματα τῆς Γαλλίας ἀπέδειξαν τήν Epona ὡς γαλατικῆς καταγωγής, ἐνῶ ἀντιθέτως κανένα ἴχνος δέν βρέθηκε στήν Ρώμη πού νά ἀποδεικνύει τήν λατρεία τῆς θεᾶς πρό τῶν χρόνων τῆς αὐτοκρατορίας.

Ἡ ὑπό τοῦ Servius, ἐξ ἄλλου, μνημονευομένη παράδοση, ἀμφιβόλου πηγῆς, περί τῆς γεννήσεως τῆς θεᾶς ἐκ τῆς ἑνώσεως ἑνός Fulvius Stellus καί κάποιου φορβάδος δέν φαίνεται ἀρχαία.

Ἐξακριβωμένο εἶναι τό γεγονός ὅτι ἡ Epona λατρεύτηκε στήν Ρώμη μόλις κατά τούς χρόνους τῆς αὐτοκρατορίας καί ὅτι ἀναφέρεται μόνο στά χριστιανικά κείμενα. Ἡ λατρεία τῆς Epona κατ' ἀρχήν ἀπαντᾶται μόνο ἀπό τούς σταβλῖτες καί ὄχι ἀπό τούς στρατιωτικούς· γι' αὐτό ὁ Ἰουβενάλης περιπαίζει κάποιον ὑπατικό, ὁ ὁποῖος ὁρκιζόταν στό ὄνομα τῆς θεότητας αὐτῆς.

Ἡ εἰκόνα τῆς Epona ἦταν πολλές φορές ζωγραφισμένη στήν πόρτα τῶν σταύλων ὑπό την μορφή θεότητας ἐξ ὁλοκλήρου ντυμένης, μεταξύ ἵππων καί ὄνων, δίδοντας σ' αὐτούς μορφή καί παρέχοντας περιποίηση (Εἰκ. 77). Ἄλλοτε παριστάνετο ἐπί ὄνου ἤ ἵππου (Εἰκ. 78), καμμιά φορά δέ κρατεῖ δάδα, σκῆπτρο, τό κέρας τῆς Ἀμάλθειας ἤ ράβδο.

Στήν Κεντρική Γαλλία βρέθηκαν πολλά ἀγάλματα τῆς θεᾶς ἐξ ἀργίλλου, τά ὁποῖα φυλάσσονται στό Μουσεῖο τοῦ Saint Germainen Laye. Συνήθεις επικλήσεις τῆς Epona ἦταν Augusta Sacra ἤ Regina στήν Ἰταλία, καί Epona mater στήν Ἑλβετία.

61. **Κίμβροι**, ἀρχαῖος γερμανικός λαός, γνωστός γιά τίς ἐναντίον τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους ἐπιδρομές του· οἱ Κίμβροι μέ τούς Τεύτονες θεωροῦνται οἱ πρῶτοι γερμανοί, οἱ ὁποῖοι ἀπείλησαν σοβαρά τήν Ρωμαϊκή ἐπικράτεια. Κατοικοῦσαν στήν Κιμβρική χερσόνησο, τήν σημερινή Ἰουτλάνδη καί τό Σλέσβιγ-Χόλσταιν.

Ἦταν λαός πολεμικός καί ἀνδρεῖος, ἀλλά ἀφοῦ ἐξαναγκάστηκε ἀπό τίς μεγάλες πλημμύρες νά ἐγκαταλείψει τήν πατρίδα του καί ἀφοῦ τράπηκαν πρός ἀναζήτηση γῆς γιά ἐγκατάστασή τους, ἦλθαν μέ τούς ὁμοφύλους τους Τεύτονες σέ ἐπανειλημμένες συγκρούσεις μέ τό Ρωμαϊκό κράτος. Λείψανα τῶν Κίμβρων παρέμειναν στήν Γαλατία, ὡς καί στήν Κιμβρική χερσόνησο.

62. **Troll**, πνεῦμα πού διέμενε στά ἔγκατα τῆς γῆς καί φύλαγαν τούς γήινους θησαυρούς, ἡ μορφώ, γιά τούς Σκανιναυϊκούς λαούς.

63. **Γρηγόριος ὁ III** (ἅγιος), Σύρος τήν καταγωγή, Πάπας (731-741). Ἦλθε σέ προστριβές μέ τόν Λέοντα Ἴσαυρο, πρός τόν ὁποῖο ἔστειλε ὑβριστικές ἐπιστολές καί ἀνάγκασε αὐτόν τόν αὐτοκράτορα νά ἀποσπάσει ἀπό τήν ἐξουσία τοῦ Πάπα ὅλες τίς ἕως τότε ὑποτελεῖς σέ αὐτόν χῶρες τῆς χερσονήσου τοῦ Αἵμου, πρᾶγμα τό ὁποῖο συνετέλεσε στήν μετέπειτα διατήρηση ὄχι μόνο τῆς θρησκευτικῆς ἀλλά καί τῆς πολιτικῆς ἑνότητας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους.

64. **Ζαχαρίας**, Πάπας τῆς Ρώμης ἀπό τό 741 μέχρι τό 752, διάδοχος τοῦ Γρηγορίου τοῦ III, Ἕλληνας στήν καταγωγή. Ἐνδιαφέρθηκε πού γιά τήν βελτίωση τῶν ἠθῶν τοῦ κλήρου καί συνετέλεσε σοβαρά στήν διάδοση τοῦ Χριστιανισμοῦ στήν Γερμανία. Ἔθεσε τίς βάσεις τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Βατικανοῦ καί μετάφρασε στήν Ἑλληνική τούς «**Διαλόγους**» τοῦ Πάπα Γρηγορίου Ι.

65. **Βονιφάτιος** (ἅγιος), γνωστός μέ τό μοναχικό του ὄνομα Bonifatius καί καλούμενος Wynfith ἤ Winfried, καταγόταν ἀπό εὐγενεῖς τῆς πόλεως Κρέδιτον, πού τότε ὀνομαζόταν Κίρτον (680-755). Σπούδασε θεολογία, ἔγινε μοναχός καί κατά τό 715 φθάνει στήν Γερμανία ὅπου κήρυξε τό εὐαγγέλιο στούς Φρείσους καί Θουριγγίους, στήν Ἔσση καί Σαξονία. Προάχθηκε σέ ἐπίσκοπό, καί ἐξακολούθησε τό εὐαγγελικό ἔργο τοῦ ἐκχριστιανισμοῦ τῶν Γερμανῶν, ὡς παπικός λεγᾶτος, καί ἵδρυσε σέ πολλά μέρη τῆς χώρας ναούς, σχολεῖα καί μοναστήρια, μετά δέ καί ἐπισκοπές. Ὁ περιώνυμος αὐτός ἱεραπόστολος τῶν Γερμανῶν ἀφοῦ ἔδρασε κατ' αὐτόν τόν τρόπο γιά πολύ καιρό, συνελήφθη ὑπό τῶν βαρβάρων στήν χώρα τῶν Φρείσων καί ὑπέστη μαρτυρικό θάνατο στόν Δόκκουμ τό 755. Ὁ Βονιφάτιος ὑπῆρξε ἕνας τῶν περισσότερο διακεκριμένων γιά τήν παιδεία τους ἀνδρῶν τοῦ Η΄ αἰῶνος, ἀφοῦ ἔγραψε πολλά ἔργα χριστιανικοῦ ἰδίως περιεχομένου.

66. **Edda**, λέξη πού σημαίνει στήν γλώσσα τῶν ἀρχαίων λαῶν τοῦ Βορρᾶ, τήν **προμάμμην**, καί δόθηκε σέ συλλογή τῶν παλαιῶν μυθικῶν παραδόσεών τους, **Eddas**, παραδόσεις ἐπί μακρόν μεταδιδόμενες ἀπό στόμα σέ στόμα, οἱ ὁποῖες συγκεντρώθηκαν σέ δύο συλλογές. Ἀπό αὐτές ἡ πρώτη ἡ ἀρχαιότερη, ἡ «**Ποιητική Edda**», φέρει τό ὄνομα τοῦ Ἰσλανδοῦ ἱερέως Soemond Sigfusson, ἀνάγεται στόν ΙΑ΄ αἰῶνα καί τό παλαιότατο κείμενό της σώζεται στόν «**Βασιλικό Κώδικα**» τοῦ ΙΓ΄ αἰῶνος, πού βρίσκεται στήν βιβλιοθήκη τῆς Κοπεγχάγης· ἡ δευτέρα καί νεωτέρα, ἡ λεγομένη «**Πεζή Edda**», ἀποδίδεται στόν Ἰσλανδό συγγραφέα

Snorre Sturleson (1178-1241).

Κατά τό ἔτος 1000, ὁ Soemond Sigfusson ἀσχολήθηκε μέ τήν συγκέντρωση τῶν παραδόσεων τῆς σκανδιναυϊκῆς μυθολογίας, οἱ ὁποῖες, πιθανῶς, εἶχαν ἤδη προηγουμένως τακτοποιηθεῖ κατά σποραδικό τρόπο.

Ἡ συλλογή αὐτή περιλαμβάνει 37 κεφάλαια, σχεδόν ὅλα γραμμένα σέ ἀνομοιοκατάληκτους στίχους. Ἀπό αὐτούς 16 εἶναι ἀφιερωμένοι στίς γνήσιες παραδόσεις τῆς σκανδιναυϊκῆς μυθολογίας, οἱ δέ ὑπόλοιποι 21 περιλαμβάνουν ἡρωϊκές sagas (συναξάρια).

Πρόκειται περί τῆς σημαντικωτέρας πηγῆς τῶν σημερινῶν γνώσεών μας γιά τούς σκανδιναυϊκούς καί παλαιούς γερμανικούς μύθους, ἰδίως τούς θρύλους τοῦ Wieland (Σκανδιναυοῦ Ἡφαίστου), τοῦ Siegried καί τῶν Niebelungen.

Ἡ δεύτερη συλλογή εἶναι σέ πεζό λόγο καί συνετέθη πιθανῶς περί το 1230 ὑπό τοῦ Snorre Sturlesson καί ἀπό τότε λέγεται καί «Snorra Edda». Ἐκτός τῶν δύο σπουδαίων κεφαλαίων: ἡ **Τύφλωσις τοῦ Gylf** καί οἱ **Διάλογοι τοῦ Braji**, περιλαμβάνει ποιητική τέχνη πρός χρήση τῶν νεαρῶν scaldes (σκανδιναυῶν ποιητῶν).

Εἶναι συνεπῶς ἡ συλλογή αὐτή μᾶλλον ἐγχειρίδιο σκαλδικῆς ποιητικῆς τέχνης καί μετρικῆς, προσλαμβάνει δέ ἰδιαίτερη λογοτεχνική σημασία γιά τῶν ἐν εἴδει παραδειγμάτων, παρατιθεμένων ἀξιολογωτάτων διηγήσεων.

Οἱ συγκεντρωμένες σέ αὐτές τίς συλλογές παραδόσεις ἀνάγονται σέ πολύ απομακρυσμένη ἀρχαιότητα, ἴσως στήν ἴδια ἐποχή τῶν πρώτων ἐθνικῶν διαιρέσεων στήν κεντρική Ἀσία. Πρόκειται περί τῶν Eddas, οἱ ὁποῖοι τροφοδότησαν τό ὑπέροχο ποίημα τῶν Niebelungen, καί πιθανῶς πολλές ἀπό τίς παραδόσεις πού διασκορπίστηκαν ἀργότερα στήν Δύση.

Αὐτές εἶναι ἀναμφισβήτητα συγγενεῖς τῶν ἰνδικῶν ἐποποιῶν καί τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν. Οἱ scaldes καί οἱ ραψωδοί εἶναι τῆς ἴδιας οἰκογενείας. ἡ γυναῖκα κατέχει στίς Eddas πολύ ψηλή θέση· εἶναι ἀκόμα ἐξιδανικευμένη παρ' ὅ,τι θά τήν βρεῖ ὁ Τάκιτος στούς Γερμανούς.

Πολλοί σοφοί ἀσχολήθηκαν μέ τίς ἀρχαῖες αὐτές ἐποποιΐες· κυρίως οἱ ξένοι Zeune, Von den Hagen, Simmrock, Monis, Lange, οἱ ἀδελφοί Grimm, A. von Sehlegen. H. Fischer, Holtzmann, Quinet, Ozanam, Ampère, Chasles, Marmier, κ.λπ. Ὁ De Laveleye μετέφρασε στήν γαλλική τούς Niebelugen, ὁ δέ Léouzun le Due ἔδωσε πιστή μετάφραση τῶν Eddas. Ὑπάρχουν τρία χειρόγραφα τῶν συλλογῶν τούτων: τό τοῦ Olervorm, στήν βιβλιοθήκη τῆς Κοπεγχάγης, ὁ Codex regino καί ὁ τοῦ Upsal.

67. Odin (Odin ἤ Oden ἐκ τοῦ od = πηγαίνειν, στήν σκανδιναυϊκή, Wodan ἤ Wotan ἤ Wuotan, ἐκ τοῦ voda = πηγαίνω στήν Σαξωνική), ὁ ἀρχαιότατος καί ὁ ἀνώτατος Θεός τῆς σκανδιναυϊκῆς μυθολογίας, ὁ ὁποῖος λατρεύεται καί ἀπό τούς γερμανικούς λαούς. Δέν δημιούργησε τόν κόσμο, ἀλλά τόν διευθέτησε καί τόν κυβέρνησε.

Γονεῖς του ὑπῆρξαν ὁ Borel καί ἡ Besla, θυγατέρα γίγαντος, καί πάππος του ὁ Bure, ὁ γίγας τῶν ἀλιβρέκτων καί ἁλατοσκεπῶν βράχων. Μέ τούς ἀδελφούς Vile καί Ve ἀπέσπασε τήν γῆ καί τόν οὐρανό ἀπό τοῦ σώματος τοῦ γίγαντος Ymer, καί μέ τούς ἀδελφούς του Hoener καί Loder ἔκανε τόν πρῶτο ἄνδρα, Ask, καί τήν πρώτη γυναῖκα, Embla.

Εἶναι μονόφθαλμος· ὀφθαλμός τους εἶναι ὁ Ἥλιος. Τά πάντα προέρχονται ἀπό αὐτόν: ἡ εἰρήνη καί ὁ πόλεμος, οἱ ἐπιστῆμες καί οἱ τέχνες. Εἶναι ὁ ὑπέρτατος διαστής ὅλου τοῦ κόσμου καί ὁ ἐφευρέτης τῶν χαρακτήρων γραφῆς τῶν ἀρχαίων Σκανδιναυῶν, τῆς ποιήσεως καί πρό πάντων τῆς μαγείας. Ὁδηγεῖ καί προστατεύει τόν γενναῖο σέ ὅλες τίς ἡλικίες τῆς ζωῆς, καί διευθύνει μέ τίς Βαλκύρες τήν τύχη τῶν μαχῶν, ἐπαγρυπνῶν ἐπί τῶν γενναίως πεσόντων στήν μάχη καί περισυλλέγων αὐτούς στήν Valhalla.

Ἡ ζωή του εἶναι διαρκής ἀγώνας κατά τῶν δυνάμεων τοῦ κακοῦ, σέ αὐτόν δέ τόν ἀγῶνα βοηθεῖται ἀπό τούς ἄλλους θεούς, ἀπό τούς ἥρωες, οἱ ὁποῖοι πέφτουν στά πεδία τῶν μαχῶν, καί ἀπό τούς νάνους. Οἱ ἀχώριστοι σύντροφοί του εἶναι δύο κόρακες, ὁ Hugin (σκέψις) καί Munim (μνήμη), οἱ ὁποῖοι συνήθως κάθονται στούς ὤμους του, διατρέχουν ὁλόκληρο τόν κόσμο καί τόν πληροφοροῦν γιά ὅσα συμβαίνουν σ' αὐτόν. Ἐπίσης ἔχει ὡς συντρόφους του δύο λύκους, τόν Gere καί τόν Freke, μέ τούς ὁποίους παίζει.

Ὁ Ὀντίν κατοικεῖ στήν Valaskjalf, ἡ ὁποία ἔχει στέγη ἀπό καθαρό ἀσήμι καί περιλαμβάνει τόν θρόνο, καλούμενο Hlidskjalf, ἀπό ὅπου βλέπει ὅλον τόν κόσμο. Ἔχει τρεῖς συζύγους: τήν Lord, τήν ἀκατοίκητο γῆ· τήν Frigg, τήν καλλιεργημένη γῆ· καί τήν Ring, τήν ὑπό τοῦ χειμῶνος ναρκωμένη γῆ.

Γυιοί του εἶναι οἱ Θώρ καί Μπράγκε καί θυγατέρες του οἱ Βαλκυρίες. Γενικῶς ὁ Ὀντίν ἀναπαρίσταται ὡς ψηλός καί εὐγενής γέρος μέ μακριά γενειάδα· φορεῖ μεγάλο πλατύγυρο καπέλο καί πολυποίκιλτο μανδύα· κρατεῖ στό ἕνα χέρι ἀκόντι καί φέρει στόν βραχίονα χρυσό δακτύλιο· κάθεται ἐπί ὑψηλοῦ θρόνου, στά πόδια τοῦ ὁποίου κάθονται δύο λύκοι.

Ὁ Snorre Sturleson, σάξωνας γραμματικός ἄλλοι χρονογράφοι δημιουργοῦν ἀπό τόν Ὀντίν, ἕνα ἱστορικό πρόσωπο, τό ὁποῖο συμμάχησε μέ τόν Μιθριδάτη καί πολέμησε κατά τῶν Ρωμαίων, ἀλλά ὑποχρεώθηκε νά φύγει στίς ὄχθες τοῦ Tanais, πού βασίλευε καί νά κερδίσει τίς χώρες τοῦ Βορρᾶ. Οἱ Ρωμαῖοι τό ταύτιζαν μέ τόν Mercurius (Ἑρμῆ) καί ἔτσι τόν ὀνόμαζαν.

68. **Grimm,** δύο ἀδέλφια, Ἰάκωβος καί Γουλιέλμος (1780-1859), γερμανοί φιλόλογοι καί γλωσσολόγοι, οἱ ὁποῖοι ἀφοῦ σπούδασαν τό δίκαιο, ἀσχολήθηκαν μέ τήν μελέτη τῆς γλώσσας, τῆς μυθολογίας, τῆς μεσαιωνικῆς καί δημώδους λογοτεχνίας τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ, ἔγιναν ὀργανωτές τῆς γερμανικῆς γλώσσας καί φιλολογίας. Ἐκτός πολλῶν ἄλλων ἔργων, στούς δύο αὐτούς ἀχώριστους ἀδελφούς ὀφείλουμε καί τήν ἔκδοση τῆς πρώτης ἀξιόλογης συλλογῆς γερμανικῶν παραμυθιῶν (1816-1818), καί τέθηκαν ἔτσι οἱ βάσεις τῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας τῶν παραμυθιῶν καί μάλιστα τῆς συγκριτικῆς. Στήν ἑλληνική μεταφράστηκαν ἀρκετά τῶν παραμυθιῶν αὐτῶν, ὅπως ἡ **«Πεντάμορφη»**, ἡ **«Κοκκινοσκουφίτσα»** καί ἡ **«Σταχτοπούτα»**.

69. **Βέρνη** εἶναι ὄνομα κελτικῆς καταγωγῆς ἀπό τό γερμανικό Bär = ἄρκτος. Ἄλλωστε καί ὁ θυρεός τῆς πόλεως αὐτῆς φέρει τήν ἄρκτο (εἰκ. 79).

70. **Lubeck**, ἐλεύθερη πόλη τῆς Γερμανίας, στίς ὄχθες τοῦ Trave, σέ ἀπόσταση 16 χιλ. ἀπό τήν Βαλτική. Ἀρχαιότερα ἡ πόλη αὐτή ἦταν εὐτυχής, ἀλλά ἔχασε μεγάλο μέρος τῆς σημασίας της λόγῳ τοῦ

συναγωνισμοῦ τοῦ Ἀμβούργου καί τῆς Βέρνης. Ἡ πόλη Lubeck ὑπῆρχε ἤδη κατά τόν XI αἰῶνα, ἀπό τότε ὑπέστη διάφορες διακυμάνσεις καί ἀπό τόν XVI αἰῶνα ἄρχισε νά χάνει τήν ἐμπορική σπουδαιότητά της.

72. **Rugen,** γερμανικό νησί τῆς Βαλτικῆς θάλασσας, τό ὁποῖο ἦταν πρῶτα δανικό καί ἔπειτα ἔγινε σουηδικό καί κατέληξε προσωπικό ἀπό τό 1815. Ἀπέχει 2 χιλ. ἀπό τήν ξηρά, ἔχει περί τούς 50.000 κατοίκους καί πολλά δάση ὀξυᾶς, καλλιέργειες, κτηνοτροφία, ἁλιεία καί θαλάσσια λουτρά.

73. **Stettin,** πόλη τῆς πρωσσικῆς Γερμανίας ἐπί τοῦ Oder. Ἐμπορικό λιμάνι, ἕνα ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων τῆς Β. Γερμανίας, ἀλλά κατάλληλος μόνο γιά πλοῖα μικροῦ ἐκτοπίσματος. Βιομηχανία καί ἐμπόριο μέ μεγάλη ἀνάπτυξη, σπουδαῖα ἐργοστάσια μηχανῶν, σακχάρεως, οἰνοπνεύματος, σιγαρέττων, ὑφασμάτων κ.λπ.

74. **Προκόπιος,** ἱστορικός τῆς ἀρχαιοτέρας βυζαντικῆς περιόδου. Γεννήθηκε στήν Παλαιστίνη κατά τό τέλος τοῦ Ε΄ αἰῶνος καί πέθανε μετά τό 562. Τό 527 προσλήφθηκε ἀπό τόν στρατηγό Βελισάριο ὡς σύμβουλος, πάρεδρος καί ὑπογραφέας καί συνόδευσε αὐτόν σέ πολλές στρατιωτικές ἐπιχειρήσεις. Τό κυριώτερο ἔργο του εἶναι «**Ἱστορικό ἐν βιβλίοις ὀκτώ**», στό ὁποῖο ἐκτίθενται τά συμβάντα κατά τούς πολέμους ἐναντίον τῶν Περσῶν, τῶν Βανδήλων καί τῶν Γότθων καί ἄλλα γεγονότα μέχρι τοῦ 554.

75. **Bantous,** σύνολο λαῶν πού περιλαμβάνει σχεδόν ὅλους τούς ἀνθρώπινους ὁμίλους τῆς νοτιο-ισημερινῆς Ἀφρικῆς, ἐκτός τῶν Bosjesmaus καί τῶν Hottendots. Οἱ Bantous δέν ἀποτελοῦν ἐθνική ἑνότητα. Ἡ οἰκογένεια Bantou εἶναι οἰκογένεια καθαρῶς γλωσσολογική, στήν ὁποία κατατάσσουν ἀνθρώπινους ὁμίλους πολύ διαφορετικούς μεταξύ τους καί οἱ ὁποῖες δέν ἔχουν κανένα δεσμό, ἐκτός ὅτι ὁμιλοῦν γλῶσσες παρουσιάζουσες κάποια συγγένεια, ἡ ὁποία ἄλλωστε εἶναι ἀσταθής.

76. **Arunta,** ἄγρια φυλή τῆς κεντρικῆς Αὐστραλίας. Οἱ ἀνήκοντες σέ αὐτήν διακρίνονται ἀνατομικῶς γιά τά μικρά τους ἄκρα καί τούς εὐκίνητους δακτύλους τῶν ποδιῶν τους, τούς ὁποίους μποροῦν νά μεταχειρίζονται σχεδόν σάν χέρια. Τό δέρμα τους εἶναι, ὅταν γεννιοῦνται λευκό, μέ τήν πάροδο δέ τοῦ χρόνου γίνεται μελαμψό, σέ μεγάλο δέ βαθμό τριχωτό. Ἡ θρησκεία τους εἶναι εἰδωλολατρική, καί διέπεται ἀπό βαθύ μυστικισμό.

77. **Pizarre** (François), λεγόμενος ὁ **Μέγας Μαρκήσιος,** ἱσπανός ἐξερευνητής (1475-1541). Στήν ἀρχή ἦταν χοιροβοσκός, ἔπειτα ὅταν ἔχασε τά ζῶα του ἀνεχώρησε στήν Ἀμερική, ὅπου ἀπό τό 1513, τέθηκε ὑπό τίς διαταγές τοῦ Nunex de Balboa, ὁ ὁποῖος περισυνέλεξε τίς πρῶτες πληροφορίες γιά τήν ἐξερεύνηση τοῦ Περοῦ.

Ἀκολούθως ἐξερεύνησε μέ τόν Almagro τίς ἀκτές τῆς χώρας αὐτῆς καί τῆς σημερινῆς δημοκρατίας τοῦ Ἰσημερινοῦ. Ὅταν ἐπέστρεψε στήν Ἱσπανία, ὀνομάσθηκε ὑπό τοῦ Καρόλου τοῦ Ε΄ κυβερνήτης ὅλων τῶν χωρῶν, τίς ὁποῖες ἤθελε νά ἀνακαλύψει.

Τό 1531 ἀνεχώρησε ἐκ νέου μετά τῶν δύο ἀδελφῶν του καί ὅταν ἀποβιβάσθηκε στό Περοῦ ἐπωφελήθηκε τῆς διαμάχης μεταξύ τῶν δύο ἀδελφῶν Huascar καί Atahualpa, οἱ ὁποῖοι ἀμφισβητοῦσαν τήν διαδοχή τοῦ βασιλείου τῶν Ἴνκας καί προχώρησε στό ἐσωτερικό τῆς χώρας.

Συμπλήρωσε τήν κατάληψη ὁλόκληρου τοῦ Περοῦ καί ἵδρυσε τήν Λίμα (1535). Τό 1538 διαφώνησαν μέ τόν Almagro, ὁ ὁποῖος εἶχε ἤδη κατακτήσει τήν Χιλή, καί διέταξε τήν θανάτωσή του, ἀλλά τό 1541 δολοφονήθηκε καί αὐτός ἀπό τόν γυιό τοῦ Almagro.

78. **Inca** (λέξη τῆς γλώσσας Quichua, πού σημαίνει τούς **δεσπότες** καί χρησιμοποιούμενη ὡς συνώνυμο τοῦ «βασιλεύς» καί περί τῶν ἀρξάντων μελῶν τῶν Ἴνκας), πατριά τῆς φυλῆς Quichua τῆς Ν. Ἀμερικῆς, ἀνάγουσα τήν ἀρχή της στόν Manco-Capac, γυιό τοῦ ἥλιου καί τῆς σελήνης.

Ἀπό πολλῶν αἰώνων οἱ Ἴνκας βασίλευαν σέ ἕνα τμῆμα τοῦ Περοῦ κατά τά μέσα δέ τοῦ Χ αἰῶνος ὁ Manco-Capac κατέκτησε τήν πόλη Cuzco καί ὑπέταξε τήν φυλή τῶν Allcovisas· ἀκολούθως οἱ διάδοχοί τους ὑπέταξαν καί τίς γειτονικές χῶρες, ὥστε τό κράτος τελικῶς περιελάμβανε ὅλες τίς χῶρες Β. μέχρι τοῦ Quito καί Ν. μέχρι τοῦ Tucuman καί τῆς Χιλῆς.

Ἐπί τοῦ Huayana-Capac, τό κράτος τῶν Ἴνκας ἔφθασε τό ἀπόγειο τῆς ἀκμῆς του· μετά ὅμως τόν θάνατο αὐτοῦ (1525) οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι ἄρχισαν νά τό ἐξασθενίζουν καί διευκόλυναν τό ἔργο τῆς καταστροφῆς, τήν ὁποία συμπλήρωσαν οἱ Ἱσπανοί ἀπό τό 1532-1536.

Τό κράτος τῶν Ἴνκας ἦταν θαυμάσια διοργανωμένο καί εἶχε ἀναπτυχθεῖ σέ αὐτό ἀξιοσημείωτος πολιτισμός, ἀνώτερος κάθε ἄλλης ἀμερικανικῆς χώρας. Τό κράτος εἶχε κοινωνιστική ὀργάνωση, τό δέ ἄριστο διοικητικό του σύστημα φρόντιζε μέχρι τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν γιά τήν εὐημερία ὅλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων.

Ἡ γεωργία, κτηνοτροφία, μεταλλουργία, κεραμουργία καί ἰδίως ἡ ἀρχιτεκτονική ἀναπτύχθησαν πάρα πολύ, ἀπαράμιλλη δέ ἀπέβη ἡ τέχνη στήν λάξευση καί τήν συναρμογή τῶν λίθων στήν κατασκευή φρουρίων, τειχῶν κ.λπ., ὅπως μαρτυροῦν τά διάφορα ἀνά τό Περοῦ ἀνευρισκόμενα ἐρείπια. Παρά τήν ἐπίσημη λατρεία, διατηρήθηκαν ἐλεύθερες καί οἱ θρησκεῖες τῶν ὑποδούλων φυλῶν.

79. **Cooper** (James Fenimore), ἀμερικανός μυθιστοριγοράφος (1789-1851). Γυιός δικαστοῦ καί πλουσίου γαιοκτήμονος, διέκοψε τίς σπουδές του σέ ἡλικία 16 ἐτῶν καί εἰσῆλθε στό ναυτικό, μετά πενταετῆ ὅμως ναυτικό βίο ἐπανῆλθε πλησίον τοῦ πατρός του.

Ἀπό τό 1826-1829 διετέλεσε πρόξενος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν στή Λυόν, καί ἀκολούθως διέτρεξε τήν Γερμανία καί Ἑλβετία καί τήν Ἰταλία, καί ἐπιδόθηκε παντοῦ σέ μελέτες ἠθῶν. Τό 1832 ἐπέστρεψε ὁριστικῶς στήν πατρίδα του. Ἐν τῷ μεταξύ δημοσίευσε πολλά μυθιστορήματα. Τό ἔργο τοῦ F. Cooper ἐπιλαμβάνεται πολλῶν ἀντικειμένων καί πολλῶν ἐποχῶν, ἀλλά εἶναι πρό πάντων ἀξιοσημείωτο γιά τόν ἐθνικό χαρακτῆρα.

Ὅ,τι ὅμως πρέπει νά θαυμάσει κανείς εἶναι τά μυθιστορήματά του, εἶναι ἡ δραματική ἀναπαράσταση τῶν ἀφελῶν καί ἀγρίων ἠθῶν τῶν ἰνδικῶν φυλῶν καί ἡ ὡραιότης τῶν ἀμερικανικῶν τοπίων, λειμώνων, παρθένων δασῶν καί τοῦ Ὠκεανοῦ.

80. **Anymard** Edourd - Alphouse - Antoine, Baron), γάλλος στρατηγός (1820-1880). Ὑπηρέτησε στήν Ἀφρική καί τήν Κριμαία. Συνταγματάρχης τό 1859, ἔλαβε ἀξιοσημείωτο μέρος στήν ἐκστρατεία τοῦ Μεξικοῦ καί προήχθη σέ στρατηγό μεραρχίας τό 1864. Μέραρχος κατά τόν Αὔγουστο τοῦ 1870, πολέμησε στόν στρατό τοῦ Ρήνου καί ἔπειτα ἔγινε γενικός ἐπιθεωρητής τοῦ πεζικοῦ, διοικητής τοῦ 16ου σώματος στρατοῦ καί διοικητής τῶν Παρισίων μέχρι τοῦ θανάτου του.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΝΩΝ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

ΤΑ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΓΗΣΕΩΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ

Τρία εἶναι τά κυρία ἐπιχειρήματα τῶν Ὀπαδῶν τῆς Καταργήσεως τῶν Τόνων καί τῶν Πνευμάτων.

Τό πρῶτο εἶναι ἱστορικῆς φύσεως,

τό ἄλλο οἰκονομικό

καί τό τελευταῖο παιδαγωγικοῦ χαρακτῆρος.

Κατά τό **πρῶτο**, τό ἱστορικό ἐπιχείρημα, οἱ Τόνοι καί τά Πνεύματα δέν ὑπῆρχαν στήν Γραφή τῶν Ἑλλήνων τῶν Κλασσικῶν Χρόνων τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος, δηλαδή τῆς πρό τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἐποχῆς, ἀλλά εἶναι ἐπινόηση μεταγενέστερων χρόνων.

Ἑπομένως κατά τό ἐπιχείρημα τοῦτο, κατάργηση τῶν τόνων καί τῶν πνευμάτων σημαίνει ἀπό τῆς ἀπόψεως αὐτῆς ἐπάνοδο στόν τρόπο τῆς Γραφῆς τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων τῆς Κλασσικῆς Περιόδου.

Κατά τό δεύτερο, τό Οἰκονομικό ἐπιχείρημα, διά τῆς καταργήσεως τῶν τόνων καί τῶν πνευμάτων θά ἐπέλθει αὐτομάτως τεράστια καί ἀνυπολόγιστη οἰκονομία χρόνου, κόπου, δυνάμεων καί χρήματος ὄχι μόνον κατά τήν ἔκδοση τῶν Ἐφημεριδῶν καί στά Τυπογραφεῖα ἐν γενεῖ, ὅπου θά περιορισθοῦν στό ὑποπολλαπλάσιον τά ἐν χρήσει σήμερα τυπογραφικά στοιχεῖα, ἀλλά καί στά σχολειά καί σέ ὅλον τόν ἐθνικό βίο, ἰδιωτικό καί δημόσιο.

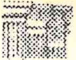
Τέλος κατά τό Παιδαγωγικό ἐπιχείρημα ἡ κατάργηση τῶν τόνων καί τῶν πνευμάτων θά ἐπιφέρει ἀμέσως μέγιστη ἁπλούστευση τῆς ὀρθογραφίας τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης καί θά συντελέσει στήν ἐλάττωση ἤ τήν ἐξαφάνιση τοῦ ὀρθογραφικοῦ ἄγχους, τό ὁποῖο συχνά κατέχει ὄχι μόνο τούς Ἕλληνες μαθητές, ὅσοι δέν ἀνήκουν στόν καλούμενο Ὀπτικό Τύπο, ἀλλά πολλές φορές καί τούς ἐνήλικες φοβούμενους ἐνίοτε, μήπως ὑποπέσουν τυχόν σέ κάποιο ὀρθογραφικό λάθος καί κινδυνεύσουν νά χαρακτηρισθοῦν ὑπό ἀδιακρίτων ἤ κακόβουλων παρατηρητῶν ὡς ἀγράμματοι καί σχολιασθοῦν διά τοῦτο δυσμενῶς.

Καί τά τρία αὐτά ἐπιχειρήματα ὑπέρ τῆς καταργήσεως τῶν τόνων περιέχουν δόση ἀλήθειας. Παρά ταῦτα ὅμως δέν εἶναι ἀκλόνητα, οὐδέ δυσκαταμάχητα. Νά γιατί.

α΄. Τό ἱστορικό Ἐπιχείρημα:

Ὁ ἰσχυρισμός, κατά τόν ὁποῖον διά τῆς καταργήσεως τῶν τόνων καί τῶν πνευμάτων θά ἐπανέλθουμε στήν ἀρχική μορφή τῆς Ἑλληνικῆς Γραφῆς εἶναι ἀνακριβής.

Διότι εἶναι μέν ἀληθές ὅτι οἱ Ἕλληνες ἀρχικῶς δέν χρησιμοποιοῦσαν στήν Γραφή τους σημεῖα τῶν τόνων, τῶν ὁποίων ἡ ἐπινόηση εἶναι προσθήκη τῆς ἀμέσως ἑπόμενης περιόδου,

ἤτοι τῶν Ἑλληνιστικῶν ἤ Ἀλεξανδρινῶν Χρόνων, ἀλλά ἡ ἀπουσία τῶν σημείων τούτων δέν εἶναι ἡ μονή οὐσιώδης διαφορά μεταξύ τοῦ ἀρχικοῦ τρόπου τῆς Γραφῆς τῶν Ἑλλήνων καί ἐκείνου, ὁ ὁποῖος βραδύτερον ὁριστικῶς ἐπεκράτησε. Γιά τούς ἑξῆς λόγους.

1) **Οἱ Ἕλληνες ἀρχικῶς** δέν χρησιμοποιοῦσαν ὅλοι τόν αὐτόν ἀκριβῶς τύπο ἀλφαβήτου, ἀλλά ὅπως μιλοῦσαν κατά τόπους διάφορες Ἑλληνικές διαλέκτους, ὁμοίως καί γράφοντες χρησιμοποιοῦσαν κατά πόλεις καί περιοχές ποικίλα Ἑλληνικά ἀλφάβητα, ἕνα ἐκ τῶν ὁποίων π.χ. ἦταν τό Χαλκιδικό, ἀπό τό ὁποῖο προέκυψαν κυρίως τά Ἐλληνογενῆ ξένα ἀλφάβητα, ἄλλο τό ἀρχαῖο Ἀττικό, τρίτο τό κυρίως ἰωνικό, τό ὁποῖο ἐπιβλήθηκε καί στήν πόλη τῶν Ἀθηνῶν ἐπί ἄρχοντος Εὐκλείδου, ἐκ τούτου δέ προέκυψε ἐν τελεῖ καί τό σήμερον ἐν χρήσει.

2) **Ἡ Γραφή τῶν Ἑλλήνων ἦταν** μέν ἀνέκαθεν ὁριζόντια, ὅπως καί ἡ τῶν Φοινίκων, ἐν ἀντιθέσει π.χ. πρός τήν Κινεζική (κάθετον), ἀλλά ἀρχικῶς ἔγραφαν κατά τρεῖς διάφορους τρόπους, ἤτοι:

α) ἐκ δεξιῶν πρός τά ἀριστερά, ὡς γραφοῦν σήμερα οἱ Ἑβραῖοι καί οἱ Ἄραβες,

β) βουστροφηδόν (ἐναλλάξ)

γ) ἐξ ἀριστερῶν πρός τά δεξιά, ὡς γράφουμε καί ἐμεῖς σήμερα.

3) Ἔγραφαν τίς λέξεις τήν μία δίπλα στήν ἄλλη ἐν συνεχείᾳ, δηλαδή ἄνευ τῶν κενῶν μικρῶν μεσοδιαστημάτων, τά ὁποῖα ἀφήνουμε μεταξύ τῶν λέξεων ἐμεῖς σήμερα πρός εὐχερέστερο διαχωρισμό αὐτῶν ἀπ' ἀλλήλων.

4) Δέν ἔκαναν παρά μόνο κατ' ἐξαίρεση, χρήση σημείων στίξεως. Ἀλλά

5) Ἡ σπουδαιότερα τῶν διαφορῶν ἦταν ὅτι ἔγραφαν μόνον μέ κεφαλαῖα γράμματα, ἔκαναν δηλαδή ἀποκλειστική χρήση τῆς λεγόμενης σήμερα Μεγαλογράμματου Γραφῆς, ἀφοῦ ἡ ἀντίθετη, ἡ Μικρογράμματος Γραφή, τήν ὁποία χρησιμοποιοῦμε κατά τό πλεῖστον καί ἐμεῖς καί οἱ Εὐρωπαῖοι σήμερα, εἶναι ἐπινόηση πολύ μεταγενέστερα, τοῦ 2ου ἡμίσεος τοῦ Μεσαίωνος.

Περί τῶν τόνων καί τῶν πνευμάτων

Γιά νά ἐπανελθοῦμε λοιπόν ἀκριβῶς στόν τρόπον Γραφῆς τῶν Χρόνων τοῦ Περικλέους θά πρέπει ὄχι μόνον τούς τόνους καί τά πνεύματα νά καταργήσουμε, ἀλλά καί τά μεταξύ τῶν διαφορῶν λέξεων μεσοδιαστήματα καί τά σημεῖα τῆς στίξεως, νά γράφουμε δέ μόνον διά κεφαλαίων. Ὅλα αὐτά εἶναι ἀνέφικτα.

Ἄς μή μᾶς λέγουν λοιπόν οἱ φανατικοί ὀπαδοί τῆς καταργήσεως τῶν Τόνων καί τῶν Πνευμάτων, ὅτι δῆθεν ἀποβλέπουν στήν ἀποκατάσταση τῆς ἀρχικῆς μορφῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ Γραπτοῦ Λόγου, ἐνῶ πράγματι ἐπιδιώκουν τήν ἀποκοπή τῆς συνέχειας καί τήν καταστροφή τῆς παραδόσεως.

Ἀλλά κατά τοῦ ἱστορικοῦ Ἐπιχειρήματος ὑπάρχουν καί ἄλλα ἀκόμη ἰσχυρότερα ἀντεπιχειρήματα, στά ὁποῖα θά ἐπανέλθουμε κατωτέρω.

β΄. Τό Οἰκονομικό Ἐπιχείρημα.

Ὡς πρός τό ἐπιχείρημα τοῦτο παρατηροῦμε τά ἑξῆς. Δέν ἀρνούμεθα ὅτι διά

τῆς καταργήσεως τῶν τόνων καί τῶν πνευμάτων θά ἐπέλθει κάποια οἰκονομία χρόνου καί ἐνέργειας, ἑπομένως καί χρήματος, θά προκύψει δέ ἔτσι σημαντική ἐνδεχομένως οἰκονομική ὠφέλεια τῶν μεγάλων Δημοσιογραφικῶν Συγκροτημάτων ἀλλά καί τῶν Ἐκδοτικῶν Οἴκων ἐν γενεῖ, ἀφοῦ γιά τήν ἐκτύπωση τοῦ αὐτοῦ κείμενου θά χρησιμοποιοῦνται πλέον λιγώτεροι ἐργάτες ἤ ὑπάλληλοι. Καί οὕτω καθ' ἑξῆς.

Ἀλλά στόν βίο τῶν ἀτόμων, τῶν ὁμάδων καί τῶν ἐθνῶν δέν ὑπάρχουν μόνον οἰκονομικές ἀξίες οὔτε εἶναι φρόνιμο καί συνετό νά θυσιάζονται χάριν αὐτῶν ὅλες οἱ ἄλλες.

Ἄλλως, **ἄν ἀπεβλέπουμε** δηλαδή μόνον σ' αὐτές, θά ἔπρεπε καί ὡς ἄτομα καί ὡς οἰκογένειες καί ὡς ἔθνος νά ἀπαλλαγοῦμε ἀπό τά διάφορα κειμήλια καί τά ἀλλά ἐνθυμήματα τοῦ παρελθόντος, τά ὁποῖα καί χῶρο χρήσιμο ἐνίοτε καταλαμβάνουν καί φροντίδα καί δαπάνη πολλάκις ἀπαιτοῦν γιά τήν συντήρηση καί τήν προστασία τους, λειτουργοῦν δηλαδή, ἀντιοικονομικά.

Ἀλλά τό Κράτος αὐτό ἀφ' ἑνός μέν ἱδρύει καί διατηρεῖ Μουσεῖα, ἀφ' ἑτέρου δέ χαρακτηρίζει ὁρισμένες οἰκοδομές ἤ οἰκισμούς ἤ καί πόλεις ὁλόκληρους ὡς διατηρητέα μνημεῖα, τά ὁποῖα βλάπτουν οἰκονομικῶς.

Ἀλλά καί σέ αὐτήν τήν θέση τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν τό Κράτος, ἄν ἵδρυε πολυκατοικίες ἀντ' αὐτῆς, θά μποροῦσε ἀσφαλῶς νά εἰσπράττει μεγαλύτερες προσόδους ἀπό ὅσον ὠφελεῖται σήμερα οἰκονομικῶς ἐκ τῆς λειτουργίας τοῦ Ἀνώτατου αὐτοῦ ἱδρύματος.

Ἐξ ἄλλου ἐμεῖς οἱ Νεώτεροι Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι ἐνίοτε καλούμεθα καί Γραικύλοι ἤ Ρωμιοί, εἴμαστε ἄραγε περισσότερο ἔξυπνοι ἀπό τούς ἄλλους μεγάλους σύγχρονους Εὐρωπαϊκούς λαούς, π.χ. τούς Γερμανούς, τούς Γάλλους καί τούς Βρεττανούς, οἱ ὁποῖοι διατηροῦν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ τήν γραπτή τους καί λόγια παράδοση καί τήν ἱστορική τους ὀρθογραφία;

Ἔτσι οἱ πρῶτοι ἐξ αὐτῶν χρησιμοποιοῦν ἀκόμη καί τήν καλούμενη Γοτθική Γραφή, οἱ Γάλλοι διατηροῦν καί τούς τρεῖς παραδοσιακούς τόνους, accent grave, accent aigu et accent circonflexe, βαρεία, ὀξεία καί περισπωμένη, γραφοῦν δέ καί τούς ἄφωνους καί μή προφερόμενους φθόγγους, οἱ δέ Ἄγγλοι τέλος γραφοῦν π.χ. enough καί προφέρουν ἰνάφ. Ἤ μήπως οἱ Νεοέλληνες εἴμεθα λαός πρακτικώτερος ἀπό τούς τελευταίους τούτους;

Ἔτσι γεννᾶται εὐλόγως ἡ ὑπόνοια μήπως τά βαθύτερα ἐλατήρια πολλῶν ἐκ τῶν ἐπικαλούμενων τόν οἰκονομικό παράγοντα δέν εἶναι εἰλικρινῶς καί γνησίως οἰκονομικά, ἀλλά ἄλλα, ἤτοι εἰκονοπλαστικά, ἡ ἐχθρότητα δηλαδή πρός πᾶν ὅ,τι ἀνήκει στήν παράδοση τοῦ Ἔθνους καί μάλιστα τήν λόγια.

γ΄. Τό Παιδαγωγικό Ἐπιχείρημα.

Τόν ἰσχυρισμό κατά τόν ὁποῖον διά τῆς καταργήσεως τῶν τόνων καί τῶν πνευμάτων θά ἐπέλθει μέγιστη ἐλάττωση ἤ καί ἐξαφάνιση τοῦ ὀρθογραφικοῦ ἄγχους τῶν μαθητῶν καί τῶν γραφόντων ἐν γένει, θά ἀντικρούσουμε διά δυό κυρίως ἀντεπιχειρημάτων.

1) ***Δία τῆς Καταργήσεως τῶν Τόνων καί τῶν Πνευμάτων δέν θά ἐπέλθει ἀποφασιστική ἀπλούστευση τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθογραφίας καί ἄρσης τοῦ σχετικοῦ ἄγχους, διότι πολλές τῶν ὀρθογραφικῶν δυσκολιῶν προέρχονται ἀπό ἄλλα αἴτια***, ἐκ τούτων δέ ἀναφέρω τήν στιγμήν αὐτή ὡς λίαν σημαντικά

α) τόν ἰωτακισμό, τήν φωνητική δηλαδή σύμπτωση στήν Μεσαιωνική καί τήν Νέα Ἑλληνική μετά τοῦ ι πολλῶν ἄλλων ἀρχαίων φωνηέντων καί διφθόγγων καί συγκεκριμενῶς τοῦ η, τοῦ υ, τοῦ ει, τοῦ οι, τοῦ υι καί τοῦ ῃ, καί

β) τήν ἐξαφάνιση τῆς ἀρχαίας προσωδίας, δηλαδή τῆς διακρίσεως τῶν λεγόμενων μακρῶν καί βραχέων φωνηέντων τῆς Ἀρχαίας, καί σύμπτωση τούτων στόν προφορικό μας λόγο. Ἐντεῦθεν καί τό πλῆθος τῶν ὁμόηχων.

Πρός ἀποφασιστική λοιπόν λύση τοῦ ὀρθογραφικοῦ προβλήματος κατά τήν μέθοδο καί τήν ἔννοια αὐτή θά χρειασθεῖ νά προβοῦμε περαιτέρω. Ἀλλά τότε θά κινδυνεύσουμε νά βρεθοῦμε στόν πειρασμό νά ἀνοίξουμε τούς ἀσκούς τοῦ Αἰόλου.

Διότι, ἄν πρός ἐξαφάνιση ὁριστική τοῦ ὀρθογραφικοῦ ἄγχους ἀποφασίσουμε ἐπί τέλους, ὡς ἔχει προταθεῖ παλαιότερα ὑπό τοῦ Αἰμιλίου Εὐρώτα καί ἄλλων, προτείνεται δέ καί σήμερα ὑπό τινῶν, νά ἐγκαταλείψουμε ὡς σύνολο τήν ἱστορική μας ὀρθογραφία καί νά καθιερώσουμε ἀντ' αὐτῆς τήν λεγόμενη φωνητική ὀρθογραφία, θά διαπιστώσουμε ὅτι τό Ἑλληνικό Ἀλφάβητο δέν εἶναι πλήρως ἐπαρκές καί κατάλληλο πρός ἀπόδοση αὐτῆς τῆς ὀρθογραφίας.

Διότι στόν Νεοελληνικό Προφορικό Λόγο ὑπάρχουν φθόγγοι ὡς τό b, τό d καί τό g καί ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι δέν ἀποδίδονται ἁπλῶς δ' ἀντίστοιχων γραμμάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀλφαβήτου.

Ὁπότε θά ἀντλήσουν νέα ἐπί πλέον ἐπιχειρήματα ὅσοι, ὅπως ἐκ τῶν Μαρξιστῶν ὁ διαβόντος Δημήτριος Γληνός καί ἄλλοι Γραικύλοι, ἐκ δέ τῶν μισελλήνων ὁ δῆθεν φιλέλλην, πράγματι δέ προπαγανδιστῆς τῆς μή Ἑλληνικότητος τῶν Ἀρχαίων Μακεδόνων καί τῶν ἄλλων Βορείων Ἑλλήνων, παρά ταῦτα ὅμως φίλος καί οἰκεῖος τῶν Προέδρων τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας καί εἰσηγητής ἰδεῶν πρός αὐτούς Ἰωσήφ ἤ Κωνσταντῖνος Dragan, οἱ ὁποῖοι ὅλοι εἰσηγοῦνται ἐπιμόνως τήν ἐγκατάλειψη ἀπό ἐμᾶς καί τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀλφαβήτου καί τήν υἱοθέτηση ἀντ' αὐτοῦ τοῦ Λατινικοῦ Ἀλφαβήτου, γιά νά ἀφομοιωθοῦμε εὐχερέστερα μέ τούς ὑπόλοιπους λαούς τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, νά μιμηθοῦμε δέ καί ἐμεῖς τήν ἀντίστοιχη πράξη τοῦ Γαζῆ Μουσταφᾶ Κεμάλ Ἀτατούρκ, ὁ ὁποῖος ἐπέβαλε στήν Τουρκία τήν ἀποκλειστική χρήση τοῦ Λατινικοῦ ἀντί τοῦ Ἀραβικοῦ Ἀλφαβήτου.

Ἀλλά οἱ Τοῦρκοι δέν ἐγκατέλειψαν ἐθνικό τους ἀλφάβητο, διότι δέν εἶχαν.

Στό σημεῖο τοῦτο ἄς μοῦ ἐπιτραπεῖ νά δηλώσω, ὅτι ἡ ἐπίδειξη ἐκ μέρους Ἑλλήνων, θαυμασμοῦ πρός τό ὑποκείμενο τοῦτο, τόν ἀνηλεῆ ἐξολοθρευτή καί σφαγέα ὄχι μόνον τῶν Ἰώνων καί τῶν Ποντίων, ἀλλά καί τῶν ἀδελφῶν μας λαῶν Ἀρμενίων καί Κούρδων, ἀποτελεῖ κάτ' ἐμέ ἔνδειξη ἐθνικῆς ἀφιλοτιμίας. Τούς δέ ἀνδριάντες αὐτοῦ πρέπει κάποτε νά συντρίψουμε καί στήν Κωνσταντινούπολη καί στήν Σμύρνη. Ἀλλά προηγουμένως πρέπει νά ἐξασ-

φαλισθοῦμε ἀπό τούς ἐσωτερικούς κινδύνους.

Ἀλλά ἡ ἀλυσίδα τῶν ἀλλεπάλληλων κινδύνων δέν τερματίζεται στό σημεῖο τοῦτο. Διότι, ἐάν ἐγκαταλείψουμε καί τό Ἑλληνικό Ἀλφάβητο γιά λογούς πρακτικούς, γιατί νά μή ἐγκαταλείψουμε ἀργότερα καί τό σύνολο τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης, ἤτοι ὄχι μόνο τῆς Ἀρχαίας, ἀλλά καί τῆς Καθαρευούσης καί τῆς Δημοτικῆς, χάριν ἄλλης ξένης, εἴτε τῆς Ρωσικῆς εἴτε τῆς Ἀγγλικῆς ἤ ἄλλης, περισσότερον πρακτικῆς; Ὁπότε θά φραγκέψουμε ἐντελῶς καί θά ἀπολέσουμε ὁριστικῶς τόν ἐθνισμό μας.

2) Ἡ καταπολέμηση τοῦ ὀρθογραφικοῦ ἄγχους καί ἡ ἁπλούστευση ἐν γενεῖ τῆς ὀρθογραφίας δύναται νά ἐπιτευχθεῖ μέ ἄλλον ὁμαλώτερο καί εὐχερέστερο τρόπο.

Ἐν **πρώτοις** παρατηροῦμε ὅτι ἡ ἁπλούστευση αὐτη, ἰδίως ὅσον ἀφορᾶ στόν τονισμό τῶν λέξεων ἀλλά καί γενικώτερα, εἶχε ἤδη ἀρχίσει ἀπό μακροῦ νά συντελεῖται στόν Ἑλληνικό Γραπτό Λόγο ἀφ' ἑαυτῆς, αὐτομάτως καί ἐλευθέρως, καί ἄνευ τῆς ἐπιβολῆς ἄνωθεν μέ κάποιον νόμο ἤ διάταγμα. Ἀρκεῖ ὡς πρός αὐτό νά ἀναφερθοῦν ἐνδεικτικῶς οἱ ἑξῆς, ἐκτός ἄλλων, χαρακτηριστικές περιπτώσεις.

I) Ἡ ἐξαφάνιση τῶν τόνων καί τῶν πνευμάτων ἀπό τήν Μεγαλογράμματο Γραφή. Καί τοῦτο ἐνῷ ἀρχικῶς, ἤτοι κατά τήν πρώτη ἐμφάνιση τῶν σημείων τούτων τοῦ γραπτοῦ λόγου, αὐτά κατ' ἀνάγκην ἐφαρμόσθηκαν μόνον ἐπί τῆς Μεγαλογράμματου Γραφῆς, ἀφοῦ δέν ὑπῆρχε ἀκόμη ἡ Μικρογράμματος. Ἔτσι ἐπί πολλούς αἰῶνες, χιλιετία καί πλέον, ἡ Γραφή τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἦταν Μεγαλογράμματος (διά κεφαλαίων) μετά Τόνων καί Πνευμάτων. Ἐπινοηθείσης τέλος κατά τόν Μεσαίωνα τῆς Μικρογράμματου Γραφῆς αὐτά μετεδόθησαν καί σέ αὐτήν, διετηρήθησαν ὅμως ἐπί μακρόν καί στίς δύο μορφές, καί τήν μεγαλογράμματο καί τήν μικρογράμματο, μέχρι καί τῆς ἐφευρέσεως καί τῆς τυπογραφίας καί πολύ μέτ' αὐτήν.

Σήμερα ὅμως τοῦτο δέν συμβαίνει. Διότι ἡ Μεγαλογράμματος Γραφή καί ἀπό ἐμᾶς καί ἀπό τούς ξένους παντοῦ ὅπου χρησιμοποιεῖται, στούς τίτλους, τίς ἐπιγραφές τά ψηφίσματα, τούς καταλόγους καί λοιπά, γράφεται κατά κανόνα ἄνευ τόνων καί ἄνευ πνευμάτων. Ἀκόμη καί στίς περιπτώσεις ὅπου ἡ παράλειψη αὔτη μπορεῖ νά ὁδηγήσει σέ γένεση συγχύσεως ἤ ἀμφιβολίας, ὡς συμβαίνει συχνά.

Χειρόγραφοι κώδικες ἤ ἔντυπα βιβλία μετά τόνων καί πνευμάτων ἐπί τῶν κεφαλαίων γραμμάτων σήμερον ὑπάρχουν μόνον στίς βιβλιοθῆκες. Τοῦτο δέ ἐγένετο ἄνευ νομοῦ ἤ διατάγματος.

II) Ἡ προαιρετική τήρηση τῆς διακρίσεως τῆς βαρείας καί τῆς ὀξείας, κατ' οὐσίαν δέ ἡ κατάργηση τῆς πρώτης καί ἀντικατάσταση αὐτῆς ὑπό τῆς δευτέρας τούτων εἰς τόν χειρόγραφο γραπτό λόγο τῶν Ἑλλήνων. Καί τοῦτο ἀπό ἀμνημονεύτων ἤδη χρόνων πάρ' ὅλον ὅτι οἱ σχετικοί κανόνες τοῦ τονισμοῦ διαλαμβάνονται ἐπακριβῶς στά Ἐγχειρίδια τῆς Γραμματικῆς τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης (Ἀρχαίας, Καθαρευούσης καί Δημοτικῆς).

Γι' αὐτό καί κανείς Ἕλλην μαθητής ἤ καί σπουδαστής ἀκόμη τῆς Φιλολογίας ἐνθυμεῖται νά ἐπετιμήθη πότε ὑπό διδασκάλου του γιά τήν παράλειψη τῆς διακρίσεως αὐτῆς. Αὐτά στά χειρόγραφα, διότι στά ἔντυπα ἡ διάκριση βαρείας καί ὀξείας διατηρεῖται κατά κανόνα ἐπιμελῶς καί ἐπακριβῶς καί στήν Ἑλλάδα καί στό ἐξωτερικό τῶν τυπογράφων κατεχόντων ἐκ παραδόσεως ἄριστα τούς σχετικούς κανόνες τοῦ τονισμοῦ καί ἐφαρμοζόντων αὐτούς ἄνευ ἰδιαιτέρας προσπαθείας καί αὐτομάτως.

III) Ἡ ἀνάλογη περίπτωση, δηλαδή προαιρετική χρήση, κατά κανόνα δέ παράλειψη τῆς δασείας του ἀρχικοῦ ῥῶ καί ἡ κατάργηση τοῦ συνδυασμοῦ ψιλῆς καί δασείας ἐπί τοῦ ἐν τῷ μεσῷ τῶν λέξεων διπλοῦ ῤῥ. Ἔτσι σήμερα γράφουμε *θάρρος*, ἐνῷ σέ παλαιά βιβλία καί χειρόγραφα ἀπαντῶμε *θάῤῥος*.

IV) Ἡ προαιρετική χρήση, κατά κανόνα δέ παράλειψη τοῦ ὑπογεγραμμένου ἰῶτα (ὑπογεγραμμένης), ὅταν ἀνήκει (ἤ θεωρεῖται ὅτι ἀνήκει) στήν ρίζα τῶν λέξεων.

Ἔτσι γράφουμε σήμερα ***ζῶον, ζωγράφος, ὠόν, ἀθῶος, πρώην, Θράκη*** κ.λπ. ἀντί τῶν ὀρθότερων τύπων ζῷον, ζῳγράφος, ᾠόν, ἀθῷος, πρῴην, Θρᾴκη κ.λπ. Ἡ ὑπογεγραμμένη διατηρεῖται κατά κανόνα, ὅταν ἀνήκει στίς καταλήξεις ρημάτων καί ὀνομάτων ἤ στήν χρονική αὔξηση ρημάτων. Καί οὕτω καθ' ἑξῆς.

Κατόπιν τούτων τίθεται τό ἀκόλουθον ἐρώτημα. Γιατί καί ἡ Ἑλληνική Πολιτεία μιμούμενη ὡς πρός τουτο τό Ἔθνος καί τόν Λαό δέν θά μποροῦσε μακροπροθέσμως μέν ὡς πρός τό μέλλον, νά ἐμπιστευθεῖ στήν αὐτήν τήν αὐτόματη, βαθμιαία, ἐλευθέρα καί οἱονεί φυσιολογική ἁπλούστευση καί ἀναπροσαρμογή τῆς ἱστορικῆς Ὀρθογραφίας, ὡς πρός τό ἄμεσον δέ παιδαγωγικό πρόβλημα στά Σχολεῖα νά ἀρκεσθεῖ σέ χαρακτηρισμό ὡς προαιρετικῶν, ὁσωνδήποτε ὀρθογραφικῶν κανόνων θά ἔκρινε ἡ ἴδια σκόπιμον, ὥστε ἡ μή τήρηση αὐτῶν νά μή λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν κατά τήν βαθμολόγηση τῶν γραπτῶν δοκιμίων τῶν μαθητῶν, νά δικαιοῦνται ὅμως νά ἐφαρμόζουν αὐτούς ὅσοι τυχόν θά ἠδύναντο καί θά ἤθελαν;

Ἔτσι καί τό ὀρθογραφικό ἄγχος θά περιωρίζετο τά μέγιστα ἤ θά ἐξέλιπε ἐντελῶς, ἀλλά καί ἡ γραπτή παράδοση καί ἡ ἐθνική συνέχεια δέν θά ἐκλονίζετο βιαίως καί ἀποτόμως. Τουναντίον ἡ ἐπιβολή ἄνωθεν διά νομοῦ δυναμικῶς νέου σύστηματος γραφῆς, τοῦ ἀποκληθέντος μονοτονικοῦ, διανοίγει τήν ὁδό πρός διωγμόν ἐκεινῶν, οἱ ὁποῖοι δέν μποροῦν ἤ δέν θέλουν νά ἐφαρμόσουν αὐτό.

Β. ΟΙ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΠΙΠΛΟΚΕΣ

α. Ὁ ἐκ τῆς μονολιθικότητος κίνδυνος

Οἱ Τόνοι μετά τῶν Πνευμάτων ἐπινοηθέντες κατά τούς Ἀλεξανδρινούς Χρόνους ἐπεκράτησαν κατά μικρόν ἀνά τόν Ἑλληνικό Κόσμο ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον καθ' ὅλην τήν ἔκταση αὐτοῦ ἄνευ ἐπιβολῆς ἄνωθεν διά νομοῦ ἤ διατάγματος ἀπό κάποιο ἐκ τῶν Ἑλληνιστικῶν Βασιλείων τῆς Ἀνατολῆς ἤ τῶν πολιτειῶν τῆς κυρίως Ἑλλάδος, οὔτε τῆς μετέπειτα διαδόχου αὐτῶν Μεσαιωνικῆς Βυζαντιακῆς Αὐτοκρατορίας.

Ἀλλά καί ἡ κατάργηση αὐτῶν δεν θά ἦταν ὀρθότερο καί προτιμότερο νά ἐπέλθει ἐλευθέρως ἀφ' ἑαυτῆς ἄνευ τῆς δυναμικῆς ἄνωθεν ἐπιβολῆς διά νομῶν ὑπό τῆς Πολιτείας;

Διότι ἡ παρέμβαση τοῦ Κράτους πρός ἐπιβολήν ὑπ' αὐτοῦ δυναμικῶν λύσεων σέ ζητήματα τοῦ Πνεύματος δέν μπορεῖ παρά νά ἀποβεῖ τελικῶς ἐπιβλαβής, ἀφοῦ περιορίζει τήν ἐλευθερία αὐτοῦ, ἀπαραίτητον ὅρο τῆς ἀναπτύξεώς του.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιας περιπτώσεως ἐκ τῆς Μεσαιωνικῆς ἱστορίας εἶναι ἡ ὑπό τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ Α΄ ἀπαγόρευση διά διατάγματος τό 529 μ.Χ. τῆς λειτουργίας τῶν Φιλοσοφικῶν Σχολῶν ἐν Ἀθήναις. Οἱ Ἕλληνες Φιλόσοφοι τότε κατέφυγαν πρός τόν Χοσρόην στήν Περσία, ἀπ' ὅπου πάλιν ἐκδιωχθέντες μετεβλήθησαν εἰς πλάνητες καί μέτ' ὀλίγον ἐξέλιπαν.

Ἡ πράξη αὐτή τοῦ Ἰουστινιανοῦ ὠφέλησε ἄραγε ἡ ἔβλαψε; Μήπως τουλάχιστον ἐμπόδισε τήν ἐπέλευση ἀκολούθως στό Βυζάντιο τοῦ βαθύτερου σκότους τοῦ Μεσαίωνος ἐπί τρεῖς καί πλέον ἑκατονταετίες μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Φωτίου; Οἱ δέ προγενέστεροι τοῦ Ἰουστινιανοῦ Πατέρες τοῦ Χρυσοῦ Αἰῶνος αὐτῆς, Βασιλεῖος, Γρηγόριος Ναζιανζηνός, Γρηγόριος Νύσσης, Ἰωάννης Χρυσόστομος καί οἱ ἄλλοι, ὅσοι διετέλεσαν μαθητές τῶν Ἑλλήνων Φιλοσοφῶν, ὑπῆρξαν διά τοῦτο κατώτεροι τῶν διαδόχων τους; Καί ἐκ τῆς ἑλληνομάθειάς των ἐζημιώθηκαν μήπως ἤ τουναντίον διευκολύνθησαν τά μέγιστα;

Ἀλλά καί σήμερα ἡ ὑπό τῆς Πολιτείας ἐπιβολή δυναμικῶν μονολιθικῶν λύσεων στά ζητήματα τῆς μορφῆς τοῦ Προφορικοῦ καί τοῦ Γραπτοῦ Λόγου τῶν Ἑλλήνων συμφώνως πρός τίς εἰσηγήσεις, τίς ἀπόψεις καί τίς ἐμμόνους ἐπιδιώξεις τῶν ἀπρόσεκτων, τῶν φανατικῶν ἤ τῶν Μαρξιστῶν δέν δύναται παρά νά ἀποβεῖ μακροπροθέσμως ἐπικίνδυνος ἤ μοιραία γιά τόν πνευματικό βίο τοῦ Ἔθνους, τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ὁποίου ἀπαραίτητος προϋπόθεση θά παραμείνει πάντοτε ἡ πολυμορφία, ἡ δυνατότητα τῆς ἐπιλογῆς καί ἡ ἐλευθερία.

β. Φωνή καί Γραφή.

Ἡ διά νόμου μεταρρύθμιση τοῦ γραφικοῦ συστήματος τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης εἶναι νοητή κατά δυό τρόπους ἤ ἔννοιες· ἤ

1) θά ἀφορᾶ μόνον στό μέλλον, σέ ὅ,τι δηλαδή θά γραφεῖ ἑλληνιστί ἀπό τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου τούτου καί ἐφεξῆς, ἤ

2) θά ἔχει ἰσχύν ἀναδρομική, ὅποτε θά προκύψει καί τό πρόβλημα τῆς μεταγραφῆς τῆς μέχρι τοῦδε Ἑλληνικῆς Γραμματείας συμφώνως πρός τούς κανόνες τοῦ νέου συστήματος.

Καί κατά τίς δυό αὐτές δυνατές περιπτώσεις θά ἀνακύψουν μέγιστες, σοβαρώτατες καί ἀνυπέρβλητες δυσχέρειες καί ἐπιπλοκές. Ἡ πρώτη δέ ἐξ αὐτῶν, ἐκτός του ὅτι θά συναντήσει μεγαλές δυσχέρειες κατά τήν ἐφαρμογή της, π.χ. κατά τήν ἀνατύπωση τῶν ἀρχαιότερων κείμενων, θά συντελέσει τά μέγιστα στήν γένεση βαθυτάτου χάσματος μεταξύ ἐθνικοῦ παρελθόντος καί μέλλοντος.

Ἀπό τῆς αὐγῆς τῶν ἱστορικῶν Χρόνων οἱ μορφές τοῦ Λόγου τῶν Ἀνθρώπων, μέ τίς ὁποῖες ἐπικοινωνοῦν μεταξύ τους τά ἄτομα, οἱ ὁμάδες καί οἱ γενεές, ἀπέβησαν διττές. Διότι στόν μέχρι τότε μόνο Προφορικό Λόγο ἤ ἁπλῶς Φωνή, στηριζόμενο κυρίως ἐπί τῆς αἰσθήσεως τῆς Ἀκοῆς καί τοῦ ὁποίου τά στοιχεῖα, φθόγγοι, ἔνταση αὐτῶν, ὕψος, χροιά καί λοιπά, διαδέχονται τό ἕνα τό ἄλλο κατά τήν ἔκταση τοῦ Χρόνου, προσετέθηκε ἔκτοτε ὁ Γραπτός Λόγος ἤ ἁπλῶς Γραφή· αὐτός στηρίζεται κατ' ἔξοχην ἐπί τῆς αἰσθήσεως τῆς Ὁράσεως, τά δέ στοιχεῖα αὐτοῦ, γράμματα, σημεῖα τῆς στίξεως, τῶν τόνων, τῶν πνευμάτων καί λοιπά, παρατίθενται κατά τίς διαστάσεις τοῦ Χώρου.

Ἀκουστικά καί Ὀπτικά στοιχεῖα δέν παραμένουν ἄσχετα μεταξύ τους, ἀλλά ἀντιθέτως συνδέονται στενώτατα στην Συνείδηση κατά τούς νόμους τοῦ συνειρμοῦ καί ἀποτελοῦν ἑκάστοτε ἰδιαίτερες ἑνιαῖες ὁλότητες, τίς λέξεις, ἑκάστη δέ τούτων περιέχει πάντοτε συγχρόνως ἀκουστική καί ὀπτική εἰκόνα. Ὁπότε ἄρση ἤ καταστροφή κάποιων ἐκ τῶν εἰρημένων στοιχείων ἐπιφέρει καταστροφή τῆς ὁλότητος καί ἀποκοπή τῆς συνέχειας.

Ἐξ ἄλλου πρός τήν Φωνή ἀφ' ἑνός καί τήν Γραφή ἀφ' ἑτέρου ἀντιστοιχοῦν ὡσαύτως ἡ Προφορική ἤ ἄλλως λεγόμενη *Λαϊκή Παράδοση* ἀφ' ἑνός καί ἡ Γραπτή ἤ ἄλλως καλούμενη *Λόγια Παράδοση* ἀφ' ἑτέρου.

Καί οἱ δυό αὐτές μορφές τῆς Παραδόσεως (Λαϊκή ἤ Προφορική καί Λόγια ἤ Γραπτή) εἶναι ἐξ ἴσου πολύτιμοι πρός διατήρηση τῆς Συλλογικῆς Μνήμης.

Ἡ Μνήμη πάλι εἶναι ὅρος ἀπαραίτητος τῆς συγκροτήσεως τοῦ Πνεύματος. Διότι ἄνευ μνήμης ἰσχυρῆς, ἐνεργοῦ καί σαφοῦς οὔτε τό βιολογικό ἄτομο μετατρέπεται σέ πρόσωπο, οὔτε κάποιος λαός μετουσιώνεται σέ ἔθνος.

γ. Ἕλληνες καί Ρωμιοί.

Ὁ ριζικός κλονισμός καί ἡ ὁλική κατάλυση τῆς Παραδόσεως ἐν γενεῖ ἄγει στά μεγάλα ἐκεῖνα κενά, τά χάσματα, τά ὁποῖα διαπιστώνονται κατά τίς ἐξαφανίσεις μεγάλων ἀρχαίων ἐθνῶν καί τίς ἐμφανίσεις στίς θέσεις αὐτῶν ἄλλων νεώτερων· τοῦτο δέ παρά τήν διατήρηση πολλές φορές τῆς βιολογικῆς συνέχειας.

Τέτοια χάσματα εἰς μέν τήν Ἱστορία τῆς Δύσεως ἀναφέρονται τά μεταξύ Ἀρχαίων Ἰβήρων καί σύγχρονων Ἱσπανῶν, Ἀρχαίων Γαλάτων καί Φράγκων ἤ Γάλλων (Franks, Français), Ἀρχαίων Βρεττανῶν καί Αγγλων καί πλεῖστα ἄλλα, στήν δέ Ἐγγύς Ἀνατολή μεταξύ Ἀρχαίων Αἰγυπτίων καί σημερινῶν Ἀραβόφωνων κατοικῶν τῆς χώρας αὐτῶν καί οὕτω καθ' ἑξῆς.

Οἱ Ὀπαδοί τοῦ Ψυχαρισμοῦ καί οἱ ὅμοια φρονοῦντες πρός αὐτούς, παραβλέποντες τόν ὅλως ἰδιαίτερο χαρακτήρα καί τήν μοναδικότητα αὐτοῦ στόν Κόσμο, συγκρίνουν τόν Νεώτερο Ἑλληνισμό πρός τά σύγχρονα Ἔθνη τῆς Δύσεως καί μᾶς καλοῦν σέ μίμηση αὐτῶν ἐν παντί. Μήπως λοιπόν πρόκειται νά διανοίξουμε καί ἐμεῖς ἀνάλογο χάσμα μεταξύ τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων καί τῶν σύγχρονων Ρωμιῶν;

Βεβαίως πολλῶν ἐκ τῶν ἐμμανῶν καί ἀδιαλλάκτων ἐχθρῶν τῆς Λογίας Παραδόσεως, ἄν μή ἐν πλήρει ἐπιγνώσει, ὅμως ὑποσυνειδήτως ἢ ἀσυνειδήτως αὐτός ἦταν ὁ θεμελιώδης καί τελικός σκοπός στόν ὁποῖο ἀπέβλεπαν· γι' αὐτό καί ἀποκαλοῦσαν αὐτήν χλευαστικῶς *λογιωτατισμό*, μιλοῦσαν δέ καί περί προγονοπληξίας καί προγονοπλήκτων.

Ἔτσι τό θέμα ἀνάγεται ἐν τελεῖ στό ἐρώτημα, ἄν αἰσθανώμεθα ὡς Ἕλληνες ἢ ὡς Ρωμιοί. Διότι, ἄν συμβαίνει τό δεύτερο, τότε πράγματι οὐδεμιά ἀνάγκη νά μεριμνοῦμε περί τῆς Παραδόσεως καί μάλιστα τῆς Λόγιας. Τότε ἄς ἀπορρίψουμε πάντα δεσμό καί ἄς ἀποκόψουμε, ὡς γνήσιοι ριζοσπάστες, μία πρός μία ὅλες τίς ρίζες.

δ. Ἑλλαδικό Κράτος καί εὐρύτερος Ἑλληνισμός.

Ὅλα αὐτά, τά ἀμέσως προηγουμένως, ἐλέχθησαν ἐξ ἀφορμῆς τῆς ὑποθέσεως ἐφαρμογῆς τῆς τονικῆς καί γενικώτερα τῆς γραφικῆς μεταρρυθμίσεως ἀποκλειστικῶς μόνον στό μέλλον. Ἀλλά καί ἡ ὅλως ἀντίθετος περίπτωση τῆς ἀναδρομικῆς ἰσχύος αὐτῆς ἐφ' ὅλης ἀνέκαθεν ἀπό τοῦ Ὁμήρου μέχρι σήμερα τῆς Ἑλληνικῆς Γραμματείας δέν συνεπάγεται ὀλιγώτερες καί μικρότερες ἐπιπλοκές καί δυσχέρειες.

Πρῶτον μέν ἡ παροῦσα Κυβέρνηση τῆς Ἑλλάδος ὡς καί ἡ μέλλουσα διάδοχος αὐτῆς, προσωρινή ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῶν ἀνθρωπινῶν πραγμάτων τυγχάνουσα ἐφ' ὅσον πάντα ἀνεξαιρέτως τά πολιτικά καθεστῶτα, οἱασδήποτε μορφῆς καί ὁσονδήποτε μακρόβια, ὑποκύπτουν ἐν τέλει στό μάκρος τοῦ χρόνου, διαδέχονται ἄλληλα καί ἀποβαίνουν ἔτσι πρόσκαιρα, ἐνῶ παραλλήλως τό ἔθνος ὀφείλει νά παραμείνει αἰώνιον -ἐρωτᾶται. μέ ποιό δικαίωμα καί πῶς δύναται νά λάβει μέτρα τέτοια, ριζικά, ἀποφασιστικά καί ἀνεπανόρθωτα, ἐκ τῶν ὁποίων δυνατόν νά κριθεῖ ἡ τύχη καί τό μέλλον τοῦ Γένους τῶν Ἑλλήνων ἐπί γενεᾶς γενεῶν ἢ διά παντός;

Ἔπειτα τό Ἑλλαδικό Κράτος καί σήμερα ἀκόμη δέν συμπίπτει πρός τόν εὐρύτερο ἢ μείζονα Ἑλληνισμό. Διότι πέρα τῶν ὁρίων αὐτοῦ βρίσκεται ὄχι μόνον ἡ μεγαλόνησος Κύπρος ἢ τό Οἰκουμενικό τῆς Ὀρθοδοξίας Πατριαρχεῖο στήν Κωνσταντινούπολη, διαφυλάσσον μέν στό ἀκέραιον μέχρι τώρα τήν ἑλληνικότητα αὐτοῦ, ἀλλά μετ' αὐτῆς ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ καί τήν λόγιαν Παράδοση -ἄνευ τῆς ὁποίας, ἄν δηλαδή υἱοθετεῖ καί τοῦτο τόν ψυχαρισμό, θά ἀπέβαινε ἀξιοκατάκριτο καί γελοῖο στά μάτια τῶν ἄλλων Χριστιανῶν καθώς καί τά λοιπά Ὀρθόδοξα Πατριαρχεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Ἀνατολῆς, μακρινοί τρόπον τινά συνεχιστές τῆς δόξας τῶν διαδοχῶν τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου μέχρι τῆς σήμερον, ἀλλά καί ὅλος ὁ ἀλύτρωτος καί ὁ ἀπόδημος Ἑλληνισμός ἀποτελῶν μέγα τμῆμα τοῦ Ἔθνους μας σήμερον, περίπου τό ἕν τρίτον αὐτοῦ.

Ἐπί πλέον δέ οἱ ἀνά τόν Κόσμον Ἑλληνόφωνοι, οἱ Κρυπτοέλληνες, οἱ Φιλέλληνες καί οἱ Ἑλληνιστές πῶς εἶναι δυνατόν νά ἀγνοήσουμε ὅλους αὐτούς καί νά λάβουμε ἀποφάσεις πού ἀφοροῦν καί σε αὐτούς χωρίς νά τούς ρωτήσουμε καί τούς συμβουλευθοῦμε σχετικῶς καί χωρίς νά λάβουμε ὑπ' ὄψιν μας τίς γνῶμες τους;

Καιρός ἤδη νά προσθέσουμε, ὅτι ἡ ὅλη Ἑλληνική Φιλολογία, ὄχι δηλαδή μόνον ἡ τῶν Κλασσικῶν Χρόνων, στήν ὁποία ἀνήκουν καί ὁ Πλάτων καί ὁ Θουκυδίδης καί οἱ Τραγικοί καί οἱ ἄλλοι πνευματικοί κολοσσοί τῶν χρόνων ἐκείνων, ἀλλά καί ἡ Προκλασσική, στήν ὁποία ἐντάσσεται ὁ Ὅμηρος, καί ἡ Μετακλασσική, ἀπό τῶν χρόνων τοῦ Ἀλεξάνδρου καί ἐφ' ἑξῆς, δέν ἀνήκει πλέον ἀποκλειστικῶς σέ ἐμᾶς τούς Ἑλλαδικούς ἡ τούς σύγχρονους ἐν γενεῖ Ἕλληνες, ἀλλά εἶναι μᾶλλον κτῆμα, ἄν μή συμπάσης τῆς Ἀνθρωπότητος, τουλάχιστον ὅμως τοῦ τμήματος ἐκείνου αὐτῆς, τό ὁποῖο ἀφ' ἑνός μέν ὡς γραφήν χρήσιμο ποιεῖ ἀλφάβητον Ἑλληνογενές, εἴτε Κυριλλικό (τῶν Σλαύων) εἴτε Κοπτικό εἴτε Ἀρμένικο εἴτε οἱονδήποτε ἄλλο εἶναι τοῦτο, καί ἐπομένως φέρει σφραγίδα ἀνεξίτηλον Ἑλληνική,

Καί οἱ μέν Χριστιανικοί Λαοί μεταφράζουν τήν Γραφή ἕκαστος στήν γλώσσα τοῦ Ἔθνους του, παραλλήλως ὅμως οὐδέποτε παύουν, ἰδίως οἱ Θεολόγοι τους, νά διατηροῦν ἀνά χεῖρας τό Ἑλληνικό πρωτότυπο αὐτῆς. Οὐδεμία δέ ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι, ἐφ' ὅσον θά ὑφίσταται ὁ πλανήτης τῆς Γῆς καί ἡ Χριστιανοσύνη ἐπ' αὐτῆς, οἱ ἀλλεπάλληλες γενεές τῶν Χριστιανῶν στούς αἰῶνες τῶν αἰώνων θά ἀνατρέχουν καί θά σπουδάζουν εὐλαβῶς στό πρωτότυπο τῆς Καινῆς Διαθήκης, στήν ὁποία αὐτή ἐγράφη ἐξ ἄρχης ἑλληνιστί εἰς ὁριζόντια γραμμή, ἐξ ἀριστερῶν πρός τά δεξιά, μετά κενῶν μεσοδιαστημάτων μεταξύ τῶν λέξεων, μετά σημείων τῆς στίξεως καί μετά τόνων καί μετά πνευμάτων.

Ἀφοῦ μάλιστα κατά σύμπτωση ἔχει γραφεῖ ἡ ρήση σέ αὐτό *«ἀμὴν γάρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου ἕως ἂν πάντα γένηται»* (Ματθ. Ε΄, 18). *«εὐκοπώτερον δέ ἐστι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν»* (Λούκ. Ις, 17).

ε. Οἱ ἀνά τόν κόσμον Ἑλληνιστές.

Ἄς ρίξουμε ἰδιαίτερον βλέμμα στήν περίπτωση τῶν ξένων Ἑλληνιστῶν. Αὐτοί κατά κανόνα εἶναι Φιλέλληνες, καθένας δέ πού ἀγαπᾶ τήν Ἑλλάδα ἀνήκει ἀπό κάποια ἄποψη στό Ἔθνος τῶν Ἑλλήνων, τό ὁποῖο κυρίως δέν εἶναι ἔννοια βιολογική, συμφώνως πρός τήν ρήση τοῦ Ἰσοκράτους, κατά τήν ὁποία *«Ἕλληνες καλοῦνται μᾶλλον οἱ τῆς παιδεύσεως τῆς ἡμετέρας ἢ τῆς κοινῆς φύσεως μετέχοντες»* (Πανηγυρικός, 51).

Μαθητές κάτ' ἀρχήν καί συνεχιστές κατόπιν τοῦ ἔργου τῶν ὀνομαστῶν Ἑλλήνων λογίων τοῦ Βυζαντίου, οἱ ὁποῖοι κατά τούς χρόνους τῆς Ἁλώσεως διεσπάρησαν ἀνά τήν Δύση, ἀπέβησαν ἔκτοτε οἱ ἀνά τόν Κόσμον μεταλαμπαδευτές τοῦ ἀνεσπέρου φωτός τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιότητος.

Διδάσκοντες συνήθως στά Πανεπιστήμια ἢ ἄλλες σχολές τῆς Ἀνωτάτης ἢ τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως ἐπεδόθησαν διά βίου, ὄχι κυρίως πρός ἄσκηση ἐπαγγέλματος ἀλλά μᾶλλον ἐξ ἔρωτος, μετά ζήλου, ἀγάπης καί θαυμασμοῦ στήν ἐνδελεχῆ μελέτη καί ἔρευνα τῶν μνημείων τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ, τῆς γλώσσης, τῆς λογοτεχνίας, τῆς φιλοσοφίας, τῆς θρησκείας, τῆς τέχνης, τοῦ δημόσιου καί ἰδιωτικοῦ βίου τῶν

Ἑλλήνων καί παντός τοῦ Ἑλληνικοῦ.

Ὀξεῖς πολλές φορές παρατηρητές καί βαθεῖς ἀνατόμοι τοῦ Πνεύματος τῶν Ἑλλήνων κατέγιναν ἔκτος ἄλλων ἐξ ἀρχῆς στήν διά ἐπιμελοῦς ἀντιβολῆς τῶν μεσαιωνικῶν χειρόγραφων κωδίκων ἀποκατάσταση τοῦ παρεφθαρμένου πλειστάκις διά μέσου τῶν αἰώνων κείμενου τῶν σωζομένων Ἀρχαίων Συγγραφέων στήν ὀρθή καί ὑγιᾶ μορφή του, ὡς εἶχε ἐξέλθει ἐκ τῆς γραφίδος αὐτῶν· ὡσαύτως στήν περισυλλογή μετ' ἄκρας ἐπιμελείας τῶν περίσωθέντων ἀποσπασμάτων τῶν ἀπολεσθέντων ἔργων, στήν συλλογή τῶν ἀνά τόν Κόσμον Ἑλληνικῶν ἐπιγράφων καί στήν ἔκδοση ὅλων αὐτῶν μετ' ἄκρας εὐσυνειδησίας διά τοῦ τύπου.

Ἔτσι εἶδαν τό φῶς ἔργα θαυμαστά καί μνημειώδη, ἰδίως οἱ καλούμενες στερεότυπες ἐκδόσεις τῶν Ἀρχαίων Συγγραφέων τῆς Λειψίας, τῆς Ὀξφόρδης καί τῶν Παρισίων, ἀπαλλαγμένες ἀπολύτως τυπογραφικῶν λαθῶν καί συνοδευόμενες πολλάκις ὑπό κριτικοῦ ὑπομνήματος, ἀποτελοῦν ἀσφαλῆ βάση καί πολύτιμο βοήθημα γιά κάθε ἄλλον μέλλοντα μελετητή.

Ὅλη δέ ἡ ἐργασία αὐτή ἐτελέσθη καί τελεῖται βάσει τῆς παραδεδομένης καί πάγιας μορφῆς τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν κείμενων, μεθ' ἧς ταῦτα διά μέσου τῶν αἰώνων ἔφθασαν μέχρι τῶν χρόνων τῆς ἐφευρέσεως τῆς τυπογραφίας, ἤτοι εἰς ὁριζόντια γραμμή, ἐξ ἀριστερῶν πρός τά δεξιά, ἐκ τῶν ἄνω πρός τά κάτω, μετά μεσοδιαστημάτων, μετά σημείων τῆς στίξεως, μετά τόνων καί πνευμάτων καί συνδυασμοῦ μικρογράμματου καί μεγαλογράμματου (κεφαλαίων) γραφῆς.

Παρατηρητέον ὅτι στούς κόλπους τῶν ξένων τούτων κλασσικῶν φιλολογῶν περιλαμβάνονται ἄνδρες ἤ καί γυναῖκες μεγαλοφυεῖς συγχρόνως καί χαλκέντεροι, ὁ Winckelmann, ὁ Wilamowitz, ὁ Jaeger, ὁ Kitto, ὁ Eduards, ἡ Romily καί ἀναρίθμητοι σχεδόν ἄλλοι.

Πρός τούτους ἐμεῖς οἱ Ἑλλαδικοί καί γενικώτερα οἱ νεώτεροι Ἕλληνες φιλόλογοι, ἕνεκα τῶν περιπετειῶν καί τῶν ἀτυχιῶν κατά τούς τελευταίους αἰῶνες τοῦ λαοῦ μας, ἐξαιρουμένου κυρίως τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ, δέν εἶναι δυνατόν εὐκόλως νά συγκριθοῦμε.

Ἐξ ἄλλου ἀναγνωρίζουμε ἀσυζητητί τήν ὑπεροχή ἐκείνων καί μάλιστα θεωροῦμε ὡς μέγα εὐτύχημα καί ἰδιαιτέραν τιμή, ἄν μετά τήν ἀποπεράτωση τῶν σπουδῶν μας ἐν Ἑλλαδι μποροῦμε νά μεταβοῦμε πρός εὐρύτερες σπουδές εἰς Ἑσπερία καί γίνουμε μαθητές τους.

Ὅθεν τίθεται τώρα τό ἐρώτημα· πῶς ἐμεῖς οἱ Ἑλλαδικοί, οἱ χρησιμοποιοῦντες κατά τίς ἐργασίες μας τίς ἐκδόσεις τῶν ξένων καί παραπέμποντες σε αὐτές, θά ἐφαρμόσουμε μετά σπουδῆς τήν τονική καί γραφική μεταρρύθμισή μας αναδρομικῶς ἐπί τοῦ πρωτότυπου κείμενου τοῦ Ὁμήρου, τοῦ Πλάτωνος καί τῶν Τραγικῶν, χωρίς προηγουμένως νά συγκληθεῖ εἰδικό διεθνές συνέδριο τῶν ἀνά τόν Κόσμον Ἑλληνιστῶν, γιά νά ἀποφανθεῖ καί αὐτό περί τοῦ θέματος τούτου;

Γρηγόριος Οἰκονομάκος
Δρ. Φιλοσοφίας

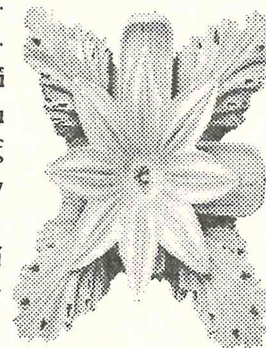
Ἡ καταγωγή τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου καί οἱ νεώτερες ἐπιστημονικές διαπιστώσεις.

Τό ἀλφάβητο εἶναι ὑπόθεση τῆς γλώσσας. Ἀλλά καί ἡ γλῶσσα, ἐπιστημονικῶς, δέν εἶναι ὑπόθεση μόνο τῆς γλωσσολογίας.

Καί μάλιστα, γιά νά παρωδήσουμε τήν γνωστή ρήση ὅτι ὁ πόλεμος εἶναι πολύ σοβαρή ὑπόθεση γιά νά ἀφεθεῖ ἀποκλειστικά στήν ἁρμοδιότητα τῶν στρατιωτικῶν, τό ἴδιο ἰσχύει καί γιά τήν γλῶσσα.

Εἶναι πολύ σοβαρή ὑπόθεση, γιά νά τήν ἀφήσουμε ἀποκλειστικά στήν ἐπιστημονική ἁρμοδιότητα τῶν γλωσσολόγων (προπάντων αὐτῶν πού πιστεύουν ὅτι θά μποροῦσε τό εὐρώ νά κλίνεται στά ἑλληνικά, τά εὐρά τῶν εὐρῶν, ἀλλά καί τά ταξιά τῶν ταξιῶν, τά μαγιά τῶν μαγιῶν, τά στυλά τῶν στυλῶν).

Ὑπερκείμενη ἔννοια τῆς γλωσσολογίας εἶναι ἡ φιλολογία, ἀφοῦ ὅλοι οἱ φιλόλογοι εἶναι καί γλωσσολόγοι, τουλάχιστον τῆς ἱστορικῆς γλωσσολογίας, ἐνῶ οἱ γλωσσολόγοι δέν εἶναι ὅλοι ὑποχρεωτικά φιλόλογοι. Ἐξ ἄλλου οἱ γλωσσολόγοι δέν διδάσκουν τήν γλῶσσα, διδάσκουν γιά τήν γλῶσσα (περί γλώσσης). Τήν γλῶσσα τήν διδάσκουν οἱ φιλόλογοι.

Τό ἴδιο ἰσχύει γιά τήν γλῶσσα καί στήν λογοτεχνία καί στήν ζωή. Ἡ λεγόμενη γλωσσολογική θεωρία τῆς λογοτεχνίας δέν εἶναι βέβαια ἀποκλειστική.

Γιατί, ἄν ἡ λογοτεχνία γράφεται μέ λέξεις πού ἀνήκουν στήν γλῶσσα, αὐτό δέν σημαίνει ὅτι, ἄν λάβει κανείς γλωσσικά στοιχεῖα (π.χ. λεξιλόγιο, σύνταξη, γραμματική) θά κάνει καί λογοτεχνία.

Ἀλλά, ὅλοι γνωρίζουν ὅτι ἡ τέχνη εἶναι τό κορυφαῖο ζητούμενο τῆς λογοτεχνίας, ὅπως ἡ ἀρχιτεκτονική εἶναι τῆς οἰκοδομικῆς τέχνης.

Ἀλλιῶς: πάρε πέτρες, τούβλα, κεραμίδια, λάσπη καί φτιάξε κτίριο ἤ, ἀκόμη χειρότερο, πάρε λέξεις κάνε λογοτεχνία, ἐρήμην τῆς τέχνης. Ὅπως ὅλα τά στοιχεῖα πολιτισμοῦ, ἔτσι καί ἡ λογοτεχνία θέλει οἰκοδομικά ὑλικά (λέξεις κ.λπ.) ὡς σῶμα, οἰκοδομικά μέσα (μηχανήματα, ἐργάτες κ.λπ.) ὡς ἐνέργεια καί ἀρχιτέκτονα καί μηχανικό (μελέτη, σχέδια κ.λπ.) ὡς νοῦ.

Ἄρα τό κυρίαρχο εἶναι ὁ νοῦς, ὁ animus, ὄχι ἡ anima δηλαδή ἡ ψυχή (ὡς ἐνέργεια) οὔτε τά ὑλικά ἤ materia, δηλαδή τό σῶμα.

Τά βασικά πορίσματα τῆς συγχρόνου φιλολογικῆς καί γλωσσολογικῆς ἔρευνας εἶναι, ὅσο πιό συνοπτικά γίνεται, τά ἑξῆς ἑπτά:

1. **Τό λατινικό ἀλφάβητο** κατάγεται ἀπό τό ἑλληνικό καί μάλιστα τό Κυμαῖο (τῆς Κύμης τῆς Εὐβοίας) καί ἔμμεσα τό ἑλληνικό προέρχεται ἀπό τό φοινικικό, ἀλλά καί αὐτό προέρχεται ἀπό τήν Γραμμική συλλαβική γραφή Β΄.

Ἀπό τά 24 συνολικά γράμματα τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου ὅλα τά φωνήεντα, καί τά ἑπτά, εἶναι ἑλληνικά, ὅπως καί τά 14 ἀπό τά 17 σύμφωνα, τῶν ὁποίων ἡ ἀρχική μορφή πηγάζει ἀπό τήν Γραμμική Β΄.

2. **Ἐσφαλμένα οἱ τωρινοί** γλωσσολόγοι, ξεκομμένοι ἀπό τήν φιλολογία, μεταξύ τῶν ὁποίων καί ὅλοι σχεδόν οἱ Ἕλληνες, ὀνομάζουν τήν ὁμοεθνία καί τήν ὁμογλωσσία, ὅπου ἀνήκουν οἱ Ἕλληνες καί ἡ ἑλληνική, Ἰνδοευρωπαίους καί ἰνδοευρωπαϊκή, Ἰνδογερμανούς καί ἰνδογερμανική.

Ὁ δεύτερος ὅρος ἔχει ἀποδειχθεῖ ὅτι ἀποτελεῖ προϊόν τῆς Γερμανικῆς προπαγάνδας τοῦ 19ου αἰῶνος καί ἔχει ἐγκαταλειφθεῖ ἀκόμη καί ἀπό τούς Γερμανούς (μερικοί Ἕλληνες γλωσσολόγοι τόν χρησιμοποιοῦν ἀκόμη καί τόν ἐμφανίζουν καί σέ βιβλία σχολικῶν ἐκδόσεων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας!).

Ὁ δέ πρῶτος ὅρος Ἰνδοευρωπαῖος καί ἰνδοευρωπαϊκός εἶναι, λένε, μόνο γεωγραφικός, ὡς ἐάν μιλοῦσαν τά βουνά, τά δάση καί οἱ θάλασσες στά Δυτικά παράλια τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἠπείρου, ἐνῶ θά ἔπρεπε νά εἶναι ὅρος ἐθνολογικός καί πολιτισμικός καί νά ἀναφέρεται σέ πολιτισμένους λαούς τῆς Εὐρώπης, ὅπως ἦταν οἱ λαοί τῆς Μεσογείου καί πρῶτοι σέ σημασία πολιτισμοῦ οἱ Ἕλληνες.

Ὁ ὀρθός ὅρος θά ἦταν, ὅπως τόν χρησιμοποίησε καί τόν ἐπέβαλε γιά ἕνα διάστημα σέ ὅλη τήν Εὐρώπη ὁ πατέρας τῆς ἑλληνικῆς γλωσσολογίας ὁ Γεώργιος Χατζιδάκης, Ἰαπετοί καί ἰαπετικός ἀπό τόν Ἕλληνα Ἰαπετό, πού ἐμφανίζεται στήν Παλαιά Διαθήκη ὡς Ἰάφεθ μαζί μέ τόν Σήμ γιά τούς Σημῖτες καί τόν Χάμ γιά τούς Χαμῖτες.

3. **Ὁ συνεργάτης τοῦ Michael Ventris** στήν ἀποκρυπτογράφηση τῆς Γραμμικῆς Γραφῆς Β΄ τοῦ 1952, ὁμότιμος καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Λονδίνου καί Διευθυντής τοῦ Διαρκοῦς Σεμιναρίου Μυκηναϊκῆς Φιλολογίας John Chadwick στό ἔργο του **Mycenean World (Μυκηναϊκός Κόσμος)** στήν σελίδα ια΄ τῆς Εἰσαγωγῆς, σημειώνει:

«Τό σπουδαιότερο γιά μένα εἶναι ὁ ρόλος πού μπόρεσα νά παίξω στό νά ἀποδειχθεῖ ὅτι ὁ πρῶτος μεγάλος πολιτισμός στό ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος (ἐννοεῖ τόν Μυκηναϊκό) δημιουργήθηκε ἀπό λαό πού μιλοῦσε ἑλληνικά. Τά ἀρχαιότερα κείμενα δέν εἶναι πιά τά ὁμηρικά ἔπη, ἀλλά οἱ Πινακίδες τῆς Κνωσοῦ καί τῆς Πύλου. Μᾶς προσφέρουν πολύτιμη θέαση σέ ἕνα στάδιο τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας πού δέν ἔπαψε νά ὁμιλεῖται ἕως σήμερα».

4. **Ἐπίσης ὁ Colin Renfrew** στό πολύκροτο ἔργο του **Archeology and Language** (Ἀρχαιολογία καί γλῶσσα) τό ὁποῖον σημειωτέον δέν ἔχει μεταφραστεῖ στά ἑλληνικά, γιατί οἱ ἐκδότες τῆς σειρᾶς Penquin ἀρνοῦνται νά παραχωρήσουν τά νόμιμα δικαιώματα γιά μετάφραση, ἰσχυριζόμενοι ὅτι τά ἔχει ἤδη ἐξασφαλίσει ἄλλος ἑλληνικός ἐκδοτικός οἶκος, τόν ὁποῖο ὅμως δέν ἀποκαλύπτουν (ἄρα πρόκειται μᾶλλον γιά πρόσχημα), καταλήγει μέ γερή τεκμηρίωση στά ἑξῆς τρία ἀνατρεπτικά τῶν μέχρι τώρα ἄλλων ἐρευνῶν, πού δικαιώνουν τήν Ἑλλάδα:

(α) Ὅτι ὁ πρῶτος πραγματικός πολιτισμός ξεκίνησε μόλις περί τό 4500-400 π.Χ.

(β) Ὅτι ἡ κοιτίδα αὐτοῦ τοῦ πολιτισμοῦ δέν εἶναι βέβαια ἡ Ν. Σκυθία ἤ οἱ πεδιάδες τῆς Οὐγγαρίας –μέχρι πότε θά οὐγγαρίζομεν ἄραγε;– ἀλλά ἔνθεν καί ἔνθεν τοῦ Αἰγαίου, δηλαδή τήν Ἠπειρωτική Ἑλλάδα, τά νησιά τοῦ Αἰγαίου καί τήν Μ. Ἀσία καί

(γ) ὅτι ὁ πολιτισμός προχώρησε παράλληλα σέ τρία ἐπίπεδα:

1) ἐξημέρωση ἀγρίων ζώων γιά νά τά μετατρέψουν σέ ἐργαλεῖα τῆς γεωργίας (ἄλογο, βόδι, ὄνος, ἡμίονος καί αἰγοειδῆ),

2) καλλιέργεια τῆς γεωργίας καί

3) ἔναρξη χρήσεως τοῦ ἔναρθρου λόγου, δηλαδή τῆς προφορικῆς γλωσσικῆς ἐπικοινωνίας.

5. **Ὁ Georgiev** στό πολύκροτο ἔργο του Introduction to the History of the Indoeuropean Languages ἀπό τόν ἐκδοτικό οἶκο τῆς Βουλγαρικῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν, Σόφια 1981, βάζει τά πράγματα στήν θέση τους ὁριστικά, γιά ὅλον τόν ἐρευνητικό κόσμο πλήν τῶν Ἑλλήνων γλωσσολόγων καί μερικῶν κλασσικῶν φιλολόγων, πού σέ μεγάλα καί δαπανηρά βιβλία καί ἔνθετα ἀφιερώματα στήν ἱστορία τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας, ἐπαναλαμβάνουν στερεότυπα τίς κρατοῦσες ἐσφαλμένες ἀπόψεις.

Συγκεκριμένα, γράφει: «Ἡ ἀπόπειρα τοῦ S. Davis (1961) νά ἑρμηνεύσει τίς ἐπιγραφές στήν Γραμμική Α΄ ὡς προερχόμενες ἀπό τά Χεττιτικά, εἶναι ἐσφαλμένη (*ἀτυχῶς τό ἄρθρο του στηρίζεται σέ εἰσήγησή του στο Μυκηναϊκό Σεμινάριο τοῦ Λονδίνου πού ἵδρυσε καί διευθύνει ἀκόμα μέχρι τώρα ὁ Βρεττανός γλωσσολόγος καθηγητής John Chadwick).

Ἐπίσης δέν πείθουν οἱ ἀπόπειρες τοῦ Cyrous Gordon (*Evidence of the Minoan Language*, New Jersey 1966). [Εἶναι αὐτός πού ἔγραψε τό ἄθλιο βιβλιαράκι: *Ἡ Παλαιά Διαθήκη καί ὁ Ὅμηρος*], νά ἑρμηνευθοῦν οἱ ἐπιγραφές αὐτές μέσῳ τῆς Σημιτικῆς γλώσσας ἤ ἄλλων, ὅπως τοῦ R. Kamm (στά γερμανικά τό 1965), μέσῳ τῆς ἰνδοϊρανικῆς, δηλαδή τῆς σανσκριτικῆς».

6. **Στο βιβλίο μου, γράφει ὁ Georgiev**, *Les daux langues de inscriptions cretoises en Lineare A'* (Οἱ δύο γλῶσσες τῶν κρητικῶν ἐπιγραφῶν στήν Γραμμική Α΄) προσπάθησα νά ἀποδείξω ὅτι οἱ πινακίδες ἀπό τήν Ἁγία Τριάδα ἔχουν γραφεῖ σέ μία ἑλληνική διάλεκτο πού διαφέρει ἀπό τήν Μυκηναϊκή Ἑλληνική, δηλαδή τήν Γραμμική Β΄.

Οἱ Ἀχαιοί δέν στάθηκαν οἱ πρῶτοι Ἕλληνες τῆς Κρήτης. Ἡ Κρήτη κατοικήθηκε ἀπό Ἕλληνες καί πρίν ἀπό τήν

εἰσβολή τῶν 'Αχαιῶν (Γραμμική Β΄) καί αὐτοί οἱ Ἕλληνες ἦταν οἱ Κύδωνες πού κατοικοῦσαν στήν Δυτική Κρήτη καί τήν νότια περιοχή τῆς Κεντρικῆς Κρήτης.

Παραδείγματα πολλῶν λέξεων μέ προφανῆ ἑλληνική προέλευση: ἀμφορεύς, μέλι (meri), κομέτης (δημότης), φῦκος (φύκι), Καῦδος (Γαῦδος, ἡ νῆσος), Kudoni = Κύδωνι τοῦ Κύδων, Κολωνείτης, δημότης τοῦ Κολωνοῦ ('Αθηνῶν).

Ἄν καί τά παραπάνω δημοσιεύτηκαν τό 1963, δηλαδή μόλις 11 χρόνια μετά τήν αποκρυπτογράφηση τῆς Γραμμικῆς Β΄ ἀπό τόν Michael Ventris σέ συνεργασία μέ τόν John Chadwick, ἐν τούτοις ἀπό μία περίεργη παγκόσμια συνωμοσία σιωπῆς, τά πορίσματα τοῦ βιβλίου δέν ἔγιναν κοινῶς ἀποδεκτά, οὔτε παρουσιάστηκαν στά Πανεπιστήμια. 'Απ' ὅσο ξέρω, μόνο ὁ 'Ιωάννης Προμπονᾶς ἔχει ἐν μέρει ἀσπαστεῖ τίς ἰδέες τοῦ Vladimir Georgiev.

Τήν ἴδια χρονιά μέ τό γαλλικό βιβλίο τοῦ Βούλγαρου γλωσσολόγου, ὁ 'Αμερικανός συνάδελφός του P. Nagy κάνει διστακτικά βήματα πρός τήν ἴδια βασική κατεύθυνση τοῦ Georgiev, γιά τήν ἑλληνικότητα τῆς Γραμμικῆς Α΄, μέ τό ἄρθρο του: Greek-Like Elements in Linear A', στό περιοδικό: Greek, Roman and Byzantine Studies (4,181-189).

'Αντίθετα, ὁ μεγάλος ἀρχαιολόγος L. R. Palmer, ἔκανε τολμηρά βήματα, ἐνισχυτικά τῶν ἀπόψεων τοῦ Georgiev, μέ πολλά δημοσιεύματα πού κορυφώθηκαν στην εἰσήγησή του στό Συνέδριο Μυκηνολογίας στή Ρώμη τό 1967 μέ τίτλο: Liner A' anda the Anatolian Language (Πρακτικά 1, 339-352).

7. Οἱ «ἀνατολικές γλῶσσες» πού ἀναφέρονται στό ἄρθρο τοῦ Πάλμερ, εἶναι οἱ ἴδιες μέ αὐτές πού ὑποστηρίζει ὁ Georgiev μέ ἐξαιρετική σαφήνεια στήν *Εἰσαγωγή* του (σελ. 95, σημ. 73) καί ἰδιαίτερα στά κεφάλαια: 3.2.1 ἕως 4. Στό κεφάλαιο 3.22 ἰδιαίτερα, ἀποδεικνύει μέ ἀτράνταχτα ἐπιχειρήματα καί μέ τήν βοήθεια μαρτυριῶν τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ('Ηροδότου, Στράβωνος, κ.ἄ.) ὅτι ἡ 'Ετεοκρητική γλῶσσα, δηλαδή ἡ Μινωϊκή 'Ελληνική εἶναι Λουβιακῆς καταγωγῆς, ἀλλά οἱ Λούβιοι αὐτοί, πού ὀνομάζονται στά ἑλληνικά καί Τερμίλαι καί κατοίκησαν ἀργότερα στήν Λυκία καί ὀνομάστηκαν Λύκιοι, ἦταν Κρητικῆς καταγωγῆς.

Κατά ρητή μαρτυρία τοῦ 'Ηροδότου μετανάστευσαν ἀπό τήν Κρήτη στήν Λυκία τῆς Μ. 'Ασίας, κατά τήν Μινωϊκή ἐποχή τῆς Κρητικῆς θαλασσοκρατορίας (1.173).

Ὅταν πρόπερσυ ἐκδόθηκε τό ἔργο *A New Companion to Homer* (τῶν Barry Powell, Ian Morris ἐπιμ.), εἴχαμε κασσανδρικά προβλέψει ὅτι τόσο στό ἐξωτερικό, ὅσο κυρίως, στό ἐσωτερικό, οἱ δῆθεν ἐπαΐοντες θά τοῦ ἐπέβαλαν «Tadschwigen».

Τό «ἀποσιωπᾶν μέχρι θανάτου», «ὁ φόνος διά τῆς σιωπῆς» στά μεγάλα ἔργα πού δικαιώνουν τίς ἑλληνικές θέσεις, εἶναι συνηθισμένη μέθοδος ὑποδοχῆς, ἰδιαίτερα στά 'Ελληνικά Πανεπιστήμια. Δυστυχῶς ἡ πρόβλεψη ἐπαληθεύτηκε.

'Ανδρέας Παναγόπουλος
Καθηγητής τῆς Κλασσικῆς Φιλολογίας
τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν

ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ - ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

Η ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΩΣ ΕΥΟΔΩΤΙΚΟΣ ΠΑΡΑΓΩΝ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Παρουσιάζονται τά ἀποτελέσματα μιᾶς ἔρευνας τριῶν χρόνων ἡ ὁποία ἀφορᾶ τήν ἐπίδραση τῆς ἐκμάθησης τῆς ἱστορικῆς ὀρθογραφίας καί τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν στήν ψυχοεκπαιδευτική ἀνάπτυξη τῶν μαθητῶν. Πρόκειται γιά τήν πρώτη καί μᾶλλον μοναδική ἔρευνα πού ἔγινε γι' αὐτό τό ζήτημα στά 22 χρόνια ἀπό τήν ἐποχή τῆς ἐπιβολῆς τοῦ μονοτονικοῦ συστήματος.

'Εξετάσθηκαν 50 φυσιολογικά παιδιά ἡλικίας 6 ἕως 9 ἐτῶν, τά ὁποῖα ἀποτελοῦσαν δύο ὁμάδες ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἐξ 25 ἀτόμων ἑκάστη. Οἱ δύο ὁμάδες ἦταν συμβατές μεταξύ τους ὡς πρός ὅλες τίς μεταβλητές, ἐκτός μόνον τῆς ἐκμάθησης (ἀρχαῖοι) ἤ μή (μονοτονικοί) τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν. Τά παιδιά ἀμφοτέρων τῶν ὁμάδων φοιτοῦν σέ δημόσια σχολεῖα τῆς 'Αττικῆς, ἀλλά ἡ ὁμάδα τῶν ἀρχαίων παρακολουθοῦσε ἐπιπλέον γιά ἕνα δίωρο τήν ἑβδομάδα καί μαθήματα ἀρχαίων ἑλληνικῶν.

Ἡ ἀξιολόγηση κάθε παιδιοῦ ἔγινε πρίν τήν ἔναρξη τοῦ σχολικοῦ ἔτους καί πρίν τήν ἔναρξη τῆς ἐκμάθησης τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν καί ἐπαναλήφθηκε μετά τό τέλος τῆς σχολικῆς χρονιᾶς.

Γιά τήν ἀξιολόγηση χρησιμοποιήθηκαν ἡ Νοητική Δοκιμασία καί ἡ Ψυχοεκπαιδευτική Δοκιμασία ('Αθηνᾶ Τέστ). 'Αμφότερες οἱ δοκιμασίες ἔχουν ἀξιολογηθεῖ ὡς ἔγκυρες καί ἔχουν σταθμισθεῖ γιά τόν ἑλληνικό πληθυσμό ἀπό τό Πανεπιστήμιο 'Αθηνῶν.

Τό 'Αθηνᾶ Τέστ δημιουργήθηκε ἀπό τόν καθηγητή Ψυχολογίας τοῦ Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικῆς καί Ψυχολογίας (Φ.Π.Ψ.), 'Ι. Παρασκευόπουλο. Τά δεδομένα τῶν ἐπιδόσεων τῶν παιδιῶν, ἀμφοτέρων τῶν ὁμάδων καί τῶν δοκιμασιῶν, μελετήθηκαν μέ τήν χρήση καθιερωμένων στατιστικῶν μεθόδων.

Τά ἀποτελέσματα ἔδειξαν ὅτι ἡ ὁμάδα τῶν ἀρχαίων ἐν συγκρίσει πρός τούς μονοτονικούς ἐμφανίζει στήν δοκιμασία 'Αθηνᾶ Τέστ ἀνοδικές διαφορές, στατιστικά σημαντικές, στίς ὑποδοκιμασίες, 'Αντιγραφή Σχημάτων, Διάκριση Γραφημάτων, Μνήμη Σχημάτων καί Μνήμη Εἰκόνων. 'Επίσης, στήν ἴδια ὁμάδα τῶν ἀρχαίων ἀνοδική καί στατιστικά σημαντική εἶναι ἡ διαφορά καί στήν ὑποδοκιμασία Συναρμολόγηση 'Αντικειμένων.

Τά ἕως τώρα εὑρήματα τῆς ἔρευνας παρέχουν ἰσχυρές ἐνδείξεις ὅτι ἡ ἐκμάθηση τῆς ἱστορικῆς ὀρθογραφίας καί τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν βελτιώνει τήν ψυχοεκπαιδευτική ἀνάπτυξη τοῦ παιδιοῦ σέ ὁρισμένους καίριους τομεῖς ὅπως εἶναι οἱ ἀντιληπτικές ἱκανότητες (Διάκριση Σχημάτων, Μνημονική Συγκράτηση) καθώς καί οἱ ὀπτικές ἱκανότητες ('Οφθαλμικές Κινήσεις, Διοφθαλμικός Ἔλεγχος).

Οἱ ἀνωτέρω ἱκανότητες καί λειτουργίες οἱ ὁποῖες εἶναι ἀποφασιστικές γιά τήν περαιτέρω ψυχοεκπαιδευτική ἀνάπτυξη τῶν νεαρῶν ἀτόμων (γραφή καί ἀνάγνωση), συνδέονται ἄμεσα καί μέ τήν ἐμφάνιση τῆς Δυσλεξίας.

Ἡ ἔρευνα συνεχίζεται καί τά ἄτομα τῶν δύο ὁμάδων θά ἐπαναξιολογηθοῦν καί κατά τό τέλος τῆς πρωτοβάθμιας ἐκπαίδευσής τους, ὥστε νά μελετηθοῦν καί οἱ τυχόν ἐπιπτώσεις στίς ἀκουστικολεκτικές ἱκανότητες καί λειτουργίες.

Ἡ ἔρευνα παρουσιάσθηκε στίς 17 Μαΐου 2004, ἀπό τήν Δ. Βεκιάρη στό 18ο Πανελλήνιο Ψυχιατρικό Συνέδριο στήν Κῶ, καί τήν ἴδια μέρα ὁ κ. Θ. Παπαδάκης τήν παρουσίασε στήν 'Αθήνα, στό 'Ανοικτό Ψυχοθεραπευτικό Κέντρο.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ, ΔΥΝΑΜΙΚΗ, ΑΜΕΣΗ, ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΠΛΑΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΑΣ

'Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος ... καί Θεός ἦν ὁ Λόγος

Ὅσοι ἀπό ἐσᾶς εἴσαστε ὑποψιασμένοι γιά τό ποῦ ὁδεύει ὁ "οἰκουμενικός πολιτισμός, ὁ πολιτισμός τῆς νέας τάξης πραγμάτων" καί προβληματίζεστε σοβαρά γιά τήν παιδεία τῶν τέκνων σας,

ὅσοι ἀπό ἐσᾶς ἀρνεῖσθε τήν τυφλή βία στίς παιδικές ψυχές ἀπό τήν τηλεόραση, τήν βεβήλωση τῶν Ἑλλήνων ἡρώων... σᾶς προτείνω τήν κλασσική Ἑλληνική Παιδεία!

Κατ' Ἀριστοτέλη τρία εἶναι τά βασικά ὁρμέμφυτα τοῦ ἀνθρώπου. Τό ὁρμέμφυτο τῆς ἐπιβιώσεως, τῆς διαιωνίσεως τοῦ εἴδους καί τῆς μιμήσεως. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι διά τῆς μιμήσεως μεγαλώνουμε καί ἐξελισσόμεθα. Προπαντός τά παιδιά! Ἔχουν ἀνάγκη νά μιμηθοῦν πρότυπα ζωῆς!

Ἐμεῖς προκρίνουμε καί καλλιεργοῦμε τά Ἑλληνικά πρότυπα: τούς Ἕλληνες Ἥρωες καί Φιλοσόφους. Γιατί ἡ κλασσική Ἑλληνική Παιδεία ἦταν καί θά εἶναι γιά πάντα ἀξεπέραστη. Εἶναι ἡ μόνη πού ἐναρμονίζει τόν ἄνθρωπο μέ τόν ἑαυτόν του, τήν κοινωνία, τήν φύση καί τήν Θεότητα.

Ὁ Προμηθέας στόν Καύκασο, ὁ Ἡρακλῆς στούς Ἄθλους του ἤ ὁ Σωκράτης στό Κώνειο, δέν ἔχουν ἀνάγκη νά τούς λυπηθοῦμε ἀλλά νά τούς μιμηθοῦμε. Ὑπάρχουν καί σήμερα "Λέοντες τῆς Νεμέας" πού πρέπει νά κατανικηθοῦν, "Σταῦλοι τοῦ Αὐγεία" πού πρέπει νά καθαρισθοῦν.

Ὁ σημερινός νέος ἄνθρωπος, ὀφείλει περισσότερο ἀπό ποτέ νά ἐκπαιδευθῆ ὡς "ἥρωας τῆς γνώσεως" καί ὄχι μέσον πληροφορίας. Νά νικήση τά πάθη του, ἀλλά καί τίς "Σειρῆνες" πού ὅλο καί τόν ἀποπροσανατολίζουν ἀπό τόν φυσικό του προορισμό. Νά γνωρίση τίς ἀνθρώπινες ἀξίες καί νά ἀγωνισθῆ γιά νά κατακτήση τόν ὕψιστο προορισμό του. Νά ζήση σύμφωνα μέ τούς θείους νόμους τῆς Φύσεως, τῆς Πνευματικῆς Ἐλευθερίας καί Ἁρμονίας.

Ἐάν θέλετε νά δώσετε ἕνα δυναμικό ἔναυσμα στά παιδιά σας νά ἐξελιχθοῦν νοητικά καί ψυχικά, κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν τῶν κλασσικῶν Ἑλληνικῶν προτύπων, χρησιμοποιώντας τήν γνώση καί τήν σοφία τοῦ παρελθόντος, σέ σχέση μέ τήν ἐξέλιξη τῆς τεχνολογίας, γιά νά κάνουν πιό ἀνθρώπινη τήν κοινωνία μας ἀλλά καί νά ὁραματισθοῦν ἕνα καλλίτερο μέλλον, τότε ἡ ἐπιλογή σας εἶναι ἡ **ΟΜΗΡΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑ!**

Τό εἰδικό ἐπιμορφωτικό μάθημα - δρώμενο, μέ στόχο τήν γνώση τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσης, Μυθολογίας καί Φιλοσοφίας καί διά τῆς Μιμήσεως τήν δημιουργία ἑλληνικῶν προτύπων στίς παιδικές ψυχές.

Ραδάμανθυς Ἀναστασάκης
Διδάσκων στό Πανεπιστήμιο - εἰδικός ἐπιμορφωτής
διευθυντής τοῦ Ἰδεοθεάτρου, τηλ.: 210. 52.37.543

Φίλοι γονεῖς καί κηδεμόνες, θέλετε τά παιδιά σας νά μάθουν τήν ἀρχαία ἑλληνική γλῶσσα, τό δεινότερο ὅπλο γιά τήν πνευματική τους ἀνέλιξη πού θά τούς παράσχει καί ἄριστη προετοιμασία γιά τό γυμνάσιο καί τό λύκειο; Τό μέσον πού θά δομήσει μέ τόν ἰδανικότερο τρόπο τόν ὀρθό λόγο καί τήν μαθηματική σκέψη τους, ἀφοῦ ἡ ἀρχαία ἑλληνική ἔχει καθαρά μαθηματική δομή. Ἕνα μέσον πού ἀποτελεῖ τήν ὑποδομή τῶν νέων Η. Υ., ἐφόσον καί ἡ γλῶσσα τῆς τεχνητῆς νοημοσύνης εἶναι ἡ ἀρχαία ἑλληνική;

Θέλετε τά παιδιά σας νά γνωρίσουν τούς κανόνες προφορᾶς τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης καί νά μάθουν γιά πάντα νά ἀρθρώνουν τέλεια τήν Ἑλληνική, ἐλευθερώνοντας καί ἐκφράζοντας τίς σκέψεις τους καί τά συναισθήματά τους; (Ὀρθοφωνία - Ἀγωγή Λόγου - Ρητορική Τέχνη).

Θέλετε τά παιδιά σας νά μάθουν γιά πάντα τήν φυσιολογική διαφραγματική ἀναπνοή πού θὰ τούς προσφέρη φυσική καί πνευματική ὑγεία, ἀργό καθαρό καί δυνατό λόγο, ἀλλά καί τήν μεγαλύτερη δυνατή λήψη ὀξυγόνου μέ ὅλα τά εὐεργετικά ἀποτελέσματα; (Αἱμάτωση τοῦ ἐγκεφάλου, ἀπάλειψη νοσημάτων τῶν πνευμόνων, τοῦ ἄγχους κ.λπ.).

Θέλετε τά παιδιά σας νά καλλιεργήσουν τήν μνήμη τους καί νά ἐγχαράξουν βαθειά στόν νοῦ τους τίς γνώσεις καί νά μήν μαθαίνουν "παπαγαλία" τά κείμενα; (Ἡ μνήμη εἶναι ζωντανός ὀργανισμός καί ἐπιδέχεται καλλιέργεια καί ἐκπαίδευση).

Θέλετε τά παιδιά σας νά ἐξασκηθοῦν στήν παρατήρηση, τήν ἀλληλουχία τῶν ἰδεῶν, τήν μελέτη τῶν ἀναλογιῶν, στήν ἀναλυτική καί συνθετική σκέψη, ἀσκούμενοι διά μέσου τῶν Ὁμηρικῶν Ἐπῶν;

Θέλετε τά παιδιά σας νά ἐμπλουτίσουν τό λεξιλόγιό τους μέ ὅρους ἐπιστημονικούς, φιλοσοφικούς, ποιητικούς, ἀπό τήν πανάρχαια ὁμηρική διάλεκτο - τήν μητέρα ὅλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν - ἀβίαστα καί χωρίς ἐπιπλέον μελέτη στό σπίτι; (Φράσεις καί λέξεις ὁμηρικές, εἴτε αὐτούσιες εἴτε ὡς παράγωγα τίς χρησιμοποιοῦμε καί σήμερα στήν καθομιλουμένη).

Θέλετε τά παιδιά σας νά καλλιεργήσουν τόν ψυχισμό τους μέ τίς ἀπαράμιλλες εἰκόνες καί παρομοιώσεις τῆς Ἰλιάδος καί τῆς Ὀδυσσείας;

Θέλετε τά παιδιά σας νά ἐναρμονίζουν τίς κινήσεις τοῦ σώματός τους, μέ αὐτές τῶν συναισθημάτων καί τοῦ λόγου τους; (κινησιολογία).

Θέλετε τά παιδιά σας νά διδαχθοῦν ἀπό ἐκείνους πού πιστεύουν διακαῶς, κατέχουν καί ἔχουν κάνει πράξη ζωῆς αὐτές τίς γνώσεις;

Θέλετε τά παιδιά σας νά γνωρίσουν, νά ἀγαπήσουν καί νά μιμηθοῦν τούς Ἕλληνες Ἥρωες καί Φιλοσόφους;

Τότε αὐτούς τούς Ἑλληνόπαιδες μέ πολλή χαρά θά τούς δεχθοῦμε κοντά μας, γιά τήν μαθητεία καί τήν ἐκπαίδευση στήν μίμηση τῶν ἀθανάτων Ἑλληνικῶν προτύπων, μαθητές στήν "ΟΜΗΡΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑ"

ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΟΡΘΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΓΩΓΗΣ ΛΟΓΟΥ

Μαθήματα Ὀρθοφωνίας - Ἀναπνοῆς

Ὑποκριτικῆς - Ρητορικῆς Τέχνης - Καλλιέργεια μνήμης

ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΙΑ ΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ, ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΕΚΦΡΑΣΗ ΤΗΣ ΣΚΕΨΕΩΣ, ΤΩΝ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ, ΤΗΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ!

Ἕνα βασικό τμῆμα τῆς ἐκπαιδεύσεώς μας στίς ξένες γλῶσσες εἶναι ἡ προφορά. Γιά τήν Ἑλληνική θεωρεῖται αὐτονόητη ἡ γνώση τῆς προφορᾶς. Δυστυχῶς ὅμως δέν εἶναι. Γι' αὐτό καί κάνουμε τόσα ὀρθοφωνικά λάθη. Ἐκφραζόμαστε μέ ἰδιωματισμούς, πολύ γρήγορα καί κανείς δέν μᾶς καταλαβαίνει, ἔχουμε κακή τοποθέτηση, ἄμουση φωνή, βραχνιάζουμε, μέ δυσάρεστα ἀποτελέσματα πολλές φορές (κάλλοι ἤ πολύποδες στίς φωνητικές χορδές) κ.ἄ. Ἐπίσης τό στρές, τό ἄγχος τῆς καθημερινῆς ζωῆς, μᾶς κάνει νά ἀναπνέουμε μέ μικρές εἰσπνοές καί ἐκπνοές, κάτι πού ἐπιβαρύνει ἀκόμη περισσότερο (πέραν τῆς ψυχικῆς μας διαθέσεως) καί τόν λόγο μας. Ἀκόμη κάποιο ἰσχυρό σόκ - μεγάλη στενοχώρια, πολλές φορές εἶναι ἀφορμή γιά νά χάσουμε ἐντελῶς τήν φωνή μας.

Ὅμως τώρα ἄν τό θελήσετε, μπορεῖτε νά προστατέψετε τήν ὑγεία σας. Τέλος πιά στό βράχνιασμα. Προστατέψτε τίς φωνητικές σας χορδές. Ἀποκτῆστε φωνή μέ ὄγκο, ἔνταση, διαύγεια καί νά μάθετε νά χειρίζεστε τήν διαφραγματική ἀναπνοή.

Οἱ μαθητές μας ἔχουν παντοῦ ἄριστη ἐπιτυχία!. Καταλαμβάνουν τίς πρῶτες θέσεις σέ ὅλες τίς ἐξετάσεις (καί τῆς Δραματικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου), διαπρέπουν ὡς διδάσκαλοι καί ὁμιλητές στά νηπιαγωγεία, δημοτικά, γυμνάσια, λύκεια, στά πανεπιστημιακά ἕδρανα, στά δικαστήρια, στά σεμινάρια, στά μέσα ἐνημερώσεως κ.ἄ., ἐνῶ γίνονται ἄριστοι ἐκπαιδευτές διαφόρων ἐπαγγελμάτων.

Τά μαθήματα εἶναι ἀπαραίτητα γιά ὅλους τούς ἐκπαιδευτικούς ὅλων τῶν βαθμίδων, σπουδαστές, μαθητές, φοιτητές, ὁμιλητές, πολιτικούς, δικηγόρους, ξεναγούς, στελέχη ἐπιχειρήσεων, δημοσιογράφους, ἐκφωνητές, ἠθοποιούς, ὑποψηφίους Δραματικῶν Σχολῶν, τραγουδιστές, ἀλλά καί γιά ὅλους ὅσους θέλουν νά βελτιώσουν τόν λόγο τους.

Κείμενα ἐργασίας: Ὁμηρικά Ἔπη, Ρητορικοί Λόγοι, Δημοτική Ποίηση, Ὀρφικοί Ὕμνοι, μονόλογοι Ἀρχαίου Δράματος καί κλασικοῦ ρεπερτορίου, σύγχρονα κείμενα κ.ἄ. Μετά τό πέρας τῆς φοιτήσεως δίδεται Βεβαίωση Σπουδῶν καί γιά ἐπαγγελματική χρήση.

Διδάσκει μέ εἰκοσαετῆ ἐμπειρία ὁ ἠθοποιός - σκηνοθέτης, εἰδικός ἐπιμορφωτής, διδάσκων στό Πανεπιστημίο τοῦ Αἰγαίου τό ἀντίστοιχο γνωστικό ἀντικείμενο.

Ραδάμανθυς Ἀναστασάκης

Πληροφορίες - ἐγγραφές: Στουρνάρα 57, 210.52.37.543

Μαθήματα Φιλοσοφίας

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΠΛΑΤΩΝΑ

Ὁ δέ ἀνεξέταστος βίος οὐ βιωτός ἀνθρώπῳ! Παρουσίαση καί σχολιασμός ὅλων τῶν Πλατωνικῶν Διαλόγων μέ πρωταγωνιστή τόν θεῖο Σωκράτη. Κάθε Σάββατο στίς 6:30 μ.μ. στό Ἰδεο-θέατρον καί ἕνα νέο κείμενο!

ΕΝΑΡΞΗ 25 ΣΕΠΤ.: **ΣΩΚΡΑΤΗΣ Ο ΑΠΕΣΤΑΛΜΕΝΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ**

Α' ΤΕΤΡΑΛΟΓΙΑ

2 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ - ΠΕΡΙ ΟΣΙΟΥ, ΗΘΙΚΟΣ: .... **ΕΥΘΥΦΡΩΝ**

9 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: .... **ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ**

16 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ - Η ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΑΚΤΕΟΥ: .... **ΚΡΙΤΩΝ**

23 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ - ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ, ΗΘΙΚΟΣ: .... **ΦΑΙΔΩΝ**

Β' ΤΕΤΡΑΛΟΓΙΑ

30 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ - ΠΕΡΙ ΟΡΘΟΤΗΤΟΣ ΟΝΟΜΑΤΩΝ: .... **ΚΡΑΤΥΛΟΣ**

6 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ - ΠΕΡΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ: .... **ΘΕΑΙΤΗΤΟΣ**

13 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ - ΠΕΡΙ ΟΝΤΟΣ, ΛΟΓΙΚΟΣ: .... **ΣΟΦΙΣΤΗΣ**

20 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ - ΠΕΡΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ, ΛΟΓΙΚΟΣ: .... **ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ**

Γ' ΤΕΤΡΑΛΟΓΙΑ

27 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ - ΠΕΡΙ ΙΔΕΩΝ, ΛΟΓΙΚΟΣ: .... **ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ**

4 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ - ΠΕΡΙ ΗΔΟΝΗΣ, ΗΘΙΚΟΣ: .... **ΦΙΛΗΒΟΣ**

11 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ - ΠΕΡΙ ΑΓΑΘΟΥ, ΗΘΙΚΟΣ: .... **ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ**

18 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ - ΠΕΡΙ ΕΡΩΤΟΣ, ΗΘΙΚΟΣ: .... **ΦΑΙΔΡΟΣ**

Μέ τόν Ραδάμανθυ Ἀναστασάκη καί τήν Εὐρυνόμη Γαβρᾶ.
Στό Ἰδεο-θέατρον, Στουρνάρη 57 καί Γ Σεπτεμβρίου.
Εἴσοδος 10 Ε * Γιά κρατήσεις θέσεων τηλ.: 210.52.37.543

ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΗΣ ΣΟΦΙΑΣ

τηλεοπτική ἐκπομπή στό seven - κάθε Δευτέρα στίς 9:30 μ.μ.

Διάλογος

μέ τόν Ραδάμανθυ Ἀναστασάκη, τήν Εὐρυνόμη Γαβρᾶ
καί τούς φίλους τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας.

Ἀφετηρία καί προορισμός ὁ ἄνθρωπος οἱ ἀξίες του.

Γνωρίστε τήν ἐκπομπή στούς φίλους σας!

ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Μετά ἀπό ἑκατοντάδες χρόνια σιωπῆς, παρουσιάζεται
καί πάλι δημόσια λειτουργία τῆς Ἑλληνικῆς Θρησκείας.

Εὐτυχῶς χρώμεθα!

Ποιός μπορεῖ νά ἀκινητοποιήσει τήν Δόξα τοῦ Πνεύματος,
τήν Λατρεία στή Φύση;
Ποιός μπορεῖ νά σκοτώσει τούς Θεούς τῶν ἄλλων γιά χάρη τοῦ
δικοῦ του Θεοῦ;
Ποιοί ἀρνητικοί νόμισαν ὅτι οἱ Θεοί τῶν Ἑλλήνων πέθαναν;
Ἀκολουθῶντας τήν ἀρχαία παράδοση, ἀφ' Ἑστίας ἄρχεσθαι ...

Λόγοι Ἱεροί

γιά τίς ἔνθεες Ἑλληνίδες Ψυχές!

Μέ τήν Ὀρφική Ὁμάδα τοῦ Ἰδεοθεάτρου:
"Νέος Προμηθεύς" καί τήν ὑποστήριξη τῆς "Ἀθηνᾶς - Ὑγείας"
Ἰδεο-θέατρον, Στουρνάρη 57. * Γιά κρατήσεις θέσεων τηλ.: 210.52.37.543
Εἴσοδος ἐλευθέρα

Μαθήματα Φιλοσοφίας

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΠΥΘΑΓΟΡΑ

Ἔναρξη Τετάρτη 22 Σεπτεμβρίου 8 μ.μ. Δημιουργία νέας Πυθαγορείου Ὁμάδος.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ
ΜΥΣΤΑΓΩΓΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΜΥΗΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

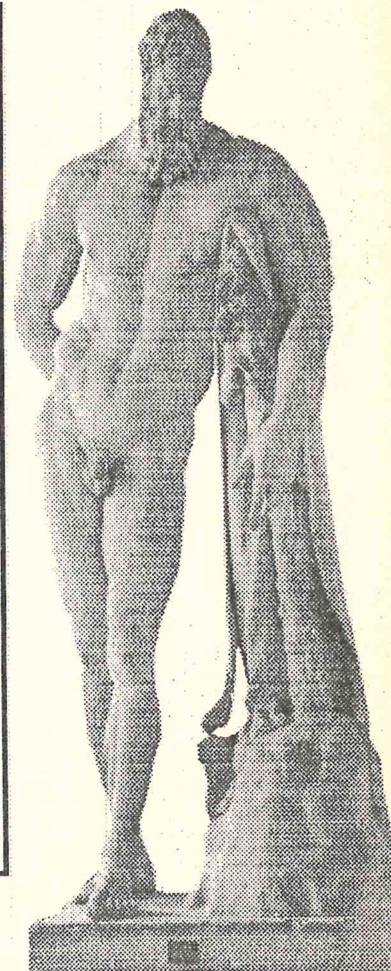
μέ ὁδηγό τόν νεοπυθαγόρειο φιλόσοφο Σ.Νάγο
καί τά ΧΡΥΣΑ ΕΠΗ τῶν Πυθαγορείων.

Ἐδιζησάμην ἐμαυτόν! - Ἀναζήτησα τόν ἑαυτόν μου!
Ὅταν ἡ Ψυχή ἀποκτήσει συνείδηση τῆς ὑπάρξεώς της!

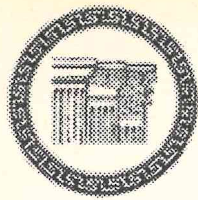
Ζῆν κατά Φύσιν!

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑΣ

ὁ Δρόμος τῆς Φύσως
τοῦ Μέτρου - τοῦ Ἔρωτος
τοῦ Ἥρωος - τοῦ Ἡλίου
τοῦ Ἕλληνος Θεοῦ!

Μέ τόν Ραδάμανθυ Ἀναστασάκη καί τήν Εὐρυνόμη Γαβρᾶ.
Στό Ἰδεο-θέατρον, Στουρνάρη 57 * Εἴσοδος 15 Ε
Γιά κρατήσεις θέσεων τηλ.: 210.52.37.543

Τί εἶναι τό Ἰδεο-θέατρον; Κέντρον Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας καί Τέχνης.

Τό ΙΔΕΟ-ΘΕΑΤΡΟΝ δημιουργήθηκε τό 1991 ἀπό τόν ἠθοποιό καί πανεπιστημιακό δάσκαλο Ἀ. Ἀναστασάκη - Ραδάμανθυ. Εἶναι θεατρικός-ἐκπαιδευτικός - ἐκδοτικός ὀργανισμός πού ἔχει ὡς βασικό σκοπό τήν παρουσίαση τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Πνεύματος, μέσῳ τῆς Θεατρικῆς Τέχνης, Ἐκπαιδευτικῶν Προγραμμάτων καί Εἰδικῶν Ἐκδόσεων.

❈ **Πραγματοποίησε ἀπό τό 1991-2004 περισσότερες ἀπό 2.000 ἐκδηλώσεις στήν Ἑλλάδα καί τό ἐξωτερικό, κάνοντας εὐρύτερα γνωστή τήν σημαντική τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσης - Ἐπιστήμης - Τέχνης - Φιλοσοφίας - Ἱστορίας καί Θρησκείας. Ἀπετέλεσε κατ᾽ αὐτόν τόν τρόπο τήν ποιοτικώτερη ἀλλά καί μεγαλύτερη ἐκδήλωση σέ κοινωνικό ἐπίπεδο τοῦ νέου ρεύματος τῆς δεκαετίας 1991-2001 γιά τόν Ἑλληνικό Πολιτισμό.**

❈ Παρουσίασε στό θέατρο ἀπό τό 1991 μέχρι σήμερα σέ θεατρική διασκευή καί σκηνοθεσία Ρ. Ἀναστασάκη τά ἔργα τοῦ Ἀ. Ἀσημακόπουλου: **ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΕΠΙ ΜΑΘΗΤΕΙΑ, ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΟΥ ΟΙΔΙΠΟΔΑ ΣΤΟΝ ΘΗΣΕΑ καί ΚΟΣΜΟΓΟΝΙΑ ΟΡΕΣΤΗ Πλάτωνος: ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ, ΦΑΙΔΩΝ, ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ καί ΦΑΙΔΡΟΣ - Ὀρφέως ΛΟΓΟΙ ΙΕΡΟΙ καί ΥΜΝΟΙ.** Τά ἔργα παρουσιάσθηκαν στόν Λυκαβηττό - Βεάκειο - Κατράκειο, σέ ἀρχαῖα θέατρα καί Φεστιβάλ τῆς Ἀττικῆς, ἀλλά καί σέ περιοδεία σέ ὅλη τήν Ἑλλάδα. **Ἐπίσης παρουσίασε ὑπό τήν μορφή θεατρικῶν ἀναλογίων μέ ἀναλύσεις καί σχόλια τήν ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ, τό σύνολο τῶν ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΚΡΑΤΙΚΩΝ, τοῦ ΠΛΑΤΩΝΟΣ, τοῦ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ, καθώς καί δεκάδες κείμενα τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γραμματείας.**

❈ Τόν Ἰανουάριο τοῦ 1994 δημιουργεῖ τίς **"ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ" στήν Αἴθουσα Τελετῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσοβείου Πολυτεχνείου** συνεργαζόμενος μέ τό Ἵδρυμα. Παράλληλα διοργανώνει περιηγήσεις σέ Ἀρχαιολογικούς Χώρους καί στά Ἱερά τῶν Ἑλλήνων, στήν Ἑλλάδα ἀλλά καί στό ἐξωτερικό, μέ εἰδικές ξεναγήσεις καί συνέδρια.

❈ **Τόν Ἰούνιο τοῦ 1994 στό θέατρο τοῦ Λυκαβηττοῦ μετά τό τέλος τῆς παραστάσεως "ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ" ἀνακοινώνει τήν δημιουργία μαθημάτων γιά τήν Ἀρχαία Ἑλληνική Γλῶσσα καί τόν Σεπτέμβριο τοῦ 1994 ἱδρύει τήν "ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ", Ἕνα ὅραμα πού γιά πρώτη φορά ὑλοποιήθηκε στήν Νεώτερη Ἑλλάδα, σέ συνεργασία μέ τήν "Βιβλιοθήκη τῶν Ἑλλήνων".** Σκοπός, ἡ διδασκαλία τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσης σέ παιδιά Δημοτικοῦ καί ἐνηλίκους Παράλληλα ἐκδίδει τήν τριμηνιαία τότε, ἐφημερίδα **ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ.** Δύο χρόνια μετά παραιτεῖται διαφοροποιώντας τήν θέση του ἀπό τούς συνεργάτες του.

❈ Τόν Ἰανουάριο τοῦ 1996 **ἀναλαμβάνει τήν ὑποστήριξη προτάσεως Ἱσπανῶν Εὐρωβουλευτῶν γιά τήν καθιέρωση τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καί παιδείας στήν Εὐρωπαϊκή Ἕνωση, συνεργαζόμενος μέ τό ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΕΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ καί συγκεντρώνει 350.000 ὑπογραφές Ἑλλήνων πολιτῶν, τίς ὁποῖες παρουσίασε στήν Βουλή τῶν Ἑλλήνων.**

❈ Τόν Σεπτέμβριο τοῦ 1996 **δημιουργεῖ τήν ΟΜΗΡΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑ γιά τήν διδασκαλία τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσης σέ παιδιά Δημοτικοῦ διά μέσου τῶν Ὁμηρικῶν Ἐπῶν, τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας καί Μυθολογίας σέ παιδιά ἀπό 5-15 ἐτῶν.** Παρουσίασε μέ τό παιδικό τμῆμα σέ θεατρικό δρώμενο τήν Α᾽ ραψωδία **τῆς Ἰλιάδος, τήν ραψωδία α᾽ τῆς Ὀδυσσείας, τήν Ἀπολογία Σωκράτους τοῦ Πλάτωνος, τά Ἀργοναυτικά τοῦ Ὀρφέως, τήν Ἀντιγόνη τοῦ Σοφοκλέους κ. ἄ.**

❈ Τόν Φεβρουάριο τοῦ 1996 συνεργάζεται στήν δημιουργία τῶν **"ΔΕΙΠΝΟΣΟΦΙΣΤΩΝ"** Ἀρχαῖο Ἑλληνικό Δεῖπνο μέ μουσική, χορό καί φιλοσοφικούς διαλόγους.

❈ Τόν Ἰανουάριο τοῦ 1998 **δημιουργεῖ ἐκδοτικό οἶκο,** παρουσιάζοντας σπανιώτατες μελέτες γιά τήν Ἑλληνική Φιλοσοφία-Μυθολογία - Πυθαγορισμό - Ἀρχαία Θρησκεία - Ὀρφισμό, ἀλλά καί ΟΜΗΡΟ - ΠΙΝΔΑΡΟ - ΕΜΠΕΔΟΚΛΗ - ΙΟΥΛΙΑΝΟ - ΠΟΡΦΥΡΙΟ κ..ἄ καί **ἐκδίδει τό τριμηνιαῖο περιοδικό ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ.**

❈ **ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ:** Πέραν τῶν πολυμόρφων ἐκδηλώσεων μέ θέμα τόν Ἑλληνικό Πολιτισμό, τό Ἰδεοθέατρον δημιούργησε σειρά μαθημάτων μέ πανεπιστημιακούς καθηγητές καί ἐρευνητές: ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑΣ μέ τόν Σ. Θεοδοσίου, ΧΑΟΤΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΙΚΗΣ μέ τόν Π. Δημοτάκη, ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ μέ τόν Ν. Πουλιανό, ΑΡΧ. ΕΛ. ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ μέ τόν Δ.. Λέκκα, ΕΥΚΛΕΙΔΙΟΥ ΓΕΩΜΕΤΡΙΑΣ μέ τόν Β. Σπανδάγο, ΦΥΣΙΚΗΣ μέ τόν Π. Παππᾶ, ΑΡΧΑΙΑΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ μέ τόν Λ. Σαραγᾶ, ΑΡΧΑΙΑΣ ΥΜΝΩΔΙΑΣ μέ τόν Ν. Κωνσταντινόπουλο, ΑΡΡΗΤΟΙ ΛΟΓΟΙ μέ τήν Ἀλτάνη, ΠΡΟΣΩΚΡΑΤΙΚΟΙ μέ τήν Ἀ. Κελεσίδου, ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΕΧΝΗΣ μέ τόν **Δ. Λιαντίνη.**

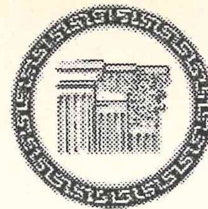
❈ **Ὑποστηρίζει τήν διάδοση τῶν ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ τελώντας ὀνοματοδοσίες σέ κάθε Ἡλιοστάσιο καί Ἰσημερία.**

❈ **Τό ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ ἀπετέλεσε καί ἀποτελεῖ παράδειγμα πρός μίμησιν, ἀφοῦ πολλοί ἑλληνοπρεπεῖς χῶροι πού δημιουργήθηκαν κατόπιν αὐτοῦ, ἐμιμήθησαν τήν λειτουργία του. Ἐπίσης πολλοί νέοι ἀλλά καί καταξιωμένοι ἐρευνητές καί ἐπιστήμονες ἔγιναν εὐρύτερα γνωστοί διά μέσου τῶν ἐκδηλώσεών του. Μέ τίς πολύμορφες ἐκδηλώσεις του, ἔδωσε γνωσιολογικά ἐναύσματα ἀλλά καί ψυχικά ἐρεθίσματα γιά νά στραφοῦν πρός τήν μελέτη τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γραμματείας, Μυθολογίας Θρησκείας καί νά ἀγαπήσουν τό μέτρον καί τό κάλλος τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πνεύματος χιλιάδες ἄνθρωποι ἐμπνέοντας τίς συνειδήσεις τους.**

❈ Τό Ἰδεοθέατρον ἀκολουθώντας τήν ἀρχαία μυσταγωγική παράδοση διδάσκει Αὐτογνωσία μέ βάση τήν Ὀρφική - Πυθαγόρειο διδασκαλία, ἐπίσης Πλάτωνα, Πρόκλο, καί Σ. Νάγο.

❈ Στό Ἰδεοθέατρον, στά Π.Ε.Κ., στό Πανεπιστήμιο ὁ Ραδάμανθυς Ἀναστασάκης διδάσκει τό μάθημα τῆς ΟΡΘΟΦΩΝΙΑΣ - ΑΓΩΓΗΣ ΛΟΓΟΥ - ΥΠΟΚΡΙΤΙΚΗΣ προσφέροντας στούς δασκάλους, καθηγητές, φοιτητές, ἀλλά καί σέ ἑκατοντάδες ἀνθρώπους πού ἐνδιαφέρονται, ὀργάνωση νοητικοῦ καί φυσικοῦ λόγου καθώς καί ἔκφραση συναισθημάτων.

ΣΤΙΣ 21 ΜΑΪΟΥ 2004, ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΕΙ ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΤΗΝ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΑΤΡΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΤΡΩΑΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ, ΠΡΟΣΕΓΓΙΖΟΝΤΑΣ ΜΕ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΔΡΩΜΕΝΟ ΤΗΝ

ΑΠΟ ΤΟ 1991

ΙΔΕΟ-ΘΕΑΤΡΟΝ

Κέντρον Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας καί Τέχνης

Νέο Πρόγραμμα Μαθημάτων - Φθινόπωρο 2004

- ❖ **ΑΡΙΘΜΟΛΟΓΙΑ** (Λ.Ἀργυρόπουλος) Δευτέρα 6:00 μ.μ.
- ❖ **ΥΠΝΩΣΗ - ΑΝΑΔΡΟΜΕΣ** (Ἀντ. Πινώτη) Δευτέρα 8:00 μ.μ
- ❖ **ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΗΣ ΣΟΦΙΑΣ** - seven t.v. Δευτέρα 9:30 μ.μ.
- ❖ **ΟΡΦΙΚΟΙ ΥΜΝΟΙ** Τρίτη 6:00 μ.μ.
- ❖ **ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑΣ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ** Τετάρτη 8:00 μ.μ.
- ❖ **ΑΣΤΡΟΛΟΓΙΑ** (ἀρχαρίων - προχωρημένων Ε. Ζάχαρη) Πέμπτη 6:00 μ.μ.
- ❖ **ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ** Πέμπτη 8:30 μ.μ.
- ❖ **ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ: ΟΜΗΡΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑ** Σάββατο 11:00 π.μ.
- ❖ **ΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ - ΟΡΘΟΦΩΝΙΑ** Σάββατο 1:00 μ.μ.
- ❖ **ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ** Σάββατο 6:30μ.μ.

Διεύθυνσις Σπουδῶν:

Ραδάμανθυς Ἀναστασάκης (Δ/ντής Ἰδεοθεάτρου, διδάσκων Παν/μίου) - Εὐρυνόμη Γαβρᾶ (νομικός)

Πληροφορίες - Ἐγγραφές: Ἰδεο-θέατρον, Στουρνάρη 57, τηλ.: 210.52.37.543

ἐκδόσεις

ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΡΟΜΟΣ

Ὁμήρου:	ΙΛΙΑΣ	52,00
Ὁμήρου:	ΟΔΥΣΣΕΙΑ	52,00
Ὀρφέως:	ΥΜΝΟΙ - FRAGMENTA	10,40
Ὀρφέως:	ΛΙΘΙΚΑ - ΑΡΓΟΝΑΥΤΙΚΑ	10,40
Ἐμπεδοκλέους:	ΑΠΑΝΤΑ - ΕΜΠΕΔΟΚΛΗΣ ΑΚΡΑΓΑΝΤΙΝΟΣ	10,40
Πινδάρου:	ΕΠΙΝΙΚΟΙ ΑΠΑΝΤΑ ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΟΙ - ΝΕΜΕΟΝΙΚΟΙ - ΠΥΘΙΟΝΙΚΟΙ - ΙΣΘΜΙΟΝΙΚΟΙ	26,00
Σόλωνος:	ΑΡΧΑΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ	16,64
Πλάτωνος:	ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ	10,40
Πλάτωνος:	ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ - ΦΑΙΔΡΟΣ (ΕΡΩΤΟΣ ΜΥΣΤΗΡΙΑ)	6,24
Πλάτωνος:	ΠΟΛΙΤΕΙΑ (περίληψις)	10,40
Πτολεμαίου:	ΤΕΤΡΑΒΙΒΛΟΣ - ΠΕΡΙ ΑΣΤΡΟΛΟΓΙΑΣ	12,48
Πορφυρίου:	ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝ ΟΔΥΣΣΕΙΑ ΤΩΝ ΝΥΜΦΩΝ ΑΝΤΡΟΥ	8,32
Λουκιανοῦ:	ΜΙΑ ΑΛΗΘΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΣΕΛΗΝΗ ΚΑΙ Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ	6,24
Κέβητος:	ΠΙΝΑΞ - ΤΟ ΧΡΥΣΟΥΝ ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ	7,28
Ἰαμβλίχου:	ΤΑ ΘΕΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΤΗΣ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ	11,44
Σαλουστίου:	ΠΕΡΙ ΘΕΩΝ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΥ	7,28
Ἰουλιανοῦ:	ΕΙΣ ΜΗΤΕΡΑ ΘΕΩΝ ΕΙΣ ΒΑΣΙΛΕΑ ΗΛΙΟΝ	9,36
Ἱεροκλέους:	ΧΡΥΣΑ ΕΠΗ ΤΩΝ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ	9,36
Πυθαγορείων:	ΑΚΟΥΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΑ	6,24
	ΧΑΛΔΑΪΚΑ ΛΟΓΙΑ ΜΕ ΣΧΟΛΙΑ ΠΡΟΚΛΟΥ - Μ. ΨΕΛΛΟΥ - Π. ΓΡΑΒΙΓΓΕΡ	15,60
Πλήθωνος:	ΤΑ ΜΑΓΙΚΑ ΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟ ΖΩΡΟΑΣΤΡΟΥ ΜΑΓΩΝ	6,24
Π. Γράβιγγερ:	Ο ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ - Η ΜΥΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΠΥΘΑΓΟΡΙΣΜΟΥ	45,76
Π. Γράβιγγερ:	ΥΜΝΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΙ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΥΣΤΩΝ	15,60
Π. Γράβιγγερ:	Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΔΟΝΗΣΕΩΝ	12,48
Σακελλαρίου:	ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ	22,88
J. Mallinger:	ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ - ΤΑ ΑΠΟΡΡΗΤΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΝ	11,44
Σ. Νάγου:	Ο ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ	10,40
Σ. Νάγου:	ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΙΔΕΑΙ	6,24
Σ. Νάγου:	ΠΕΡΙ ΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΑΚΡΕΟΦΑΓΙΑΣ	8,32
Σ. Νάγου:	ΘΕΟΣ Η ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ ΜΥΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ	15,60
Σ. Νάγου:	Η ΑΛΗΘΕΙΑ	18,72
Δ. Καλλέργη:	ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ	9,36
Δ. Καλλέργη:	ΟΙ ΔΩΔΕΚΑ ΟΛΥΜΠΙΟΙ ΘΕΟΙ	15,60
Δ. Καλλέργη:	Ο ΝΟΥΣ, Η ΓΝΩΣΗ, Η ΨΥΧΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ	6,24
Δ. Καλλέργη:	ΥΜΗΤΤΟΣ - ΤΟ ΙΕΡΟΝ ΟΡΟΣ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	6,24
Ν. Παράσχη:	Η ΖΩΗ ΜΕΤΑ ΘΑΝΑΤΟΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ	6,24
Ἀδριανόπουλου:	ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΙ	15,60
Ἀδριανόπουλου:	ΟΙ ΝΟΜΟΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ	8,32
Ἀδριανόπουλου:	Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ Η ΖΩΗ	18,72
Πλ. Δρακούλη:	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΒΙΟΝΟΜΙΑΣ	9,36
Πλ. Δρακούλη:	ΦΩΣ ΕΚ ΤΩΝ ΕΝΔΟΝ	10,40
Ἰ. Βασιλῆ:	ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟΝ ΕΝΟΣ ΜΥΣΤΟΥ	12,48
Δ. Ἰωαννίδη:	Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ	7,28
Σ. Τάκας:	ΟΙ ΦΥΣΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ	10.40
Σ. Μπογδάνου:	ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΑ, ΕΛΕΥΣΙΝΙΑ, ΔΙΟΝΥΣΙΑ, ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ	10,40
Ἄ. Τανάγρα:	Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ	22,88

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ 2003 * Τιμές μέ ΦΠΑ 4%

ΑΠΟΣΤΕΛΛΟΝΤΑΙ ΔΙΑ ΑΝΤΙΚΑΤΑΒΟΛΗΣ

Στουρνάρη 57 Ἀθῆναι * Τηλ.: 210 52.37.543

ΡΑΔΑΜΑΝΘΥΣ ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗ - ΕΥΡΥΝΟΜΗ ΓΑΒΡΑ

C. Dupuis:	Η ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΜΥΘΟΥ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ & Ο ΧΡΙΣΤΟΣ	8,32
Κ. Κουρτίδου:	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ	15,60
Ἀγνώστου:	Η ΜΥΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΓΟΡΑ (Πάπυρος Αἰγυπτιακός γιά τά Ἐλευσίνια Μυστήρια)	6,76
Σ. Πιμπλῆ:	ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ (Ἱστορική μελέτη γιά τήν μεγάλη ἑορτή τῶν Παναθηναίων)	6,24
Κ. Κακούρη:	ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΑ (Διδακτορική διατριβή γιά τά Ἀναστενάρια καί τά Διονυσιακά Μυστήρια)	16,64
Ἀσημακόπουλου:	ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΟΥ ΟΙΔΙΠΟΔΑ	6,24
Ἰ. Κακριδῆ:	ΑΡΑΙ (ΚΑΤΑΡΑΙ - ΠΡΟΣΕΥΧΑΙ)	10,40
Γ. Βογιατζῆ:	ΚΟΥΡΗΤΕΣ - ΔΕΡΒΙΣΙΔΕΣ	8,32
Γ. Βογιατζῆ:	ΟΡΦΕΥΣ - ΠΑΓΓΑΙΟΝ - ΡΟΔΟΛΕΙΒΟΣ	8,32
Π. Καραγιάννης:	ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΧΡΩΜΑΤΩΝ	29,32
Ε. Φλάμος:	ΜΥΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΥΦΑ	15,60
Ἐ. Δάγιου:	ΟΙ ΑΡΓΟΝΑΥΤΕΣ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΥΝ	15,60
Ἐ. Δάγιου:	Η ΛΥΤΡΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΜΗΘΕΑ	15.60
Νταϊάν Ρόμπινς:	ΤΕΛΟΣ ΔΕΝ ΕΙΜΑΣΤΕ ΜΟΝΟΙ - ΚΑΛΕΣΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΛΗ ΓΗ	14,56
Ἠ. Νικολούδη:	ΕΡΩΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΣ	10,40
Ἀ. Χαλᾶ:	Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΜΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ ΜΑΣ ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ	10,40
Ἀ. Χαλᾶ:	Η ΑΠΟΚΡΥΦΟΣ ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΑΛΦΑΒΗΤΟΥ	5,20
Β. Λαμπροπούλου:	ΧΟΡΟΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΝΙΑ - ΠΕΡΙ ΦΥΣΕΩΣ	7,28
Μ. Μάκρα:	ΓΝΩΡΙΣΕ ΤΗΝ ΨΥΧΗ ΣΟΥ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΡΧΕΤΥΠΑ	10,40
Μ. Μάκρα:	ΟΙ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΚΑΙ ΤΑ ΚΥΚΛΑΜΙΝΑ	7,28
Μ. Μάκρα:	ΟΙ ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ	8,32
Π. Βασιλειάδου:	Η ΠΛΑΤΩΝΙΚΗ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗ	7,28
Ἄ. Κελεσίδου:	ΣΠΟΥΔΕΣ ΨΥΧΗΣ (Οἱ θέσεις τῶν Ἑλλήνων Φιλοσόφων γιά τήν Ψυχή)	10,40
Ἄ. Κελεσίδου:	ΠΡΟΣΩΚΡΑΤΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ	10,40
Ἀ. Γεωργιάδου:	ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ	7,28
Στασινοπούλου:	Η ΑΣΠΑΣΙΑ ΚΑΙ Η ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ	8,32
Ν. Ἐλάτου:	Ο ΧΑΡΗΣ ΤΟΥ ΘΕΑΓΕΝΗ Ἱστορικό ἀφήγημα γιά παιδιά. Τό ἐκπαιδευτικό σύστημα τῆς ἀρχαίας Ἀθήνας καί Σπάρτης	11,44
Κωνσταντινίδη:	ΑΡΓΟΝΑΥΤΙΚΑ (παιδικό διήγημα μέ θέμα τήν Ἀργοναυτική ἐκστρατεία)	6,24
Βαλλερᾶ-Rickerson	ΑΡΧΑΙΕΣ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΑΘΛΗΤΡΙΕΣ (Ἑλληνικά -Ἀγγλικά)	
Anne Reese:	ANCIENT GREEK WOMEN ATHLETES (Δίγλωσσο)	20,80
Dido Kallergi:	ANCIENT HELLENIC MYSTERIES	10,40
Πάουλ Ντῆναχ:	Η ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΩΝ ΡΟΔΩΝ	49,92
Α' τόμος 1° 8° τ.	ΣΥΛΛΕΚΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ	41,60
Β' τόμος 9° 16° τ.	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ - ΜΥΣΤΑΓΩΓΙΑ	41,60
Ἰ. Μιχαήλ:	Ο ΙΕΡΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ 7	12,48
Ἀρβανιτοπούλου:	ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΗ	17,68
Ε. Σταμάτη:	Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ	6,24
Κ. Ρούτη:	ΥΠΕΡΒΑΤΙΚΗ ΕΠΤΑΛΟΓΙΑ	10,40

ιστοσελίδα:
http://www.
ideotheatron.gr

ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ - ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΓΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΠΝΕΥΜΑΤΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ
ΜΥΣΤΑΓΩΓΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

15,60 E

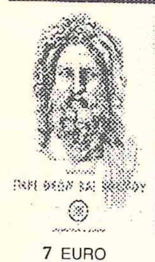
Σ. Νάγου

ΘΕΟΣ Η ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ;

Η ΑΠΟΚΡΥΦΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΖΩΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΠΟΥ ΘΑ ΑΛΛΑΞΕΙ ΤΗΝ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ ΣΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Ἀποτελεῖ τήν σημαντικότερη πραγματεία πού ἔχει δημοσιευθεῖ ποτέ τά τελευταῖα 2000 χρόνια γιά τό ἀληθινό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ. Ἔχει σκοπο τήν ἀποκατάσταση τῆς ἀληθείας στήν συνείδηση τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων γιά τό ἀληθινό πρόσωπο τοῦ Ναζωραίου Φοίβου ἀλλά καί γιά τό ἔρεβος πού ἑτοίμασε γιά τήν ἀνθρωπότητα ἡ θρησκεία πού δημιουργήθηκε στό ὄνομά του.

7 EURO

ΣΑΛΟΥΣΤΙΟΥ

ΠΕΡΙ ΘΕΩΝ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΥ

Σύνοψις τῶν βασικῶν ἀρχῶν τῆς ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ καί τῆς Μυστηριακῆς καί Μεταφυσικῆς διδασκαλίας περί Θεῶν καί Κόσμου, ἀνθρώπου, ψυχῆς καί εἱμαρμένης.

9 EURO

ΙΟΥΛΙΑΝΟΥ

ΕΙΣ ΜΗΤΕΡΑ ΘΕΩΝ ΕΙΣ ΒΑΣΙΛΕΑ ΗΛΙΟΝ

Δύο ἀριστουργηματικά ἔργα τοῦ τελευταίου ὑπερμάχου τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Τό πρῶτο ἅπτεται τοῦ μύθου Ἄττιος-Κυβέλης, τῆς οἰκουμενικῆς μητρός τῶν Θεῶν, ἐνῶ στό δεύτερο ἐπιχειρεῖ τήν μυητική ἀνάλυση τοῦ συμβολισμοῦ τοῦ Ἡλίου.

9 EURO

ΙΕΡΟΚΛΕΟΥΣ

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΑ ΧΡΥΣΑ ΕΠΗ ΤΩΝ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ

Σχόλια τοῦ νεοπλατωνικοῦ φιλοσόφου Ἱεροκλέους στό ἱερώτερο Εὐαγγέλιο τῆς Ἑλληνικῆς Μυσταγωγίας, τά ΧΡΥΣΑ ΕΠΗ, ἀπαραίτητα σέ ὅποιον θέλει νά ἐμβαθύνει στήν πρακτική μυητική ἀγωγή τοῦ ἀνθρώπου καί νά ἐφαρμόσει στόν βίον του τίς ἐπτά ἀρετές, ὥστε νά καταστῇ θεός ἄμβροτος, οὐκέτι θνητός.

6 EURO

ΑΓΝΩΣΤΟΥ

Η ΜΥΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΓΟΡΑ

Ἕνας αἰγυπτιακός πάπυρος πού βρέθηκε στήν Κοιλάδα τῶν τάφων, ἀποκαλύπτει ὅλο τό μυητικό δρώμενο τῶν Ἐλευσινίων Μυστηρίων, τό ὁποῖο συνάδει ἀπολύτως μέ τίς ἀρχαῖες πηγές (βλ. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ὑπό Κ. Κουρτίδου).

15 EURO

ΧΑΛΔΑΪΚΑ ΛΟΓΙΑ

Τό δυσκολώτερο θεολογικό κείμενο τῆς ἐποχῆς τῶν Νεοπλατωνικῶν διαφωτίζεται ἀπό τά σχόλια: ΠΡΟΚΛΟΥ (ἀποσπάσματα Χαλδαϊκῆς Φιλοσοφίας), Μιχ. Ψελλοῦ, Π. Γράβιγγερ, Π. Μαρίνη. **Τό βιβλίο - σύμβουλος ὅλων τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφων.**

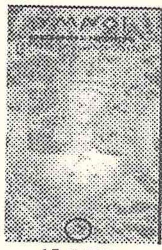

44 EURO

Π. ΓΡΑΒΙΓΓΕΡ

Ο ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ Η ΜΥΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΠΥΘΑΓΟΡΙΣΜΟΥ

Ἡ μυστική διδασκαλία τοῦ Πυθαγορισμοῦ ὅπως παρουσιάζεται μέσα ἀπό τούς Νεοπυθαγορείους φιλοσόφους καί ἀποκοδικωποιεῖται ἀπό τόν ἐμβριθέστατο ἐρευνητή Π. Γράβιγγερ.

15 EURO

Π. ΓΡΑΒΙΓΓΕΡ

ΥΜΝΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΙ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΥΣΤΩΝ

Οἱ ἐν λόγῳ ὕμνοι, οἱ ὁποῖοι εἶχαν κατ' ἐξοχήν λειτουργικό καί λατρευτικό χαρακτῆρα, ἦσαν προϊόν εἴτε ἐξάρσεως τοῦ πνεύματος θεοφορήτων ἀνδρῶν, εἴτε ἐμπνεύσεως ἐκ θείων Πηγῶν.

12 EURO

Π. ΓΡΑΒΙΓΓΕΡ

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΔΟΝΗΣΕΩΝ

Ἡ δύναμη τοῦ Λόγου καί τῶν θείων ὀνομάτων, ἦχος καί μουσική, περί ἀρωμάτων καί θυμιαμάτων, τελετικές χειρονομίαι, βηματισμοί, ρυθμικές κινήσεις, τελετικός χορός, τό φῶς καί τά χρώματα, φυλακτήρια, τελέσματα, ἐμβλήματα.

22 EURO

Γ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ Ο ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

Ὁ καθ/τὴς Φιλοσοφίας Γ. Σακελλαρίου ἀναλύει ΟΛΟ ΤΟ ΜΥΗΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΟΥ ΠΥΘΑΓΟΡΑ. Πῶς μποροῦμε νὰ ἐφαρμόσουμε σήμερα τὸ ἠθικό του σύστημα. ΜΟΝΑΔΙΚΟ ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΕΛΙ ΞΕΩΣ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ.

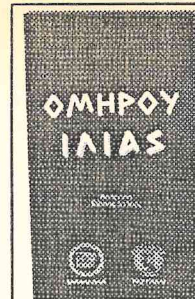
15 EURO

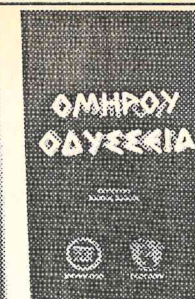
Κ. ΚΟΥΡΤΙΔΟΥ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ

Ἡ πλέον ἔγκυρος μελέτη γιά τά Μυστήρια

Περιλαμβάνει ὅλα τά ἀποσπάσματα τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γραμματείας γιά ΟΡΦΙΚΑ - ΚΑΒΕΙΡΙΑ ΔΙΟΝΥΣΙΑ - ΕΛΕΥΣΙΝΙΑ

Νέα μετάφραση μὲ προσέγγιση τῆς Ὁμηρικῆς διαλέκτου ἀπό τόν Κώστα Δούκα μία ἱστορικὴ ἔκδοση

Μὲ τὴν συνεργασία τοῦ οἴκου "Γεωργιάδης"

50 EURO ΕΚΑΣΤΟΝ

ΕΡΩΤΟΣ ΜΥΣΤΗΡΙΑ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΦΑΙΔΡΟΣ - ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ

Ἀπό τόν Ἐρωφάνητα καί τόν Ἀνδρόγυνον, τόν Φιλόσοφον Ἔρωτα, καί τό Ὕπατον Κάλλος, ἕως τήν Θείαν Ἐρωτικήν Μανίαν, τήν μεῖξιν τῆς Ἀνθρωπίνης Ψυχῆς μετά τοῦ Θείου, μέ τέκος τόν Διόνυσον. 6 EURO

10 EURO

ΟΡΦΕΩΣ ΥΜΝΟΙ

FRAGMENTA

Ὅλοι οἱ ἱεροί ὕμνοι τοῦ Ὀρφέως στό ἀρχαῖο κείμενο καί στίχο πρός στίχο μετάφραση, μέ πλούσιο σχολιασμό, ὕμνους τοῦ Πρόκλου, Καλλιμάχου καί σημαντικές πληροφορίες γιά τό ἀρχαῖο ἑλληνικό ὑμνολόγιο. Ἐπίσης τά διασωθέντα ἀποσπάσματα ἀπό τήν ΚΔ' ραψωδία τοῦ Ὀρφέως.

10 EURO

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ

Ἀρχαῖο κείμενο, μετάφραση. Τό βιβλίο περιλαμβάνει τήν ζωή καί τό ἔργο τοῦ Σωκράτους, τήν σχέση του μέ τόν Πλάτωνα, τό ἱστορικό πλαίσιο τῆς δίκης, τούς λόγους πού καταδικάστηκε σέ θάνατο, ποιό ἦταν τό δαιμόνιό του. Σχόλια: Δ. Λαερτίου, Χρ. Μαλεβίτση, Ρ. Ἀναστασάκη, F. Nitzche.

10 EURO

ΟΡΦΕΩΣ

ΑΡΓΟΝΑΥΤΙΚΑ - ΛΙΘΙΚΑ

Ἀρχαῖο κείμενο - μετάφραση

Ἐπί πλέον ἀναλυτική παρουσίαση τῆς Ἀργοναυτικῆς ἐκστρατείας - πίνακες καί ἀποσυμβολισμός.

Ἡ χρῆσις τῶν λίθων ἀπό τόν Ὀρφέα.

20 EURO

ΑΝΝΑ ΡΗΖ - Ε. ΒΑΛΛΕΡΑ

ΑΡΧΑΙΕΣ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΑΘΛΗΤΡΙΕΣ

ANCIENT GREEK WOMEN ATHLETES

Τό βιβλίο τεκμηριώνει τήν συμμετοχή τῶν γυναικῶν τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος στόν ἀθλητισμό, σέ ἀγῶνες καί ἑορτές, συμβάλλοντας στην συνολική ἀνασκευή τῆς ἱστορικῆς εἰκόνας τῶν γυναικῶν, ὡς ἀτόμων μέ ἱκανότητες, ἀνεξάρτητη σκέψη καί πολύτιμη συνεισφορά στήν κοινωνία.

10 EURO

Α. ΚΕΛΕΣΙΔΟΥ

ΕΜΠΕΔΟΚΛΗΣ Ο ΑΚΡΑΓΑΝΤΙΝΟΣ

Ἐργασία τῆς δ/ντρίας τοῦ Κ. Φιλοσοφίας τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Ἄ. Κελεσίδου ἐπάνω στά ἀδημοσίευτα ἀποσπάσματα τοῦ Ἐμπεδοκλέους μέ πρόλογο τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Ε. Μουτσόπουλου. Ἀρχαῖο κείμενο, ἔμμετρη μετάφραση, σχόλια καί ἐπιλεγόμενα, γλωσσάρι ἀρχαίων ὅρων καί ἀπόδοση γιά πρωτη φορά παγκοσμίως στά νέα ἑλληνικά, γαλλικά και πολωνικά.

8 EURO

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝ ΟΔΥΣΣΕΙΑ ΤΩΝ ΝΥΜΦΩΝ ΑΝΤΡΟΥ

Κυκλοφορεῖ γιά πρώτη φορά τό κορυφαῖο φιλοσοφικό-θεολογικό ἔργο τοῦ Πορφυρίου. Ἕνα ἀπό τά κύρια ἔργα τῆς θρησκευτικῆς Νεοπλατωνικῆς παραδόσεως.

Γέμει Μυστηριακῶν καί ἀπορρήτων ἀληθειῶν γιά τήν πορεία τῆς ψυχῆς μετά θάνατον, ἀποσυμβολίζοντας μέρος τῆς μυητικῆς διδασκαλίας τοῦ Ὁμήρου.

25 EURO

ΠΙΝΔΑΡΟΣ

ΕΠΙΝΙΚΟΙ - ΑΠΑΝΤΑ

ΠΥΘΙΟΝΙΚΟΙ - ΝΕΜΕΟΝΙΚΟΙ ΙΣΘΜΙΟΝΙΚΟΙ - ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΟΙ ΥΜΝΟΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΙΚΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΣ - ΔΕΛΦΩΝ - ΝΕΜΕΑΣ - ΙΣΘΜΟΥ ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ. ΕΚΤΕΝΗ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΠΙΝΔΑΡΟΥ. ΑΡΧΑΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΕΜΜΕΤΡΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: Ι. ΛΑΖΑΝΑ

6 EURO

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

ΜΙΑ ΑΛΗΘΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΣΕΛΗΝΗ ΚΑΙ Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

16 EURO

ΣΟΛΩΝΟΣ

ΑΡΧΑΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ἡ ζωή καί τό ἔργο τοῦ Σόλωνος. Ὁ Σόλων καί οἱ οἰκονομικές του μεταρρυθμίσεις. Διασωθέντα ἀποσπάσματα τοῦ Σόλωνος. Συλλογή νομοθετημάτων. Μετάφραση, σχόλια. Ἀναλυτικός πίναξ Δικαίου.

Ο ΠΙΝΑΞ ΤΟΥ ΚΕΒΗΤΟΣ

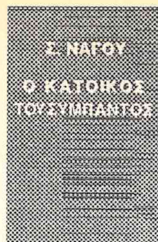
7 EURO

ΚΕΒΗΤΟΣ

Ο ΠΙΝΑΞ

Ἡ ΤΟ ΧΡΥΣΟΥΝ ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ ΑΥΤΟΜΑΘΕΙΑΣ

ΣΥΝΘΕΣΗ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ ΚΑΙ ΣΩΚΡΑΤΙΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΗΘΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

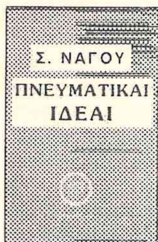

10 EURO

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΝΑΓΟΥ

Ο ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ

῞Οταν ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐνάρετος βοηθεῖται καί γίνεται συνεργάτης τῶν ἀνωτέρων αὐτοῦ συνειδήσεων, τῶν συνειδήσεων οἱ ὁποῖες συνέστησαν τήν Πνευματικήν Ἱεραρχίαν, εἰς τήν κορυφήν τῆς ὁποίας εὑρίσκεται Ὑπέρθεος Ἄρχων, χειριστής τῶν Φυσικῶν καί τῶν Πνευματικῶν Νόμων διευθετῶν καί ἐποπτεύων τήν τάξιν τοῦ Παντός, ὁ ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ.

6 EURO

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΝΑΓΟΥ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΙΔΕΑΙ

Ἡ Πυθαγόρειος ἐξήγηση τῶν φαινομένων τῆς τηλεπάθειας καί τῆς ἐπικοινωνίας μέ τόν πνευματικό κόσμο.

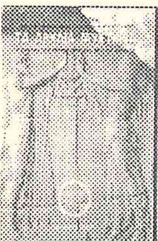
8 EURO

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΝΑΓΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΑΚΡΕΟΦΑΓΙΑΣ

ΠΑΣΑ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΑΡΧΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΧΟΥ

῞Ενα κείμενο τοῦ Πυθαγορείου Διδασκάλου Σπυρίδωνος Νάγου ἐπάνω στό θέμα τῆς ἀποχῆς ἀπό τό κρέας ὡς πρώτου παράγοντος καί προϋποθέσεως τῆς συνειδητῆς ἀνελίξεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου.

9 EURO

ΔΙΔΩΣ ΚΑΛΛΕΡΓΗ

ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ

Ἡ πνευματική κληρονομιά τῆς Ἑλλάδος. Τά μυστήρια τῆς Μεγάλης Μητέρας Ρέας - Γῆς, τοῦ Ἰδαίου Διός, Κορυβαντικά Μυστήρια, Λαβυρινθικά Μυστήρια, Ὀλυμπία, Δελφοί, Δωδώνη, Ἄργος, Μαντεῖα, Χρηστήρια.

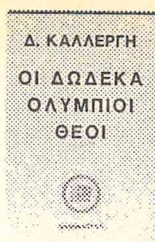

9 EURO

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΔΡΑΚΟΥΛΗ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΒΙΟΝΟΜΙΑΣ

Ἡ ἑλκτική δύναμη τοῦ νοῦ ἐπηρεάζει καταλυτικά τήν ποιότητα τῆς ζωῆς μας καί τίς συνθῆκες πού δημιουργοῦνται γύρω μας. Τό κείμενο αὐτό δίδει κανόνες ζωῆς (νόμους τοῦ βίου) πού καθορίζουν τό ΕΥ ΖΗΝ.

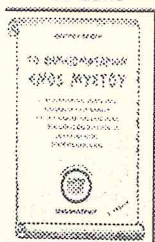

10 EURO

ΔΙΔΩΣ ΚΑΛΛΕΡΓΗ

ΟΙ 12 ΟΛΥΜΠΙΟΙ ΘΕΟΙ

Ἡ πνευματική ἔννοια τῶν Ἑλλήνων Θεῶν δέν βρίσκεται στίς τελετές καί τίς πανηγύρεις μέ τίς ὁποίες ἱκανοποιεῖται ἡ λαϊκή φαντασία.
ΑΝΑΛΥΣΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΩΝ ΤΩΝ 12 ΘΕΩΝ.

12 EURO

Ι. ΒΑΣΙΛΗ

ΤΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟΝ ΕΝΟΣ ΜΥΣΤΟΥ

ΣΕ ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΟΛΗ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

῞Ενας Πυθαγόρειος φιλόσοφος διδάσκει σέ ἕνα μαθητή του ὅλη τήν διδαχή τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας καί μυσταγωγίας ἀπό τόν Ὀρφέα ἕως τόν 20ό αἰῶνα καί τόν μυεῖ στήν ἑλληνική σκέψη καί τήν πρακτική ἐφαρμογή της.

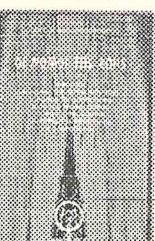
15 EURO

ΑΝΤ. ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΙ

Μία μοναδική πραγματεία καὶ ἐσωτερικὴ ἀνάλυση τῶν διδασκάλων τῆς ἀνθρωπότητος

ΟΡΦΕΥΣ - ΘΑΛΗΣ - ΑΝΑΞΙΜΑΝΔΡΟΣ
ΑΝΑΞΙΜΕΝΗΣ - ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ
ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ - ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ - ΖΗΝΩΝ
ΕΜΠΕΔΟΚΛΗΣ - ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ -
ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ - ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ -
ΣΩΚΡΑΤΗΣ - ΠΛΑΤΩΝ - ΣΤΩΙΚΟΙ

8 EURO

ΑΝΤ. ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΙ ΝΟΜΟΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΟΙ ΝΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΖΩΗΣ
Ο ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΕΙΜΑΡΜΕΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ - ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ
ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ - ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ

Οἱ φυσικοί νόμοι πού διέπουν τήν ζωή καί τά ἐξελικτικά στάδια τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ἀπό τήν γένεση ἕως τήν θεοποίησή της σύμφωνα μέ τήν Πυθαγόρειο φιλοσοφία.

18 EURO

ΑΝΤ. ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ο ΑΝΡΘΩΠΟΣ ΚΑΙ Η ΖΩΗ

῞Ενα μυητικό ἔργο. Διδάσκει τήν ἐφαρμογή τῶν Θείων Φυσικῶν Νόμων στήν καθημερινότητα, ἑρμηνεύοντας τήν Πυθαγόρειο Διδασκαλία. Πρέπει νά τό μελετήσετε!

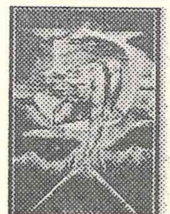
ΗΧΟΓΡΑΦΗΜΕΝΕΣ ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

μέ τόν
ΡΑΔΑΜΑΝΘΥ ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗ

ΑΡΧΑΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ - ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

15 ΕΥΡΩ εκάστη

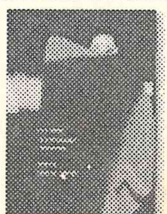
ΕΝΩΔΩΝ ΚΟΣΜΟΓΟΝΙΑ ΟΡΕΣΤΗ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ ΦΑΙΔΡΟΣ

ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ

ΑΠΟ ΤΟ 1991

Κέντρον Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας καί Τέχνης

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο Κ.Ε.Μ.Π.ΑΘ.
Αριθμός Άδειας 4097

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1520/2000 Κ.Ε.Μ.Π.ΑΘ.

Μετά ἀπό ἑκατοντάδες χρόνια σιωπῆς,
Λόγοι Ἱεροί γιά τίς ἔνθεες Ἑλληνίδες Ψυχές!

ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Εὐτυχῶς χρώμεθα! Εἴσοδος ἐλευθέρα

μέ τήν Ὀρφική Ὁμάδα τοῦ Ἰδεο-θέατρου: "Νέος Προμηθεύς"
κάθε Πέμπτη 8:30 μ.μ. στό Ἰδεοθέατρον Στουρνάρη 57, τηλ.: 210. 52. 37. 543

ISSN 1108-832800 09
9 771108 832008